

TÜRKİYE'DE POLİS TEMEL EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ
VE POLİS MESLEK EĞİTİM MERKEZİ, POLİS MESLEK YÜKSEK
OKULU ÖRNEĞİ

Şerafettin GÜNDOĞDU

Haziran 2009
DENİZLİ

**TÜRKİYE'DE POLİS TEMEL EĞİTİMİNİN TARİHİ
GELİŞİMİ VE POLİS MESLEK EĞİTİM MERKEZİ, POLİS
MESLEK YÜKSEK OKULU ÖRNEĞİ**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Tarih Anabilim Dalı
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı**

Şerafettin GÜNDOĞDU

Danışman: Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK

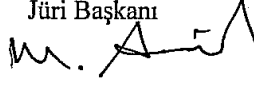
**Aralık -2008
DENİZLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Tarih Anabilim Dalı, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı öğrencisi Şerafettin GÜNDOĞDU tarafından Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK yönetiminde hazırlanan “Türkiye’de Polis Temel Eğitiminin Tarihi Gelişimi Ve Polis Meslek Eğitim Merkezi, Polis Meslek Yüksekokulu Örneği” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 23.06.2009 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet Ali ÜNAL

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK

Jüri Üyesi (Danışman)

Doç. Dr. Süleyman İNAN

Jüri Üyesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun .05/08./2009 tarih ve .13/01..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Bilal SÖĞÜT
Müdür

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulguların analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet edildiğini; bu çalışmaların doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza :

Öğrenci Adı Soyadı : şerafettin GÜNDOğDU

TEŞEKKÜR

Bu çalışma, pek çok insanın maddi ve manevi destekleri ile gerçekleştirilmiştir. İlk teşekkürüm, yaptığım tüm bilimsel çalışmalarda engin ve derin katkıları olan, Sayın Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK' olacaktır. Yüksek Lisans derslerime girerek akademik eğitimime katkıda bulunan Sayın Prof. Dr. Selahittin ÖZÇELİK, Yrd. Doç. Dr. Süleyman TÜZÜN ve Yrd. Doç. Dr. Veysi AKIN hocalarıma içten teşekkür ve saygılarımı sunmak istiyorum. Benimle aynı kaderi ve tezimin yazımı sırasında sıkıntılarımı paylaşan ve her zaman yanımda olan yüksek lisans arkadaşlarım Mert ÖZİŞIKLI ve Fatma ÖZTÜRK'e ve bu çalışmada destek ve yardımlarını esirgemeyen beni devamlı bilimsel çalışmalar için cesaretlendiren yol gösteren Yrd. Doç. Dr. Özcan KARAMAN ile Öğr. Gör. Ramazan ŞAHİN'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak ve belki de en çok teşekkür ve şükranı, genelde tüm eğitim yaşamım boyunca benden desteklerini esirgemeyen yüksek lisansa kabul edildiğim gün vefat eden babam ve fedakâr annem, gerek meslek yaşantımdaki yoğunluğa gerekse yüksek lisans tez çalışmalarım süresince özveri, destek ve sevgilerini benden hiç esirgemeyen değerli eşim ve biricik kızım hak etmektedir.

ÖZET

TÜRKİYE’DE POLİS TEMEL EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ VE POLİS MESLEK EĞİTİM MERKEZİ, POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU ÖRNEĞİ

Gündoğdu, Şerafettin

Yüksek Lisans Tezi, Tarih ABD

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Ayfer ÖZÇELİK

Temmuz 2009, 192 sayfa

İnsanların toplum halinde yaşaması zorunlu bir olgudur. Toplum halinde yaşamak her şeyden önce o toplumun içinde bir düzen ve güvenin sağlanmasına ve sürdürülmesine bağlıdır. Toplumlar asırlarca birlikte yaşamışlar, fakat düzensiz ve güvensiz yaşayamamışlardır. Kamu düzeninin ve güvenliğin sağlanması, devletin en başta gelen ödevidir. Devleti küçültüp klasik görevlerine döndürsek bile; savunma, adalet ve iç güvenlik devletten soyutlanamaz ve ayrılamaz bir nitelik taşır. Devletin sağlamak ve korumakla sorumlu olduğu bu düzen için emniyet, asayiş ve kamu düzeni deyimleri kullanılmıştır.

Toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi için pek çok meslek örgütlenmiş ve kendi alanında topluma hizmetler götürmektedir. Bu açıdan bakınca, her meslek bir diğeri kadar önemlidir ve değerlidir. Ancak öyle özel durumlar vardır ki , bazı meslekler, işlevlerinden dolayı kamunun gözünde biraz daha öne çıkarlar. İşte polislik mesleği, işlevinden dolayı oldukça öne çıkan ve toplumsal yaşam açısından son derece önemli olan bir meslektir.

İnsanlık tarihi bir bakıma, hakları çiğnenen ve mağdur edilen insanların tarihidir. Bu nedenle, insanlık tarihi boyunca mağdur insanların haklarını korumayı üstlenen polis veya benzeri güvenlik kuruluşları var olagelmiştir. Ancak, güvenlik kuruluşları kurulduğu tarihten beri başta eğitim olmak üzere bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir. Gerçekten, günümüzde en çok tartışılan konuların başında polis ve onun eğitimi gelmektedir. Çünkü polisin eğitimi ne ise, kendisi de odur. Diğer taraftan, bilim ve teknolojideki hızlı gelişmelerin sonucu olarak küçülen dünyamızda "insan hakları", "hukukun üstünlüğü", "demokrasi" ve "özgürlük" yükselen değerler olarak karşımıza çıkarken, polis, insan haklarının koruyucusu ve hukukun uygulayıcısı olarak yine ön plana geçmiştir.

Polis, devletle özdeşleşmiş olup devletin temsilcisi ve aynası kabul edilmektedir. Polisin vatandaşın gözündeki imajı, aynı zamanda siyasi rejimin ve devletin imajı demektir. Asayişin emniyet kemeri olan polis, kendisi için değil, başkaları için yaşayan kişidir.

Bilgi çağının bir özelliği ve gereği olarak klasik polislik dönemi sona ermiş ve bilimsel polislik dönemi başlamıştır. Bilim, kişi ve toplum hayatının her tarafını olduğu gibi polisi de kapsamı içine almıştır. Artık ülkeler çok sayıda polis değil, az sayıda nitelikli ve iyi eğitilmiş polis istihdam etmektedirler.

Bu koşullar altında, Türk toplumunun düzen ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülmesi, bu görevleri yerine getirebilecek güce sahip ve nitelikte eğitilmiş personelle mümkün olabilir. Bilim ve teknoloji, eğitim ve öğretimin kavram ve işlevselliğini büyük ölçüde değiştirmiştir. Bunun neticesi olarak, polise eğitim veren kurumların toplumun değişen ve gelişen koşullarına ayak uydurabilmesi için yapı değişikliği yapması zorunlu olarak ortaya çıkmaktadır.

Polis, toplumda önemli bir görev üstlenmiştir. Kanunların uygulayıcısı ve düzenin sağlayıcısıdır, o halde emniyet teşkilatı vazgeçilmez bir kurumdur. Bu açıklamalar çerçevesinde çalışmanın amacı; "eğitimde başta gelen unsurlardan olan, PMYO ve POMEM'lerin ders programlarının mesleki hayatta uygulanabilirliği bakımından etkililiğini araştırmak, eğitimin ve sürenin yeterli olup olmadığını saptamak, eğitici ve idareci kadronun nitelik ve niceliğini araştırmak, eğitimin aksayan ve olumsuz yönlerini tespit etmek " şeklinde özetlenebilir.

Ülkemizde polis eğitiminin bir takım sorunlarla karşı karşıya olduğu bilinen bir gerçektir. İşte bu çalışma, ülkemizde temel polis eğitiminin karşılaştığı temel sorunları ortaya koyarak bunlara çözüm önerileri getirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'de Temel Polis Eğitimi, Pmyo, Pomem, Polis Koleji, Polis Akademisi

ABSTRACT

Gündoğdu, Şerafettin

M. Sc. Thesis in Tarih ABD

Supervisors: Assoc. Prof. Dr. Ayfer Özçelik

July 2009, 192 Pages

Maintaining public order and security of citizens is one of essential functions of the modern states. Even minimizing the state functions and services into the basic state roles, however, defence, judiciary and policing functions can not be delegated to other parties from the state apparatus. Therefore, public order and policing role of the state is vital to assure confidence in the public. From this perspective, the police is one of most vital institutions and occupations in the society to provide policing services among the other professions in both public and private sectors when compared. Furthermore, the police is a part of the Turkish society, not apart from. Therefore the police mirrors the Turkish society or vice versa. History of police education and its institutional development is evolving in line with societal transformation in Turkey.

Over the years, driving pressures on the police are intensifying to cope with them both internally and externally to provide better policing services in terms of quality and value for money. The most significant resources of the police organization is its human resources to meet those pressures. Therefore, police education and educational establishments of Turkish National Police (TNP) is the key players in the history of police education in terms of expected police service delivery through its qualified human resources.

In this study, historical evolution of police education and curriculum in the ‘Police Vocational Colleges’ (PMYO) and ‘Police Training Centres’ (POMEM) in referencing to effectiveness and applicability of police educational programs in day-to-day police operations, in search of competencies and qualifications of training staff and identification of emerging problems were examined. This research study investigated the existing problems and identified possible alternative solutions to overcome them during the historical evolution of police education in the TNP educational establishments. As a result, the identified problems of basic police education in these establishments (PMYO and POMEM) and solution proposals were addressed to the police service. Finally, future research gaps were identified for both police professional and academic researchers.

Key words: Police education, police training, police training centres, police educational colleges, Turkish National Police, police education and training curricula, training staff.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR	xii
SİMGE VE KISALTMALAR.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRATİK ÜLKELERDE VE TÜRKİYE’DE POLİS EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

1.1. DEMOKRATİK ÜLKELERDE GÜVENLİK HİZMETİNİN TARİHİ GELİŞİMİ.....	3
1.1.1. Fransa örneği	4
1.1.1.1. Fransa’da iç güvenliğin sağlanması.....	5
1.1.1.2. Fransa’da temel polis eğitimi.....	7
1.1.2. İngiltere (Birleşik Britanya) örneği.....	8
1.1.2.1. İngiltere’de polis hizmetleri birimleri	9
1.1.2.2. İngiltere’de temel polis eğitimi	9
1.1.3. İrlanda Cumhuriyeti Polisi.....	11
1.1.3.1. İrlanda’da temel polis eğitimi	11
1.1.4. Almanya örneği.....	12
1.1.4.1. Federal Almanya polis organları.....	13
1.1.4.1.1. Federal Kriminal Dairesi (BKA)	13
1.1.4.1.2. Federal Sınır Muhafaza (BGS).....	13

1.1.4.1.3. Eyaletlerin polis birimleri.....	14
1.1.4.2. Almanya’da temel polis eğitimi	14
1.2. TÜRK TOPLUMUNDA GÜVENLİK HİZMETİNİN TARİHİ GELİŞİMİ ...	17
1.2.1. Eski Türklerde güvenlik hizmetleri	17
1.2.2. Osmanlıda güvenlik hizmetleri	18
1.2.2.1. Osmanlı’da polis eğitimi.....	26
1.2.2.2. Osmanlı polis okullarında genel olarak okutulan dersler.....	26
1.2.2.3. Osmanlı polis okullarında okutulan ders kitabı	26
1.2.3. Cumhuriyet döneminde güvenlik hizmetleri.....	27
1.2.3.1. 1932-1937 tarihleri arasında açılan polis okulları	40
1.2.3.2. İlk devre cumhuriyet polis okullarının genel durumu	40
1.2.3.3. 1980 sonrası eğitim ve öğretim	45
1.2.3.4. Eğitim planları	46
1.2.3.5. Polis eğitim merkezleri ve polis okullarının 1980 sonrası durumu ..	46

İKİNCİ BÖLÜM

POLİS MEMURLARININ MESLEĞE HAZIRLANMASINDA POLİS TEMEL EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

2.1. PMYO’LARDAKİ EĞİTİMİN DEĞERLENDİRMESİ.....	49
2.1.1. Kuruluş.....	49
2.1.2. PMYO’ların öğrenci kaynakları ve giriş koşulları.....	51
2.1.3. PMYO’larda eğitim öğretim.....	52
2.1.4. PMYO’larda eğitim öğretim kadrosu	56
2.2. POMEM’LERDEKİ EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ	57
2.2.1. POMEM Müdürlükleri Başvuru Koşulları.....	58
2.2.2. Eğitim öğretim yapılan POMEM’ler	60

2.2.3. POMEM’lerde okutulan dersler	60
2.2.4. POMEM'lerin Eğitim Öğretim Kadrosu	60
2.3. POLİS EĞİTİMİ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR	61
2.3.1. Eğitimin amaçları.....	63
2.3.2. Hizmet öncesi eğitimler.....	64
2.3.2.1. Polis Koleji	64
2.3.2.2. Polis Akademisi	64
2.3.2.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi.....	65
2.3.2.4. Polis Meslek Yüksek Okulları	66
2.3.2.5. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü	66
2.3.3. Eğitimin önemi.....	67
2.3.4. Polis eğitimi	71
2.3.5. Polis alt kültürünün eğitime olan etkileri.....	76
2.3.5.1. Sosyal yapı.....	77
2.3.5.2. Meslek içi sosyalleşme.....	78
2.3.5.2.1. Öğrencilik dönemi	78
2.3.5.2.2. Çalışma ortamı.....	78
2.3.5.2.3. Sosyal imkânlar	79
2.3.6. Polis alt-kültürünün birincil özellikleri	79
2.3.6.1. Muhafazakârlık	79
2.3.6.2. Şüphencilik	80
2.3.6.3. Sivilleri potansiyel suçlu görme	80
2.3.6.4. Biz – onlar ayırımı	80
2.3.6.5. Toplumdan uzaklaşma ve meslek içi dayanışma.....	80
2.3.7. Polis alt-kültürünün ikincil özellikleri.....	81

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE TEMEL POLİS EĞİTİM KURUMLARININ ÇOK YÖNLÜ DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. PMYO VE POMEMLERİN EĞİTİCİ PERSONEL, VERİLEN EĞİTİM, FİZİKİ MEKÂN, PERSONEL VE SÜRE AÇISINDAN YETERLİLİK DEĞERLENDİRMESİ.....	83
3.1.1. Eğitici personel yeterlilik değerlendirmesi.....	85
3.1.2. Verilen eğitimin yeterlilik değerlendirmesi	89
3.1.3. Fiziki mekân yeterlilik değerlendirmesi	91
3.1.4. Personel yeterlilik değerlendirmesi.....	92
3.1.5. Süre yeterlilik değerlendirmesi	93
3.2. PMYO VE POMEM ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	96
3.3. PMYO VE POMEM'LERDE EĞİTİM SÜRECİNDEKİ TEMEL SORUNLAR	99
3.3.1. Öğretim kadrosu ile ilgili sorunlar	102
3.3.2. Eğitim ortamları ile ilgili sorunlar.....	104
3.3.3 Küçük yerleşim yerlerinde bulunan eğitim kurumlarının sorunları	104
3.3.4. Müfredat ile ilgili sorunlar	105
3.3.5. Eğitim sistemi ile ilgili sorunlar	107
3.3.6. İdare ve idareci personel ile ilgili sorunlar	108
3.3.7. Kaynak kitap, dökümantasyon ve kütüphane ile ilgili sorunlar	109
3.3.8. Eğitim denetimi ile ilgili sorunlar	110
3.3.9. Sınıf komiserliği kurumu ile ilgili sorunlar	110
3.4. POLİS EĞİTİMİNE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR.....	118
3.4.1. Eğitim faaliyetleri ve amacı.....	119
3.4.1.1. Hizmet Öncesi Eğitimler	119
3.4.1.1.1. Polis Koleji.....	119

3.4.1.1.2. Polis Akademisi.....	120
3.4.1.1.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi	120
3.4.1.1.3.2. Uygulamalı eğitimler	121
3.4.1.1.3.3. Staj eğitimleri	121
3.4.1.1.4. Polis Meslek Yüksek Okulları.....	122
3.4.1.1.5. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü	123
3.4.1.1.6. Polis Meslek Eğitim Merkezleri	124
3.4.1.2. Hizmet içi eğitimler	124
3.4.1.2.1. Oryantasyon eğitimleri	125
3.4.1.2.2. İşbaşı (görev başı) eğitimleri	125
3.4.1.2.3. Tamamlama eğitimleri	125
3.4.1.2.4. Yurt içi tamamlama eğitimleri	125
3.4.1.2.5. Yurt dışı tamamlama eğitimleri	125
3.4.1.2.6. Özel alan eğitimleri	126
3.4.1.2.7. Yükselme eğitimleri	126
3.4.1.2.8. Geliştirme eğitimleri	126
3.4.1.2.9. Kurum dışı eğitimler	127
3.4.1.2.10. Yurt dışı eğitimler.....	127
3.4.1.2.11. TADOC.....	128
3.4.1.2.12. SASEM	129
3.4.2. Polis eğitim politikalarında yeni yaklaşımlar	130
3.4.2.1. Eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi	132
3.4.2.2. Çağdaş polis eğitimcileri	138
3.4.2.2.1. Polis temel eğitiminde eğitimcilerin genel değerlendirilmesi	139
3.4.2.2.1.1. Türkiye'deki polis temel eğitim kurumları ve Polis Akademisi'ndeki eğitimciler.....	145

3.4.2.3. Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi	151
3.4.2.4. Kuramsal bilgilerin derlenmesi	152
3.4.2.5. Modüler Eğitim Projesi.....	153
SONUÇ.....	155
ÖNERİLER	161
KAYNAKÇA	171
ÖZGEÇMİŞ.....	179

TABLOLAR

Tablo1. İngiltere Polisi Rütbe Sıralaması.....	11
Tablo2.1923-1931 yılları arasında açılan ve kapanan Polis Okullarının Faaliyet Cetveli.....	41
Tablo 3. 1960-1980 Tarihleri Arasında Açılan Polis Okulları.....	44
Tablo 4. 2001-2002 Eğitim-Öğretim Yılında Açılan P. Meslek Yüksek Okulları.....	51
Tablo 5. Polis Okullarında Verilen Dersler	53
Tablo 6. Polis Meslek Yüksek Okullarında Verilen Dersler.....	54
Tablo 7. Villingen – Schvenningen Polis Meslek Yüksek Okulu Yıllık Dersler ve Saatleri	56
Tablo 8. İstanbul Şükrü Balcı PMY Okulunda Akademisyenlerin Verdikleri Dersler.....	57
Tablo 9. Eğitim Öğretim Yapılan POMEM'ler.....	60
Tablo10. POMEM'lerde Okutulan Dersler.....	60
Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Rütbelere Göre Dağılımı.....	85
Tablo 12:Öğretim Elemanlarının Derse Girme Durumlarına Göre Dağılımları.....	85
Tablo 13: Ankete Katılanların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları.....	86
Tablo 14: Ankete Katılanların Pedagoji Eğitimi Alıp Almamalarına Göre Dağılımı.....	87
Tablo 15: Ankete Katılanların Öğretmen Emniyet Müdürlüğü Uygulamasıyla İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	87
Tablo 16: Eğitime Felsefi Yönden Yaklaşımlar.....	131

SİMGE VE KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AEPC	Association of European Police Colleges
APK	Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
CEPOL	European Police College
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EGM	Emniyet Genel M¼d¼rl¼đ¼
EML	End¼stri Meslek Lisesi
EUROPOL	The European Police College
FYO	Fak¼lte ve Y¼ksek Okullar
GSG-9	Grenzschutzgruppe - 9
İHL	İmam Hatip Lisesi
MYO	Meslek Y¼ksek Okulu
ÖSS	Öğrenci Seçme Sınavı
PMYO	Polis Meslek Y¼ksek Okulu
POMEM	Polis Meslek Eğitim Merkezi
PVSK	Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu
SASEM	Suç Araştırma ve Soruşturma Eğitim Merkezi
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TADOC	Turkish International Academy Against Drugs And Organized Crime
TBMM	T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi
TEM	Ter¼rle M¼cadele Şube M¼d¼rl¼đ¼
TMK	Teşkilat, Malzeme, Kadro
T¼SİAD	T¼rkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UNDCP	United Nations Drug Control Programme
VIP	Very Important Person

GİRİŞ

Dünya özellikle 1990'lı yıllardan itibaren, giderek artan bir rekabet ortamına girmiştir. Küreselleşme ile birlikte değişen sosyo-ekonomik koşullar, yeni teknolojilerin yaygınlık kazanması, bilgi ekonomisine geçişin yaşanması, tüketim eğilimlerinin değişmesi, şehirleşme hızındaki artışlar ve işsizlik sorunu bütün ülkeleri etkilemiştir. Bu ortamda önümüzdeki yıllarda insan gücünün nitelik boyutunun daha fazla öne çıkacağı tahmin edilmektedir. Özellikle artan küresel rekabet ve kalite devrimi de bunu zorunlu kılmaktadır.

Günümüzde bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçülerden biri o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirmiş durumdadır. Buna karşılık, geri kalmış ülkelerin çoğu, ekonomilerinin gereksinim duyduğu insan kaynaklarını yetiştirme konusunda ciddi bunalım yaşamaktadır (TÜSİAD, 1999: 19). Oliver Cromwell *"Daha iyi olmayan, iyi olarak da kalamaz" der. Daha iyi olabilmek ise eğitim olgusunu iyi anlamak ve yaşamaktan geçer.*

Çalışmanın konusu "Türkiye'de Polis Temel Eğitiminin Tarihi Gelişimi ve POMEM-PMYO Örneği"dir. Bu kurumlar Emniyet Teşkilatının ihtiyacı ve omurgası olan polis memurlarına mesleki eğitimlerini vermek ve yetiştirmek üzere eğitim ve öğretim yapan eğitim kurumlarıdır. Bu eğitim kurumlarının tarihi gelişim süreci ile en son olarak Emniyet Teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere 4 yıllık fakülte mezunlarından aranan nitelikleri taşıyan adaylara 6 aydan az olmamak üzere polis meslek eğitimi veren eğitim öğretim kurumlarının kuruluşu, işleyişi, yapısı ve süresi ortaya konulacaktır. Türk Polis Teşkilatına katkıları ile bu merkezlerin olumlu ve olumsuz tarafları araştırılarak 2 yıllık eğitim öğretim veren Polis Meslek Yüksek Okulları ile karşılaştırılması hedeflenmektedir. Bu arada dünyanın gelişmiş ülkelerinde durum tespiti yapılmaya çalışılmış, polis eğitimindeki çağdaş gelişmelere göz atılarak Türkiye'nin bu alanda atması gereken adımlara ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Bir strateji deyiminde söylenildiği üzere, “bir yerin güvenliğini sağlayan kişi aynı zamanda oranın potansiyel güvensizlik kaynağıdır aynı zamanda.” Bunun önüne geçilmesinin tek koşulu da, kanımca günün gelişen koşullarına uygun olarak, tarihsel sürecin doğru yorumlanarak, istikrarlı bir politika içerisinde gelişen ve günden güne değişen çağa uygun içi doldurulmuş bir şekilde verilmesi gereken eğitimidir.

Polisin eğitim sisteminde geleceğe yönelik amaçların belirlenmesinde günümüzdeki toplumsal değişim ve gelişmelere paralel olarak, Polis Koleji, Polis Akademisi, PMYO (Polis Meslek Yüksekokulu) ve POMEM’lerin (Polis Meslek Eğitim Merkezi) eğitim sistemine yani temel polis eğitime ilişkin politikalarının saptanması lüzumu üzerinde şiddetle durulmalıdır. Bu durum istikrarlı ve uzun vadeli yönetim organizasyonlarının gerçekleştirilmesinde vazgeçilmez bir önem taşımaktadır. Ancak şu an bakıldığında sağlıklı ve standardize edilmiş bir polis eğitim politikasından bahsetmek gerçeklerden çok uzaktadır.

Her ne kadar gayretler devam etse de temel polis eğitimi bir standarda oturtulamazsa, kurumsal problemler süreç içerisinde eritilemezse problemlerin de artarak devam etmesi kaçınılmaz olacaktır. Burada temel polis eğitimini sağlıklı temellere oturtmuş, kurumsal eğitim politikaları oluşturmuş Avrupa ülkeleri ile ülkemizin sistemini mukayese etmek koşulu ile anılan standardizasyonun nasıl sağlanabileceği üzerinde durulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRATİK ÜLKELERDE VE TÜRKİYE'DE POLİS EĞİTİMİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

1.1. Demokratik Ülkelerde Güvenlik Hizmetinin Tarihi Gelişimi

Güvenlik personeline hayatın ve mesleklerinin bütün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde eğitim verilmeye çalışılırsa, bu eğitim süresi değil 1-2 yıl, 4 yıla bile çıkarılsa yeterli olmayacaktır. Çünkü teknoloji ve bilim o denli hızla ilerlemektedir ki teknolojik gelişmeler günümüzde aylık büyük değişim göstermekte, peş peşe yeni buluşlarla eski teknoloji ve bilgiler demode olabilmektedir. İlk önce olarak verilmesi gereken temel bilgilerin ne olduğunu iyi tespit edilerek bunların verilmesi gerekmektedir.

Batı ülkelerinde hizmet içi eğitim sırasında polis memurlarının problem çözen, suçu önleyen iyi iletişim sağlayacak şekilde yetiştirilmesi sağlanmaktadır. Polisler bu eğitimleri sırasında adeta "sözlü judo" şeklinde ifade edilen teknikleri de öğrenmekte ve belirli periyotlarda teste tabi tutulmalarını sağlanmaktadır.

İngiltere, Hollanda, İrlanda, Japonya, Amerika, Güney Kore, Macaristan ve Avusturya gibi ülkelerde meslek içi eğitim çok önemlidir.

Bugünkü eğitimde, kanun, kural ve eğitimin yoğunluğu azalmıştır. Batıda, emir veren bir eğitim sistemi yerine yetkilendirme esas hale gelmiştir (Kesercioğlu ve Serin, 2001:475).

Bugünkü eğitimde memurların; iletişim becerisinin artması, problem çözme becerisi, kültürel farklılıklar gibi alanlarda eğitilmesi konuları ağırlık kazanmaktadır (Williem, 1998:277).

Batı ülkelerinde, klasik eğitim sistemlerinden vazgeçip mesleki beceri kazandırmaya yönelik multidisipliner eğitim verilmesine başlanmıştır. Bu eğitim

sisteminde polis görev yaparken karşılaşacağı problemler merkez yapılmaktadır. Bu teori ve pratiğin ayrı ayrı ele alındığı klasik yaklaşımdan çok farklıdır. Gelişmiş ülkelerde özellikle son yıllarda polis eğitimi alanında büyük gelişmeler yakından takip edilmelidir. Örneğin; batı toplumlarında think-tank kuruluşları vardır ve kurumların yapısında Ar-Ge faaliyetleri geliştirilmiştir. Kurumlarda emir-komuta zinciri yerine "ekip çalışması", emirler yerine "beyin fırtınası" kavramı geliştirilmiştir (Özyiğit, 1998).

1.1.1. Fransa örneği

Fransız polisi çok eski bir kurumdur. İlk kuruluşu 1667 yılındadır. O tarihten 1945 yılına kadar çeşitli organizasyonel ve kurumsal değişimler yaşamış, 1945 tarihinden itibaren de merkezi bir yapı kazandırılmıştır. 1982'den itibaren Fransız idari yapısında köklü değişikliklere neden olacak yerinden yönetim kanunlarının (les lois de la décentralisation de 1982) kabul edilmesiyle birlikte belediye polisi gündeme gelmiş ve giderek yaygınlaşmıştır. Bizde de zaman zaman polisin bir kısım yetkilerinin belediye zabıtalarna verilmesi için tartışma ortamları oluşturulmakta ancak çok kısıtlı olan şehir içi trafik uygulamaları haricinde henüz önemli bir adım atılamamıştır.

Ülke nüfusu 62.752.136 olup, ülke nüfusu her yıl % 0.35 oranında artmaktadır. Nüfusuna oranla 248 kişiye bir polis düşmektedir. Türkiye, Osmanlı döneminden itibaren idari ve sosyal anlamda örnek aldığı bir model olduğundan dolayı birçok yapıda ülkemiz şartlarıyla benzerlik söz konusudur. Ulusal polis ve ulusal jandarma birimince iç güvenlik hizmeti sağlanmaktadır. Polis teşkilatı İçişleri Bakanı'na bağlı iken Jandarma Kurumu Savunma Bakanlığına bağlanmıştır ancak yöneticisi dışarıdan atanmış bir sivilidir. Genel polis içerisindeki Inspekteur General de la Police'e bağlı şehir polis birimi (Police Urbaines) sistemi Avrupa'da rastlanan ayrı bir tarihi yapıya dayanmaktadır. Çevik kuvvet, hassas koruma, VIP koruma, doğal felaketlerde yardım ve bazı trafik hizmetleri ile görevli Cumhuriyetçi Güvenlik Birlikleri (Compagnies Republiçaines de Securite) Ulusal Genel Polis'in alt birimleridir. Başkent Polisi'nin ayrı bir özerkliği bulunmaktadır. Paris Polis Müdürlüğü şehir valiliğine bağlı özerk ve özel statüsü ile ayrı bir yapısı vardır. Polisin idari sistem itibariyle bakanlıktan sonra valiler, emniyet genel müdürlük ve bölge emniyet müdürlüklerine bağlı bir yapısı bulunmaktadır. 1992 yılındaki bir reorganasyonu ile aktüel yapı kazandırılmış ve polis teşkilatına katılanların askerlik görevi kaldırılmıştır. Üst düzey yöneticilik eğitim

programları ve Assessment Center (profesyonel liyakat değerlendirme sistemi) tüm gelişmiş ülkelerdeki gibi bu ülkede de uygulanmaktadır. Polis teşkilatının komşularıyla bir aylık personel değişim programı vardır.

1.1.1.1. Fransa'da iç güvenliğin sağlanması

Güvenlik kavramı Fransızcada *sécurité* biçiminde kullanılmakta olup kişinin kendisini mevcut tehlikelere karşı korunmuş ve huzur içinde hissetmesidir. Emniyet ise literatürde riskin ve tehlikenin bulunmayışı biçiminde yer almaktadır. Bu noktadan hareketle iç güvenlik kavramı, yani *securite interieure*, toplumun kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan tehlikelere karşı kişilerin, malların ve kurumların, gerektiğinde güç kullanımını da içeren araç ve yöntemlerle korunması biçiminde tanımlanmaktadır.

Fransa'da iç güvenlik politikası kamu güvenlik politikaları temel alınarak yürütülmektedir. Bu durum, iç güvenliğin yetkili siyasi karar merkezleri tarafından alınan karar ve önlemler yoluyla sağlanmasıdır. Yani, toplumun ya da devletin karşılaştığı önemli güvenlik sorunlarıyla ilgili olarak hükümetin ilgili birimleri kamu güvenlik politikası adı altında, adı, tanımı, amacı, maliyeti, uygulama yeri ve zamanı ve sınırlılıkları önceden belli edilmiş programları hayata geçirmekte, zamanı gelince de daha önceden belirlenmiş bir tarihte bu politikaların etkinliğini değerlendirmektedir. Burada amaç, hem kamu güvenlik politikalarının bir merkezden yönetilmesinin sağlanması, hem de özellikle operasyonel birimler başta olmak üzere uygulayıcı mekanizmaların aynı politikadan aynı tanımlamaları çıkarmalarını sağlamak, hem de uygulamadaki programların görüntüsüyle değil gerçek anlamda sonuçlarını almaktır. Zaten yapılan değerlendirmeler sonucunda uygulanan programın ya devamına ya da terk edilmesine karar verilmektedir. Bu konuda en güzel örnek son dönemlerde bütün illerimizde başlatılan toplum destekli polis (*La police de proximité*) uygulamasıdır ki Fransız iç güvenlik mekanizması bu konuda başarılı olamamış, sınıfta kalmıştır. Çözüm olarak da bu programın eksiklerinin giderilmesi amacıyla bir dizi yasal ve kurumsal değişikliklere gidilmeye çalışılmaktadır.

İç güvenliğin sağlanması pratiği ve polis merkezi-üniter bir devlet olan Fransa'da iç güvenliğin sağlanması görevi İçişleri Bakanlığı'na verilmiştir. Adı geçen bakanlık bu görevi Emniyet Genel Müdürlüğü (*la Direction Générale de la Police*

Nationale) ve Jandarma Komutanlığı (la Gendarmerie Nationale) aracılığıyla yerine getirir. Bizden farklı olarak belediye polisi (la Police Municipale) ve gümrük birimleri (la Douane) ile son dönemde etkinliği ve kapasitesi arttırılan özel güvenlik birimleri (La sécurité privée) iç güvenliğin sağlanmasında görev paylaşımına dâhil olmuşlardır.

Fransa'da, polis, ulusal polis (la Direction Générale de la Police Nationale) ve belediye polisi (la Police Municipale) olarak ikiye ayrılmakta ve şehir bölgelerinde iç güvenlikten sorumlu olarak görev yapmaktadırlar. Ayrıca, Paris ve civarındaki bölgenin (Ile de France) güvenliğini sağlamakla görevli Paris Polis Valiliği (la Préfecture de la Police de Paris) adı altında üçüncü bir polis birimi vardır ki, bu birimin varlığı Paris'in özel statüsünden kaynaklanmaktadır.

Ulusal polis, yani Emniyet Genel Müdürlüğü idari (la Police Administrative) ve adli polis (la Police Judiciaire) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İdari polisin görevi, her türlü ön tedbirlerin alınarak kamu düzeninin sağlanması iken adli polis, bir suçun işlenmesinden sonraki süreçte gereken işlemleri yerine getirmektedir. Bu manada kurumlar birbirine çok büyük benzerlikler göstermektedir.

İdari olarak belediye başkanının sorumluluğunda görev yapan belediye polisi, adli açıdan Cumhuriyet savcısının kontrolündedir. Fakat yine de belediye polisi uygulamasının tam olarak yerleştiğini, ulusal polisle aynı statü ve yetkiye sahip olduğunu söylemek mümkün olmayacaktır. Son dönemde yaklaşık olarak, ulusal polisin 150.000, belediye polisinin ise 15.000 civarında personeli bulunmaktadır (Çıkar, 2004). İç Güvenlik organları aşağıdaki birimlerden oluşmaktadır:

1.Genel ulusal polis (Police Nationale)

2.Doğrudan İçişleri Bakanı'na bağlı polis birimleri:

Police Municipale, polis ve jandarma görev alanlarında görevli birimdir. Okullarda trafik düzeni, küçük yerleşim birimlerinde major rütbesindekilerin özel birlikleri görevlerini ifa eder.

Özel Birimler; Maastricht anlaşması ile hayata geçirilen Avrupa Birliği ve Schengen hükümleri için koordine görevi yapar. Polis organları mevcutları ise aşağıdaki gibidir:

1.Ulusal Polis(Genel) :119 377

2.Police Municipetale: 15 700

3.Jandarma (Jandarmerie Nationale): 98 433

1.1.1.2. Fransa’da temel polis eğitimi

Polis eğitimi (Gardiens de la Paix) beş aylık teorik eğitimi ve dört aylık pratik-kadro diye adlandırılan görev başı eğitiminden oluşmaktadır. Polisin komiser sınıfı (Ecole Superieur des Inspeteur de la Police) eğitimi personelin son üç ayını getireceği göreve yönelik ağırlık noktası bulunan toplam 18 aylık teorik ve pratik bölümlerinden oluşmaktadır. Özellikle burada vurgulanması gereken nokta son üç aylık sürenin getirileceği görevle ilgili olmasıdır. Zira ülkemizde son güne kadar kimin nerde istihdam edileceği belli değildir. Bu da eğitim kurumlarına hem sınıf komiseri hem de eğitici olarak gönderilen amir sınıfı personelin rastgele hiçbir kritere uymadan PMYO (Polis Meslek Yüksek Okulu) ve POMEM’lere (Polis Meslek Eğitim Merkezi) tayin olduğunu göstermektedir. Bu iki sayılan sınıf alan yöneticisi ve uygulayıcılar sınıfını oluşturur. Orta kademe yöneticileri (rütbeli sınıf) eğitimi (Commissaire de Police) iki yıl süreli teorik bölümü izleyen özel kuruluşlarda, farklı polis istasyonlarında ve gerekli görülen birimlerde sağlanan istasyon eğitimlerinden oluşur. Tekâmül ve periyodik programlar ile her yıl personelin 1/3’ ünden fazla bölümü eğitimlere katılır. Ayrıca açık öğretim tipi bir model de uygulanmaktadır. Birçok Avrupa polisinca intranet (iç bilgisayar ağı) ile her ülke polisi kendi içinde sağlamaya çalışmaktadır. Bu virtuel üniversite modelinin e-öğrenme pratiğidir. Ancak uygulama eğitimlere hazırlık boyutundadır.

Üst düzey polis yöneticileri ve orta kademe yöneticiliği eğitiminde yabancı dillere önem verilmektedir. Aşamalar ve değerlendirme merkezleriyle gerçekleştirilen seçme ve eleme sınavı ile eğitimler için kontenjan 60% hukuk mezunları lehine ağırlıklı olarak meslekten personel dışı kaynaklara ayrılmıştır. Çok defa uygulamada bu kontenjan tahsisinin hukuk eğitimi olarak müracaat edenlerin açık lehine (%80) yansımaktadır. Polis üst düzey yöneticileri ile bu tip bir yaklaşım kuzey Avrupa ülkelerinin genel uygulaması demek yanlış olmayacaktır. Ancak son yıllarda meslekten yükselmelerde eşit fırsat ve objektif kriterlere bağlı Assessment Center (değerlendirme merkezi) uygulamasının dâhil edildiği seçme sisteminin uygulamasına paralel daha

fazla yükselme şansı tanınması uygulamasının görüldüğü de bir gerçektir. Bu programı başarı ile tamamlayanların isimlerinin resmi gazetede yayınlanması yöneticilik eğitimine verilen önemi yansıtmaktadır. Üst düzey yönetici eğitimi Lion şehrindeki kolejde verilmektedir ve iki yıl sürelidir. Rütbelere ise aşağıda verilmiştir:

1. Contrôleur Général (Müstakil Makamlarda)
2. Contrôleur
3. Commissaire Divisionnaire
4. Commissaire Principal
5. Ober Commissaire (Commissaire de Police)
6. Commandant (Officier de Paix Principal)
7. Captain
8. Oberleutnant (Officier de Paix)
9. Leutnant (Brigadier Chef)
10. Aspirant (Brigadier)

1.1.2. İngiltere (Birleşik Britanya) örneği

Ülkenin nüfusu 57,96 milyon olup nüfusuna oranla 375 kişiye bir polis düşmektedir. Ülkenin nevi şahsına münhasır idari yapısı nedeniyle birbirlerine yakın yapıları olsa da farklı 52 adet polis bölgesi teşkilat yapısı vardır. Her polisin bir merkezi ve diğer tüm faaliyetleri için alt birimleri bulunmaktadır. 1993 ve 1994 yılındaki mevzuat değişiklikleri ile yetkilerde ve bazı bölge polislerin merkezi Metropolitan polise bağlanması gerçekleştirilmiştir. Ancak her Metropolitan polis bölgesi yönetimi ayrıdır. Bununla birlikte terörizm, organize suç ve insan kaçakçılığı gibi sınırları aşan fenomenlerde merkezi kriminal birimler bulunmaktadır. Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda asayiş kuvveti polisiye yapıda bir bütün olarak merkezi irade altında bulunmakla birlikte Wales, İskoçya ve Kuzey İrlanda'nın ayrı statüleri vardır. Toplam 52 adet müstakil polis idaresi vardır. İngiliz polisi Alman, İsveç, Kanada ve Birleşik Amerika polisleri ve tabii kolonyal polis teşkilatlarıyla sürekli karşılıklı süreli personel eğitim programları gerçekleştirmektedir. Son reorganizasyon ile meşhur geleneksel silahsız devriye polisinde yeni düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve "tahta kısa jop'u" Amerikan

tipiyle değiştirilmeye başlanmıştır. Özel bir birim olan MI 5 terörle mücadelede branş polisi olarak tüm ve yerel iç güvenlik polis birimleri arasında koordine edici yönlendirici konumu bulunmaktadır (Çıkar, 2004).

1.1.2.1. İngiltere’de polis hizmetleri birimleri

1.Merkez Sekreterliği (müstakil polis müdürlerinin atama ve hizmetlerin koordine makamı)

2.Metropolitan Polisi (merkez sekreterliğe bağlı Londra şhri polisi)

3.(1994 yılından itibaren 5 bölgede benzer örneği vardır)

4.Provincial Polis ve bağlı birim teşkilatları (en yaygın taşra polisi)

5.İskoçya Polisi (8 müstakil birim bölge polisinden oluşur)

6.Ulster Kraliyet Polisi (Kuzey İrlanda’da Kraliyet adına oluşmuş polis)

7.Savunma Bakanlığı Polisi

8.Liman Polisi, Deniz Polisi ve müstakil Kıyı Polisi

9.Tünel ve Taşımacılık Polisi (Taşımacılıktan sorumlu Genel Sekreterliğe bağlı)

10.Kraliyet Parkları Polisi (Londra)

11.Londra Polisi (New Scotland Yard Londra Polisinin bir birimidir)

Ulusal ve özerk polis birimlerinin toplam mevcudu ise 154.738’dir.

1.1.2.2. İngiltere’de temel polis eğitimi

İngiliz sisteminde tüm teşkilat personeli personel rejimi yönüyle aynı eğitim, görevde yükselme süreçlerine tabidir. Bu sistem yapısı içerisinde üniversite mezunu veya lise mezunu farkı gözetilmeksizin herkes polis rütbesi ile mesleğe başlar. Polis memurluğu eğitimi iki yıl süreli olup 10 haftalık temel teorik eğitim ile başlar. Eğitim AB (Avrupa Birliği) ölkelerindeki yaygın karakter olan ‘‘Sandvich’’ modeli denilen uygulamalı eğitim ile teorik eğitimin bir arada koordineli olarak yapıldığı model üzerine oturtulmuştur. Eğitim programı pratik/staj eğitimi sonunda tekrar iki haftalık teorik

eğitim ile tamamlanır. İlk atamada bir kıdemli eğitici memur nezaretine verilir ve asaletine kadar devam eder. Birkaç yıllık çalışmadan sonra talep eden personel 4 aylık hazırlık eğitimi ile bir sınavla kıdemli memurluğa yükselebilmektedir. Bu süreçte de sandwich modeli uygulanır. İlerleyen bölümlerde sıkça üzerinde duracağımız bir konu sandwich modeli polis eğitimi olacaktır.

Bunun dışındaki orta kademe rütbeler ile st düzey polis yöneticileri eğitimleri Bramshill Őhrindeki Police Staff College`de gerçekleştirilir. Bu eğitim merkezi tüm AB lkelerindekiler gibi aynı zamanda CEPOL (College of European Police) yesidir.

Özel programa katılarak ekip yöneticiliğe talip olanlar sınav başarısı sonrası bir yıllık eğitimi tamamlarlar. Bu eğitim aynı zamanda İngiltere`de üniversitelere başvuru için yeterli seviyeyi ifade eder.

İleri yöneticilik programı komiser sınıfın son kademesindeki adaylar için söz konusudur. Eleme usulüyle yapılan seçme ve eleme aşamasını üç aylık eğitim-ğretim programı izler. Başarılacak olan bitirme sınavı ile atanılır. Temel polislik ataması öncesi ve temel polis eğitiminin bitirme yeterliliği ulusal bir sistemce sınanır. Aynı ulusal prosedür komiser sınıfına geçişte de uygulanmaktadır. st düzey polis yöneticiliği ve müteakip rütbelerde tayin ve tasarruf yetkisi yukarıda izah edilen yerel polis teşkilatlarıdır.

st düzey polis yöneticiliği programı için adaylar sicil amirlerince verilen kanaat değerlendirmesi ve Assessment Center`in dâhil olduğu bir seçim prosedürü sonrası temel eğitimde  ve tamamlama ile altı aylık toplam bir eğitimi alırlar. Eğitim sonunda bitirme sınavına tabi tutulurlar. Bu eğitim ulusal kurum olan ve ülkenin polis akademisi diyebileceğimiz kurumda gerçekleştirilmektedir (Bramshill). st düzey yönetici eğitimleri Command Course for Intendants (22 hafta), Superintendents (altı ay), Senior Commander Course (dört ay) ve Carusel (iki haftalık) modellerinde müstakil il polis müdürlüğü görev atanmaları dâhil sürmektedir. Bu model Alman polisinin st düzey yönetici programları ile büyük oranda aynıdır. Buradan mezunların listesi İçişleri Bakanlığı`nda tutulur ve ilerinin en st yönetici adayları bunlar arasından belirlenir. Tekâmül eğitimleri ve branş eğitimleri yukarıda anılan temel programlar kadar belirlenmiş ve standarttır. Genel polisten adli görevlerde görevlendirilen personel 3,5 aylık adli hizmet programlarına branş eğitimi anlamında katılırlar. Tazeleme

programları belli sürelerle mevzuat ve polis taktik-teknikleri alanındaki gelişmeleri personele verilmesini amaçlayan hizmet içi eğitimleri tamamlayan bir modüldür.

RÜTBELER	
Metropolitan Polisi	Royal Ulster Constabulary Polisi
Commissioner	Chief Constable
Deputy Commissioner	Deputy Chief Constable
Assistant Commissioner	Asisstant Chief Constables
Deputy Asisstant Commissioner	
Commander	Superintendent
Chief Inspector	Chief Inspector
Inspector	Sergeant
Constable	Constable

TABLO 1: İngiltere Polisi Rütbe Sıralaması

1.1.3. İrlanda Cumhuriyeti Polisi

Nüfusu 3,6 milyon olan ülkede nüfusuna oranla 339 kişiye bir polis karşılık gelmektedir. Polis teşkilatı bu ülkede Adalet Bakanlığı'na bağlı bulunmaktadır. Garda Siochana barışın bekçileri anlamındadır. Merkezi bir teşkilatlanma modeli söz konusudur. Buna uygun olarak il ve ilçelere ayrılmıştır. İngiliz polisindeki gibi silahsız sadece jopu ile görev yapan polis birimleri bulunmaktadır. Garda Siochana'nın toplam mevcudu 10.500'dür.

1.1.3.1. İrlanda'da temel polis eğitimi

Tüm polis eğitimleri Garda College'de gerçekleştirilmektedir. Temel polis eğitimi iki yıl sürelidir ve beş safhadan oluşur. Bu ülkede de diğer ülkelerde olduğu gibi sandvich modeli hayata geçirilmiştir. Yani devamlı teorinin pratik eğitimle birbirini izlemesi şeklinde gerçekleşmektedir. Oniki aylık son tamamlama teorik bölümünde ve sınavda elde edilecek başarı ile Gardia olarak atanılmaktadır. Nezaretçi eğitici kıdemli memur uygulaması bu ülke modelinde de görülmektedir. Birkaç yıllık başarılı görev sicili ile ekip amirliği görev ve kıdemine terfi ettirilebilmektedir. Amir sınıfı için bir yıl süreli eğitime katılım ve başarı esastır. Bunu aralıklarla dokuz ay içerisinde tamamlanacak dört kurs izler. Bu sistemde dikkat çekici olan atanılan görevlere uygun

gerekli kursların otomatik veriliyor olmasıdır. Yani göreve uygun yetiler kazandırılma ve bu şekilde başarı bekleme bir kural haline getirilmiştir.

Üst düzey polis yönetici programlarında personel yönetimi, işletme temeli ve idare mekanizmaları ağırlık verilen konulardır. Assessment Center ile seçilen üst düzey yönetici adayları tekâmül eğitimi gibi programlarla gerekli donanım kazandırılır. Program bir yıldan daha kısadır. Rütbelere aşağıda yer verilmiştir.

1. Commissioner
2. Deputy Comissioner
3. Assistant Comissioner
4. Chief Superintendent
5. Superintendent
6. Chief Inspektor
7. Inspektor
8. Sergant
9. Gardai

1.1.4. Almanya örneği

Federal Almanya da polis hizmetlerini ilgilendiren hususlarda görev ve yetkilendirme polis hizmeti eyaletlere aittir. Eyaletlere ait özerklik genel olarak söz konusudur. Bu nedenle her eyaletin kendi polis kanunu vardır. Bu husus federal anayasa ile belirlenmiş ve sınırları çizilmiştir. Her eyaletin kendi polis birimleri ile alana ve nüfusa göre teşkilatlanması vardır. Federal Almanya üç şehir tipinde ve onüç eyalet yapısında olmak üzere onaltı eyaletten oluşmaktadır. Eyalet polis teşkilatlarının çoğu rütbesiz polisi kaldırmış ve sadece rütbeli polis personeli yapıya geçmişlerdir. Profesyonel bir hizmetin sadece teknik hizmetler seviyesinde olabileceği kabul edilerek, bunun ise ancak asgari komiser rütbesindeki ve eğitimindeki personelle ifasının mümkün olabileceği kabul edilmiştir. Bu gelişme diğer eyaletlerde de sürmektedir. Federal Almanya'nın nüfusu 80,61 milyon olup nüfusa oranlamayla 284 kişiye bir polis düşmektedir. Jandarma teşkilatı bulunmamaktadır. Eyalet bazında son jandarma birimi 1975 yılında tamamen kaldırılmıştır. Son zamanlarda Türkiye'de de jandarmanın başına

sivil bir otorite atanması çalışmalarını devam ettirmektedir. Eyalet polislerinin eyaletler arası ve komşu ülkelerle bir aylık personel değişimi programları ve çalışma grupları bulunmaktadır. Bazı kuzey komşu devletlerle AB güney sınırları çerçevesinde olduğu üzere suç mücadelesine yönelik olarak ortak devriye ve karakol uygulamaları gerçekleştirilmektedir. Güvenlik hizmeti gören başkaca iç güvenlik birim ve kuruluşları polis eğitim kurumlarında eğitilmektedirler.

1.1.4.1. Federal Almanya polis organları

1.Federal Polis Birimleri

2.Federal Kriminal Dairesi (Bundeskriminalamt)

3.Federal Sınır muhafaza (Bundesgrenzschutz)

4.Meclis Polisi

5.16 Eyalet Polisi ve eyaletlerin Sahil Güvenlik (İç sular) Polisi (Wasserschutzpolizei)

Polis organlarının personel mevcutları aşağıdadır.

Federal Polis Birimleri: 28 300

Eyalet Polisleri : 255 047

1.1.4.1.1. Federal Kriminal Dairesi (BKA)

Bu daire tüm eyalet ve polis birimlerinin suçla mücadele ile ilgili tüm haber ve bilgilerin toplandığı enformasyon merkezidir. Aynı zamanda elektronik verilerin merkez birimidir. Bunun yanında Interpol organizasyonu ve uluslararası ortak polisiye çalışmalarla ilgili görevli merkez dairesidir. Kriminalistik Enstitüsü ile araştırma ve geliştirme ile bilimsel araştırma yayınları yayımlar. Uyuşturucu ve ilintili suçlarla mücadele iş hacminin 2/5`den biraz fazlasını oluşturmaktadır. Organize suçlarla ve terörle mücadele diğer ağırlıklı görev alanlarıdır. Bir birim Berlin şehrindeki devlet adamlarının (VİP) korunması ile görevlidir.

1.1.4.1.2. Federal Sınır Muhafaza (BGS)

Bu birim Federal Almanya'nın sınırlarında ve sınırlar dâhilinde 30 km alan

içerisinde ülke sınırlarının kontrolü, muhafazası ve dış tehdidin önlenmesi ile görevli denizde ve havada operasyonlara eğitilmiş hava limanlarında görev yapan bir polis teşkilatıdır. Türkiye’de mevcut özel harekât timleri de bu birimin özel birimi olan GSG–9 timleri ve yapılanmaları örnek alınarak kurulmuştur.

1.1.4.1.3. Eyaletlerin polis birimleri

1.Genel ve Koruma ile kısmen Asayiş hizmetleri gördürülen Polisi (Schutzpolizei)

2.Kriminal Polis (Adli Hizmet-Soruşturma Polisi)(Kriminalpolizei)

3.Sahil Güvenlik (İç sular) Polisi (Wasserschutzpolizei)

4.Hazır Birlikler Polisi (Çevik Kuvvet)(Bereitschaftspolizei)

5.Merkezi İdari Birim (Polizeiverwaltung)

6.Hava filosu-Polisi (Hubschrauberstaffel)

Eyaletlerde polisin en üst idari amiri eyalet İçişleri Bakanı/Senatörüdür. Savcılıklar ise adli amiridir. Bazı eyaletlerin kendine has yapıları ve yetkilendirme modelleri bulunmaktadır. Polisin en üst amiri bazı eyaletlerde İnspektör olup politik makam olarak dışarıdan atanmaktadır. Her eyalet farklı demek abartılı olmayacaktır. Bunun nedeni ise Almanya’ da eyaletlerin içişlerindeki özerklikleri ve federatif yapısıdır.

1.1.4.2. Almanya’da temel polis eğitimi

Eyaletlerin her biri ve federal üç polis birimi kendi personel alım ve eğitimlerini ayrı ve bağımsız gerçekleştirirler. Assessment Center (profesyonel liyakat değerlendirme sistemi) tüm gelişmiş ülkelerdeki gibi bu ülkede de uygulanmaktadır. Polis aday adayları orta düzey polis hizmetleri için başvurmuş sayılır. Müteakip sınav ve eğitim programlarıyla personel orta kademe polisliğe (komiser sınıfına), daha sonra ayrı bir eleme ve prosedür ile teşkilatın 1.8 %` lik bölümünü oluşturan üst düzey polis yöneticiliğine yükselebilmektedirler. Sonradan yükselenler grubu olarak teşkilatın ihtiyaç duyduğu alan eğitimini tamamlayanlar doğrudan komiserlik ve üst düzey yöneticilik eğitimine katılabilmektedirler.

Polislik eğitim-öğretimi üç yıl sürelidir. Birinci yıl temel eğitim gerçekleştirilir. Bu bölüm genellikle Hazır Kuvvet Birimleri uhdesinde gerçekleştirilir. Müteakiben kadro eğitimi ve branş eğitimi izler. Nihayetinde altı aylık bir öğretim ve bir sınavla tamamlanır. Eyaletlerde genel olarak ise genel Avrupa polis eğitimlerinde yaygın görüldüğü üzere, teori ve kadro eğitimi değişimli gerçekleşen sandviç usulü eğitim icra edilmekte ve pratik eğitime önem verilmektedir. Bazı eyaletlerde rütbesiz polis sınıf olarak kaldırılmıştır.

Komiser ve hukuk temel eğitimi-öğretimi eyaletlerde, federal kurumların temel hukuk nosyonu ise Brühl şehrindeki Federal Kamu Yüksekokulu'nda gerçekleştirilmektedir. Federal birimlerin adayları eğitim-öğretimlerini Federal Kamu Yönetimi Yüksekokulları'nda tamamlarlar. Eğitim-öğretimin ortalama süresi 36 aydır.

Üst düzey polis yöneticileri programı iki yıl sürelidir. Birçok eyalette eleme sınavı öncesi üç aydan bir yıl süreli adayın mesleki kariyerinin boşluklarını tamamlama eğitimi ve bu süreçte adayın ön izleme ve değerlendirilmesini içeren staj eğitimi şeklinde geniş tamamlama eğitimi gerçekleştirilmektedir. Nezaretçi amirlerin olumlu kanaatleri ile eleme sınavına ve Assessment Centere (liyakat değerlendirme merkezi) müteakip adaylar kendi eyaletlerinde eyalet ağırlıklı konular müfredatlara dahil edilerek birinci yıl öğretime alınırlar. İkinci yılda eğitim-öğretim tüm üst düzey yönetici eğitim-öğretimi, Yönetici Koleji, seminer ve uluslararası sempozyum, eğitim ve programların yürütüldüğü Federal Polis Yönetim Akademisi'nde gerçekleştirilmektedir. Alman sisteminde hukuk formasyonuna sahip adaylarda ihtiyaç çerçevesinde kabul edilerek her yıl sınavsız kısaltılmış yoğunlaştırılmış bir eğitim sürecinden geçerek atanırlar. Programı başarı ile tamamlayanlar eyaletlerinde üst düzey polis yöneticiliğinin ilk kademesinde görev alırlar. Üçüncü sınıf emniyet müdürlüğü rütbesinden itibaren personel Polizei Führungsakademie'de gerçekleştirilen Yönetim Koleji eğitim modüllerine devam etmektedir. Beş modülden oluşan eğitimler iki haftalık eğitim modülleri şeklinde olup bir tam yıl içerisine yayılmıştır. Bazı eyaletler polis teşkilatı dışı bir bakış sağlamak için ikinci sınıf emniyet müdürü rütbesini alan personelini başarılı holding ve kuruluşlarda bir aylık yönetim ve toplam kalite eğitimlerini içeren tecrübe programlarına almaktadırlar (Çıkar, 2004).

Federal Polis Yönetim Akademisi'nde şu programlar yürütülmektedir:

1. Üst Düzey Polis Yöneticileri Eğitim-Öğretimi programı,
2. Hukuk formasyonlu (mezun) adaylar için hızlandırılmış bir eğitim-öğretim programı,
3. İkinci derece üst düzey polis yöneticiliğine yükselen polis müdürlerine Yönetim Koleji olarak iki hafta süreli beş ayrı modülden oluşan ileri tekâmül eğitimleri,
4. Periyodik tüm yabancı ve Alman üst düzey polis yönetici personeline aktüel polisiye gündemlerle ilgili seminerler ve eğitimler gerçekleştirilmektedir (bir yılda tüm personelin 75%' i bu seminerlere katılımları sağlanmaktadır),
5. Polis hizmetlerin etkinleştirilmesi için teçhizata yönelik teknik bilimsel araştırma geliştirme ve tüm ülkede standardın gerçekleştirilmesinde eşgüdüm ve AR-GE hizmeti bazlı teknik merkez bilgilendirme seminerleri,
6. Polis Yönetim Akademisi, Avrupa Polis Akademileri Birliği'nin (The Association of European Police Colleges-AEPC) ve Avrupa Polis Akademisi'nin (CEPOL) temel üyelerindedir,
7. Uluslararası polisiye seminerlere ve Avrupa kriz müdahale gücü eğitimlerine ev sahipliği yapan kurumdur.

Almanya'da kullanılan polis rütbeleri ise sırasıyla aşağıda verilmiştir.

1. Polizei Präsident- Polizei Inspektör (üst düzey yöneticilik kademeleri)
2. Leitender Polizeidirektor
3. Polizeidirektor
4. Polizeioberrat
5. Polizeirat
6. Erster Polizeihauptkommissar (orta kademe amirlik kademeleri)
7. Polizeihauptkommissar
8. Polizeioberkommissar
9. Polizeikommissar

10. Polizeihauptmeister (memur sınıfı kademeleri)
11. Polizeiobermeister
12. Polizeimeister
13. Polizeihauptwachmeister (bekçi sınıfı kademeleri)
14. Polizeioberwachtmeister
15. Polizeiwachtmeister

1.2. Türk Toplumunda Güvenlik Hizmetinin Tarihi Gelişimi

1.2.1. Eski Türklerde güvenlik hizmetleri

Eski Türk medeniyetinde Başbuğ Hakanlar tarafından yürürlüğe konulan idare ve inzibat sistemine ait üç önemli kanunun var olduğu görülmektedir. Bu üç kanun, Oğuz Töresi, Uluğ Yasa ve Timur'un çıkardığı Tüzükat'tır (Okçabol, 1939:8-9).

Eski Türklerde bugünkü anlamda polis teriminin karşılığı olarak “yarkan” terimi kullanılmıştır. “Yarkan” sözcüğünün Moğolcada “polis” anlamında kullanılan “daruğa” sözcüğü ile aynı olduğu ifade edilmektedir. Bu kelimelerin her ikisinin de Uygur metinlerinde geçtiği “yarkan teriminin “polis, dedektif ve cellât” anlamında tercüme edildiği, “Daruğa” teriminin ise, Orta Asya ve Azerbaycan’da “gece bekçisi”, Altınordu Devleti zamanında “polis memuru” anlamında kullanıldığı ileri sürülmektedir. Bununla birlikte, eski Türklerde kamu düzen ve güvenliği işlerinin subaşılar tarafından yürütüldüğünü söyleyebiliriz. Kabile halinde yaşadıkları dönemlerde Türkler orduyu sevk ve idare edenlere subaşı adını vermişlerdir. Kabileler birleşip toplum büyüyünce “kağdan” ortaya çıkmış, subaşılar savaşta belli birlikleri komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin güvenliğini sağlamışlardır. Böylece, subaşılardan rolleri küçülmüş ve belli görevlerin yöneticileri olmuşlardır (Orkun, 1997:3-4). Bilinen ilk subaşı 8. asra ait Tonyukuk Kitabesinde ismi geçen İnal Kağandır. (Yaşar, 2002:3)

Dünya tarihinin en güçlü ve en büyük devletlerinden birini kurmuş olan Oğuzların Kayı aşiretinden olan Osmanlı Türkleri, 13. asrın ortalarında Orta Asya’ dan Anadolu’ ya gelmişlerdir. Osmanlı Devleti’ nin kuruluş yıllarında bey, sonradan sultan ve Yavuz Sultan Selim zamanında da sultanla birlikte halife unvanını alan padişahlar,

devlet teşkilatının en yüksek ve en genel yetki sahibi, halkın mutlak velisi ve koruyucusu, yurtiçi emniyetin kolluk işleriyle görevli bütün teşkilatların en büyük amiri konumunda idiler. Padişahlar kolluk işlerini en önemli meseleler arasında kabul etmişler ve bu amaçla kolluk hizmetleri için görevlendirilen kişilere özel buyruklar göndermişlerdir (Yılmazçelik ve Karabörk, 2005:8).

Türklerin VIII. Yüzyılın ortalarından itibaren İslamiyet' e girmeleriyle, İslam medeniyetinin Türkler üzerinde her alanda olduğu gibi iç güvenlik konusunda da etkisi görülmeye başlanmış ve kolluk görevinde ases, şurta ve hisbe teşkilatları devlet yönetiminde yerini almışlardır.

Bu teşkilatlardan Ases halen ülkemizin her yerinde hizmetlerinden yararlanan ve sayıları bitme noktasına gelen gece bekçileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Şurta ise hisbenin yetkilerinden daha az ve hisbeye görevinde yardımcı olan bir konumda görev yapan kamu görevlileri olduğu görülmektedir. Hisbe ise genel asayiş ve emniyetin sağlanmasından sorumlu ve kısmen yargı yetkisini de elinde bulunduran kolluk olarak yıllarca görevini sürdürmüştür. Osmanlı İmparatorluğu döneminde (1826 da) önce ihtisap ağalığı olarak teşkilatlanan hisbe İhtisap Nezareti olarak yeniden düzenlenmiştir (Sönmez, 2005:11).

1.2.2. Osmanlıda güvenlik hizmetleri

Osmanlı Devleti'nin tarih sahnesine çıkışından tarih sahnesinden çekilişine kadar geçen zaman içinde zabıta teşkilatının zamana bağlı olarak gelişen değişimler içinde olduğu görülmektedir (Şahin ve Kul, 2005:17).

1299–1453 dönemi bilindiği üzere Türkler, Orta Asya'dan Anadolu' ya gelerek Söğüt ve Domaniç bölgelerine yerleşmiş ve bir beylik kurmuşlardır. Kuruluş döneminde toprakları çok az olan Osmanlı Beyliği' nin yönetim teşkilatı da ona göre kurulmuştur. Devletin başında bulunan bey, hem askeri hem mülki gücü şahsında toplamış, tayin etmiş olduğu komutanlar ve kadılarla ülkesini yönetmiştir.

Osman Bey Karahisarı ele geçirdiği zaman, kentin yönetimini oğlu Orhan Bey' e vermiş ve onun yanına arkadaşı olan Gündüz Alp'i de subaşı olarak tayin etmiştir. Bu kişi bugünkü anlamda ilk polis amiridir. Subaşılar barış döneminde savaş için gerekli olan askerleri disipline etmek ve eğitmekle birlikte, kentin dirlik ve düzenini de

sağlamışlardır. Savaş zamanında ise yetiştirdikleri kıtalara komuta etmişlerdir (Yaşar, 2002:4).

Anlaşılabacağı üzere eski Türklerde olduğu gibi Osmanlı Türklerinde de polis teşkilatı, askeri teşkilat kadrosu içinde yer almış, askeri amirler aynı zamanda polis amiri olarak da görev yapmışlardır. Devlet ve ordu teşkilatı zamanla büyümüş devletin başında mutlak bir kudrete sahip ve en büyük adli, askeri ve mülki amir olan padişahlar yer almışlardır. Padişahlar bütün yönetsel, askeri ve bunlarla birlikte ülkede kamu düzen ve güvenliğinin sağlanması işlerini, devlet ricali ve halk karşısında kendilerini temsil eden sadrazamlar vasıtasıyla yürütmüşlerdir. Bu nedenle sadrazamlar, bütün polis teşkilatının görevlerini başarmak için özel memurlar, tebdil çuhadarları kullanmışlardır (Alyot, 1947:11)

Sadrazamın yanında yer alan subaşılar, yasakçı adı verilen askerlerle başkent in dirlik ve düzenini sağlamışlar, XIV. asrın ortalarına doğru yasakçıların yanında, gece bekçiliği yapan asesbaşılar oluşturulmuştur (Yaşar, 2002:5).

Fatih Sultan Mehmet'in 1453'te İstanbul'u almasına kadar, Osmanlı Devlet teşkilatında en büyük komutan veya askeri komutan anlamına gelen subaşıl arın yönetimindeki askeri birlikler, dış güvenlik yanında ve aynı zamanda iç güvenliğin sağlanmasıyla da görevlendirilmişlerdir. İstanbul'un fethinden sonra, yeniçeri teşkilatı gelişmiş, askeri komutanlık başka adlarla ifade edilmeye başlanılmış ve subaşılık yavaş yavaş sadece şehir ve kasabaların dirlik ve düzenine ve hatta belediye imar işlerine bakan kimselerin unvanı olmuştur. Bu dönemde başkent dışındaki illeri yöneten beylerbeyi ve sancakları yöneten Sancak Beyleri emirleri altındaki askerlerle buldukları bölgelerin kamu düzeni ve güvenliğini sağlamışlardır.

1453-1826 dönemi Yeniçeri teşkilatının gelişerek genişlemesi üzerine İstanbul'un düzen ve güvenliğinin sağlanması işleri başta Yeniçeri olmak üzere Bostancı, Cebeci, Topçu gibi askeri ocaklar ile Kaptan-ı Derya askerlerine intikal etmiş ve İstanbul, Yeniçeri Ağası, Bostancıbaşı, Cebeci başı, Topçubaşı ve Kaptanpaşa arasında bölgelere ayrılmıştır.

Emniyet makamları; Sadrazam, Yeniçeri ağası, Falakacı, Cebeci başı ve Cebeciler, Kaptanpaşa, Topçubaşı ve Topçular, Bostancıbaşılar, Kadı ve Böcekci başından oluşmuştur. En büyük sorumlu olan Yeniçeri Ağası, suç işleyenleri

Falakacılara dövdürmüş ve hapsettirmiştir. Falakacılar, Yeniçeri Ağasının emri altında, falaka taşıyan acemi oğlanlardan oluşmuştur.

Cebecibaşı ve Cebeciler; Ayasofya, Kocapaşa ve Ahırkapı taraflarının, Kaptanpaşa; Kasımpaşa ve Galata semtinin, Topçubaşı ve Topçular; Tophane semti ile Beyoğlu'nun, Bostancıbaşı ve Bostancılar; Üsküdar, Eyüp, Kâğıthane, Boğaziçi, Kadıköy, Adalar ve Kâğıthane, Boğaziçi, Kadıköy, Adalar ve Ayastebanos'un, kamu düzen ve güvenliğini sağlamışlardır. Böcekçibaşılar ise, suçluları izleme ve yakalama işleriyle uğraşmışlardır. Ayrıca başkentte sadrazamın, illerde de valilerin emrinde "Baştebdil" adı verilen istihbarat şefi çalışmıştır. Bu dönemde "Kadı"lar da polis görevi yapmaya devam etmiş, Sadrazam ve Yeniçeri Ağası'ndan sonra, adli, idari ve yerel yönetim işleri yanında, İstanbul, Galata, Üsküdar ve Eyüp Kadılıkları, polisiye işleri, özellikle ahlak zabıtasına ait işlerin yürütülmesinde polis amiri olarak görev yapmışlardır.

Taşrada ise, Kapıkulu ve eyalet askerleri iç düzen ve güvenliğin sağlanmasından sorumlu tutulmuş, şehir ve kasabalarda Kollukçular, Yasakçılar, Bekçiler, Edirne Şehri ve çevresinde Bostancı Ocağı, Halep ve çevresinde Çöl Beyleri polis hizmeti görmüşlerdir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun gerilemeye ve yönetiminin çözülmeye başlamasıyla birlikte kamu güvenliğini sağlamakta görevli Yeniçeriler, meyhanelerde sarhoş olup, halka saldırmaya, kadın hamamlarını basmaya başlamış, emniyet ve asayişten sorumlu olanların kendileri emniyet ve asayışı bozmuşlardır.

Keza, iç güvenliğin bozulmasında bu işlerle görevli memurlar büyük rol oynamışlardır. İmparatorluğun diğer kurumları gibi, gerileme dönemlerinin koşulları altında, son derece bozulmuş olması ve devletin başına bela kesilmesi yüzünden Yeniçeri Ocağı 18 Haziran 1826 tarihinde padişah II. Mahmut tarafından ortadan kaldırılmıştır.

1826–1845 Dönemi Yeniçeri Ocağı'nın 1826 yılında kaldırılmasından sonra, İstanbul'da Asakiri Muntazama-i Hassa (Asakir-i Mansure-i Muhammediye) isimli ve polisiye hizmetleri de yapmak üzere yeni bir askeri teşkilat kurulmuş, Serasker denilen bu teşkilatın komutanı, iç güvenliğin sağlanmasına ait Yeniçeri Ağası'nın yetkilerine

sahip olmuştur. Böylece Yeniçeriler ve Yeniçeri Ağası yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye ve Serasker geçmiştir.

1826 yılında çıkarılan İhtisap Ağalığı Nizamnamesi ile bir İhtisap Nezareti kurulmuş ve bu nezarete çalışanlar, kolgezmez ve güvenlik hizmetlerini yürütmekle görevlendirilmişlerdir. 1834 yılında, Anadolu ve Rumeli'nin bazı eyaletlerinde Asakir-i Redife adıyla bir askeri teşkilat kurulmuş ve bu teşkilatın Serasker denilen komutanı keza Yeniçeri Ağası'nın iç güvenlik konusundaki yetkilerine sahip olmuştur.

Bu dönemde, gerek başkent İstanbul'da ve kısımlarında, gerekse taşrada, polis hizmetleri birbirinden farklı örgütler, örneğin İstanbul'da İhtisap Nezareti ve eyaletlerde Sipahiler tarafından yürütülmüş, kuvvetlerin emir ve komutasında birlik ve bütünlük sağlanamamıştır. Bu karışıklık 1845 yılına kadar sürmüş, yurdun her tarafı için aynı yapıda ve fonksiyonel bir polis teşkilatı kurulamamıştır.

1845-1879 Dönemi (Polis Teşkilatı'nın Kuruluşu) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra gerek Osmanlı başkentinde ve gerekse illerde iç güvenlik hizmetlerinin eskisiyle kıyaslanmayacak ölçüde gelişmesine rağmen güvenlik hizmetlerinin birçok makam ve kişilere bağlı olarak yürütülmesi uygulaması sürmüştür. Örgütlenme açısından ve uygulamadaki bu karışıklığı ortadan kaldırmak amacıyla 10 Nisan 1845'te İstanbul'da "polis" adıyla bir teşkilat kurulmuş, yeni kurulan polis teşkilatının görevleri yine aynı tarihte yayınlanan Polis Nizamnamesi'nde belirtilmiş ve bu durum yabancı elçiliklere de bir yazıyla duyurulmuştur (Gülmez, 1983:4).

Bugüne değin kaynağının ne olduğu bilinmeyen 1845 tarihli Polis Nizamnamesi'nin kaynağının 01 Temmuz 1800 tarihli "Paris Emniyet Müdürü'nün Görevlerini Düzenleyen Kararname" adlı metin temel alınarak hazırlandığı anlaşılmıştır (Sönmez, 2005:12)

Yapılan araştırma ve incelemeleri gerçekten de 1845 tarihli Polis Nizamnamesi'nin kendisinden yarım yüzyıl kadar önce çıkarılan "Paris Emniyet Müdürü'nün Görevlerini Düzenleyen Kararname" ile madde madde karşılaştırılması sonucunda kaynağının bu metin olduğunu ortaya koymaktadır.

Polis adıyla ilk kez kurulan teşkilata ve yabancı elçiliklere de duyurulan 17 maddelik Polis Nizamnamesi ile getirilen yeniliklere rağmen karışıklıklar tümüyle

ortadan kaldırılamamış, başkentte polis hizmeti Yeniçeri Ağası yerine geçen Serasker, İhtisap Ağası ve polis adını taşıyan bir teşkilat tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Taşrada polis hizmeti ise, Sipahiler ve İstanbul'da olduğu gibi memleketin birçok illerinde kurulan Asakir-i Mansure Alayları'na verilmiştir.

1846 yılında yayımlanan bir genelge ile polis hizmetlerinin Serasker tarafından yönetilmesinin askerlerin asıl görevlerini aksattığı belirtilerek yalnızca polis hizmetlerini yürütmek üzere ve Seraskerlikten bağımsız olarak "Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı" ve polisle ilgili yasaları hazırlamak için, "Zaptiye Meclisi" kurulmuştur. Kısa bir süre sonra da bu meclis kaldırılmış ve yerine "Divan-ı Zaptiye" ve "Meclis-i Tahkik" kurulmuştur. Böylece hem İstanbul hem de illerin güvenlik işleri Zaptiye Müşiriyeti'nce yürütülmüş ve bu makam, teftiş memurlarıyla ikinci defa olarak 1867'de kurulmaya girişilen polis teşkilatının bağlı olduğu tek yer olmuştur. Bu Tevhidi Zabita Dönemi 1879 yılına kadar devam etmiştir. Bu yılda Zaptiye Müşiriyeti kaldırılmış ve yerine görevi sadece polis işlerini kapsayan Zaptiye Nezareti kurulmuş, polis ve jandarma bir daha birleşmemek üzere ayrılmışlardır.

1879-1908 Dönemi 1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde Avrupa'daki örneklere göre bir polis teşkilatı kurulmasına 1. meşrutiyetin ilanından sonra oluşan hükümet programında yer verilmiş ve 1879'da Zaptiye Nezareti kurulmuştur.

Başlangıçta İstanbul ve çevresinde teşkilatlanarak güvenlik işlerini yürüten zaptiye nezareti daha sonra ülke çapında kuruluşları bu nezaret tarafından tek merkezden yönetilmiştir. Bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkilerini yürütmüş olan Zaptiye Nezareti 1909 da kaldırılmıştır.

1845 yılında kurulan polis teşkilatı 1867 ve 1879'dan sonra da 1881 - 1886 - 1898 ve 1907 yıllarında yapılan düzenlemelerle sürekli gelişmiş ve genişlemiştir. Bu dönemde; 1881'de İstanbul'da düzen ve güvenliği sağlayan Asakir-i Zaptiye Teşkilatı kaldırılmış ve yerine polis teşkilatı kurulmuştur. Bu merkez kuruluşu İstanbul, Üsküdar, Beyoğlu Polis Müdürlükleri ve Beşiktaş Polis Memurluğu olarak, dört polis dairesi de merkezlere bölünmüştür. Her polis dairesi bir polis müdürü ile bir başkan ve iki üyeden oluşan bir polis meclisi ve her merkez bir serkomiser tarafından yönetilmiştir. Zamanla, polis meclisinin üye ve her daireye bağlı serkomiserlerinin sayısı çoğalmıştır. 1886

yılından sonra, İstanbul Polis Müdürlüğü dışındaki diğer müdürlüklere mutasarrıflık adı verilmiş ve polis müdürüne de mutasarrıf denilmiştir. Aynı yılda ve ayrıca, zaptiye nezaretine bağlı bir baştabibin başkanlığında da bir sağlık dairesi, 1898 yılında da İstanbul'da bir sivil polis teşkilatı kurulmuştur.

Taşra teşkilatı, başlangıçta 15 ilde kurulmuş ve her il polis dairesinin başına bir serkomiser verilmiştir. Zaptiye nezaretinin sonu olan 1909 yılına doğru illerin çoğunda polis teşkilatı kurulmuş, bazılarını polis müdürü bazılarını da serkomiserler yönetmişlerdir. 1881 yılında fiilen kurulmuş olan polis teşkilatının görev ve yetkilerini belirleyen ilk hukuksal metin 6 Aralık 1896 da yayınlanmıştır.

Bundan sonra 19 Nisan 1907 tarihinde ilk polis nizamnamesi yayınlanmıştır. Polis örgütünün ihtiyaçlarını her bakımdan yeterli bir biçimde karşılayan ve 167 maddeden oluşan bu nizamnamenin en belirgin özelliği, içerdiği hükümlerin yabancı etkiler altında kalınmadan hazırlanmasıdır. Daha önce, gerek Tanzimat ve gerekse Abdülhamit döneminde yayınlanmış olan metinlerin çoğu, yabancıları tatmin etmek için, yabancı devletlerin yasalarından aktarılmış hükümleri kapsamaktaydı. Bu nizamnamenin ikinci belirgin özelliği uzun süre başarı ile uygulanmış olmasıdır.

Söz konusu nizamname, polisin idari, adli, siyasi görevlerini, merkez ve taşra kuruluşlarını hiyerarşi, polisin Asakir-i Nizamiye ve jandarma ile ilişkileri, polisin yetkileri, izinde iken polisin görev ve yetkileri, polis müfettişlerinin görevleri, polis meclisinin görevleri, polisin seçim ve tayin usulü, polisin cezalandırılması, yargılanması, polisin ödenekleri ve benzeri hususları kapsamaktaydı.

Aynı nizamnameye göre polisler, serkomiser, ikinci komiser, üçüncü komiser, komiser muavini ve polis memuru olmak üzere 5 sınıfa ayrılmaktaydı.

1908-1918 Dönemi 1908 yılında 2. meşrutiyetin ilanı üzerine daha önce de değindiğimiz gibi Fransız ve Alman Polis Teşkilatları esas alınarak polis teşkilatının yeniden organize edilmesi kararlaştırılmış ve 22 Temmuz 1909 yılında çıkarılan "İstanbul Vilayeti ve Emniyeti Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına Dair Kanun" ile 31 Mart ayından sonra artık yaşaması imkânsız olan Zaptiye Nezareti kaldırılarak, yerine Dâhiliye Nezaretine bağlı ve memlekete şamil polis işlerinin yürütülmesiyle görevli "Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü" ve İstanbul Vilayetine bağlı bir polis müdüriyeti kurulmuştur (Alyot, 1947:489).

Emniyeti Umumiye Müdüriyeti, 1913 yılına kadar polis işlerini 1907'de çıkarılan Polis Nizamnamesi hükümlerine göre yürütmüş ve hükümleri İstanbul dahil tüm ülke sathında uygulanmıştır.

9 Aralık 1913 tarihinde, Dâhiliye Nezareti Teşkilat Nizamnamesi çıkarılmış ve bu Nizamnamede Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin görevi "Memleketin Emniyet ve İnzibatına taalluk eden her türlü umum ve muamelatı takip ve o baktaki muhaberatı idare ve Polis Teşkilat ve Polis Mekteplerini idare etmek" olarak belirlenmiştir. Görevleri bu nizamname ile belirlenen Emniyeti Umumiye Müdürlüğü, Ankara'da milli hükümet Emniyet-i Umumiyesi kurulana kadar Dâhiliye Nezaretine bağlı olarak hizmet görmüştür.

1913 tarihli Nizamname ile Dâhiliye Nezaretine bağlanan Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü, başlangıçta emniyet, memurin ve levazım, muhasebe ve tahrifat şubelerinden oluşmuştur. Daha sonraki tarihlerde bunlara, Heyet-i İstihbariye, polis müfettişliği, siyasi ve idari kısımlara bakan iki umum müdür muavini eklenmiştir. Bu kısımlardan siyasi kısım bir müdür yönetiminde 6 şube ile umumi ve hususi kaleminden, her şubenin kadrosu ise bir müdür, iki yardımcı ve gerektiği kadar memurdan oluşmuştur.

İdari kısım, muhasebe, memurin ve polis mecmua müdürlükleri ile evrak ve levazım memurlukları, memurin ve müstahdemini müteferrikadan meydana gelmiştir. 1915 yılı başlangıcında bu teşkilat yeniden genişletilerek seyrüsefer, Ecanip (yabancılar), Takibat-ı Adliye Müdürlükleri kurulmuştur. Ayrıca aynı yıl içinde doğrudan Dâhiliye Nezaretine bağlı Emniyet Müdürlükleri kurulmuş ve bunlar hudut kapılarıyla demiryolu durak yerlerinde görev yapmışlardır. Yolcu trenlerinde görevli olan gezici polis ve komiserler, Emniyet Müfettişlerine bağlı olarak çalışmışlardır.

Mondros Mütarekesi sonucunda Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü Teşkilatı, Emniyet-i Umumiye Müdürü, Emniyet-i Umumiye Müdür Muavini, Asayiş Seyrüsefer, Ecanip (Yabancılar) Şubeleriyle, Kalem-i Umumi, Kalem-i Hususi Müdüriyetleri, muhasebe, memurin, levazım, polis mecmuası, evrak müdüriyetleri, memurin ve müstahdemini müteferrikadan oluşmuş bulunmaktaydı. 1911 yılında çıkarılan bir kanunla 1909 yılında yürürlüğe konulan İstanbul Vilayeti ve Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Teşkilatına dair kanunun dört ve beşinci maddeleri değiştirilmiş, Emniyeti

Umumiye Müdüriyeti ile İstanbul Valiliği arasında çıkan sürtüşmeler sebebiyle, başkent'in polis hizmetlerine ilişkin işleri Emniyet-i Umumiye Müdürlüğünden alınmış ve doğrudan Dâhiliye Nezaretine bağlı olarak oluşturulan İstanbul Polis Umum Müdürlüğüne verilmiştir. Vilayetin polis teşkilatları ve polis müdürlükleri ise, eskisi gibi valilerin ve bağımsız mutasarrıfların yönetimleri altında Emniyet-i Umumiye Müdüriyetine bağlı bırakılmıştır. Böylece kurulmuş olan İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi, kent'in polis hizmetlerini, 24 Şubat 1923'de kaldırıp yerine İstanbul Polis Müdürlüğü kuruluncaya kadar yürütmüştür.

İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi'nin mütareke dönemindeki teşkilatı; Bir Umum Müdür ve Umum Müdür Muavini, Teftiş Heyeti Reisi, Tahrirat Müdürlüğü, Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü Şube Müdürlükleri, Muhasebe Memurluğu, Heyet-i Sıhhiye, polis hastanesinden oluşmuştur. Böylece Milli Hükümetin kurulmasına kadar, ülkenin iç güvenliğine ilişkin işler, Umum Jandarma Komutanlığı, Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti ve İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olmak üzere üç teşkilat tarafından yürütülmüştür.

21 Mayıs 1913 tarihli Polis Nizamnamesi, 2. meşrutiyet devrinin koşullarına ve zamanın ihtiyaçlarına göre hazırlanmış ve bu Nizamname ile polisin örgütlenmesi, görev ve yetkileri, personelin dereceleri, sınıfları, mesleğe giriş, yükselme ve diğer tüm özlük işleri, soruşturma, yargılama, istifa, tayin, izin cezalandırma işleri, levazım işleri, polis karakolları ve görevleri, polisin kıyafeti ve davranış biçimleri yeniden düzenlenmiştir. Bu Nizamnamede polis, piyade, süvari ve sivil olmak üzere üç sınıfa ayrılmış, meslek dereceleri, sıralaması, polis adaylığı, polis memurluğu, komiser muavinliği, komiserlik, merkez memurluğu, polis müdürlüğü kısmı, adli ve idari riyaset ve müdüriyetleri emniyet müdürlüğü, Emniyet Umumiye Müdürlüğü, İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi Müdürlüğü, İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi olarak düzenlenmiştir. Başkent Polis Teşkilatı diğer illerden ayrı düşünülmüş, illerde polis müdürlüğü kurulacağı liva ve kazalarda birer amirin yönetiminde yeteri kadar polis bulunduracağı belirtilmiş, polis mesleğine alınma ve yükselme şartları aydınlatılarak polisin değişik hizmet yerlerinde görev ve yetkileri tam olarak belirtilmiştir. (http://www.aksaray.pol.tr/osmanlida_polis.asp)

1.2.2.1. Osmanlı'da polis eğitimi

Osmanlı Devleti zamanında 1907 yılı itibariyle toplam yedi polis okulu faaliyet yürütmüştür. Bu okullar;

Selanik Polis Okulu

İstanbul Polis Okulu

Beyrut Polis Okulu

Bağdat Polis Okulu

Erzurum Polis Okulu

Adana Polis Okulu

Trabzon Polis Okulu

1.2.2.2. Osmanlı polis okullarında genel olarak okutulan dersler

Osmanlı Devleti zamanında 1907 yılında açılan ilk polis okulunun ardından açılan ve kapatılan polis okullarıyla birlikte 1921 yılında Cumhuriyet yönetimine devredilen İstanbul Polis Okulu'nda genel olarak okutulan dersler: Ceza Kanunu, Ceza Tatbikatı, Nizamât, Sıhhat Bilgisi ve İlk Yardım, Meslek Eğitimi, Karakol Görevleri ve Yazı İşleri, Güzel Yazı, Parmak İzi ve Fotoğraf, Telgraf ve Telefon, Kroki, Haritacılık, Tarih ve Coğrafya, Tabanca Atış Eğitimi ve Uygulaması, Motorlu Nakliye Araçlarının Sevk ve İdaresi ve Beden Eğitimi'dir (Şahin, 2001:75).

1.2.2.3. Osmanlı polis okullarında okutulan ders kitabı

Osmanlı döneminde ilk olarak açılan Selanik ve İstanbul Polis Okulları'nda, ilk yıllarda okutulan herhangi bir ders kitabı yoktu. Polis okulları için ilk ders kitabı; Selanik ve İstanbul Polis Okulları'nda öğretmen emniyet müdürü olarak görev yapan İbrahim Feridun tarafından yazılmıştır. O zamana kadar herhangi bir ders kitabı olmayan polis okullarında okutulmak üzere "Polis Efendilere Mahsus Terbiye ve Malumat-ı Meslekiye" adlı kitabı kaleme alarak 1 Kasım 1910 tarihinde yayınlamıştır.

İbrahim Feridun, yazdığı ders kitabının ön sözünde bahse konu ders kitabını yazma nedenini: "Daima ahlaki erdemler ve mesleki üstünlükle donanmak zorunda olan zabıta memurlarına bir hizmette bulunabilmek emeliyle bu eseri tertip ettim" şeklinde açıklamıştır (Şahin, 2001:75-76).

1.2.3. Cumhuriyet döneminde güvenlik hizmetleri

TBMM' nin kuruluşundan iki ay sonra bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğü'nün temelleri atıldı. Böylelikle iki yıl süreyle biri İstanbul'da, biri de Ankara'da olmak üzere iki ayrı ama aslında aynı görevi üstlenen iki başlı teşkilat tek bir teşkilat olarak görev yapmaya başladı. Sonuçta savaş döneminde görev alanı İstanbul ile sınırlı kalan Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti savaşın kazanılmasından sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü ile birleşti. Bu yeni kuruluşun kadrosu zamanın şartları doğrultusunda yetersizdi. Bütün bu olumsuzluklara rağmen Ankara'da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü süratle kuruluşunu tamamlayarak ülkenin asayiş ve güvenliğini sağlamada başarı gösterdi (Karadavut, 2002:17).

Emniyet Teşkilatı'nın yapılanmasını düzenleyen 19 Mayıs 1930 tarihli "Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun" yürürlüğe girdi. Bu kanuna göre Emniyet Genel Müdürlüğü ülkenin genel güvenliği ile uğraşan Birinci Şube, İdari, Belediye ve Adli işlerle uğraşan İkinci Şube, Özlük işleri, Eğitim-Öğretim, Saymanlık, Donatım işlerini yürütmek üzere iki bürodan oluşan Üçüncü Şube, yabancılarla ilgili işlerle uğraşmak üzere oluşan Dördüncü Şube, Zabıtaya ait teknik, istatistik ve yayın işleriyle uğraşan Beşinci Şube ile teşkilatın haberleşme hizmetlerini yürütmek, iş sahiplerinin müracaatlarını kabul ve sonuçlandırılmasını izlemek üzere kurulan Evrak Bürosu ile birlikte altı kısımdan oluşmaktaydı. Cumhuriyetle birlikte yapılanma sürecine giren Türkiye Cumhuriyeti'nin Polis Nizamnamesi yürürlükten kaldırılarak yerine 4 Haziran 1937 tarihinde 3201 sayılı kanun ile Emniyet Teşkilatı Kanunu kabul edildi. 1934 yılında da 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun da yürürlüğe girmesinden sonra Emniyet Teşkilatı'ndaki polis mevcudu süratle artmaya başlamıştır (Çağlar, 2004: 41-44).

Polis teşkilatı, Mondros Mütarekesi'nin yapıldığı 1918 yılından, Milli Polis Teşkilatının kurulduğu 24 Haziran 1920 tarihine kadar, bütün yurttaki Osmanlı Devleti'nin polisi olarak hizmet etmiştir.

Türk Polis Teşkilatında tarihsel süreç içerisinde zamanla yeniden yapılanmaya ihtiyaç duymuştur. Bu ihtiyacın nedenlerine bakıldığında:

1. Teknolojik gelişmeler,
2. Toplumun sosyo-ekonomik ve politik olarak yapısal değişikliğe uğraması,
3. Nüfus hareketleri,
4. Suç ve suçluların tür, sayı ve nitelik olarak değişmesi,
5. Polisin görevlerinin tür ve özellik olarak değişmesi,
6. Çeşitli nedenlerle polisin etkinlik ve verimliliğinin düşmesi,
7. Halkın polisten beklentilerinin değişmesi,
8. Polisin genel politikalarındaki değişiklik,
9. Yeni yasalarla polise daha çok görevler verilmesi,
10. Çağın gelişen koşullarına göre daha etkin ve verimli çalışmayı sağlamak,
11. Gelişmiş ülkelerin polisiye uygulamalarına uyum sağlamak (Sönmez, 2005:15)

Atatürk dönemindeki yapısal değişimlerde yukarıda sayılan nedenlerin hemen hemen hepsinin etkili olduğu söylenebilir.

24 Haziran 1920 tarihinden itibaren, biri İstanbul'da Osmanlı Hükümetine, diğeri de Ankara'da Milli Hükümete bağlı iki ayrı polis teşkilatı görev yapmaktaydı. 24 Şubat 1923 tarihinde İstanbul'daki Emniyet Teşkilatı lağvedilerek İstanbul Emniyet Müdürlüğü adı altında Ankara'da bulunan Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır. Bu tarihten sonra polis tek merkezden yönetilmeye başlanmıştır. 1923 yılında Ankara'daki Emniyet Genel Müdürlüğü; bir Genel Müdür, bir Yardımcısı, Seyir Sefer Şubesi, Memurlar Şubesi ve bir teftiş heyeti olmak üzere toplam 33 personeli bulunmaktaydı.

Zaman ilerledikçe ortaya çıkan yeni suç türleri ve değişik ihtiyaçlara göre polis teşkilatı kendisini geliştirmiş yeni ihtisas birimlerini hizmete sokmuştur. Bunlardan birisi de evrak işlerinin yürütülmesi ihtiyacıdır. Teşkilatın giderek büyümesi neticesinde yoğunlaşan evrak hizmetlerinin iyi organize edilebilmesi için evrak memurluğu ihdas edilmiştir. 1929 yılında çıkartılan 1452 sayılı kanunla merkez teşkilatı sayısal ve niteliksel olarak artırılmıştır. Polise istihbarat ve inceleme görev verilmiştir.

14 Mayıs 1930 tarih ve 1624 sayılı Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri hakkındaki kanun Haziran 1930 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile polis teşkilatında yeni ihtisas bölümleri oluşturulmuştur. Suç ve suçluyu bulmada bilimsel çalışmalar yapan günümüzdeki “polis laboratuvarları” ayrı bir birim olarak “fen ve neşriyat” adı altında 5. Şube olarak bu tarihte teşkilatlandığı görülmektedir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında polisin yapılanmasına ilişkin işlemler 1323 ve 1329 tarihli Polis Nizamnamelerine göre yapıyordu. Ancak bu nizamnameler yeni değişim ve gelişmelere cevap vermediğinde, ihtiyaçlar her sene bütçe kanununa göre karşılanmaktaydı.

Cumhuriyetten sonra polis teşkilatının yapısını düzenleyen kanun, 30 Haziran 1932 gün ve 2049 sayılı Polis Teşkilatı Kanunu’dur. Bu kanun aynı yıl eylül ayında yürürlüğe girmiş ve 1913 tarihli polis nizamnamesinin bu kanuna aykırı hükümleri iptal edilerek Cumhuriyet polisinin yeni teşkilat esasları belirtilmiştir.

2049 sayılı polis teşkilat kanunu ile getirilen yeniliklerden birkaçı aşağıda verilmiştir;

1. Polislik bir meslek dalı haline getirilmiştir,
2. Tecrübe ve uzmanlaşmaya önem verilmiş, sivil kadrolar artırılmıştır,
3. Bu kanun ile illerdeki polis yöneticilerinin emniyet müdürü ve emniyet memuru olmaları sağlanmıştır,
4. Teftiş hizmetleri ön plana çıkartılmıştır,
5. Kadın polislerin mesleğe alınmaları sağlanmıştır,
6. İllerin önemi ve nüfusuna göre polis müdürlerinin atanması göz önünde bulundurulmuştur.

2049 sayılı yasa ile aynı gün çıkartılan 2050 sayılı Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin Tadili Hakkındaki Kanun ile asayiş hizmetlerini yürütmek üzere Altıncı Şube Müdürlüğü kurulmuştur (Düstur,111.Tertip). Üniformalı ve sivil olarak ikiye ayrılmıştır.

23 Haziran 1934 tarih ve 2531 sayılı kanunla Dâhiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunda değişiklik yapılarak hudut işleri ile uğraşmak Yedinci Şube Müdürlüğü kurulmuştur (Yılmaz,1996).

Cumhuriyetin ilanından sonra, polis kurumlarının ıslahı yolunda ilk adım 30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı yasa ile atılmıştır. Bu kanunla getirilen yenilikler hızlı bir süreçte gelişen değişimleri karşılamada yetersiz kalmıştı. Zamanın toplumsal gelişmeleri, harbin bitiminden sonra soğuk savaşın yol açtığı çeşitli siyasal olaylar, yeni yeni icat edilen silahlar polisin işini ağırlaştırması yanında da demokratik gelişmelerin etkisiyle de polisin daha kibar ve anlayışlı olması isteniyordu.

Bu gelişmeler, yeni bir polis modelinin gerekliliğine işaret ediyordu. Artık, kendini yetiştirmiş, mesleğinde uzman, bilgili polislerden müteşekkil bir teşkilata ihtiyaç duyulmuştu. Polis teşkilatının modern yapısı, 4 Haziran 1937 yılında çıkartılan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile sağlanmıştır.

3201 sayılı kanunun çıkartılmasındaki amaç, polisliği hem nitelik ve hem de nicelik yönünden yükselterek polislik işlerinin gerektiği gibi görülmesi ve polislerin imkân dâhilinde refaha ermeleridir. Kanun çağın gerekleri göz önünde bulundurularak, geniş bir perspektifte hazırlanmıştır. Kanunun hazırlanmasında birçok Avrupa devletlerinin polis teşkilatları incelenmiş ve polisin görevleri teşkilat yapısı ve polisi ilgilendiren diğer hususlar göz önünde bulundurulmuştur.

Kanunun TBMM'deki görüşmelerde zamanın İçişleri bakanı Şükrü Kaya Kanunla ilgili olarak şöyle diyordu (Polis Dergisi, 1937:4042);

“Zabıta kuvveti bir memleketin şekli idaresinin de bir ifadesidir. Polis memleketin iktisadi bir elamanıdır. Arkadaşlar, asayiş ve inzibat olmayan bir yerde istihsal de olmaz.”

Hazırlık aşamasında 36 madde içeren kanun tasarısı Hükümet Tarafından 18 Temmuz 1936 yılında TBMM'ne “Polis Teşkilatı Kanunu” adı altında sunulmuştu. Yapılan komisyon çalışmalarında kanunun adı “Emniyet Teşkilatı Kanunu” olarak değiştirilmiş ve

madde sayısı 96'ya çıkartılmıştır. Bu değişiklikler, kanunun yalnız polise değil tüm güvenlik kuvvetlerine hitap etmesi anlayışından kaynaklanmıştır (Tongur,1947).

Kanunda zabıta; umumi ve hususi zabıta olarak iki kısma ayrılmış ve bunlar arasındaki işbirliğini de vurgulamıştır. Polisin görevleri sivil ve resmi olarak iki kısımda incelenmiştir. Polisin görevine göre taşıyacağı silahın seçimi İçişleri Bakanlığı'na bırakılmıştır. Yine bu kanunla, polisin iştiğal ettiği görevin niteliğine göre, idari, siyasi ve adli kısımlara ayrılmıştır (Alyot, 1947:191).

Bu kanun ile artan iş yükü ve çeşitlenen polis görevlerinin etkin bir şekilde yapılması için personel nicelik olarak artırılmış, nitelikli personelin yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Şube müdürlükleri ile bağlı olduğu daire reislikleri kurulmuştur.

Kanunun ihdas ettiği yeni memuriyetler şunlardır:

1. İkinci Bir Emniyet Genel Müdür Yardımcısı,
2. Teftiş Heyeti Başkanlığı,
3. Daire Başkanlığı,
4. Önemli İşler Müdürlüğü,
5. 8 ve 9 şube müdürlükleri ile Arşiv ve Hukuk Müdürlükleri.
6. Enstitü Müdürlüğü, Muavinliği ve Dâhiliye Müdürlükleri.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı kanunu ile birlikte ülkenin emniyet ve asayiş işlerinden İçişleri Bakanı sorumlu kılınmıştır. Ayrıca kanunla polis teşkilatının meslek dereceleri, merkez ve taşra teşkilatının kuruluşu, mesleğe giriş ve terfi usulleri kanunda yer almıştır. Kanunun hazırlanma tekniği bakımından günün ihtiyaçlarına cevap vermiş ve günümüze kadar uygulaması devam etmiştir.

Kurtuluş Savaşı sırasında iki başlı polis yönetimi polisin teşkilatlanmasını büyük ölçüde engellemiştir. İşgal altındaki illerde yabancı devletlerin görevlileri güvenlik hizmetlerini yürütür hale gelmiştir. Ekonomik güçlükler neticesinde personelde bu dönemde azalmalar meydana gelmiştir. Cumhuriyet ilan edildiğinde taşranın durumu merkezden pek farklı değildi. İç Anadolu, Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesindeki iller; 14 polis müdürü,

16 Serkomiser, 16 ikinci Komiser ve 8 Komiser olmak üzere toplam 52 amirle sevk ve idare edilmişti. 1926 senesinde ise, vilayetler; 20 Polis Müdürü, 5 Merkez Memuru, 23 Serkomiser, 8 İkinci Komiser, 7 Komiser olmak üzere toplam 62 amirle sevk ve idare edilmekteydi.

1931 yılında illerin başında bulunan polis müdürlerinin sayısı 25'e, merkez memurları 21'e çıkartılmıştır. Buna karşılık Serkomiser ve İkinci Komiserlerin sayısı 16'ya, Komiserlerin sayısı da bire indirilmişti. Buradaki amaç, vilayetlerin başına tecrübeli polis amirlerini verilmesidir. Başka bir deyişle kalitenin artırılmasıdır. Hatta deniz kıyısı iller ile hudut illerine müdür rütbesindeki görevlileri verilmesine dikkat edilmekteydi. Ankara ve İstanbul illerinin polis müdürleri derece üstü müdürlerden seçilmekte ve bu iki ilin şube müdürlükleri de taşra İllerindeki emniyet müdürleri ile eşit hale getirilmiştir (Tongur, 1947).

1935 yılında 2049 sayılı kanunda bir değişiklik yapılarak polis teşkilatının kurulduğu il sayısı artırılmış, emniyet müdürü 43'e, emniyet memuru 38'e, komiser 1139'a ve polis memuru 4510'a çıkartılmıştır (Erdoğan, 1987).

2049 sayılı kanunla, merkez teşkilatının olduğu gibi taşra teşkilatının da personel sayısı artırılmış ve polisin adli ve siyasi görevlerini etkin bir şekilde yapabilmesi için her vilayette ayrı ayrı birer büro kurulması sağlanmıştır. Ayrıca bu kanun, bütün hudut ve sahil kazalarda istihbarat bürosu mahiyetinde, üç polis memurundan ve bir komiserden teşekkül eden polis karakollarının kurulmasını da sağlanmıştır.

1937 yılında çıkartılan 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile bugünkü taşra teşkilatı yapısı oluşturulmuş ve birçok yeni hizmet birimleri ihdas edilmiştir. 3201 sayılı kanunun getirdiği en önemli yenilik, karakollarda adli işlerle uğraşmak için bir kısım polisin ayrılmasıdır. Bu kişi hak ve özgürlükleri alanında atılan en büyük bir adımdır. Polisin her türlü adli görevleri adli mercilerin gözetimi altında yapılması usul haline getirilmiştir.

Bu kanunla mesleğe giriş ve tayin işlemlerinin Emniyet Genel Müdürlüğü'nce takip edilmesi suretiyle merkezi denetim tamamen sağlanmış oluyordu. Ayrıca, mesleğe başlayan bayanların, erkek meslektaşları ile aynı haklara sahip olduğu kabul edilerek, evvelce konulan sınırlama kaldırılmıştır. Bu kanun ayrıca, bir memurun bir daha emniyet teşkilatında görev yapmamak üzere meslekten çıkarılma sebeplerini hükme bağlamıştır.

Polisin fiili hizmet bakımından idare sistemi merkez ve karakollar olarak belirlenmiştir. Karakolların teşkil ve her türlü donanımı bu kanunla düzenlenmiştir.1937 yılında çalışan personel sayısı 6048'e ulaşmıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında merkez teşkilatı gibi çok zayıf durumda olan taşra teşkilatı, 1938 yılına kadar kademeli olarak çıkartılan kanunlarla geliştirilmeye çalışılmıştır. İlk dönemlerde küçük rütbeli amirlerin sevk ve idare ettikleri illere zamanla yüksek rütbeli görevlilerin tayin edilmesi ve yeni hizmet birimlerinin açılmasıyla hizmetlerdeki etkinlikler artırılmıştır.

Polisin görev ve yetkileri ilk Polis Nizamnamesi'nin yürürlüğe konuluş tarihi olan ve Türk Polis Teşkilatı'nın kuruluş tarihi olarak kabul edilen 10 Nisan 1845'ten bu yana yurttan egemen olan rejimin görüş ve düşünüşüne göre şekillendiği, ancak Cumhuriyetle birlikte büyük bir gelişme gösterdiği görülmektedir.

Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda polis yetkilerini 1907 ve 1913 tarihli polis nizamnameleri ile diğer bazı kanunlardan almıştır. Ancak yeni bir devletin kurulmasıyla yeni bir teşkilatlanmanın ortaya çıkması ve mevzuat arasında uyumsuzlukların doğması, polisin görev ve yetkilerinin yeniden gözden geçirilmesi gereği hasıl olmuştur.

4 Temmuz 1934 tarihinde 2559 sayılı "Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu" yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Ayrıca 7 Nisan 1938 tarihinde 2/8501 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Nizamnamesi çıkartılmıştır. Halen yürürlükte bulunan Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu birinci maddesinde polisin görev ve yetkileri şu şekilde belirtilmiştir;

"Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar."

Polise bu kanunla verilen görev ve yetkiler yanında bazı kanunlarla da birçok görev ve yetki verilmiştir.

2559 sayılı PVSK (Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu) ile polise özel yetkiler verilmiştir. Bu yetkilerden bazıları şunlardır:

Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi, filmlerin kontrolü yetkisi, halkın rahat ve huzurunun bozulmasının önlenmesi yetkisi, bazı mahalleri kapatılması yetkisi, zapt ve müsadere etme yetkisi, silah kullanma yetkisi, yakalama yetkisi, ifade alma yetkisi, nezarete tutma yetkisi, evlere girme yetkisi. 2559 sayılı kanun halen günümüzde yürürlükte olan bir kanundur.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 2.maddesinde; adli görevle ilgili olarak işlenmiş bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak denilmektedir.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte hukuk devleti olmanın gereği olarak birçok kanun çıkartılmış ve polisin yetkilerinin sınırları çizilmiştir. 1930'lu yıllarda polise verilen bu görev ve yetkilerin, günümüz koşullarına göre bazı değişikliklere uğramış ancak temel felsefe kendisini aynen korumuştur.

Osmanlı Devleti'nde polisin eğitimine ilişkin önemli adımlar atılmıştı. Savaş sonrasında eğitim kadrolarındaki yetersizlikler eğitimin kalitesini düşürmüştü. Cumhuriyetin ilanından sonra Konya ve Trabzon'da birer polis okulu açılmıştı.

Mevcut polis okulları altı aylık ve mesleğe hazırlık eğitimi vermekte idiler. Cumhuriyetin dönüşümlerine yeterli cevap veremiyorlardı. Özellikle amirlerin eğitilmesi için bir okula giderek gereksinme artmıştı.

30 Haziran 1932 tarih ve 2049 sayılı Polis Teşkilatı Yasası'nın getirdiği en önemli yenilik, polisin özel bir meslek olduğunu, polis eğitiminin okullarda yapılması gerektiğinin belirtilmesidir. Ayrıca yeteri kadar polis okulu açılması ilk defa bu yasada zikredilmiştir (Tongur 1946).

1933 yılında Ankara'da Polis Enstitü binasının yapımına başlanmış ve 6 Kasım 1937 tarihinde de öğretime açılmıştır. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu ile polis eğitimi, bilimsel bilgi üzerine oturtulmuş, sistemli bir eğitime dönüştürülmüştür.

O yıllarda polis eğitiminin sistemleştirilmesi ve yüksek öğretim seviyesine çıkartılması ne kadar önemli ise, eğitim kurumunun öğretim programlarını çağın gereklerine göre oluşturulması da o kadar önemli idi. Geniş bir eğitim vizyonuna sahip yönetim, bir taraftan yurt dışından uzmanlar getirmiş bir taraftan da yurtdışın uzmanlar

göndererek gelişmiş ülkelerdeki eğitim programları incelenerek, modern eğitim programları oluşturulmuştur.

Her öğretim seviyesinde kuramsal bilgilerin uygulama ile birleştirilmesi ve uzman personel yetiştirmek amacıyla Enstitü'de ihtisas kursları açılmıştır. Bu uygulama, bilimsel polislik ile sanatsal polisliğin birleştirilerek bütünleştirildiği etkin bir öğretim şeklidir.

Cumhuriyet döneminde polisin eğitime verilen değerin bir göstergesi de Polis Enstitüsü'nün açılmasıdır.

Eğitim alanındaki sistemli gelişmeler durmamış ve bir yıl sonra lise eğitimi veren Polis Koleji 1938 yılında açılarak hizmete koyulmuştur. Polisliğe müracaat edenlerin eğitim ve kültür seviyelerinin halkın istek ve taleplerini karşılamaktan uzaktı. Bu dönemde polise, ancak millet mekteplerinde okuyup yazmayı öğrenebilen insanlar gelmekte idi. İlk tahsilliler bile, polis mesleğine, başka sahalarda iş bulamayacak kadar zayıf oldukları takdirde müracaat ederlerdi. Orta tahsilli memleket çocukları ise, polis mesleğine girmek istemezlerdi. Okur- yazar sayısının çok az olduğu bu dönemlerde, polisin eğitim seviyesinin yüksek tutulmasının bir yolu da Polis Enstitüsü'ne öğrenci kaynağı teşkil eden Polis Koleji'nin açılması olmuştur.

Polis Akademisi'nin, 25.04.2001 tarihinde kabul edilerek 09.05.2001 tarih ve 24397 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanıp yürürlüğe giren, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile üniversite konumuna getirilmesi ile sayıları 25 olan polis okullarının bazıları kapatılmış yirmisi iki yıllık Polis Meslek Yüksek Okulu'na dönüştürülerek Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlanmıştır. 10 Eylül 2003 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile bu okullara ek olarak beş yeni Polis Meslek Yüksekokulu daha açılmıştır (Arslan,2004:8).

Polis okulları haricinde polis eğitimi ile ilgili ülkemizde iki (2) önemli kurum daha bulunmaktadır. Bu kurumlar Polis Koleji ve Polis Akademisi'dir. Polis Koleji, emniyet teşkilatına orta ve üst kademede amir yetiştiren Polis Akademisi'nin veya Emniyet Teşkilatı'nın ihtiyaç duyduğu branşlarda Fakülte ve Yüksekokulların öğrenci kaynağını sağlamak amacıyla kurulmuş, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı parasız yatılı, resmi üniformalı bir eğitim-öğretim kurumudur. Polis Koleji, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 19. Maddesine 4199 sayı ile eklenen bir fıkra gereğince 15.06.1938 tarihinde Anıttepe'deki Polis Enstitüsü binasında kurulmuştur. İlk

mezunlarını 1941 yılında veren Polis Koleji 1950 yılında kapatılmış, Polis Koleji mezunlarının meslekte daha başarılı oldukları göz önünde bulundurularak 1958 yılında yeniden öğretime başlamıştır. 1978 – 1979 eğitim – öğretim yılında Ankara'nın Yenimahalle İlçesi Çamlıca Mahallesi'ne taşınan okul, halen aynı yerde eğitim ve öğretime devam etmektedir. 1985 yılında İzmir, İstanbul ve Afyon'da açılan okullarla Polis Koleji sayısı dörde yükselmiş, 1988 yılında Afyon Polis Koleji'nin kapatılarak Adana ve Kayseri kolejlerinin açılmasıyla Polis Koleji sayısı beşe yükselmiştir. 1992 yılında Adana, Kayseri ve İzmir Polis Kolejleri, 1994 yılında da İstanbul Polis Koleji kapatılarak sadece Ankara Polis Koleji kalmıştır (www.poliskoleji.k12.tr).

2005 – 2006 eğitim öğretim döneminde Bursa Polis Koleji'nin açılmasıyla Polis Koleji sayısı ikiye yükselmiştir (www.bursapoliskoleji.k12.tr).

Polis Kolejine kız öğrencilerin alınması amacıyla yönetmelikte değişiklik yapılarak 25 Mayıs 2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. 2003–2004 eğitim – öğretim yılında da ilk defa kız öğrenciler polis kolejine alınmıştır (Arslan, 2004:8).

Polis Koleji lise seviyesinde eğitim veren müfredat olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na, yönetim açısından ise İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan ve yabancı dil ağırlıklı eğitim veren bir okuldur. Sadece Fen Lisesi ayarında bir eğitim verilmektedir. Polis Kolejinin öğrenci kaynağını, 8 yıllık ilköğretimi tamamlayan diploma notu 3'ün üzerinde olan öğrenciler arasından, mülakat, beden eğitimi ve yazılı sınavlarda başarılı olanlar oluşturmaktadır. Polis Kolejini başarıyla tamamlayanlar Polis Akademisinde lisans eğitimine geçmektedir (Güloğlu,2003:106).

Bugünkü adıyla Polis Akademisi, emniyet hizmetlerinin, amir ve yönetici kademelerinde görev alacak polis amirleri yetiştirmek üzere, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 18. maddesine istinaden 1937 yılında Polis Enstitüsü adıyla bir yıllık meslek içi yüksek okul olarak kurulmuştur. 1940 – 1941 eğitim – öğretim döneminden itibaren iki yıllık yüksekokullar, 1962 – 1963 eğitim - öğretim yılından itibaren de Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunca üç yıllık meslek yüksek okulları içerisine alınmıştır. 1980 yılında da eğitim süresi üç yıldan dört yıla çıkarılmıştır (Koçak ve diğerleri, 2004:307).

28 Kasım 1984 tarih ve 3087 sayılı Polis Yüksek Öğrenim Kanunu ile akademik bir yapıya kavuşturulmuş ve Polis Akademisi adını alarak, Emniyet Teşkilatına orta ve

üst düzeyde amir yetiştiren, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı lisans seviyesinde eğitim veren bir okul durumuna gelmiştir. Akademi mezunları aday komiser yardımcısı olarak Emniyet Teşkilatında göreve başlamaktadırlar (Güloğlu, 2003:107).

Son olarak 09.05.2001 tarih ve 24397 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi Başkanlığı, bünyesinde Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü ve Polis Meslek Yüksek Okulları bulunan bir üniversite konumuna getirilmiş ve bu kanunla birlikte kurulan Güvenlik Bilimleri Fakültesine amir yetiştirme görevi verilmiştir (Polis Yüksek Öğretim Kanunu,2001).

Güvenlik Bilimleri Fakültesinde hukuk, mesleki uygulamalı dersler, psikoloji alanında dersler, yabancı dil, Türk Dili ve Edebiyatı ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersleri okutulmaktadır. Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Fakültesinin eğitim kadrosu bilimsel hüviyeti olan öğretim üyeleri ile konularında uzman emniyet müdürlerinden oluşmaktadır. Güvenlik Bilimleri Enstitüsünde ise yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılabilmektedir (Çetiner, 2001:262).

26 Nisan 2005 tarihinde kabul edilen 5336 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu’nun 13’üncü maddesinde sayılan görev unvanlarından 2. meslek derecesine “Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürü”, 3. meslek derecesine “Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı” ibareleri eklenmiştir. Söz konusu kanunla Emniyet Teşkilatı Kanunu’na eklenen ek maddeler ile Emniyet Teşkilatının memur ihtiyacını karşılamak üzere, Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı’nın görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığı’nın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile Polis Meslek Eğitim Merkezlerinin açılacağı belirtilmiştir.

En az dört yıllık yüksek öğrenim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğrenim kurumlarından mezun olup, sınav tarihi itibariyle 27 yaşından gün almayan erkek ve bayanlar ile askerliğini yapmış 29 yaşından gün almamış erkek adaylar arasında yapılacak seçme sınavında başarılı olanlar, altı aydan az olmamak üzere polis meslek eğitimine alınır. Polis Meslek Eğitim Merkezlerinden eğitimlerini başarı ile tamamlayanlar, Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarına aday polis memuru olarak atanırlar.

Halen İstanbul Arnavutköy, İstanbul Etiler, İstanbul Adile Sadullah Mermerci, İzmir Bornova, Eskişehir, Çankırı, Merzifon, Aydın ve Bilecik Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü olmak üzere 9 okulda polis meslek eğitimi verilmektedir (<http://www.egm.gov.tr>).

Türk Polis Teşkilatı'nın ilim ve fen'e vermiş olduğu değer, çıkartılan kanunlar vasıtasıyla polis hizmetlerine bilimsel bir nitelik kazandırmıştır. Diğer taraftan Cumhuriyeti ilk yıllarında resmi olarak yayınlan polis mecmualarının makalelerinden de kolayca anlaşılmaktadır.

Cumhuriyetin ilanından sonra ekonominin imkanları ölçüsünde gelişen polis teşkilatı teknik ilerlemeye ayrı bir önem verilmiştir. Avrupa'dan uzmanlar getirilerek polis teşkilatında teknolojik gelişmeler takviye edilmiş ve uzman personel yetiştirilmiştir. İnsanların parmak izleri ile kolayca teşhis edilmeleri çok eskilerden beri bilinmektedir. Cumhuriyetin ilanı ile yapılan teşkilatlanmada bu konuya ağırlık verilmiş önceden sadece parmak izi ve fotoğraf işleriyle uğraşan teşkilat daha sonraları bu çalışmalara ayak izi, avuç izi gibi tüm vücut izlerini dâhil etmiştir ve parmak izi teknolojisi merkezden illere taşınmıştır.

1928 yılında 5. Şube Müdürlüğü kurularak teknolojik gelişmeler daha köklü bir şekilde takip edilmeye başlanılmıştır. Bu amaçla 1935 yılında zamanın Emniyet İşleri Unum Müdürü Şükrü Sökmensüer ve Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü Laboratuar Şefi Dr. Macit Günerdem yurt dışına çıkarak diğer ülkelerdeki teknolojik gelişmeleri takip ettiği bilinmektedir. Laboratuar şefi Günerdem, açılacak olan Polis Enstitüsünün ders programlarının bilimsel hazırlıkları için Lozan Polis Enstitüsü'nde teknik inceleme yapmak üzere görevlendirilmiştir (Ertürk, 2005).

Türk Polis Teşkilatı'nı geliştirmek üzere Viyana'dan Frederic Ramah ve Edmond Heinfeld' in ülkemize geldikleri ve çalışmalar yaptıkları bilinmektedir.

Cumhuriyet dönemi ile birlikte haberleşme sistemlerinde gelişmeler yaşanmıştır. 1911 yılında İstanbul polisince kullanılan telefon haberleşme sistemi 1926 yılında geliştirilerek tüm ülkede otomatik telefon sistemine geçime çalışmaları başlatılmıştır.

Osmanlı'nın son dönemlerinde Anadolu'yu istilaya yeltenen emperyalist güçlere karşı İstiklal Mücadelesine girişen Türk milletini temsil etmek üzere Ankara'da kurulan

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, halkın can ve mal emniyetiyle birlikte huzur ve güvenliğinin sağlanması amacıyla başkent olarak düşünülen Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğü'nü kurarak faaliyete geçirmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğü'nü kurarak; henüz kuruluş aşamasındaki yeni devlet anlayışının hayata geçirilmesinde, sisteminin kabul görmesinde, kurum ve kuruluşlarının otorite kabul edilmesinde Polis Teşkilatına ihtiyaç olduğunu görme büyüklüğünü somutlaştırıyordu.

Cumhuriyetin ilanından önce Ankara'da kurulan Emniyet Genel Müdürlüğü, çok az elemana sahip olmasına karşılık büyük işler başarmıştır. İstanbul'da faaliyet gösteren Osmanlı Devleti'nin Emniyet Genel Müdürlüğü'nün vatansever polisleriyle, işbirliği içinde Anadolu'da başlayan İstiklal Mücadelesini bitirmek isteyen emperyalist devletlerin gönderdiği ajanların, çirkin arzularına ulaşmadan yakalanmasını sağlayarak kurtuluş mücadelesinin baş mimarı Mustafa Kemal Atatürk'ün de büyük beğenisini kazanmıştır.

İstiklal Mücadelesinin kazanılmasıyla birlikte kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Hükümetleri, Türk Polis Teşkilatının, toplum düzenini çağdaş yönetim anlayışları doğrultusunda koruma ve kollama hususunda etkinleştirilmesi ve bu etkinliğin sağlanmasında inisiyatif kullanabilmesi için çalışanlarının eğitilmesi hususuna büyük önem veriyordu.

Bu bağlamda İstanbul'da faaliyet gösteren İstanbul Polis Okulu'na ek olarak Konya, Sivas ve Trabzon'da polis okulları açarak çağdaş yönetim biçimini uygulayan polis yetiştirmek isterken mevcut polisin de bu eğitimi almasına önem verdiğini göstermektedir.

Bu dönemde faaliyet gösteren polis okulları, genel olarak 6 aylık bir zaman dilimi içinde, daha çok kurs görünümü arz eden bir eğitim veriyorlardı. Aynı okullar, modern yapılanmayı arzulayan Cumhuriyet dönemi polis amirlerinin yetiştirilmesinde yetersiz kalıyorlardı. Bunları göz önüne alan yönetim, polis amirlerinin yetiştirilmesi için gerekli girişimlerde bulunmaya başlamıştır.

1.2.3.1. 1932-1937 tarihleri arasında açılan polis okulları

İstanbul Polis Okulu

İstanbul Polis Okulu, polisin eğitimi amacıyla Selanik Polis Okulu'ndan sonra açılan ikinci polis okulu olmuştur. İstanbul Polis Okulu, 1909 yılında zamanın başkenti İstanbul'da ve Yıldız sarayındaki mabeyn dairesinde açılmış, Cumhuriyetin ilanından sonra da eğitim devam etmiştir.

Konya Polis Okulu

Cumhuriyetin ilanıyla başlayan kalkınma hamlesinde polise duyulan yoğun ihtiyaç nedeniyle mevcut hükümetler, 1909 tarihinden itibaren eğitim-öğretim faaliyetini aksatmadan sürdüren İstanbul Polis Okulu'na ilaveten yeni polis okulları açmaya başladılar. Bu nedenle 1923 yılında Konya'da 'Konya Polis Okulu' adıyla bir polis okulu açıldı. İlk müdürlüğünü Nazif Yazman'ın yaptığı polis okulu, ülkenin içine düştüğü iktisadi zorluklardan dolayı 1931 yılında kapatılmıştır.

Sivas Polis Okulu

Sivas Polis Okulu da diğer polis okulları gibi genç Türkiye Cumhuriyetinin polis ihtiyacının karşılanması amacıyla açılmıştır. Bu okulda da Osmanlı Devleti döneminde çıkarılan Polis Nizamnamesinin esasları doğrultusunda eğitim ve öğretim yapılıyordu. Toplam 8 yıl eğitim ve öğretime devam ettikten sonra iktisadi zorluklardan dolayı 1931 yılında kapatılmıştır.

Trabzon Polis Okulu

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin polis ihtiyacının karşılanması amacıyla Osmanlı Devleti döneminde açılan ve sonrasında kapatılan Trabzon Polis Okulu 1925 yılında yeniden açılmıştır.

1.2.3.2. İlk devre cumhuriyet polis okullarının genel durumu

Osmanlı döneminde olduğu gibi Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında da polis okullarına alınacak adayların seçiminde takip edilen tek yol adayların güçlü kuvvetli ve görünümünün düzgün olmasından ibaretti. Polis okullarının üç veya altı aydan ibaret

olan eğitim dönemlerinde; polis mesleğine yeni girenlerin ve mesleğe girmesine rağmen mesleki ilk tahsil görmeyenlerin hukuki ve mesleki bilgilerle donatılması ön plana çıkmıştır. Öğrencilere, istedik bilgilerin kazandırılması amacıyla genel olarak nazari uygulamalar öne çıkarılmıştır. Mevcut imkânlar dâhilinde nazari eğitimi ön plana çıkartmak zorunda kalan polis okulları, öğrencilerine önemli yararlıklar temin etmiş olmalarına rağmen yine de gelişen ve değişen, aynı zamanda görsel olarak küçülmeye başlayan dünyanın ortaya koyduğu medeni ihtiyaçlara cevap vermede ve çağa uygun yapıda polis yetiştirmede yetersiz kalmışlardır.

PO' nun Adı	Açılış Kapanış Tarihi	Dönem Sayısı	Eğitim Süresi	Okuyan Öğrenci Sayısı
Sivas	1923-1931	12	7-10 Ay	650
Konya	1923-1931	12	7-10 Ay	667
Trabzon	1925-1931	7	5-8 Ay	351
İstanbul	1909-1960	82	4-10 Ay	9470
TOPLAM				11138

TABLO 2: 1923-1931 yılları arasında açılan ve kapanan Polis Okullarının faaliyet Cetveli

Yapılan eğitim çalışmalarının çağa uygun hale getirilmesi konusunda Atatürk'ün zamanın İçişleri Bakanıyla arasında geçen aşağıdaki anekdotu hatırlatmakta yarar vardır.

Cumhuriyetin 10. kuruluş yıldönümünde yapılan görkemli törenlere katılmak üzere İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce 100 kişilik bir polis birliği hazırlanmıştır. Emniyet Müdürü Ekrem Şerif Bey'in büyük bir emek ve çaba harcayarak törene hazır hale getirdiği bu nadide birlik, Ankara'daki kutlamalara katılmıştır. Özel olarak hazırlanan bu polis birliği 29 Ekim 1933 tarihinde yapılan resmi geçitte tüm seyredenler gibi Mustafa Kemal Atatürk'ün de takdir ve hayranlığını kazanmıştır.

Atatürk; o gün polis ve jandarma birlikleri hakkındaki takdir ve övgülerini açıklıyordu. *"Dün sizin hali tavrınızda mertlik ve erkeklik yürüyüşünüzdeki intizam ve ciddiyet, size olan haklı itimadı kuvvetlendirirdi ve herkesi memnun etti. Çünkü herkes biliyor ki ve bilmelidir ki, polis ve jandarma kuvvetleri vatandaşlara huzur ve sükûn temin eden, Cumhuriyetin kanunlarına ve medeniyet düşmanlarına karşı kullandığı bir kalkandır. Binaenaleyh, Cumhuriyet kanunlarına, memleketin huzur ve asayişine karşı*

gelebilecek ve vatandaşların hürriyetine tecavüz edecek her şerrin kafası behemehâl bu kalkana çarpmalı ve parçalanmalıdır." diye başlayan bu söylemdeki "dün" her gün olabilirdi. Bu söylem polis için bir övünç vesilesidir.

Atatürk'ün bu övünç ve takdir dolu ifadeleri, söylenmek için söylenmemiştir. Dünya siyasetinin yetiştirdiği en büyük şahsiyetlerden biri olan Önder, polis ve jandarma teşkilatlarının ülkenin olmazsa olmazlarından olduğunu çok iyi biliyordu. Bundan dolayı da her iki teşkilatın; bilhassa polis teşkilatının çağdaş yöntemlerle idare edilmesini ve çağdaş bilgilerle donanmış polislerle yenileştirilmesini istiyordu. Bu amaçla, Çankaya Köşkünde bir akşam toplantısı tertip ederek yönetici ve bilim adamlarının konu ile ilgili görüşlerini almak istedi. Çağdaş polislerin yetiştirilmesi için yeni polis okullarının açılmasına ve polis amirlerinin iyi bir eğitim veren bir okulda yetiştirilmeleri fikrine ilk tepki İçişleri Bakanından geldi. Ancak, İçişleri Bakanının tepkisi bu uygulamaya gerek olmadığı savıyla değil, ekonomik sebeplerden dolayı, "Polise mahsus ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarının oluşturulması ve illerde teknik bürolar ve sosyal tesisler açılması bu fakir bütçemizle şimdilik mümkün değildir, bir müddet daha alışlagelmiş şekilde polis memuru alımına devam etmekte yarar vardır" şeklinde oldu. Toplantıya katılanların çoğunluğu da bu düşünceye katıldılar.

Alışlagelmiş usul; diğer bazı devlet dairelerinde de olduğu gibi o zamanki Ankara'nın meşhur 'İtfaiye Meydanı' ve etrafındaki kahvehane ve hanlardan memur adayı toplanırdı. Memur olma niteliklerine sahip olanlar burada bulunur ve herhangi bir memurluk talebi için beklerlerdi. O zamanki şartlarda memur olabilmenin niteliği ilkokul mezunu veya okur-yazar olmak, askerliğini yapmış olmak ve herhangi bir sakatlığı bulunmamaktı. Polis olmak içinse bunlara ilaveten gösterişli olmak da gerekiyordu. Polis aday adayı eğer siyasi polis olarak görevlendirilecek ise yüzünde şark çıbanı izlerinin bulunmaması önem arz ediyordu.

İçişleri Bakanının, ekonomist düşünceyle ortaya sürdüğü haklı gerekçelerin diğer katılımcılar tarafından da kabul görmesine karşılık, Atatürk polisin eğitilmesi konusunda çok kararlıydı. Ona göre; Ülkenin iç güvenliğinin, huzur ve asayişinin sağlanması ve bunun devamlılık arz etmesi çok önemli idi.

İçişleri Bakanından polis aday adaylarını nasıl seçtiğini sordu. Polis aday adaylarını seçme yöntemini öğrendikten sonra davetlilerden de başkaca bir öneri

gelmemesi üzerine Atatürk, yaverini çağırttı. "*İtfaiye meydanında polis olabilecek vasıfta bir şahıs al, getir*" dedi. Verilen emir kısa sürede yerine getirilerek Atatürk'ün emirleri doğrultusunda polis olabilecek nitelikte bir şahıs huzuruna getirildi.

Mustafa Kemal Atatürk getirilen şahsa adını, memleketini ve askerliğini yapıp yapmadığını sordu. Gerekli cevapları aldıktan sonra, tekrar yaverini çağırarak şarjörü ile birlikte bir tüfek getirmesini emretti. Tüfek getirildiğinde, "*Tüfeği Harputlu Fikri'ye verin*" dedi. Tüfeği alan Fikri'ye de "*Tüfeği doldur*" diye emretti. Atatürk'ün kesin emri doğrultusunda tüfeği dolduran Fikri'ye bu sefer "*tavana ateş et*" emrini verdi. Emri alan Fikri hiç tereddüt etmeden tavana beş el ateş etti. Tüfekdeki mermiler bitince Atatürk'ün emrini bekleyen Fikri'yi "*dışarı çık*" diyerek odadan çıkarttı.

Harputlu Fikri dışarı çıktıktan sonra Atatürk'ün bizzat yanına aldığı ve polisliğini takdir ettiği polis memuru Ragıp Efendi'yi yanına çağırttı. Karşısında saygılı bir şekilde emir vermesini bekleyen Ragıp Efendi'ye hitaben "*Ragıp, tabancan dolu mu?*" deyince "*Emrederseniz doldurayım Paşam*" cevabını aldı. Atatürk'ün "*Doldur ve tavana ateş et*" emrini alan polis memuru Ragıp efendi önce Atatürk'e, sonra diğer davetlilere teker teker baktıktan sonra tekrar Atatürk'e dönerek; "*Emriniz baş üstüne Paşam ama sebebini öğrenebilir miyim?*" diye karşı soru sorunca Atatürk, "*Çıkabilirsin Ragıp Efendi*" diyerek onu da odadan çıkarttı.

Polis memuru Ragıp Efendi odayı terk ettikten sonra İçişleri Bakanına dönen Atatürk, "*Şükrü Bey, ilk gelen Harputlu Fikri'ye seni vurmasını söylesem vurur muydu?*" şeklinde bir soru yönelttiğinde Şükrü Bey hiç tereddüt etmeden "*Vururdu*" diye cevap verdi. Aldığı cevap karşısında yüzü aydınlanmaya başlayan Atatürk tekrar sordu; "*Ragıp Efendiye seni vurmasını söylesem vurur muydu?*" deyince yine aynı kararlılıkla "*Vurmazdı paşam*" diye cevap verdi.

İstedığı ve toplantıda bulunanları eğitici cevapları aldıktan ve onlara uygulamalı olarak bir ders verdikten sonra tekrar Şükrü Bey'e hitaben "*O halde kolları sıva, Polis Kolejinin, Polis Enstitüsünü aç. Bu müesseselere en iyi ve en değerli hocaları temin et*" diye kesin emrini vermiştir.

PO' nun Adı	Kuruluş Tarihi	Eğitim Süresi	Dönem Sayısı	İlk Öğretim Mezun	Orta Öğretim Mezunu	TOPLAM
İzmir Polis Okulu	1960	6 Ay	23	2388	568	2956
İstanbul Polis Okulu	1923-1960	6 Ay	92	11403	540	11943
İstanbul Kemalettin Eröge Polis Okulu	1971	6 Ay	4	1537		1537
Ankara Yusuf Kahraman Polis Okulu	1971	6 Ay	4	1290	469	1759
TOPLAM				16618	1577	18195

TABLO 3: 1960-1980 Tarihleri Arasında Açılan Polis Okulları

Kayseri Polis Okulu

Osmanlı Devleti zamanında Selanik'te açılan polis okulundan sonra İstanbul'da açılan ikinci polis okulu olma özelliğini taşıyan İstanbul Polis Okulu 27 Mayıs 1960 askeri ihtilalını yapanlar tarafından kapatılmış, bir müddet sonra da Kayseri'ye nakledilerek Kayseri Polis Okulu olarak faaliyete geçirilmiştir.

İstanbul Polis Okulu

İstanbul Polis Okulu, bilinmeyen bir nedenle 27 Mayıs 1960 ihtilalini gerçekleştirilenler tarafından kapatılarak, aradan bir müddet zaman geçtikten sonra da Kayseri'ye nakledilerek Kayseri Polis Okulu adıyla yeniden açılarak eğitime başlatılmıştır. Adı geçen polis okulu, altı yıla yakın kapalı kaldıktan sonra nihayet 1966 yılında tekrar İstanbul Polis Okulu adıyla yeniden eğitime başlamıştır.

İstanbul Kemalettin Eröge Polis Okulu

İstanbul Kemalettin Eröge Polis Okulu, 17.07.1971 tarihinde İstanbul Gayrettepe'de zamanın toplum zabıtasına hizmet vermek üzere dizayn edilen binanın üst katlarında eğitim ve öğretime başlamıştır. Okula; Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı,

eroin kaçakçısı ve "camgöz" namıyla bilinen Garry adındaki şahısla girişilen silahlı çatışmada şehit olan Emniyet Amiri Kemalettin Eröge'nin ismi verilmiştir.

Ankara Yusuf Kahraman Polis Okulu

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün binasının arkasındaki blokta 20.07.1971 tarihinde açılmış olup, okula; 30.08.1970 tarihinde İstanbul'da meydana gelen işçi hareketi sırasında şehit düşen polis memuru Yusuf Kahraman'ın ismi verilmiştir.

İstanbul Haydar Paşa Polis Okulu

Türkiye Cumhuriyeti hükümetleri dünyanın sosyal yapısının değişiminde önemli bir rol oynayan 1968 öğrenci olaylarının bir müddet sonra ülkemize de sıçraması üzerine polise olan ihtiyacın süratle karşılanması amacıyla ülkemizin çeşitli bölgelerinde geçici polis okulları açarak meslek öncesi eğitim konusunu halletmeye çalışmıştır.

Bu çalışmalar bağlamında; Ankara, İzmir ve İstanbul'daki eğitimde tecrübeli eğitim kurumlarımızın bünyesinde üçer aylık pratik eğitim kursları açılmış, birinci dönem eğitimine, Haydarpaşa Lisesi binasında İstanbul Haydarpaşa Polis Okulu olarak 26 Haziran 1973 tarihinde yapılan bir törenle başlanmıştır.

1.2.3.3. 1980 sonrası eğitim ve öğretim

Ülkenin fikri ve idari yapılanmasında önemli değişimler meydana getiren 1980 ihtilalinden sonra polis teşkilatının yapılanmasında da değişimler meydana gelmiştir. Bu bağlamda polis teşkilatı çalışanlarının eğitilmesinin; disiplinin ve ciddi hizmet anlayışının esasını teşkil ettiği, personelin güvenliğinin de sağlanması açısından da öneminin büyük olduğu kabul ediliyordu.

Hizmetin özellikleri doğrultusunda yetiştirilmemiş olan polisin görevde ve meydana gelen münferit ve toplumsal olaylara müdahalede hata ve eksiklik, devlet otoritesinin zedelenmesine neden olacağı gibi, bazen güvenlik görevlisinin hayatını da kaybetmesine neden olabileceği göz ardı edilmemelidir.

Ülkenin huzur ve güvenliğini sağlayan polis teşkilatına alınan polis adaylarının 2-3 aylık gibi eğitime tabi tutulduktan ve bu yetersiz eğitimle okullardan mezun

olduktan sonra görev başı eğitimlerle niteliklerinin yükseltilmediği, iç düzeni sağlayacak nitelik ve niceliğe ulaşamadıklarından dolayı da zaafa düştükleri ve çok sayıda şehit verdikleri görülmüştür.

1.2.3.4. Eğitim planları

Emniyet Teşkilatı'nın bünyesindeki ilk eğitim kurumu 1907 yılında Selanik'te açılmış, bundan iki sene sonra 1909 yılında ise İstanbul'da hizmete açılmıştır. Mesleki ilköğretime yönelik eğitim verilen bu ve daha sonra açılan okullarda verilen eğitimde herhangi bir eğitim planına bağlı kalınmadan değişken bir eğitim verilmiştir. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte modern eğitime geçişte aksamalar olmasına karşılık, 1937 yılında ve sonrasında Emniyet Teşkilatı'nın yapılanmasında gerçekleştirilen radikal değişimlerden sonra polis okullarına ve il emniyet müdürlüklerinin bünyesinde kurulan eğitim birimlerinin sürdürdükleri eğitimler bir plan dâhilinde verilmeye başlanmıştır.

Ancak o tarihten sonra yapılan eğitimlerde; ihtiyaca yönelik olmadığı, herhangi bir palana dayanmadığı, fayda-maliyet analizlerinin yapılmadığı görüldü. Buna rağmen yapılan eksik uygulamalarda bile devamlılık oluşmuyordu.

Düzensizlik ve plansızlıkların ortadan kaldırılmasına yönelik uygulama sahasına konulan TMK (Teşkilat, Malzeme, Kadro) planlamasına dayanılarak; hangi birimin hangi tür eğitilmiş insana ve ne kadarına ihtiyaç olduğu, hangi birimin kaç personele ihtiyacının olduğu ve bu personelin hangi tür eğitimden geçirileceği planlandı.

TMK planlaması doğrultusunda; kurulması ön görülen birimlerin eğitilmiş personele olan ihtiyacının karşılanması amacıyla 10 yıllık kurslar ana planı hazırlanarak 1983 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

1.2.3.5. Polis eğitim merkezleri ve polis okullarının 1980 sonrası durumu

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 216. maddesi uyarınca kurulan Polis Eğitim Merkezleri ile 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 19. maddesi uyarınca kurulan polis okulları, teşkilata ilk defa alınacak olan polis memuru adaylarının fiili göreve başlamadan önce mesleki ilköğrenimlerini tamamladıkları eğitim kurumları olarak kurulmuşlardır.

12 Eylül harekâtından sonra polis eğitim kurumlarının adedinde, kapsamında ve eğitim yöntemlerinde büyük değişimler olmuş, bu değişime bağlı olarak eğitim süreleri 2-3 aydan 9 aya çıkarılmıştı. Bu sürenin 4 aylık bölümü temel eğitim, 5 aylık diğer bölümü ise branş eğitimine ayrılmıştı.

İlk dört aylık temel eğitim bölümünü başarı ile bitirenler, yapılan testler sonucunda Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ihtiyaç duyduğu alanlarda yetiştirilmek üzere branşlara ayrılırlar. Aynı eğitim kurumlarında adli, idari, siyasi ve trafik konularında branş eğitimine tabi tutulurlardı.

2001 Yılına Kadar Eğitim ve Öğretimini Sürdüren Polis Okulları

1. İstanbul Etiler Polis Okulu
2. İstanbul Şükrü Balcı Polis Okulu
3. 19 Mayıs Polis Okulu
4. Adana Kemal Serhatlı Polis Okulu
5. İstanbul Adile-Sadullah Mermerci Polis Okulu
6. Afyon Polis Okulu
7. Aksaray Polis Okulu
8. Aydın Polis Okulu
9. Balıkesir Polis Okulu
10. Bayburt Polis Okulu
11. Bornova Polis Okulu
12. Bursa Polis Okulu
13. Diyarbakır Polis Okulu
14. Erzincan Polis Okulu
15. Erzurum Polis Okulu
16. Eskişehir Polis Okulu
17. Gaziantep Polis Okulu
18. İstanbul Kemalettin Eröge Polis Okulu
19. Kastamonu Polis Okulu
20. Kayseri Polis Okulu
21. Malatya Polis Okulu
22. Nazilli Polis Okulu
23. Niğde Polis Okulu

24. İzmir Rüştü Ünsal Polis Okulu
25. Trabzon Polis Okulu
26. Yozgat Polis Okulu
27. Elazığ Zülfü Ağar Polis Okulu
28. İzmir 100. Yıl Polis Okulu

İKİNCİ BÖLÜM

POLİS MEMURLARININ MESLEĞE HAZIRLANMASINDA POLİS TEMEL EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

2.1. PMYO'lardaki Eğitimin Değerlendirmesi

Daha önce de vurgulandığı üzere 2001 yılında yürürlüğe giren 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi Başkanlığı, bünyesinde Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü ve Polis Meslek Yüksek Okulları bulunan bir yüksek öğretim kurumu haline gelmiş ve bu kanunla birlikte kurulan Güvenlik Bilimleri Fakültesine amir yetiştirme görevi verilmiştir (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001).

2.1.1. Kuruluş

PMYO 09.05.2001 tarih ve 24397 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4652 sayılı “Polis Yüksek Öğretim Kanunu” ile kurulmuştur. Bu Kanunla mevcut Polis Okullarında reform niteliğinde yapısal ve içeriksel değişikliklere gidilerek Emniyet Teşkilatının ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere, iki yıllık ön lisans düzeyinde, mesleki eğitim-öğretim yapan PMYO'lar kurulmuştur (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001). PMYO kurumsal olarak Polis Akademisi bünyesine dâhil edilmiş ve Akademi Başkanı bu okulların bütün faaliyetlerinin yönetim, gözetim ve denetiminden sorumlu hale gelmiştir (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001).

PMYO'nın kuruluş amacı öğrencileri:

- a) Atatürk İlke ve İnkılâplarına ve Atatürk Milliyetçiliğine bağlı,
- b) Devletin Ülkesi ve Milleti ile bölünmez bütünlüğüne duyarlı,
- c) Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı ve görev sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,
- d) Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve sorumluluğunu duyan,

e)Toplum yararını şahsi menfaatinin üstünde tutan aile, ülke ve millet sevgisiyle dolu,

f) Emniyet Teşkilatının ilerlemesine yardımcı olabilecek nitelikte ilmi, mesleki, teknik bilgi ve beceri sahibi,

g) Polis olmanın şeref, gurur ve şuurunu taşıyan ve polis üniformasının gerektirdiği saygınlığı yürütebilen,

h) Hizmetin görülmesi esnasında karşılaşıacağı sorunları Anayasa’ da belirlenen Cumhuriyetin nitelikleri doğrultusunda çözüm ve takip kabiliyeti gelişmiş,

ı) Mesleki kültürün ortak maddi ve manevi değerlerini benimseyen,

i) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,

j) Hizmetin kanunlara uygun olarak yapılması ve arzu edilen neticeye yaklaşması için, inançlı ve şuurdu bir şekilde meslek disiplininin gerektirdiği tavır ve davranışları gösteren,

k) Sorumluluklarını yüklenebilme şuuruna ve başarılı görevler yapabilme yeteneğine sahip,

l) Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü bilincine sahip,

m) İnsan haklarına saygılı,

n) Polis meslek etik kurallarına bağlı, meslek mensubu olarak yetiştirmek şeklinde belirlenmiştir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2001a).

Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile mevcut sayısı 25’i bulan polis okulları 20’ye indirilerek 2001–2002 eğitim-öğretim yılında PMYO olarak öğretime başlamıştır (Kesercioğlu, 2001: 473). Bu düzenleme ile Afyon, Bayburt, Bursa, İstanbul Etiler ve İzmir Bornova Polis Okulları da Polis Eğitim Merkezlerine dönüştürülmüştür.

PMYO listelerine bakıldığında Ankara’da mevcut PMYO olmadığı görülmektedir. İstanbul ve Aydın’da ise 2 PMYO mevcuttur. İzmir’de ise 1 PMYO vardır. Bunun dışında Adana, Kayseri, Gaziantep, Diyarbakır ve Samsun gibi büyük illerimizde de Polis Meslek Yüksek Okulu vardır (Polis Akademisi, 2002b).

SIRA NO	OKUL ADI	İL VEYA İLÇE
1	Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu	İstanbul
2	A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu	Diyarbakır
3	Kemal Serhatlı Polis Meslek Yüksek Okulu	Adana
4	Kastamonu Polis Meslek Yüksek Okulu	Kastamonu
5	Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulu	Gaziantep
6	Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu	İstanbul
7	Nazilli Polis Meslek Yüksek Okulu	Nazilli
8	Malatya Polis Meslek Yüksek Okulu	Malatya
9	Elazığ Zülküf Açar Polis Meslek Yüksek Okulu	Elazığ
10	Kayseri Polis Meslek Yüksek Okulu	Kayseri
11	Erzincan Polis Meslek Yüksek Okulu	Erzincan
12	Rüştü Ünsal Polis Meslek Yüksek Okulu	İzmir
13	Erzurum Polis Meslek Yüksek Okulu	Erzurum
14	Samsun Polis Meslek Yüksek Okulu	Samsun
15	Aksaray Polis Meslek Yüksek Okulu	Aksaray
16	Niğde Polis Meslek Yüksek Okulu	Niğde
17	Trabzon Polis Meslek Yüksek Okulu	Trabzon
18	Yozgat Polis Meslek Yüksek Okulu	Yozgat
19	Aydın Polis Meslek Yüksek Okulu	Aydın
20	Balıkesir Polis Meslek Yüksek Okulu	Balıkesir

TABLO 4: 2001-2002 Eğitim-Öğretim Yılında Açılan Polis Meslek Yüksek Okulları ([http://www.pa.edu.tr/pmyo/index.php? Sayfa: liste](http://www.pa.edu.tr/pmyo/index.php?Sayfa:liste)).

2.1.2. PMYO'ların öğrenci kaynakları ve giriş koşulları

4652 sayılı Kanun PMYO öğrenci kaynağı olarak, genel lise, erkek teknik öğretim, kız teknik öğretim, ticaret, turizm öğrenimine bağlı okulları sayılmaktadır (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001). Bu okullardan mezun olanlardan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ve o yıl içinde yapılan üniversiteye giriş sınav türlerinin en az birinden üniversitelerin yüksek okullarına girmek için yeterli asgari taban puanı alanlardan diğer temel başvuru şartları da uygun olanlar başvuruda bulunabilirler (Polis Akademisi, 2001).

Müracaat eden aday ilgili PMYO'nda oluşturulan aday değerlendirme ve seçme kurulunca bizzat görülerek; fiziki görünüşü, bedeni dayanıklılığı, konuşma düzgünlüğü,

kendine güven derecesi, temsil yeteneği, anlama ve ifade durumu değerlendirilerek yeterli görülürse ‐Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Adayı Olur‐ şeklinde karar verilir. ‐Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Adayı Olur‐ kararı alanlar başvuruda buldukları PMYO’nda Polis Akademisi tarafından belirlenen tarihte yazılı sınava alınır, yazılı sınav; test olarak ve yeterlilik yarışma sınavı şeklinde yapılır. Sınavda başarılı olan adaylar geçici kayıtle PMYO’larda intibak eğitimine tabi tutulmakta bu süre içinde adayların tahkikatları yapılmakta ve sağlık kurul raporları aldırılmaktadır. Tahkikatları olumlu sonuçlanan ve sağlık kurul raporlarını alanlar PMYO öğrencisi olarak kesin kayıtları yapılmaktadır (Polis Akademisi, 2001).

İlk olarak 2001-2002 Eğitim-Öğretim dönemi için PMYO’na öğrenci seçmek için 15 Eylül 2001 tarihinde yazılı sınav yapılmıştır. Bu sınava müracaat eden 39.047 adaydan 4.500 erkek ve 500 bayan toplam 5.000 asil aday ile 1.350 erkek 150 bayan toplam 1.500 yedek aday belirlenmiştir (Polis Akademisi Başkanlığı,2001b: 15).

2.1.3. PMYO’larda eğitim öğretim

Ön lisans düzeyinde eğitim ve öğretim veren PMYO’larda teorik ve uygulamalı olarak haftalık 28 saat ders verilmektedir. Dersler yıllıktır ve 14 haftalık 2 dönem sürmektedir. Ders sayısı 1. sınıfta 15 ve 2. sınıfta 15 olmak üzere toplam 30 derstir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2001b: 10).

PMYO’lardaki derslerde 3 ara sınav ve 1 yılsonu finali yapılmakta; ara sınav notlarının % 40’ı ile yılsonu final sınav notunun % 60’ının toplanmasıyla öğrencinin başarı notu tespit edilmektedir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2001b: 10). PMYO’larda daha önce 9 aylık eğitim veren polis okullarından farklı bir ders programı uygulanmaktadır.

SIRA NO	DERSİN ADI
1	Anayasa
2	Kaçakçılıkla Mücadele
3	Ata. İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
4	Mesleki Yazışma Teknikleri
5	Beden Eğitimi ve Yakın Savunma Taktikleri
6	Olay Yeri İncelenmesi
7	Bilgisayar
8	Önleyici Hizmetler
9	Ceza Hukuku
10	Polis Meslek Mevzuatı
11	CMUK
12	Poliste Haberleşme
13	Daktilo
14	Silah Bilgisi ve Atış
15	Devlet Güvenliği ve İstihbarat
16	Temel Trafik Bilgisi
17	Disiplin Hukuku ve Meslek Etiği
18	Toplumsal Olaylar Ve Müdahale Esasları
19	Halkla İlişkiler
20	Yanaşık Düzen
21	İnsan Hakları

TABLO 5: 9 Ay Eğitim Verilen Polis Okullarındaki Dersler (Polis Akademisi Başkanlığı)

Ders programları incelendiğinde polis okullarında mevcut olan Kaçakçılıkla Mücadele, Olay Yeri İnceleme, Poliste Haberleşme (Muhabere), Toplumsal Olaylar ve Müdahale Esasları ile Yanaşık Düzen derslerinin PMYO ders programlarında mevcut olmadığı görülmektedir. Buna karşılık Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi 1. sınıfta 2 saate çıkarılmıştır. 3 saatlik bir ders olarak Polis Okullarında verilen Beden Eğitimi ve Yakın Savunma Taktikleri Dersi ayrılarak PMYO'larda 1. ve 2. sınıflarda 2 saat Beden Eğitimi 2 saat Yakın Savunma Taktikleri olarak verilmektedir.

PMYO'larda Silah Bilgisi ve Atış, Yakın Savunma, Önleyici Polis Hizmetleri ve Polis Taktikleri ile Polisin Görev ve Yetkileri ve Etik gibi mesleki dersler yanında ön lisans için zorunlu olan Yabancı Dil ve Türk Dili dersleri ile bireysel gelişimi, hedef

kitleyi tanımaya yönelik Davranış Bilimleri, Gelişim Psikolojisi ve Toplum Psikolojisi dersleri de verilmektedir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2001: 3).

PMYO derslerinin içerisinde hukuk biliminin önemli bir ağırlığı vardır. Mezun olan bir PMYO öğrencisi 1. sınıfta Hukukun Başlangıcı, Ceza Hukuku (Genel), Polis Meslek Hukuku ve Disiplin Hukuku olmak üzere haftada 8 saat, 2. sınıfta da Ceza Hukuku (Özel), Ceza Muhakemeleri Usul Hukuku ve Medeni Hukuk, olmak üzere haftada 6 saat hukuk eğitimi alarak mezun olmuş olacaktır. Ders programına bakıldığında polis mesleği için önem taşıyan mesleki derslerin 2 yıl okutulduğu görülmektedir. Bunlar Beden Eğitimi, Yakın Savunma, Silah Bilgisi ve Atış dersleridir. Yabancı Dil eğitimi de 2 yıl süreyle verilmektedir.

SIRA NO	1.SINIF	HDS	SIRA NO	2. SINIF	HDS
1	Hukuk Başlangıcı	2	1	Davranış Bilimleri	1
2	Gelişim Psikolojisi	2	2	Toplum Psikolojisi	2
3	Devletin Yapısı ve Nitelikleri	2	3	Önleyici Polis Hizmetleri ve Polis Taktikleri	2
4	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	2	4	Yabancı Dil	2
5	Yabancı Dil	2	5	Ceza Hukuku	2
6	Ceza Hukuku(Genel)	2	6	Temel Trafik Bilgisi	2
7	İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri	1	7	İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri	1
8	Beden Eğitimi	2	8	Beden Eğitimi	2
9	Yakın Savunma	2	9	Yakın Savunma	2
10	Silah Bilgisi Ve Atış	2	10	Silah Bilgisi Ve Atış	2
11	Emniyet Teşkilatı	2	11	Polisin Görevleri ve Meslek Etiği	2
12	Türk Dili	2	12	Türk Dili	2
13	Disiplin Hukuku	2	13	CMUK	2
14	Devletin Güvenliği ve Haber Alma	2	14	Suç Organizasyonu ve Kovuşturma Usulü	2
15	Halkla İlişkiler	1	15	Medeni Hukuk	2
	TOPLAM	28		TOPLAM	28

TABLO 6: Polis Meslek Yüksek Okullarında Verilen Dersler (Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu, Eğitim, <http://www.isbpmyo.edu.tr/html>)

PMYO'larda uygulamalı eğitimler büyük önem taşımaktadır. Bu eğitimlerde temel hedef her öğrencinin “yaparak öğrenmesi” kuralıdır. Bu amaçla bu okullarda yer yer uygulamalı eğitim karakolları da bulunmakta; telsiz, alkolmetre, takometre, radar gibi araç ve gereçler temin edilerek uygulamalar yapılmaktadır. Ayrıca İl Emniyet Müdürlükleri'nden uyuşturucu ve patlayıcı madde örnekleri gibi materyaller temin edilmektedir (Polis Akademisi Başkanlığı, 2002). Ancak birebir olayların içine hukuki alt yapısı hazırlanarak dâhil olunamadığı için uygulamalı eğitim girişimlerinde gereken faydanın alınamadığı gözlenmektedir.

PMYO öğrencileri 1. sınıfı tamamladıkları yaz döneminde 5 haftalık “uygulamalı mesleki eğitime” tabi tutulmaktadır. Öğrenciler tatilde kendi buldukları ya da dilekçe ile başvuruda buldukları yerlerdeki polis merkezlerinde staj yapmakta okulda öğrendikleri teorik bilgileri pratik olarak uygulama imkânı bulabilmektedirler (Polis Akademisi Başkanlığı, 2002). Ancak bir gerçeğin altını çizmekte fayda görülmektedir ki, o da staj döneminde halen öğrenci olan, hiçbir hukuki kalkanı olmayan bu grubun polislik gibi uygulama alanı zorluklarla ve tehlikelerle dolu olan bir meslekte ne derece olaylara dâhil olabileceği meçhuldür. PMYO'ların eğitim süresi birçok batılı ülkeden oldukça kısadır. Örneğin: Almanya Baden Württemberg - Villingen Schvenningen Polis Meslek Okulu'nda eğitim süresi 3 yıldır ve 3 yılın içinde temel eğitimden sonra 9 ay pratik eğitim verilmektedir (Erdoğan, 2002: 2). Bu bakımdan ülkemizde ileriki günlerde polis eğitiminin pratik aşamasında Avrupa'nın hemen hemen tamamında uygulanan modüler sistem dediğimiz Sandviç Modeline geçiş kaçınılmaz olacaktır.

Okulda ders çeşitliliğinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Ders programları karşılaştırıldığında İşletme Ekonomisi Eğitimi, Enformatik, Politik Bilimler ve Sosyoloji gibi PMYO'larda mevcut olmayan dersler göze çarpmaktadır. Ayrıca bu okullarda dersler bizim PMYO'lardan farklı olarak temel kabul edilen 4 ana branşta yapılmaktadır. Bu branşlar Yönetim ve Görev Bilimi, Kriminal, Hukuk ve Toplum bilimleridir. Uzmanlaşmanın arttığı günümüzde Türkiye'de de PMYO'larda benzer bir branşlaşma gereği mevcuttur (Erdoğan, 2002: 2). Bu unsur da kendi başına bir tartışma konusudur.

Dersler	Hazırlık Eğitimi	Temel Eğitim	Dersler	Hazırlık Eğitimi	Temel Eğitim
İdare Bilimi	66	34	Sosyoloji	32	17
Meslek Bilgisi	66	34	Psikoloji	48	51
Trafik Bilimi	99	32	Politik Bilimler	51	64
Yakın Savunma ve Spor	99	82	Enformatik	33 -	-
Kriminoloji	66	33	İşletme Ekonomisi	51 -	-
Kriminalistik	99	66	Metodik Çalışma	17 -	-
Kriminal Teknikler	66	17 -	Meslek Etiği	22	-
Ceza Hukuku	50	33	Yabancı Dil	66 -	-
Ceza Usul Hukuku	66 -	-	Proje Çalışması	90 -	-
İdare Hukuku	16	33	Branşlaşma Eğitimi	-	396
Anayasa Hukuku	50 -	-	Diploma Çalışması	-	- 36
Polis Yönetimi Hukuku	66	-			
Hukuk Başlangıcı	-	- 99	- Toplam	1219	1092

TABLO 7: Almanya Villingen – Schvenningen Polis Meslek Yüksek Okulu Yıllık Dersler ve Saatleri (Erdoğan 2002).

PMYO'larında eğitim parasız, yatılı ve resmi üniformalıdır. Öğrencilerin iâşe, ibate ve sağlık giderleri ile diğer istihkakları devletçe karşılanmaktadır. PMYO'lara alınan öğrenciler bölgelerinin dışındaki bir PMYO'nda eğitime başlamakta böylece, yurdumuzun değişik bölgelerinin de görmek, sosyokültürel farklılıkları yaşamak, aile bağ ve sorumlulukları altında kalmadan daha çok eğitim ve öğretime yönelmek durumunda bırakılmaktadır (Altiner, Bozkurt ve Topkaya, 2001: 140; Polis Akademisi Başkanlığı, 2001b: 3).

Öğrenim süresi içerisinde başarılı olan öğrenciler emniyet teşkilatı kadrolarına aday polis memuru olarak atanmaktadır (Altiner, Bozkurt ve Topkaya, 2001: 140).

2.1.4. PMYO'larda eğitim öğretim kadrosu

4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi Başkanlığında öğretim elemanı kadroları da ihdas edilmiştir. Bu kadroların 49'u Profesör kadrosu, 83'ü çeşitli derecelerde Doçent kadroları, 119'u da Yardımcı Doçent kadrosudur. Ayrıca önemli sayıda öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlisi kadrosu da mevcuttur (Polis Yüksek Öğretim Kanunu, 2001). PMYO'larda mesleki derslere emniyet müdürü rütbesinde öğretim görevlileri, emniyet amirleri, başkomiserler, komiserler ve komiser yardımcıları girmektedir. Birçok PMYO'nda aynı zamanda

üniversitelerin çeşitli fakültelerinde öğretim üyesi olan profesörler, doçentler ve yardımcı doçentler ders vermektedir (Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu, 2002).

Unvanı	Verdiği Ders
Prof. Dr.	CMUK
Doç. Dr.	Devlet Yapısı ve Nitelikleri
Prof. Dr.	Hukuk Başlangıcı
Doç. Dr.	Atatürk İlkeleri ve İ.T.
Prof. Dr.	Ceza Hukuku
Y. Doç. Dr.	Halkla İlişkiler
Prof. Dr.	Gelişim Psikolojisi
Y. Doç. Dr.	Toplum Psikolojisi
Prof. Dr.	İnsan Hakları
Dr.	Toplum Psikolojisi
Doç. Dr.	Ceza Hukuku
Doç. Dr.	Medeni Hukuk
Doç. Dr.	Ceza Hukuku
Okutman	İngilizce

TABLO 8: İstanbul Şükrü Balcı PMYO’nda Akademisyenlerin Verdikleri Dersler (İstanbul Şükrü Balcı PMYO, 2002 Eğitim-Öğretim Yılı Tanıtım Broşürü, İstanbul)

Bulunduğu il itibariyle avantajlı olan PMYO’lar üniversitelerle de koordineli bir şekilde çalışmakta ve seçkin bir akademik kadroyla eğitim vermektedir. Ancak PMYO’ların kendi akademik kadrolarını oluşturmaları kurumsal kültürün yerleşmesi ve eğitim sürekliliği açısından önem arz etmektedir. Ancak bugüne kadar bu konuda yeterli ilerleme sağlanamamış ihdas edilen kadroların büyük bir bölümüne atama yapılamamıştır. Bunun yanı sıra halen oturmuş bir üniversite bile olmayan illere küçük çaplı PMYO’lar açılmakta bu da ilerleyen bölümlerde değineceğimiz üzere temel eğitimi olumsuz etkilemektedir.

2.2. POMEM’lerdeki Eğitimin Değerlendirilmesi

Emniyet Teşkilatı’nın ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmek üzere 4 yıllık fakülte mezunlarından aranan niteliklere sahip olup yapılacak sınavlarda başarılı olan

adaylara, 6 aydan az olmamak üzere polis meslek eğitimi veren eğitim ve öğretim kurumlarıdır.

2.2.1. POMEM Müdürlükleri Başvuru Koşulları

POMEM'lere başvuru yapabilmek için;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
2. En az dört yıllık yüksek öğretim kurumu veya bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurtdışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,
3. Değerlendirme ve seçme işlemlerinin ilk günü itibarıyla, askerliğini yapmamış erkekler ile bayan adaylar için 27 yaşından, askerlik hizmetini yapmış erkek adaylar için 29 yaşından gün almamış olmak (18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde düzeltmeden önceki yaş dikkate alınır),
4. Erkekler için 167 santimetreden, bayanlar için 165 santimetreden kısa boylu olmamak,
5. Sağlık yönünden, sağlık yönetmeliğinde belirlenen şartları taşımak,
6. Başvuru öncesi ve başvuru sırasında; genelev, birleşme yeri, randevu evi, tek başına fuhuş yapılan mesken ve bu gibi yerlerde aracılık, bekleyicilik ve benzeri bir meşguliyeti bulunmamak; fuhuş, kumar, uyuşturucu veya uyarıcı madde nedeni ile hakkında herhangi bir adli veya idarî soruşturma veya kovuşturma devam ediyor olmamak, idarî yaptırım uygulanmamak veya hüküm giymemiş olmak, bunlardan herhangi birinin uzlaşma yoluyla sonuçlandırılmamış veya yine bunların herhangi birisiyle ilgili olarak mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmemiş olmak ya da başka bir tedbire çevrilmemiş olmak,
7. Türk Ceza Kanununun 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı altı ay veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış veya yasaklanmış haklar geri verilmiş olsa bile; devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık,

dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından;

a. Mahkûm olmamak,

b. Hükümün açıklamasının geri bırakılmasına karar verilmemiş olmak,

c. Devam etmekte olan bir kovuşturma bulunmamak veya kovuşturması uzlaşma ile neticelenmemiş olmak,

8. (6) ve (7) madde bentleri adayın eşi hakkında da uygulanır.

9. Başvuru tarihinde herhangi bir siyasi partiye veya parti kollarına üye bulunmamak, daha önceden üyeliği var ise ayrıldığını belgelemek, terör eylemleri ile organize suç faaliyetlerine katılmamış olmak,

10. Herhangi bir kadınla veya erkekle nikâhsız olarak birlikte yaşıyor olmamak,

11. Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı kullanımı nedeniyle tedavi görmüş veya görüyor olmamak,

12. Silah taşımaya ve silahlı görev yapmaya hukuki bir engeli bulunmamak,

13. 08.05.2005 tarihli ve 25809 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Polis Meslek Eğitim Merkezleri Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin 11. maddesi kapsamında ilişiği kesilenler hariç, genel müdürlük bünyesindeki eğitim kurumlarından ayrılmış veya çıkarılmış ya da herhangi bir yükseköğretim kurumundan disiplinsizlik nedeniyle çıkarılmamış olmak,

14. KPSS puan türünden, genel müdürlükçe belirlenecek taban puan veya üzerinde puan almış olmak,

15. İlgili mevzuat kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonuçları olumlu olmak.

2.2.2. Eğitim öğretim yapılan POMEM'ler

SIRA NO	OKUL ADI	İLİ VEYA İLÇESİ
1	Adile Sadullah Mermerci Pomem	İstanbul
2	Bornova Pomem	İzmir
3	Aydın Pomem	Aydın
4	Çankırı Pomem	Çankırı
5	Eskişehir Pomem	Eskişehir
6	Arnavutköy Pomem	İstanbul
7	Bilecik Pomem	Bilecik
8	Merzifon Pomem	Merzifon
9	Etiler Pomem	İstanbul

TABLO 9: Eğitim Öğretim Yapılan POMEM'ler
(<http://www.egm.gov.tr>).

2.2.3. POMEM'lerde okutulan dersler

SIRA NO	DERSİN ADI	DERS SAATİ
1	Polis Meslek Hukuku	4
2	Önleyici Polis Hizmetleri ve Polis Taktikleri	3
3	Fiziki Yeterlilik Geliştirme Ve Polis Savunma Teknikleri	4
4	Ceza Muhakemeleri Hukuku	2
5	Polis Halk İlişkileri ve Meslek Etiği	2
6	İnsan Hakları Uygulamaları	1
7	Disiplin Hukuku ve Memur Hakları	2
8	Mesleki Yazışma Teknikleri ve Uygulamaları	3
9	Ceza Hukuku	2
10	Silah Bilgisi ve Atış Eğitimi Uygulamaları	3
11	Devlet Güvenliği	2
TOPLAM		28

TABLO 10: POMEM'lerde Okutulan Dersler
(<http://www.pmyo.net/content/view/128/106/>)

2.2.4. POMEM'lerin Eğitim Öğretim Kadrosu

Halen eğitim öğretime açık olan POMEM'lerden (Polis Meslek Eğitim Merkezi) Adile Sadullah Mermerci Pomem, Bornova Pomem, Aydın Pomem, Eskişehir Pomem ve Etiler Pomem gibi Türkiye'nin en köklü polis eğitim kurumları aynı zamanda iki başlığı birden taşımaktadırlar. Bu okullar PMYO iken birden POMEM'e

dönüştürülmüşler, buralardaki bütün personel PMYO kadrosunda çalışırken POMEM'e geçici olarak görevlendirilmişlerdir. Dolayısıyla da eğitim öğretim kadrosu da bu okullara devredilmiş, PMYO ve POMEM'lerdeki gerek personel gerekse eğitim öğretim kadrosunun portreleri aynı kalmıştır. Bu yüzden değerlendirmeler yapılırken aynı portreyi taşıyan bu iki yapı arasında sadece asılan tabelalar değişik olagelmıştır.

2.3. Polis Eğitimi ile İlgili Teorik Yaklaşımlar

Günümüz Türk Polis Teşkilatı'nın üst yönetimi; eğitimin geleceğe hazırlanmak, geçmişi ve içinde bulunulan bu günü aşma yarışı olduğunu pekâlâ bilmektedir. 200.000 binlere yaklaşan polis teşkilatının eğitim sisteminin geleneksel yapılanmadan kurtarılarak çağdaş yöntemlerle yapılmasının gerekliliği içinde bulunduğumuz zaman diliminde kendisini her zamankinden çok daha fazla hissettirmektedir.

Emniyet Teşkilatını oluşturan çalışanların, gerek teknolojideki ve gerekse sosyal alandaki değişimler doğrultusunda öncelikli olarak; halk ile iyi ilişkiler içerisinde olan, insan haklarına saygılı, buna karşılık kanunlarla oluşan devlet otoritesini zaafa uğratmayan bir yapıda yetiştirilmeleri dolayısıyla iyi eğitilmeleri gerekmektedir.

Bu öncelikler doğrultusunda Türk Polisinin eğitimi; son yıllarda büyük gelişmelere sahne olmaktadır. Dünya polisinin eğitimindeki yeni anlayışlar temel alınarak Türk insanının ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin özellikleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması sürecine girilmiştir. Bu çerçevede; modern bir yapılanma içine giren Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın öncülüğünde gerek hizmet öncesi temel eğitimler ve gerekse hizmet içi eğitimlerin çağdaş yöntemler ışığında yeniden yapılandırılması amacıyla alt yapı çalışmalarına hız verilmiştir.

Son olarak, daha çağdaş bir eğitim anlayışıyla polis yetiştirilmesi amacıyla 9 ay süreli polis okulları kanuni düzenlemeden sonra Polis Meslek Yüksek Okulu haline getirilmiştir. Bununla da yetinilmeyerek yine kanuni düzenlemelerle POMEM'ler açılmıştır.

Bu yeni yapılanma sonucunda polis mesleğinin daha profesyonelce yapılması gündemdeki yerini korumaktadır. Sonuç olarak "polislik" bir meslek olarak tescil edilmiş olup, bundan sonra meslek olma konumuna gelen hizmet anlayışının sunucuları konumundaki çalışanların hizmet verdikleri birimlerin özellikleri doğrultusunda bir

yapılanma içine girecekleri muhakkaktır.

Türk polisi, çağdaş dünyanın gerekleri doğrultusunda yeni bir yapılanmaya kavuşmuş olmakla; geçmişte verdiği kutsal hizmeti günümüzde ve gelecekte de vereceğini garanti eder bir tavır içine girmiştir. Araştırmalarda elde edilen sonuçlara da dayanarak kanaatimizce;

1. Polis Meslek Yüksek Okullarının açılması ve öğrenci sayısının belirlenmesi toplumun gereksinim duyduğu polis miktarı dikkate alınarak yapılmalıdır,

2. Orta öğretimde sunulan mesleki rehberlik hizmetleri artırılarak öğrencilerin ilgili ve yetenekli oldukları, sevebilecekleri mesleklere yönlendirilmeleri sağlanmalıdır,

3. Sınıf komiserlerinin öğrencilerle iletişimlerinin onların derslerindeki başarılarını olumlu etkilediği dikkate alınırsa sınıf komiserlerinin öğrencilerle iletişim kurma konusunda becerikli elemanlardan seçilmeleri, öğrencilerin problemleri ve onlarla iletişim kurma konularında hizmet içi eğitim programlarına katılmaları konusunda gerekli önlemler alınmalıdır,

4. Ders görevlileri; öğrenci ile iletişim kurma ve etkili öğretim yöntemleri konularında gerekli bilgi ve beceriyi kazandıracak formasyon eğitimi almalıdır,

5. Zorunlu olmadıkça aynı gün içinde birden fazla sınav yapılmamalıdır. Zorunlu durumlarda ise benzer yetenek ve yeterlilik (birden fazla sayısal veya birden fazla sözel gibi) gerektiren derslerin sınavı aynı güne konulmamalıdır,

6. Sınav türleri; derslerin içeriklerine, konularına, amaçlarına göre; güvenilir verileri en uygun nasıl elde edilebileceğini ve puanlamada da kullanışlılık etkenini dikkate alarak öğretim elemanı tarafından seçilmelidir. Bütün dersler için tek tip ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden kaçınılmalıdır,

7. Eğitim öğretim programları okulun ve kurumun amaçları doğrultusunda sürekli olarak değerlendirilerek bu suretle derslerin içeriklerinde bulunan tekrarlar, çakışmalar ve eksiklikler giderilmelidir,

8. Öğrencilere değişik alanlarda sorumluluk vermek sureti ile özgüvenlerini kazanmaları, yetki kullanabilme yetilerini geliştirebilmeleri ve kendini

gerçekleştirmeleri için ortam sağlanmalıdır,

9. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için konu ile ilgili uzman personel kadrolarına atamalar yapılmalıdır,

10. Öğrencilere sunulan eğitim-öğretim, yönetim ve öğrenci kişilik hizmetleri sınıf düzeyi dikkate alınarak planlanmalıdır,

10 Nisan 1845'te kurulan Polis Teşkilatı günümüze kadar çeşitli isimler altında faaliyetlerini yürüterek ve değişen zamanın şartlarına, zaman içerisinde geçirdiği gelişmelerle ayak uydurarak gelmiştir.

Polis Teşkilatının sürekli bir ivme kazanarak devam eden eğitim ve çağdaşlaşma çalışmaları, 2001 yılında yapılan köklü değişikliklerle son şeklini almıştır. Böylece daha önceden üç aylık, altı aylı ve dokuz aylık olarak değişik periyotlar halinde uygulanan polis okulları eğitim süresi iki yıla çıkartılarak, teşkilatın öğrenim seviyesi üniversite düzeyine yükseltilmiştir.

2.3.1. Eğitimin amaçları

Temel polis eğitiminin genel amaçları ve Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerle Emniyet Teşkilatı personelini yetiştirmek; görev, yetki ve sorumlulukları doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırarak hizmetin verim ve niteliğini yükseltmek ve personelin üst görevlere hazırlanmasını sağlamaktır.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda düzenlenen eğitim faaliyetlerini 2 ana bölümde inceleyebiliriz.

1.Hizmet Öncesi Eğitimler: Aktif göreve başlamadan önce Polis Eğitim Kurumlarında verilen temel eğitimlerdir.

2. Hizmet İçi Eğitimler: Hizmet sırasında personelin bireysel ve kurumsal gelişiminin sağlanması için Eğitim Daire Başkanlığı koordinesinde hizmet birimlerinde ve Hizmet içi Eğitim Merkezlerinde verilen eğitimlerdir.

2.3.2. Hizmet öncesi eğitimler

Hizmet öncesi eğitimler; Polis Koleji, Polis Akademisi ve Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlükleri ile Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde verilmektedir.

2.3.2.1. Polis Koleji

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerin fen bilimleri, sosyal bilimler ve yabancı dil alanı müfredatına uygun olarak, lise düzeyinde eğitim ve öğretim yapan, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuş, parasız, yatılı, resmi üniformalı bir polis eğitim öğretim kurumudur.

15 Haziran 1938 tarihinde kurulan Polis Koleji, Emniyet Teşkilatı orta ve üst kademe amirlerinin yetiştirilmesinde önemli rol oynayan en eski ve köklü eğitim kurumlarından biridir.

Polis Koleji eğitim-öğretim süresi 1 yılı İngilizce hazırlık olmak üzere toplam 4 yıldır. Polis Koleji'nde, "Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği"ni uygulayan ortaöğretim kurumlarından, bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapan resmi okullar ile yabancı dil ağırlıklı lise ve ayrıca fen bilimleri alanı müfredat programları uygulanmaktadır.

2.3.2.2. Polis Akademisi

Emniyet Teşkilatı'nın orta ve üst kademe yöneticilerini yetiştirmek üzere, 1937 yılında, Polis Enstitüsü adı altında bir yıllık meslek içi yüksekokul olarak kurulmuştur.

1940–1941 eğitim-öğretim yılından itibaren iki yıllık yüksekokullar, 1962-1963 eğitim-öğretim yılından itibaren de Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nca üç yıllık genel yüksekokullar içerisine alınmıştır.

Polis Enstitüsü'ndeki eğitim-öğretim süresi 1980 yılında üç yıldan dört yıla çıkartılmış, 1984 yılında da Polis Akademisi adını alıp lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren bir yüksek öğretim kurumu haline getirilmiştir.

Polis Akademisi, 25 Nisan 2001 tarihinde, bünyesinde Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü ve 20 Polis Meslek Yüksek Okulu olmak üzere üniversiteye dönüştürülmüştür. Daha sonra PMYO sayısı 25'e çıkarılmıştır.

2.3.2.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlı bir fakülte olarak kurulmuştur.

Güvenlik Bilimleri Fakültesinde, Fakülte Giriş Yönetmeliğine göre alınan Polis Koleji, lise ve dengi okul mezunları için lisans, yabancı uyruklu öğrenciler için ise hazırlık ve lisans eğitimi yapılmaktadır.

Fakültede, öğretim süresi sınıf geçme esası ile 4 öğretim yılıdır. Lisans eğitiminde; birinci ve ikinci sınıfta, ağırlıklı olarak hukuk bilgilerinin okutulduğu 14'er ders, üçüncü sınıfta, mesleki ve hukuk derslerinin eşit ağırlıklı olarak okutulduğu 14 ders, dördüncü sınıfta ise, daha çok uygulamaya dönük mesleki derslerden oluşan 14 ders okutulmaktadır.

Ders programları ilk üç sınıfta polislik mesleği için gerekli genel bilgileri, son sınıfta ise Emniyet Genel Müdürlüğü'nün belirleyeceği türde ihtisas bölümleri için özel bilgileri kapsayacak şekilde düzenlenir.

Eğitim-öğretim süresince Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil, Beden Eğitimi ve Yakın Savunma zorunlu ders olarak verilir. Diğer zorunlu dersler ile seçmeli dersler ve ana bilim dallarında mesleki ağırlıklı olanlar Emniyet Genel Müdürlüğü'nce belirlenmektedir.

Bu eğitime, fakültede birinci sınıftan ikinci sınıfa ve ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçen veya bu sınıfları tekrarlayan öğrenciler zorunlu olarak katılırlar. Eğitimler, Aydın-Didim uygulamalı eğitim merkezi tesislerinde en az bir, en çok iki ay süreyle uygulamalı olarak yapılmaktadır.

Programların tespiti ve uygulamalı yaptırılmasında amaç, öğrencilerin zor şartlarda ve her türlü durumda soğukkanlılığını muhafaza edebilecek bir iradeye, kuvvetli, atılgan, ruhen ve bedenen dayanıklı bir yapıya sahip olmalarını ve bu kabiliyet ve formlarını devamlı korumalarını sağlamaktır.

Uygulamalı eğitim esnasında öğretim yılı içerisindeki uygulamalı eğitim eksiklikleri giderilir. Meslek disiplininin benimsenmesi, arkadaş ve meslek sevgisinin aşılması, üniformanın gerektirdiği vakar ve ciddiyetin kazandırılması için gerekli eğitim ortamı yaratılmaktadır. Öğrenciler uygulamalı eğitim sonunda ayrıca uygulamalı eğitim konularının her birinden, görevli öğretim elemanlarınca değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Yıl içi eğitimleri ile uygulamalı eğitimlerini başarıyla bitirerek son sınıfa geçmeye hak kazanan öğrenciler, üçüncü sınıfın yaz tatilinde, gerçek polislik uygulamalarını yerinde görmek, gözlem yapmak ve polisiye olaylarla ilgili deneyim ve amirlik vasıflarını kazanmak amacıyla, kendi istekleri doğrultusunda veya Emniyet Genel Müdürlüğü'nün uygun göreceği il ve ilçelerde, bir ay süreyle "uygulamalı mesleki eğitime" tabi tutulmaktadır.

2.3.2.4. Polis Meslek Yüksek Okulları

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlanan 2 yıl süreli ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren parasız yatılı ve üniformalı polis eğitim kurumlarıdır.

Polis Meslek Yüksek Okullarında eğitim-öğretim süresi sınıf geçme esası ile 2 öğretim yılıdır. Öğretime başlama tarihinden önce birinci sınıf öğrencilerine en az 15 gün süreyle intibak eğitimi verilmektedir. 2 öğretim yılı arasında Polis Akademisi tarafından belirlenen takvime göre uygulamalı eğitim yaptırılmaktadır.

Polis Meslek Yüksek Okullarındaki eğitimi başarı ile bitiren öğrenciler, Emniyet Teşkilatının birimlerine aday polis memuru olarak atanmaktadırlar. Ülke genelinde halen 20 Polis Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır.

2.3.2.5. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlı olarak kurulmuştur.

Lisansüstü programlar, Enstitü Lisansüstü Anabilim Dalları ile aynı adları taşırlar. Ancak Polis Akademisi Başkanının önerisi ve Yüksek Öğretim Kurulu kararı ile

bir enstitü anabilim dalında, enstitü anabilim dalından değişik bir ad taşıyan bir lisansüstü programda açılabilir.

Bir programda, lisansüstü eğitim-öğretim yapılabilmesi için o programla ilgili anabilim dalında lisans eğitim-öğretimi yapılmakta olması şart değildir.

Enstitüdeki yüksek lisans ve doktora programına hangi programdan mezun olanların başvurabileceği, Yönetim Kurulu kararı ile belirlenmektedir.

2.3.3. Eğitimin önemi

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar süre gelen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olur.

Eğitim en geniş anlamıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla davranış değişikliği meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir.

1. Eğitim bir süreçtir,
2. Eğitim sonucunda bireyde davranış değişikliği meydana gelir,
3. Davranış değişikliği bireyin yaşantıları sonucu meydana gelir,

Tanımdan da anlaşıldığı gibi eğitim kavramının kapsamı oldukça geniştir. Bu tanımdan yola çıkarak bizleri etkileyen ve davranışlarımızın değişmesine neden olan her türlü etkinliğin eğitim olduğu söylenebilir. Diğer bir deyişle bizler, aile içinde aile üyeleri ile akran gruplarında, arkadaşlarımızla, kitle iletişim araçları ile okulda öğretmenlerimizle etkileşim kurarak eğitiliriz ve birçok önemli davranış biçimi kazanırız. Ancak değişik ortamlarda gerçekleşen bu eğitim süreçleri özelliklerine göre farklı isimlerle nitelendirilmektedir (Erden 1998;13).

Çağdaş eğitim; öğrencilerin bedensel, psikolojik ve toplumsal yönlerden bir bütün olarak devamlı bir şekilde gelişmelerine, topluma aktif uyum yapabilecek mutlu ve üretken kişiler olarak yetişmelerine ortam sağlayarak yardım etmek (Yeşilyaprak, 2002:2) olarak düşünüldüğünde eğitim kurumlarının öğrencilere sunmaları gerekli bir dizi hizmet alanıyla karşı karşıya oldukları anlaşılmaktadır. Bu hizmet alanları genel olarak; eğitim-öğretim, yönetim ve öğrenci kişilik hizmetleri olarak üç grupta

toplanmaktadır. Eğitim sürecini oluşturan bu üç hizmet alanının da nihai amacı; öğrencilerin bütün yeteneklerini en üst düzeyde geliştirmelerine olanak sağlamaktır (Kepçeoğlu, 1985:28-31). Öğrencilerin bütün yeteneklerini en üst düzeyde kullanmaları "kendini gerçekleştirme" kavramı ile ifade edilmektedir. Bu açıklamalar ışığında okulun ve eğitim sisteminin genel amacının öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmeleri için uygun gelişim ortamları sağlamak olduğu söylenebilir. Öğrencilere söz konusu gelişim ortamlarını sağlayabilmede üç hizmet alanının da birbiri ile koordineli ve aktif bir şekilde iş görmesi gerekmektedir.

Çağdaş eğitimin üç önemli yapı taşı olan yönetim, eğitim-öğretim ve öğrenci kişilik hizmetleri ne kadar öğrencinin kişisel gelişim ve gerçekleştirme gereksinimlerine uygun olarak sunulursa amaçlara o oranda ulaşılmış olunur. İstenilen bu durum; demokratik ve öğrenci merkezli bir eğitim anlayışını gerektirir. Artık öğrencilerin kendileri dışındaki kişilerin (okul yöneticileri, öğretmenler, veliler vb.) onlar hakkında düşünüp, onlar adına karar vermeleri yerine öğrencilerin kendilerini düşünmeleri, kendileri ile ilgili kararlar vererek bu kararların sorumluluklarını üstlenmeleri esas alınmaktadır. Bu süreçte; öğrenci dışındaki tüm kişiler ve kurumlar öğrencinin istediğinde yararlanabileceği kaynaklar olmalıdır.

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Bireylerin davranışlarında meydana getirilen bu değişmelerin bütün toplumu etkilemesi kaçınılmaz bir olgudur. Günümüzde; çeşitli alanlarda ün yapmış bilim adamlarıyla siyaset liderlerin ve yöneticilerin eğitim yoluyla toplumların bir değişme süreci içine sokulacağına inanmış olmalarının bir nedeni de budur (Kaya 1996 ;11).

Eğitim etkinliklerinin bir kısmı gelişigüzel, kasıtsız olarak düzenlenir. Bu tip eğitim informal olarak adlandırılır. Aile içinde, akran gruplarında, usta çırak ilişkisi sonucu kazanılan davranışlar informal eğitimin ürünleridir.

Planlı eğitim etkinlikleri formal eğitim olarak adlandırılmaktadır. Formal eğitim sürecinde bireyde davranış değişikliği meydana getirmek üzere bilinçli, planlı ve kasıtlı bir biçimde öğrenme ortamı düzenlenir. Bu süreçte bireyin davranışları belli amaçlar doğrultusunda değiştirilir. Kuşkusuz değiştirilmek istenen davranışlar toplum tarafından uygun görülen ve istenilen davranışlardır. Bunlara istendik davranışlar denir (Erden

1998;14).

Eğitim, insanın kendi başına kazandığında, edindiğinde çok uzun yıllar alacak olan bilgiyi, beceriyi, kısa sürede insana kazandırmak için vardır. Eğitim, geçmiş kuşakların ömürlerini harcayarak edindikleri bilgi, beceri birikimini, kısa sürede düzenli bir biçimde, insana kazandırmak için uğraşır. Eğitim, insanı yüceltmektir. Eğitim, insana kendisinin ne olduğunu göstererek insanın kendini tanımasına, bilmesine, bulmasına yardım etmektir. Bu yüzden insan, eğitimi değerli bulmakta; aramaktadır. Çağımızda, eğitimsiz kalmak, aç kalmak, susuz kalmak gibi insanın yaşamını tehlikeye sokmaktadır (Başaran 1996;35).

Bütün bunlara göre esas olan; eğitimin ruhsuz bilgi ve hüner kazandırmaktan ziyade bir davranış ve şahsiyet olgunlaştırma süreci olduğu, bunun ise model şahsiyetle yaşanacak ortak öğrenme tecrübeleri çerçevesinde gerçekleştirebileceğidir. Eğitimci ve eğitilen şahsiyetinin her çeşit aracın önüne çıkarıldığı bu anlayışta eğitimci model şahsiyetinden beklenen stratejik rol; öğrencinin muhatap olduğu olumlu-olumsuz, önemli-önemsiz, soyut-somut ve basit-karmaşık potansiyel öğrenme ve davranış oluşumları bağlamında önceden belirlenen amaç ve ilkeler istikametinde filtre görevi yapmak, insan şahsiyetinin hiyerarşik katları bakımından dengeli beslenmesini kılavuzlamak ve her şeyden önemlisi şahsiyetin dinamik karakteri icabı, insanda yaşam boyu devam eden sosyo-kültürel doğum ihtiyacını karşılayacak kendi kendine yeterlilik ve problem çözme formasyonunu simgeleyen öğrenme açısı oluşturmaktadır (Akgündüz 1998;28).

Burada eğitimin insanı değiştirme gücünü açıklamak gerekmektedir. Yani eğitim, insanı tamamen değiştirebilir mi? Öğrenciyi tamamen kendi kalıplarına sokabilir mi? Veya ne derece eğitimi, eğitilene kendi kalıbına sokabilir?... Başka bir ifade ile eğitim, öğrenciye yeni kabiliyetler kazandırabilir mi? Veya kabiliyet değişikliği yapabilir mi? Yoksa eğitim, eğitilendeki gizli yetenekleri bulup, onları geliştirmekle mi görevlidir (Çelikkaya 199;53)?

Düşünce ve eğitim kurumlarının belirleyici gücü, karşıladığı ihtiyacın ve buna tekabül eden rolün fert ve toplum hayatındaki stratejik öneminden kaynaklanmaktadır. Söz konusu rolün açılımı ise; toplumsal bünyeyi besleyen kültür enerjisini yeniden üretme ve topluma katılan insan kaynağında nitelik dönüşümü gerçekleştirme; kısacası

ait olduğu toplum sistemini inanç, düşünce ve eylem bakımından süreklilik içinde yeniden inşa etmektir (Akgündüz, 1997; 16).

Davranış; bilgi veya kuralın öğreniminden sonra ortaya çıkar. Davranış öğrenme ile iç içedir ve öğrenmeye sıkı sıkıya bağlıdır. Öğrenmenin şartları, bir bakıma davranışın gerçekleşmesinin de şartları demektir. Bu şartlar genellikle şöyle özetlenebilir:

Gelişim seviyesi müsait olmalıdır;

Yani kazandırılacak davranışa çocuğun akıl ve zekâ seviyesi, ruhsal durumu elverişli olmalıdır.

Bilgi seviyesi müsait olmalıdır;

Eğitilenin bilgi seviyesi, kazandırılacak yeni ilmi veya ahlaki davranışa müsait değilse, netice alınmaz. " Çocuğa göre öğretim ilkesi" nde anlatılmak istenen budur.

Ahlak ve din eğitiminde de keza haram-helal, ayıp günah gibi tabirlerin etkili olabilmesi için önceden bunlar hakkında teorik bilgi sahibi olması gerekir. Yeteneği müsait olmalıdır;

Şurası ilmi ve dini bir gerçektir ki, her insan, farklı bir kişiliğe (karaktere), dolayısıyla farklı kabiliyetlere sahiptir. Öyleyse çocuğa, kabiliyetinin bulunmadığı bir eğitim vermeye kalkarsanız sonuç alamazsınız.

Ortam müsait olmalıdır;

Çocuğa kazandırılacak yeni bilgi, beceri ve davranışa, ortamında müsait olması gerekir. Örneğin vurma, kırma ve küfrün hakim olduğu bir muhitte siz, çocuğunuza kibar ve efendilik davranışlarını kazandırmakta zorluk çekersiniz. Evde yaptığınız güzel nasihatleri çevre, arkadaş grubu bozar.

İstekli olmalıdır;

İstek, başarının belki de birinci şartıdır, denilebilir. Çünkü çocuk bir alana kabiliyetli de olsa istekli bulunmazsa ona bir şeyler öğretemezsiniz. Anlattıklarınızı gönülsüz (zoraki) dinler ve dolayısıyla netice alamazsınız. Bu husus son derece basit ve

açık bir gerçektir.

Ancak şurası da unutulmamalıdır ki, eğitimcinin bir görevi de eğitime istek duymayanlarda eğitime (ilme) istek uyandırmaktır (Çelikkaya 1999;49).

Eğitimciler arasındaki benimsenen yaygın görüşe göre eğitim insana yeni kabiliyet kazandıramaz. Mevcut kabiliyeti de yok edemez. Eğitimin görevi, var olan kabiliyetleri geliştirmektir. "İnsan, ham kabiliyetlerle dünyaya gelir. "Gazali, 'Yetenek, topraktaki tohum gibi, insan ruhunda gizli bir güçtür. Öğrenme (eğitim) o gizli gücü fiili duruma getirir, (açığa çıkarır ve geliştirir). "der. Eğitimsizlik de tabiatıyla bu kabiliyetlerin körelmesine, paslanmasına veya atıl (işe yaramaz halde, verimsiz) kalmasına sebep olur.

Dolayısıyla eğitimin gücü, sonsuz değildir. Veya eğitim, sonsuz bir güce sahip değildir. Eğitimin başarısı yukarıda da anlatılmak istenildiği gibi, çeşitli faktörlere bağlıdır.

Polis okullarına yapılan atamaların önemli bir kısmının gerekçesi eğitim dışı sebeplerdir. Bu durum, muhakkak değiştirilmesi gereklidir. Sınıf komiserlerinin yeni mezunlardan seçilmesi önemli handikapları da beraberinde getirir; zira beşinci sınıf psikolojisinden kurtulması mümkün değildir. Kanı öğrencilerinki kadar delidir. Mezuniyet öncesi eleştirdiği şeyleri mezuniyetin hemen arkasından savunur hale gelir Bu hususa öğrencilerin terbiye sistemi bağlamında dikkat etmek gerekir.

2.3.4. Polis eğitimi

Polis eğitimi, genel eğitimin bir parçası olmakla beraber, mesleki bir eğitim olması sebebiyle genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz etmektedir. Nitekim stratejik önemi ve mesleğin özelliği dolayısıyla polis eğitimi bütün dünyada ve bu arada ülkemizde genel eğitimin dışında tutulmuştur.

Polis için sıradan bir eğitim almak yeterli değil, iyi eğitilmiş olmak gerekir. İyi eğitilmeyen personelin topluma yarardan çok zararı vardır. Ne var ki, polisin yeterli eğitim düzeyinde olduğu söylenemez (Küllü, 1999:22). Zaten, polise yapılan eleştirilerin başında eğitim gelmektedir.

Polis eğitimi, polisin mesleki bilgi, görgü ve kültürünü artırmak ve ileriye bakışını geliştirme çabasıdır. İnsan haklarının evrensel bir nitelik ve duyarlılık kazandığı çağımızda polis eğitimi ayrı bir önem kazanmıştır.

Polis bir kanun uygulayıcısı olarak tanımlanmaktadır. Bilindiği gibi kanunlar ancak iyi uygulayıcıların elinde bir anlam ve hayatiyet kazanır. İyi kanunlar, kötü uygulayıcıların elinde topluma her zaman zarar verir ve insan haklarını zedeler. Zaten kötü kanun yok, kötü uygulayıcı vardır. Oysa iyi kanun uygulayıcısı, kanunları harfî harfine değil, onun ruhuna inip esprisini anlayarak iyi yorumlayabilen eğitilmiş kişidir (Küllü, 1999:22).

Diğer taraftan polis, adaletin ilk kapısı veya başlangıç noktasıdır. Adalet ise, bir ülkede mülkün temeli olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla polis eğitimine önem vermek, aslında adaletin çabuk gerçekleşmesine ve insan haklarına önem vermektir. Gerçekten, bir ülkede adli makamlar polisin yaptığı araştırma ve soruşturma sonuçlarına göre karar vermektedir. Bunlar görevlerini süratli ve ciddi yaptığı, gerekli bilgi ve belgeleri gerektiği yer ve zamanda sağlıklı bir şekilde adli makamlara sunabildiği ölçüde, yargı aha süratli ve isabetli karar verebilecek ve adalet daha çabuk gerçekleşecektir. Böylece, halkın hem araştırmalarını ciddi yapan polise, hem de süratli ve isabetli karar veren yargıya güven ve desteği artacaktır. Ama bütün bunların gerçekleşebilmesi, bir ölçüde polisin iyi eğitilmesine bağlı olduğundan, polis eğitimi önemlidir.

Polis eğitiminde amaç, öğrenciye yalnız mesleki bilgi ve davranışlar kazandırmak değil, bunun yanında özgür düşünebilme, iyi muhakeme edebilme, süratli ve sağlıklı karar verebilme yeteneğine sahip, değişen toplum şartlarına ayak uydurabilen polisler yetiştirmektir (Schulkes, 1994:5).

Bunun için öğrencilere;

Bağımsız düşünmeyi ve sorumluluk almayı,

Birlikte ve işbirliği halinde çalışmayı,

"Müşteri odaklı" anlayışa göre hizmet verme bilgi ve bilinci vermek gerekir.

Halkla devlet arasında bir tanzim ve uzlaşma kurumu olan polisin "dengeli ve ölçülü" yetiştirilmesi gerekir. Bunun için polis eğitimi yalnız beden eğitimi ve silah eğitiminden ibaret olmayıp, "ruh - beden ve kafa bütünlüğü" gibi birbirini tamamlayan üçlü bir dengeyi gerektirmektedir. Polis eğitimi, bir bakıma, "kafa, kalp (vicdan) ve kol" gücü arasında bir denge uyum kurabilme eğitimidir. Bilindiği gibi, insan vücudunda gönül (kalp) ne kadar salim olursa, gövde o kadar salim ve dengeli olacaktır. Bu denge sağlanamadığı takdirde, belli bir şekle ve kalıba sıkıştırılmış "dengesiz", ruh sağlığı bozuk psikopat polis tipleri ortaya çıkar.

Diğer taraftan, çok yönlü bir özellik taşıyan polis eğitiminin, milli, milletlerarası ve mesleki yönleri vardır. Polis eğitiminde öğrenci, mensup olduğu milletin tarihi ve kültürel değerlerini, nereden gelip nereye gittiğini ve nasıl bir milli kimlik ve kişiliğe sahip olduğunu; küreselleşen bir dünyada demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları gibi evrensel değerleri ve doğal olarak polis mesleğinin kendine özgü özellik, incelik ve tekniklerini en ince noktalarına kadar öğrenmek zorundadır.

Günümüzde terör ve suçla mücadele etmek, yalnız teknik mücadele değil, bir beyin ve bilgi mücadelesidir. Bu nedenle, polis eğitiminde polisin pazu gücüyle birlikte, bilgi gücünü artırmak ve "fikri" potansiyelini, fiziki gücünün önüne geçirmeye çalışmak gerekir. Çünkü çağdaş polis, pazu gücü veya fiziki gücünden çok, kafa gücü veya bilgi gücüyle görev yapmaktadır.

Günümüzde her alanda hızlı gelişme ve değişimler sonucunda özellikle sosyal entegrasyonların düşmeye ve gerilemeye başladığı görülmektedir. Toplumdaki sosyal gelişim ve değişimin farklı boyutlar kazanmasıyla, otorite ve otoritenin sembolü olan polise karşı bakış tarzı değişmiş ve polisten beklentiler de artmıştır.

Kabul etmek gerekir ki, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeler ve toplumda meydana gelen çeşitli boyuttaki değişimler, günümüzde; devlet, hukuk ve insan hakları kavramları ile birlikte, özellikle polis ve güvenlik gibi konularda da yeni yaklaşımların gelişmesine yol açmıştır.

Bu bağlamda insan ilişkilerinin çeşitlendiği ve karmaşık hale geldiği, toplumun plüralist bir yapıya dönüştüğü günümüzde; hak, hukuk, insan, suç ve suçlu kavramları ile birlikte polisin yeni fonksiyonları ve bilhassa polis eğitiminin yeniden yapılanması hususu önem kazanmıştır.

Ancak Türk polis teşkilatının daha da geliştirilmesi ile birlikte etkili, süratli ve kaliteli hizmet verebilmesi bakımından, halkın polisten beklentilerini de içine alan bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesinin yapılması ve yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Eğitim, en genel anlamıyla, insan davranışlarında istendik yönde değişiklik meydana getiren bir etkinlik ya da süreçtir (Ertürk, 1979:13). Eğitimin bireysel, toplumsal, siyasal ve ekonomik işlevleri de bulunmaktadır (Saracaloğlu, 1992:1).

Bu derece önemli olan eğitim, kalkınmanın da önemli unsurlarından biridir. Kalkınmanın ise nitelikli insan gücü ile sağlanabileceği tartışılmayacak kadar açıktır. Bu gerçek, özellikle içinde bulunduğumuz bilgi çağında daha fazla anlaşılmıştır. Üstelik son yıllarda, bilimsel çevrelerde oluşan görüşlere göre, ekonomik büyümeyi, sosyal değişmeyi ve demokratikleşmeyi (siyasal işlev) sağlayan kalkınma süreci, temel bir eğitim sorunudur (Saracaloğlu, 1992:2).

İnsanlar tarafından doğru olarak algılanan, etik değerlere uygun davranışların nedeninin, korku ve baskı yerine, yine insanların sahip olduğu değerler olması için verilmesi gereken eğitim mücadelesi, yaşanan tüm problemlerin çözümü olacaktır. Eğitimde en önemli unsurlar, bilindiği gibi idareci, öğretmen, öğrenci ve okutulan derslerdir. Bu çerçevede, ders programları ve içeriği, öğretim ilke ve yöntemleri, kullanılan araç ve metotlar, eğitimin süresi gibi unsurları da birlikte düşünmek gerekir. Amaç; iyi bir polis değil, iyi bir insan yetiştirmeye çalışmaktır. Çünkü iyi bir insan, iyi bir polis olur. İyi bir insan; içinde insan sevgisi, millet sevgisi, vatan sevgisi olan, her zaman doğruluktan dürüstlükten, adaletten ve haktan yana olan, vatana, millete, insanlığa ve barışa hizmet etmeyi kendine amaç edinen, bu amaçlarını gerçekleştirme arzusuyla dolu olan ve bu doğrultuda ilerleyen, karşısına çıkan her türlü zorluklara göğüs geren, kin, nefret ve ihanet gibi bir düşünceye beyninde yer vermeyen, iyi bir insandır.

Türkiye'de polis olabilmek için en az lise mezunu olmak, üniversite sınavından belirli bir taban puan almak gerekiyor. Eğitim süresinin yüzde 95'i okulda teorik eğitim ile geçiyor ancak bu oran Avrupa'da yüzde 60; geri kalan yüzde 40'ı pratik eğitim. Okulların çoğunda dershaneler, spor kompleksleri, sosyal tesisler, atış poligonları, yatakhaneler, yemekhaneler yeterli değil. Eğitici personel eksikliği ise polis eğitiminin en önemli handikaplarından birisidir.

Hollanda'daki polis okulları sivil bir eğitim kurumu gibi faaliyet göstermektedir. Amaç, gerçek hayatta olabilecek olayların, gerçeğe en yakın şekilde canlandırılmasıdır. Ders kitaplarındaki bilgiler öğrencilere direkt olarak verilmiyor. Öğrenciler senaryolarla konuya hazırlanıyor ve okula başladıktan iki ay sonra, iki hafta süreli staj eğitimi alıyor. Bu eğitimde öğrenciler silahsız ve yetkisiz olarak rehber polis memurlarının gözetiminde çeşitli görevlere gidip izlenim ediniyor. Rehber polis memurları her görev dönüşü öğrencilerin performanslarını değerlendirip, yaptıkları hataları grup içinde tartışıyor. Hollanda'da gönüllü ve yarı zamanlı polislik uygulaması da var. Bizim uygulamalarımıza baktığımız zaman bu metotlardan fersah fersah uzak olduğumuzu kolayca görebiliriz.

Bir polis haftada 40 saat çalışıyor ve bunun üzerinde çalışırsa fazla mesai ücreti alıyor. Görevde kullanılan silah, görev bitimi teslim ediliyor ve görev dışında silah taşınmıyor. Göreve çıkan her polise ait bir görev çantası var. Bu çantanın içinde görev esnasında kullanacağı çelik yelek, fener, gaz maskesi, göz yaşartıcı sprey vb. malzemeler bulunuyor.

Polis adaylarına, daha iyi bir hizmet vermeleri için gerekli olan bilimsel bilgiler, mesleki-pratik yeteneklerini geliştirecek dersler uygulamalı olarak veriliyor. Öğrenim süresi üç yıl. Her öğrenci 2 bin 200 saat ders almak ve bir danışmanın gözetiminde araştırma ödevi almak zorundadır.

İngiliz polisi, dünyada silah taşımayan nadir polis kuvvetlerinden birisidir. Polislerin yüzde 80'i silah taşımak istemiyor ve pek çoğu silah taşımak yerine istifa etmeyi bile göze alıyor. Tek silahları coplardır. Bazı polis güçleri ise teleskopik coplar ve suçluları etkisiz hale getirmek için sprey kullanıyor. Bütün polis adayları önceki eğitimlerine bakılmaksızın iki yıllık bir deneme eğitimi görüyor. Bir polis adayının, iyi bir polis olup olamayacağı bu iki yıllık deneme sırasında göstereceği başarı ve yeteneğine bağlıdır.

Bütün bunların ışığında polis eğitimi genel eğitimin bir parçası olmakla birlikte, mesleki bir eğitim olması sebebiyle genel eğitimden ayrılmakta ve kendisine özgü nitelikler arz etmektedir. Nitekim mesleki özelliği dolayısıyla polis eğitimi bütün dünyada genel eğitimin dışında tutulmuştur (Fındıklı, 2001: 17).

Polis eğitiminde amaç, öğrenciye yalnız mesleki bilgi ve davranışlar kazandırmak değil, bunun yanında özgür düşünebilme, iyi muhakeme edebilme, süratli ve sağlıklı karar verebilme yeteneğine sahip, değişen toplum şartlarına uyabilen polisler yetiştirmektir (Fındıklı, 2001: 17).

Polis eğitimi ruh-beden ve kafa bütünlüğünü gerektiren bir eğitimidir. Bu bütünlük sağlanmazsa yani gönül, kafa ve kol gücü uyum içinde olmazsa polis eğitiminden istenilen verim elde edilemez. Günümüzde terör ve suçla mücadele etmek yalnız teknik mücadele değil, bir beyin ve bilgi mücadelesidir. Bu nedenle, polis eğitiminde polisin kol gücüyle birlikte, bilgi gücünü artırmak ve “fikri” potansiyelini, fiziki gücünün önüne geçirmeye çalışmak gerekir. Çünkü çağdaş polis kol gücü veya fiziki gücünden çok, kafa gücü veya bilgi gücüyle görev yapmaktadır (Fındıklı, 2001: 18).

2.3.5. Polis alt kültürünün eğitime olan etkileri

Toplumunu oluşturan insanlar buldukları topluma ait ortak kültürü paylaşırlar. Bunun yanında toplumdaki bazı alt grupların geliştirdikleri alt kültürleri vardır. Bu alt kültürler siyasi, coğrafi, etnik, dini, mesleki alanlar gibi alanlarda olabilir. İslam kültürü, gençlik kültürü, Doğu kültürü, işçi kültürü gibi. Alt kültür bu kesimlerin kendi içlerinde zaman içinde gelişen ve toplumun diğer kesimleri tarafından pek bilinmeyen ve/ya paylaşılmayan kültürdür. Alt kültür de polis davranışını etkileyen önemli faktörlerdendir.

Her mesleğin kendine özgü alt kültürleri bulunmaktadır. Eğitimini, görevini, hatta görev dışı yaşamının önemli bir bölümünü sivil toplumdaki uzakta geçiren asker ve polis gibi üniformalı meslek gruplarında bu alt kültür daha da belirgindir.

Alt kültürler yok sayılmayacağı gibi bunları yok etmek de hem mümkün değil hem de, örgüte zarar vermediği sürece, yanlıştır. Yapılacak iş bunu kabul ederek doğabilecek yanlışları azaltmak ve kontrol etmektir. Alt kültürün en olumsuz yanı kendi değer yargılarını üretmek toplum ve dünyadan kopmayı ve dolayısıyla durağanlığı, içe kapanmayı ortaya çıkarmasıdır.

Temel olarak polis alt kültürünü etkileyen faktörleri polislerin geldiği sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapı ile meslek içi sosyalleşme şeklinde ikiye ayırmak mümkündür.

2.3.5.1. Sosyal yapı

Polislik mesleğini tercih edenler genellikle toplumun üst sosyo-ekonomik kesimleri yerine orta ve alt kesim çocuklarıdır. İşçi, memur ve çiftçi gibi ailelerden gelen çocuklar geldikleri sınıfları değer yargılarını da ister istemez polis teşkilatına yansıtmaktadırlar.

1997-98 eğitim döneminde polis okullarında yapılan bir araştırmaya göre: Polis adayları genellikle kalabalık ailelerden gelmektedir (Kardeş sayısı %50, 5 ve daha fazla kardeşe sahip). Anneleri %95 ev hanımı, eşleri %90 ev hanımıdır. Babaları %84 işçi, memur ve çiftçidir. Ailevi bağlılık ve ebeveyn mesleği polislik mesleğine yansıyabilir.

Babaları %71 ilkokul, %12,4 ortaokul, lise %7, üniversite %3 mezunu (Türkiye ortalaması: 46, 7,5, 7,7 ve 3'tür). Eğitim seviyesi yüksek ailelerin çocukları polisliği tercih etmemektedirler. Eğitim alan (halen PMYO ve POMEM öğrencisi) adaylara bakıldığında bu yapının önemli ölçüde değiştiği görülmektedir. Okuryazar olmayan %7, İlkokul mezunu. 57, ortaokul mezunu 15, lise mezunu 13, üniversite mezunu 8. Dolayısıyla babaların eğitim seviyesi Türkiye seviyesinin üzerine çıkmıştır. Bu durum önemli bir gelişmedir.

Adaylar ailelerini orta-alt gelir grubunda görmektedirler. Polislik mesleğinin geliri de alt-orta gruptadır. Dolayısıyla polislik hem ekonomik hem de statü olarak birincil öncelikli cazip bir meslek olarak görülmemektedir. Bu sonucun polis yöneticileri için de araştırılması gerekir.

Adaylar kendi evinde oturmakta, dolayısıyla yerleşik bir hayata sahiptirler. Yerleşim yeri bakımından Türkiye genelini yansıttıkları söylenebilir. Köy ve kasaba kökenliler %35'lik bir oran oluştururken il ilçe ve büyükşehirli oranı %65'i oluşturmaktadır ki 1990 ve 2000 nüfus sayımları Türkiye şehirleşme oranı da bu şekildedir. Polisin şehirlerde görev yaptığı düşünüldüğünde kökeninin de şehirli olması gerekir.

1997 yılında adayların eğitim seviyelerine bakıldığında, büyük bir kesiminin üniversiteyi birkaç denemede kazanamadıktan sonra okullara müracaat ettiği görülmektedir. Adayların %73'ü okullarını orta derece ile (5-6) bitirmişlerdir. Okul türleri ise %44 EML, %41 Normal Lise, %6 İHL' dir. Türkiye'nin durumuna bakıldığında 94-95 eğitim döneminde mezunların %38'i EML, %9'u İHL kökenlidir.

2001 yılı PMYO öğrencilerine bakıldığında eğitim seviyesinin aşırı bir şekilde yükseldiği görülmektedir. %17 EML, %55 genel lise, %2 kolej, %21 MYO, %5 fakülte mezunudur. Sayınının 10 binden 5 bine düşmesinin bunda etkili olduğu söylenebilir. Türkiye'deki işsizlik kötümser; polisliğin statüsünün artması ve tercih edilen bir meslek olması iyimser yorumumuzdur.

Adayların %79'u polisliği sevdiği için tercih etmiştir ve %85'i polis olmaktan memnundur. % 95 polisliği başka bir meslek için bırakmayacağını belirtmiştir. Sonuç olarak meslekten genel bir memnuniyet olduğu söylenebilir.

Çalışmak istedikleri birimler ise %72 TEM, İstihbarat ve Mali Şube; 12 Karakol, Asayiş; 6 Çevik kuvvet, Trafik ve diğer hizmetler, 9 Büro hizmetleri.

2.3.5.2. Meslek içi sosyalleşme

Meslek içi sosyalleşme, öğrencilik dönemi, çalışma ortamı şeklinde ele alınabilir. Sosyalleşme kısaca kişinin içinde bulunduğu toplumun özelliklerini kazanma sürecidir. Sosyalleşme sistemli olmak yerine genellikle kendiliğinden gelişen bir süreçtir.

2.3.5.2.1. Öğrencilik dönemi

Arkadaşlık, hemşerilik gibi ilişkilerin önem taşıdığı bir kültürel ortamdan gelen adaylar okullarda “devre arkadaşlığı” olgusuyla karşılaşmaktadırlar. Polis okulu, kolej ve fakültede beraber okumakla oluşan devre arkadaşlığı sağlıklı bir arkadaşlık çerçevesinde gelişinde mesleğin icrasına olumlu katkı yaparken, sağlıklı gelişmezse mesleğin icrasını aksatacak bir dayanışmaya dönüşebilir.

Devre arkadaşlığı zamanla bir kardeşlik duygusu doğurarak devre dayanışmasına dönüşebilmektedir. Devresini kollama, sahip çıkma çiğnenmemesi gereken bir meslek kuralı gibidir.

2.3.5.2.2. Çalışma ortamı

Polisler mesleğini çoğu zaman toplumdan uzakta kendi meslektaşları arasında geçirmektedir. Bu da birbirlerinden etkilenmeyi artırmakta ve bir anlamda toplumdan onları soyutlamaktadır.

Mesleğin gerilimli ve olumsuz içeriği sivillerle olan ilişkiyi de olumsuz yönde etkilemektedir. İlişkiye geçtikleri siviller genellikle problemlili kişilerdir.

Polislik aynı zamanda tehlike, risk, heyecan ve macerayı içinde barındıran bir meslektir. Bu risk ve tehlikeleri beraberce göğüsleme duygusu da beraberinde birbirini koruma, birbirine güvenme duygusunu beraberinde getirmektedir.

2.3.5.2.3. Sosyal imkânlar

Servis, lojman, alış-veriş merkezi, tatil beldesi gibi sosyal imkânlar meslek içi sosyalleşmeye katkıda bulunan diğer etkenlerdir. Göreve geliş-gidişlerinde bile topluma karışmayan personelin topluma yabancılaşmaması düşünülemez. Ayrıcalıklı muamele görme, sırada beklememe vs de polisi toplumdan ayırmaktadır. Bu da topluma adaptasyon sorununa yol açmaktadır.

2.3.6. Polis alt-kültürünün birincil özellikleri

2.3.6.1. Muhafazakârlık

Muhafazakârlık mevcut durumun korunması anlamına gelmektedir. Bu anlamda polis toplumun sosyo-kültürel ve siyasal açıdan koruyucusudur. İnsanlar kişilik olarak da muhafazakâr olabilirler. Hayatında değişiklik istemeyen kişiler gibi. Diğer yandan muhafazakârlık siyasal bir görüştür. Polisteki mesleki bir muhafazakârlıktır.

Polislere tüm ülkelerde tutuculuk ve muhafazakârlık suçlaması yapılır. Türkiye’de de polisin muhafazakâr, sağ görüşlü olduğu suçlaması yapılmaktadır. Burada mesleki muhafazakârlıkla siyasi muhafazakârlık arasında bağlantı kurulmaktadır. Suç ve suçlularla mücadele, devleti koruma hususları statükocu olmayı gerektirmektedir. Kişilik olarak radikal görüşlere mensup olan birisi dahi polislikte mesleki bir muhafazakârlığa sahiptir. Siyasal anlamda muhafazakâr olmayan birisi kendisiyle aynı siyasal görüşü paylaşan birisinden aynı görüşü paylaşmayan birisine göre mesleki anlamda daha muhafazakârdır.

Diğer yandan polisliğe giren insanlar da genellikle kişilik ve siyasal görüş olarak muhafazakâr insanlardır (önceden anlatılan kırsal köken ve düşük sosyo-ekonomik kökenin göz önüne alınması gerekir). Polisliğin tüm kesimlere cazip hale getirilmesi gerekir.

2.3.6.2. Şüphencilik

Polisin sürekli suç ve toplumdaki olumsuzluklarla uğraşması onu şüpheli bir karaktere büründürmektedir.

Şüphencilik, polise olayları eleştirel gözle değerlendirme, olumsuzlukları da düşünme, bir tek yöne sapmama gibi olumlu özellikler kazandırdığı gibi salt şüpheli delil üretme, sanıktan delile gitme gibi olumsuzluklar da kazandırabilir.

2.3.6.3. Sivilleri potansiyel suçlu görme

Şüphencilik, sürekli aynı ortamda yaşama (işyeri, lojman...) sivillerin sürekli suçlu olarak karakola gelmeleri, polisin sivil vatandaşları potansiyel suçlu olarak görmesine yol açmaktadır.

2.3.6.4. Biz – onlar ayrımı

İş ve aile ortamı beraber olan polis zamanla kendilerinden bahsederken “biz” halktan bahsederken de “onlar” deyimini kullanmaktadır. Kendi mesleğini bir insanın üstün görmesi normal ancak başkalarını aşağılaması, onları önemsiz görmesi ve kendi mesleğinden başka meslek tanımaması anormaldir. Bu çerçevede toplumsal olaylarda polis ve göstericiler olayı iki düşman kuvvetin meydan muharebesi şeklinde algılamaktadırlar. Hatta bazen kendi dışındakileri “vatan haini” gibi görmek yanlış bir davranıştır.

2.3.6.5. Toplumdan uzaklaşma ve meslek içi dayanışma

Sivilleri potansiyel suçlu görme ve biz ve onlar ayrımı doğal olarak toplumdan uzaklaşmayı ve meslek içi dayanışmayı kuvvetlendirmektedir. Bu dostluk, kardeşlik arkadaşlığı geliştirirken meslektaşların yaptığı kanun dışılığa göz yumma, olayı kapatma gibi olumsuzluğa da yol açabilmektedir. Sağlıklı dayanışma motivasyonu artırırken sağlıksız olanı “çeteleşmeyi doğurmaktadır.

“Herkes polise düşmandır”, “polisin polisten başka dostu yoktur”, “mademki herkes polisi yıpratıp eziyor öyleyse polis de meslektaşına sahip çıkmalıdır (suçunu kapatmalıdır)” gibi yaklaşımlar sağlıklı değildir.

2.3.7. Polis alt-kültürünün ikincil özellikleri

1. Erkeklerin çoğunluk olduğu bir kurum,
2. Otoriter ve sert davranma gereğine inanma,
3. Gerçek polislik suçlarla mücadeledir anlayışı ki buna göre önleyici hizmetler, halkla ilişkiler vs vakit kaybıdır,
4. Her şey kanunla çözülmez anlayışı.

Buna göre kanunda her şey yazmaz ve kanun hayatın gerçeklerine göre hazırlanmamıştır. Mesela dayak ve işkence kanunda yasaktır ama bazıları dayak atmadan suçlunun suçunu itiraf etmeyeceği düşüncesinde olabilir.

5. Yüksek rütbeliler polisliği pek bilmez ve alt kadroları (özellikle memurları) anlamaz.

Bir de polis alınırken şehirliler arasından seçilmesinin lüzumuna değinmek gerekir. Polisin hizmet verdiği kesim şehirli olduğundan kırsal kesimden gelen personelimiz şehir hayatına ayak uydurmakta güçlük çekmektedir. Benim ikinci Akademi Başkanlığım döneminde bu yönde bir politikam oldu ve şehirlilerin oranını artırıcı çalışmalar yaptık.

Bir diğer sıkıntı, hangi kaynaktan adam alacağınızı bilememeniz. 18–27 yaş gurubu insanları polis yapıyoruz. Kişisel karakterleri farklılık gösteren büyük bir yelpazeden bahsediyoruz. Bir standart yakalamak lazımdır. Burada PMYO ve POMEM uygulamaları devam ederken bu yelpazenin kapanmayacağı bir gerçektir.

Kaymakam olmak, hâkim ve savcı olmak için belli okullardan mezun olmak gerekiyor. Biz ise herkesi alıyoruz. Çok farklı yas ve eğitim altyapılarından gelen insan gurupları ile bir meslek kültürü oluşturamazsınız. Meslek kültürünü her aşamasıyla yansıtan grubun Polis Kolejinden mezun olanların sergilediğini baz alırsak yaş grubu ve eğitim altyapılarının önemi burada ortaya çıkar.

Polise ihtiyaç olduğu düşüncesiyle okullar açılıyor. Meselenin sosyo-ekonomik boyutunu ortadadır. Ancak okulların da fiziki şartlarını iyi duruma getirmek gerekir.

Personel, öğretim kadrosu, yatakhane, poligonu vs. ihtiyaçlarının dört dörtlük karşılanması gerekir. Bayburt PMYO açıldığında personel kadrosu bir emniyet amiri ve bir başkomiserden oluşmaktaydı. Maalesef, okullarımızın büyük kısmında hala bir atış poligonu ve spor salonu bile yoktur. Tuncay Yılmaz diyor ki;

“1986 yılında mesleğe ortaokul mezunlarının alınmaması ile ilgili çalışmaya karşı çıktım. Çünkü bunlar hayatı görmüş, yaşamış insanlardı. Para kazanmak nedir bilen kişilerdi çoğunlukla. Söylenenleri daha iyi anlıyor ve faydalı oluyorlardı bu yönleriyle. Aslında hali hazırda Teşkilat’ın mesleki eğitimi artmış değil, farklı kaynaklardan personel alımı vesilesiyle. Mesleğe girenlerin kendileriyle birlikte getirdikleri temel eğitim arttı. Bu böyle olmamalı. Eğitim insanın niteliklerini ortaya çıkarma ve geliştirme sanatıdır. Kendi başına iş yapmamış, karakteri tam ortaya çıkmamış kişilerin polis olması sorunları da beraberinde getiriyor.

Sonuç olarak; eğitimimizi felsefi bir yapıya bağlayacaksa kimi eğiteceğimizi, ne için eğiteceğimizi, nerede eğiteceğimizi iyi bilmeli ve müfredatı bunlara göre hazırlamalıyız. Müfredat da her şeyi öğretmeye yönelik değil, “bu adam polis” dedirtecek şekilde olmalı. Uzmanlık eğitimi bunun arkasından gelmeli. Her şeyi öğretmeye kalkarsak hiçbir şey öğretmemiş oluruz aslında.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE TEMEL POLİS EĞİTİM KURUMLARININ ÇOK YÖNLÜ DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. PMYO ve POMEM'lerin Eğitici Personel, Verilen Eğitim, Fiziki Mekân, Personel ve Süre Açısından Yeterlilik Değerlendirmesi

Bu bölümde, PMYO ve POMEM'lerdeki eğitimin, eğitici personelin ve fiziki mekânların ve uygulanan sürelerin yeterliği incelenmiştir. Bu bağlamda PMYO ve POMEM'lerdeki eğitici personelin yeterlikleri buralarda verilen eğitimin yeterliği, bu okulların fiziki mekân ve personel yeterliliği ve branşlaşma ile ilgili konulara ilişkin maddeler üzerinde bu çalışmayı yapanın 11 yıllık mesleki tecrübesi ve yapılan anketlerdeki verilerin karşılaştırılması sonucu analizler yapılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın genel amacını, PMYO ve POMEM'lerdeki eğitimin, kamu düzeninin sağlanmasındaki önemi ve etkililiğinin belirlenmesi ve polis okullarının ders programlarının mesleki hayatta uygulanabilirliği bakımından etkililiğinin araştırılması oluşturmaktadır. Genel amaca bağlı olarak kamu düzeni açısından polis okullarında verilen eğitimin ve eğitim veren eğitici personelin yeterli olup olmadığı, bu kurumlarda verilen eğitimin, fiziki ortam ve personel açısından uygun olup olmadığı, polisin daha daha eğitim kurumlarındayken branşlaşmasının yararlı olup olmadığı, verilen eğitimin ne ölçüde yeterli görüldüğü ve son olarak da bu iki kurumda ayrı ayrı uygulanan sürelerin ne kadar yeterli olduğu oluşturmaktadır.

İnsanların toplum halinde yaşama zorunluluğu her şeyden önce o toplumun içinde bir düzen ve güvenin sağlanmasına ve sürdürülmesine bağlıdır. Toplumlar zamanla birlikte yaşamaya başlamışlar, fakat düzensiz ve güvensiz yaşayamamışlardır. Kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması, devletin en başta gelen ödevi haline gelmiştir. Devlet küçültülüp klasik görevlerine döndürülse bile; savunma, adalet ve iç güvenlik devletten soyutlanamamıştır. Devletin sağlamak ve korumakla sorumlu olduğu bu düzen için emniyet, asayiş ve kamu düzeni deyimleri kullanılmamıştır.

Yaşadığımız çağ, hızla gelişmekte olan bilim ve teknolojinin yarattığı köklü değişimlere sahne olmaktadır. Bu değişimin doğal bir sonucu olarak toplumsal kurumların yapılarında ve modern insanın yaşantısında da büyük değişimler olmuştur. Bu sürekli değişen ve gelişen ortamda, toplumun düzen ve güvenliğini bozan suçların izlenme yöntemi de değişmiş, emniyet teşkilatına doğrudan görev veren yasaların dışında, burada sayılamayacak kadar birçok yasa polise çeşitli ve ek görevler yüklemiştir.

Bu koşullar altında, Türk toplumunun düzen ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülmesi, bu görevleri yerine getirebilecek güce sahip ve nitelikte eğitilmiş personelle mümkün olabilir. Bu çalışmada, ülkemizin kamu düzeni, emniyet ve asayişini sağlamakla görevli emniyet teşkilatının, çok yönlü ve kapsamlı hizmetleri yürütecek olan polisin eğitimine, yine kamu düzeni açısından özel bir önem ve özen göstermek zorunluluğu ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Ülkemizde polisin temel eğitimi, polis memuru düzeyinde PMYO ve POMEM'ler aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Çalışmamızda emniyet teşkilatının polis gereksinimini karşılamak ve bunu temelde "eğitim" yoluyla sağlamak amacı ile kurulmuş olan bu kurumların değişen ve gelişen şartlara uygun biçimde personelin eğitilmesinde karşılaştığı sorunlar üzerinde durulacak ve bu sorunları çözüme kavuşturmaya yönelik çözüm önerilerinde bulunulacaktır. Araştırma, PMYO ve POMEM'lerdeki eğitimin etkililiğini ele alması açısından büyük önem taşımaktadır.

PMYO ve POMEM'lerdeki eğitimin ve eğitici personelin yeterliliği, fiziki mekânlar ve personel durumu, branşlaşma, sınav ve aday seçimi kriterleri, üst düzey yönetici değişiklikleri ve eğitici personel özellikleri ve bu kurumların süreleri ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırmanın evrenini öncelikle Türkiye'de bulunan PMYO ve POMEM'ler oluşturmaktadır. Bilindiği üzere halen Türkiye'de 20 PMYO, 9 POMEM bulunmakta, siyasal iktidarların isteğine göre herhangi bir bilimsel araştırmaya gerek duyulmadan değişik illerde, ilin yeterli olup olmadığına bakılmaksızın Bayburt örneğinde olduğu mesnetsiz bir şekilde bu sayı arttırılmaya çalışılmaktadır.

3.1.1. Eğitici personel yeterlilik değerlendirmesi

2001 yılında yapılan bir anket çalışmasında ulaşabilen 22 polis okulunda düzenlenen ankete katılan kişilerle alakalı istatistikler Tablo 11 ile Tablo 15 arasında verilmiştir.

Rütbeler	Sayı	%
Komiser Yardımcısı	83	29,0
Komiser	134	46,9
Başkomiser	44	15,4
Emniyet Amiri	12	4,2
Emniyet Müdürü	13	4,5
Toplam	286	100,0

TABLO 11: Araştırmaya katılanların rütbelerine göre dağılımı

Tablodan da anlaşılacağı üzere PMYO ve POMEM'lerin idareci ve eğitici kadrosunda büyük çoğunlukla Komiser Yardımcısı ve Komiser rütbesinde personel çalışmaktadır. Bu personelin çoğunluğu öğrencilerle her zaman birlikte olup; gerek eğitim, gerekse idari konularda uygulamada karşılaşılan aksaklıkları yakinen görmektedirler. Tablodan anlaşılacağı üzere, ankete 217'si komiser ve komiser yardımcısı olmak üzere toplam 286 kişi katılmıştır.

Derse Giriyor musunuz?	Sayı	%
Evet	264	92,3
Hayır	22	7,7

TABLO 12: Öğretim elemanlarının derse girme durumlarına göre dağılımları

Okullarda görev yapan rütbeli idareci personelin genel olarak aynı zamanda derslere de girdiği tablodan anlaşılmaktadır. Ankete katılan 286 kişiden 264'ü (%92,3) aynı zamanda derslere de girmektedir. Bu durumda polis okullarına rütbeli personel atanırken derslere de girebileceği düşünülerek atama yapılmalıdır. Polis okullarında görev yapan rütbeli personelin derslere de girdiği hesaba katıldığında formasyon eğitimi daha bir önem kazanmaktadır. Bu durumda idarecilikle öğretmenliği bir arada

düşünmek gerekmektedir. Polis okullarına rütbeli idari personel ataması yapılırken bunların aynı zamanda eğitim görevlisi olarak görevlendirilmeleri kaçınılmaz olduğuna göre, daha önce eğitim kurumlarında çalışmış, çeşitli kurslar görmüş, en azından yüksek lisans yapmış personelin atanmasına özen gösterilmelidir. İlerleyen bölümlerde en büyük eleştiri konularından birini teşkil eden eğitim politikaları ve standardizasyonunun olmayışı, eğitim gibi önemli bir konuda branşlaşmaya gidilememesi bu kurumların en büyük sorunlarından birini oluşturmaktadır.

Öğrenim Durumu	Sayı	%
Lisans / Polis Akademisi Mezunu	224	78,3
Yüksek Lisans	62	21,7
Toplam	295	100,0

TABLO 13: Ankete katılanların öğrenim durumlarına göre dağılımları

PMYO ve POMEM'lerde çalışıp ankete katılanların sadece 62'si (%21,7) yüksek lisans yapmıştır. 224 kişi (%78,3) ise sadece lisans eğitimi yapmıştır. Yüksek lisans yapanların sayısı toplama göre çok düşüktür. Bu kurumlarda çalışan ve ankete katılan rütbeli personelin idarecilik yanında derslere de girdiğini düşündüğümüzde eğiticilik açısından bazı eksikliklerin olması kaçınılmazdır. Eğitici personelin eğitim seviyesi, öğrencilerin eğitimindeki performansı doğrudan etkilemektedir. Dünyadaki bütün problemlerin kapısını açacak sırlı anahtarın eğitim olduğunu kabul etmek, Türkiye'deki PMYO ve POMEM'lerde verilen eğitimin, kamu güvenliğinin sağlanmasıyla ilgili problemlerin çözümüne katkısını kabullenmek demektir. Türkiye'nin kamu güvenliğini sağlayan kurum Türk Polis Teşkilatıdır. Bu teşkilatın en temel taşlarından birisi de bu okullarından mezun olarak göreve başlayan polis memurlarıdır. Polis memurlarının eğitiminde mükemmeli yakalamaya çalışmak, onların eğitiminden sorumlu olan öğretim görevlilerinin nitelik yönünden iyi yetiştirilmesini gerektirir.

Pedagojik Formasyon Aldınız mı?	Sayı	%
Evet	133	46,5
Hayır	153	53,5
Toplam	286	100,0

TABLO 14: Ankete katılanların pedagoji eğitimi alıp almamalarına göre dağılımı

Tablodan anlaşılacağı gibi ankete katılanların %54'ü (153 kişi) formasyon eğitimi almamıştır. %46'sı (133 kişi) ise formasyon eğitimine sahiptir. PMYO ve POMEM' lerde çalışan rütbeli personelin %92,3'lük bir bölümünün idarecilik yanında derslere de girdiği düşünüldüğünde bu oran çok düşüktür. Ders görevlilerinin kesinlikle formasyona sahip olması gerekir. Pedagojik formasyonun alınması bir yana tayin ve atamalarda bir ilde Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde çalışan bir görevlinin tavassut karşılığı herhangi bir eğitim kurumuna doğrudan ataması yapılabilmekte bu da eğitimin kalitesini düşürmektedir.

Öğretmenler, eğitim programının uygulanmasında birinci derecede sorumluluk sahibidir. Öğretmenlik formasyonuna sahip olmayan eğitimcilerin süratle bu programlara katılmaları sağlanmalı, hatta teşvik edilmelidir. Günümüzde "bilen öğretir" yaklaşımı, yerini "öğretmesini bilen öğretir" anlayışına bırakmıştır. Bu nedenle, öğretmenin hem alan bilgisine hem de öğretmenlik formasyonuna sahip olması gerekir.

Öğretmen Emniyet Müdürlüğü Uygulaması Yararlı mı?	Sayı	%
Evet	110	38,5
Hayır	176	61,5
Toplam	286	100,0

TABLO 15: Ankete katılanların öğretmen emniyet müdürlüğü uygulamasıyla ilgili görüşlerinin dağılımı

Tablodan anlaşılacağı gibi, öğretmen emniyet müdürlüğü uygulamasına %38,5 evet cevabına karşılık, %61,5 hayır cevabı verilmiştir.

Öğretmen Emniyet Müdürleri ikinci sınıf emniyet müdürü rütbesinde ve polis teşkilatımızdaki plansız rütbe terfi sisteminden dolayı, bir üst rütbeye kadrosuzluk sebebiyle terfi edemeyen kişilere yer açmak için oluşturulmuş bir kadrodur. Buraya atanan kişilerin, eğitimcilik yetenek ve kabiliyetlerine bakılmadan ve herhangi bir elemeye tabi tutulmadan bu işi yapmaya gönüllü olup olmadığına bakılmadan polis okullarına atanmaktadırlar (Karaman, 2002:353).

Öfke, tepki, kızgınlık, küskünlük kuvvetli muhtemel, şu veya bu şekilde kızığa çekilenlerin kapağı okula atanların verdikleri polis eğitimi ile polis olmak mümkünde,

eğitim ne kadar m¼mk¼n?" (Aytaç ve Bilir, 1999:313). Öğretmen emniyet müdürlerinin eğitim ve öğretmenlikle ilgili herhangi bir formasyonu bulunmamaktadır. Polis okulları iki yıllık polis meslek yüksek okuluna dönüştürüldükten sonra, Polis Akademisi Başkanlığının PMYO müdürleri için 12 Eylül 2001 tarihinde düzenlemiş olduğu seminerin notlarında bu konuyla ilgili çarpıcı bir ifade yer almaktadır: "*Öğretmen Emniyet Müdürleri, eğitime katkalarına bakılmaksızın, kadrosuzluk nedeniyle zorunlu olarak öğretim görevlisi kadrosuna atanmışlardır.*" Özellikle son yıllarda İstanbul gibi bir metropol şehrin değişik şube müdürlüklerinde bulunan teşkilat mensuplarının başka illere yapılan atamalarında bu şahısların atandıkları illere gitmeyerek İstanbul'da bir PMYO ya da POMEM'e tayin yaptırmak suretiyle buralarda istihdam edildikleri gözlenmektedir. Burada amaç sadece İstanbul ya da bulunduğu büyük şehirden ayrılmamaktır.

Eğitim işi zaten severek yapılması gereken bir görevdir. Ancak severek yapılırsa verimli olunabilir. Sadece polis eğitim kurumlarında değil, genel olarak bütün eğitim kurumlarında bu işe gönül verenlerin bu işi yapması gerekir. Çünkü eğitimcilik gönül işidir, sevmeyenlerin veya bu konuda isteği ve kabiliyeti olmayanların bu işi yapmamaları gerekir. Bu durum, özellik isteyen ve diğer eğitim kurumlarından farklı olan polis eğitim kurumlarında daha büyük önem taşımaktadır.

Yapılan araştırmalarda ders verme ve polis eğitimi konusunda yeterlilik konusu için, genel itibariyle derse giren görevlilerin kendilerini yeterli görmedikleri bu itibarla her yıl yaklaşık on bin aday polis memurunun PMYO ve POMEM'lerde kendini ders verme konusunda yeterli görmeyen eğitimciler tarafından eğitildiğini göstermektedir. Bu gerçeği göz ardı etmeden çözüm yolları aramakta gecikmemek gerekir. Eğitimcilerin, polis eğitimindeki çağdaş gelişmelere ayak uyduracak şekilde yetiştirilmesi, kendilerini ders verme konusunda yeterli görmelerini sağlayacaktır.

"İdari görevlerin yanında derse hazırlanmak için vakit bulabiliyorum." Sorusuna yanıt her ne kadar olumlu da olsa yaşanan tecrübeler bunun pek mümkün olmadığını, hatta ders esnasında bile idari işler için ders görevlisinin çağrılabilmediği gerçeği ortadadır. Bu şartlarda derse ne kadar konsantre olunabilmediği tartışma konusudur. Ders planına göre o gün hangi konunun işleneceği, ne gibi örnekler verileceği, öğrenciye soru-cevap yöntemine uygun olarak nelerin sorulacağı bir ön

hazırlık gerektirir. Yapılan bu ön hazırlık öğretmenin konuya tam olarak vakıf olmasını sağlarken, öğretmeni de rahatlatarak ve dersin daha verimli geçmesini sağlayacaktır.

Polis okullarındaki eğitimin daha kaliteli olması için bireysel çalışmalar yapabilme ve derslere hazırlanma zaman isteyen şeylerdir. Polis okullarında görev yapanlar ise idarecilik yanında derslere de girdiği için bu konularda çalışma yapmakta zorlanmaktadırlar.

3.1.2. Verilen eğitimin yeterlilik değerlendirmesi

Yapılan çalışmalarda anketlere katılan öğretim elemanlarının, polis okullarında verilen eğitimin yeterliğine yönelik görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Polis okullarının dokuz (9) ay olan eğitim-öğretim süresi yeterli görülmemesi üzerine süre uzatılmasına gidilmiş ancak süre uzatılırken müfredat programının ve derslerin çok iyi gözden geçirilmesi gerçeği gözden kaçırılmıştır. Polis adaylarının ilerdeki meslek yaşamlarında daha başarılı olmalarını sağlayacak, bilimsel araştırmalar sonucu hazırlanan programlara ihtiyaç vardır. Bunları değiştirmeden sadece okul süresini değiştirmek hiçbir şeyi değiştirmeyecektir.

PMYO ve POMEM’lerde okutulan derslerin, içerik olarak polislik mesleği için yeterli olmadığı kanaati çok yaygındır. Bu okullarında da uygulamaya ağırlık verilmemiştir. Şu anda birçok polis okulunda uygulama dersleri için dahi (Silah, trafik, olay yeri incelemesi vb.) laboratuvarlar mevcut değildir. Özellikle POMEM’lerde altı (6) aylık bir süre içerisinde çok fazla derste polis adayları bilgilendirilmektedir. Dolayısıyla öğrenciler dersleri öğrenmeden son derece noksan yapıda karşımıza çıkmakta ve derslerin ağırlığı altında ezilmektedirler. Ayrıca öğrenci girdisinin kalitesi, yüksek seviyede polis yetiştirmeyi amaçlayan müfredat programıyla tezat oluşturmaktadır. Okulda görülen eğitim, karakol şartlarından çok uzakta kalmaktadır. Bu açıdan öğrencilerin ilerdeki meslek hayatlarında başarılı olabilmeleri ve kuruma faydalı olabilmeleri için staj dönemine ihtiyaç vardır. Böylece polis adayı önceden belirli birimlerde staj yaparak okulda öğrendiği teorik bilgileri pratiğe dökme imkânına kavuşarak daha iyi yetişebilecek ve mesleki formasyona sahip olabilecektir.

Bu kurumlarda üzerinde durulması gereken başka bir konu ise etik kavramıdır. Bu kavram Avrupa Polis Etiği Yönetmeliğinde, daha çok bireysel anlamda ele alınan

ahlak kavramının, profesyonelce ifa edilen bir mesleğe yansımaları olarak tanımlanmıştır (Cerrah ve Eryılmaz, 2001:11). PMYO ve POMEM’lerde polis etiği eğitiminin yeteri kadar verilebilmesi için, öncelikle kaynak probleminin halledilmesi gerekir. Avrupa Konseyi üyesi kırkı aşkın ülkeden üst düzey polisler, sosyal bilimciler, hukukçular ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katıldığı ve 1998-2001 yılları arasında üç yıllık bir çalışma sonucunda Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği hazırlanmıştır (Cerrah ve Eryılmaz, 2001:9).

Polisin, toplumla yüz yüze görev yapmak zorunda olması nedeniyle insan hakları ve halkla ilişkiler eğitiminin yeterli olması gerekirken, insan psikolojisi, suç psikolojisi, toplum psikolojisi ve iletişim becerileri konusundaki bilgi eksikliği bunu engellemektedir.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın dünyasında en büyük değişimlerden biri de davranışlarda olacaktır. Polis önümüzdeki yüzyılda tutum ve davranışlarına her zamankinden daha fazla önem vermelidir. Çünkü geleceğin dünyasında bir zamanların gülmeyen katı kurallara boğulmuş polis anlayışının yerini güler yüzlü ve kuralların esneme payını kullanabilen anlayış alacaktır. Polis, varlığı gereği hiçbir zaman suçu adet edinenlerin sevgisini kazanamayacaktır. Ancak burada söz konusu olan vatandaşlarımızın kafalarında taşıyacağı polis imajıdır.

Polis temel meslek eğitim kurumlarında teorik eğitimin dışında, uygulamalı eğitimin yeterli olmadığına ve birtakım eksikliklerin varlığına işaret edilmektedir. Polis eğitiminde örnek olay, drama ve rol oynama yöntemi teknikler kullanılmalı, toplumsal olaylar dersi, silah bilgisi dersi, yakın savunma dersi, haberleşme dersi gibi derslerde de uygulamanın ağırlıklı olması gerekir. Bunun sonucunda polis memuru olacaklar göreve başladığı zaman yeteri kadar uygulamalı eğitim almadıklarından mesleğin ilk başlangıç yıllarında adaptasyon konusunda zorluk çekmektedirler.

Polis okullarında verilen eğitimin yeterliliğine yönelik görüşlerin geneline bakıldığında, bazı eksikliklerin ve sorunların bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu sorunların kaynağında, eğitim ve öğretime gerek askerlik, gerekse geçici işlerde çalışmak sebebiyle ara verdikten sonra polis temel eğitimine alınan ve tekrar öğrencilik statüsüne giren polis adayları için eğitim süresinin yetersizliği vardır.

Bununla birlikte bu kurumlarda verilen eğitimin içeriği değiştirilmeden ve geliştirilmeden sadece sürenin iki yıla çıkartılmasının çok şey değiştireceği yanılgısına düşülmemelidir (Cerrah ve Semiz, 2000:15).

Derslerin içerik olarak eksikliğinde, teori ağırlıklı olmasının ve programların uzman kişilerce hazırlanmamasının rolü büyüktür. İnsan hakları ve bilhassa halkla ilişkiler derslerinin rütbeli olmayan ve polisi vatandaş gözüyle de görebilen sivil öğretim elemanlarınca verilmemesi bu iki alandaki sorunları artırmaktadır. Disiplin dersinin, polis etiğinden soyutlanmış olarak öğrencilere verilmesi, dersin etkililiğini ve manevi yaptırım gücünü azaltmaktadır. Uygulamalı eğitime ayrılan zamanın azlığı yanında, uygulamalı eğitimlerin kalabalık öğrenci topluluğuyla yapılması da ayrı bir yanlışlıktır. Bütün bunların yanında öğrencilere her yıl haftanın Çarşamba günleri olmak üzere 30'a yakın konferans düzenlenmektedir. Bu konferansların sadece boş zamanı doldurmak veya bir görevi yerine getirmiş olmak için ayarlanması, rasyonellikten, verimlilikten ve üretkenlikten yoksundur. Bu durum boş zamanların yaşatılması yerine öldürülmesine sebep olmaktadır.

3.1.3. Fiziki mekân yeterlilik değerlendirmesi

PMYO ve POMEM'lerde fiziki mekânlarına ve personel yeterliliğine ilişkin okulun fiziki yapısının eğitim-öğretim açısından uygunluğu konusunda bazı sorunların ve eksikliklerin olduğunu göstermektedir.

Bu okulların birçoğunun konumu, geçmişte toplum polisi sitesi olarak düşünülmüş, daha sonraki yıllarda da polis okulu haline dönüştürülmüş tesislerdir. Bundan dolayı da okul olarak lüzumlu kısımlar ve bölümlerden yoksun bulunmakta, buna paralel olarak eğitim ve öğretim de istenilen düzeyde yürütülememektedir.

Özellikle son zamanlarda değişik illerde alelacele açılan okulların başka kurumlara ait binaların alınması suretiyle plansız programsız bir şekilde yapılandırıldığı bir gerçektir. Bu binalar da dersane, yemekhane, yatakhane sosyal tesisler ve öğrencilerin dinleneceği ve spor yapabileceği tesisler bakımından yeterli olmamaktadır. Bir tesisin okul olarak yapımı düşünülürken önceden çok iyi tasarlanmalıdır. Hukuki düzenlemelere göre İçişleri Bakanı'nın onayı ile PMYO ya da POMEM açılabilirdi için, her İçişleri Bakanı kendi memleketine bir polis okulu açma gayreti içinde olmuş ve

neticede bu kadar çok sayıda okul olmuştur. PMYO ve POMEM'ler Emniyet Genel Müdürlüğü'nün uygun gördüğü il ve ilçelerde Bakan onayı ile açılmaktadır. Küçük yerleşim yerlerinde açılan okullarda okuyan polis adaylarının resmi tatil günlerinde şehir ve kazalarda topluca izine çıkmaları çeşitli şikâyetlere neden olduğu gibi, ufak kapasitede çok okul açılmasından dolayı okulun ders araç-gereç, laboratuvar gibi uygulamaya dönük malzemeler bölünmekte, çoğu okullarda bu malzemeler bulunmamaktadır. Bu okullarının sayı olarak çoğalması ve yurt düzeyine dengeli dağılımı belki devlet politikası olarak düşünülebilir, ama eğitim ve öğretimi olumsuz yönde etkilediği muhakkaktır.

Polis temel eğitim kurumlarındaki kütüphanelerin yeterliliği konusunda birtakım sorunların var olduğu bir gerçektir. Ülkemizde ise polise hitaben yayın olmadığı gibi, okuyacak yer ve kütüphanede yoktur. Bunun yanında polisin okuma alışkanlığı da ayrı bir tartışma konusudur.

Sportif faaliyetler için gerekli spor alanlarının yeterliliği hakkında bazı sorunlar bulunduğu ancak Aydın POMEM gibi yeni yapılan tam planlı kampüslerde bu sorunun olmadığı bu sayının da genele bakıldığında çok düşük olduğu kolayca görülebilir. Aynı konu kültürel ve sosyal faaliyetler için de geçerlidir.

3.1.4. Personel yeterlilik değerlendirmesi

Polis temel eğitim kurumlarında öğretmen kadrosu bulunmamakta, yüksek öğrenim görmüş yönetici personel, idari görevlerinin yanı sıra öğretmen olarak derslere girebilmektedir. İhtiyaç bu kaynaktan da karşılanamadığı durumlarda okulun bulunduğu İl Emniyet Müdürlüğü kadrolarında yüksek öğrenim görmüş, amir sınıftan personel derslere girmektedir. Bazı durumlarda yine okulun bulunduğu ildeki kamu görevlilerinden ek ders görevlisi olarak derslere girenler olmaktadır. Bu yolla temin edilen öğretmenlerle eğitim ve öğretim geçiştirilmeye çalışılmaktadır. Okul dışından gelenler düzenli olarak derslere gelmemektedirler. Tabi ki bundan en çok öğrenciler mağdur olmakta ve istenilen düzeyde yetişmeleri mümkün olmamaktadır.

PMYO ve POMEM'lerde son dönemlerde yüksekokul mezunu olmayan personele de ders verildiği görülmektedir. PMYO'lardaki öğrenciler en az lise mezunu olduğu ve bunlar arasında yüksekokul mezunu öğrenciler de bulunduğu göz önüne

alınacak olursa, bu durum öğrenciler arasında huzursuzluğa sebebiyet vereceği gibi, eğitimin kalitesinde de düşme olacaktır. Ayrıca yükseköğretim mezunu olmayan personelin pedagojik formasyona sahip olmadığı ve sadece kısa süreli kurslarla, uzmanlık gerektiren konularda almış olduğu belgeyle ders verdiği, bu durumun ise eğitim kalitesini düşürdüğü görülmüştür.

Bu okullarda, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık hizmetleri personel yokluğundan dolayı tam olarak işler durumda değildir. Her okula bilhassa Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yapmak üzere bir uzman atamasının yapılması büyük önem taşımaktadır.

3.1.5. Süre yeterlilik değerlendirmesi

Eğitim süresi yönüyle Avrupa ülkelerine baktığımızda, Almanya’da aralıklarla okul-staj uygulamalarıyla devam eden 3,5 yıllık eğitim vardır. Fransa’da 8 ay teorik 3 ay pratik yaklaşık 1 yıl, Hollanda’da 2 ay teori, 10 gün staj, 6 ay okul, 2 ay staj, 6 ay okul, 2 ay staj şeklinde toplam 18 ay; Danimarka’da 8 ay teorik 11 ay pratik, 8 ay teorik ve yine 9 ay pratik şeklinde yaklaşık 3 yıllık eğitim süreci vardır. Belçika polisinde temel eğitim süresi 15 ay, İngiltere’de 6-8 ayı aralıklarla okulda geçen yaklaşık 2 yıl, İrlanda’da benzer şekilde 2 yıl, İspanya’da 1 yılı teorik 2 yıl, İtalya’da halen 1 yıl ve Norveç’te okul-staj-okul şeklinde yaklaşık 3 yıllık eğitimler söz konusudur. A.B.D’ye baktığımızda, hemen her eyalette değişmekle birlikte yaklaşık 550-650 saat ve 15-20 haftalık eğitimler vardır. Japonya’da 3 aşamada tamamlanan 2 yıllık eğitim vardır. Kanada polisinde 26 haftalık temel eğitim ve 6 haftalık uygulamalı eğitim vardır.

Dünya genelinde polis temel eğitim sürelerini incelediğimizde, 2 yıllık ve 6 aylık sistemin örneklerinin bulunduğunu, aslında eğitim süresi yönüyle Avrupa ve dünya ülkeleri arasında bir standart tespit etmenin mümkün olmadığını görmekteyiz. Eğitim süresi yönüyle ortak noktaları çok fazla olmayan ülkelerin temel eğitim süresini ne şekilde kullandıkları incelendiğinde oldukça benzeşen durumlar gözlemlenebilmektedir. Örneğin, temel eğitim süresinin önemli bir kısmının uygulamalı eğitimler/staj için ayrılması üzerinde fikir birliği var gibidir. Hemen her ülkenin temel eğitim sistemi okul-staj sürelerini düzenleyen programları içerir.

Temel eğitim ders programları yönüyle Avrupa ve Dünya ülkeleri incelendiğinde, derslerin dönem ya da yıl boyunca işlenmediği, kısa süreli fakat pratikte kullanılabilir, günlük polis uygulamalarıyla örtüşen, role-playing yapılarak işlenen dersler bulunduğu görülmektedir. Ders programlarının ortak yönleri polisi ilgilendiren mevzuat ve polislik kavramına genel girişin tüm ülkelerce işlenmesidir. Bunun dışında her ülkenin dikkate değer uygulamaları vardır. Örneğin, Belçika'da meslek etiği, sosyal psikoloji ve psikoloji, mağdur ve tanıklarla ilişkiler, Danimarka'da meslek ahlakı, psikoloji ev pedagoji, Fransa'da yönetim ve güvenlik yönetimi, Hollanda'da polisin karakol ve sokaktaki faaliyetleri, fiziki ve zihni eğitim, meslek etiği, bağımlılar ve uyuşturucuyla mücadele, İtalya'da Avrupa Birliği ve Schengen Anlaşması, yabancılar hukuku dersleri temel eğitim programları içerisinde yer almaktadır. A.B.D polis temel eğitimi programlarına baktığımızda, insan ilişkileri, mağdur ve tanıklara yaklaşım, stres yönetimi, intihar tanımı, yönetme ve müdahale etme, çatışma yönetimi, suç soruşturması, cinsel suçlarda davranış tarzı, aile içi şiddet, araç durdurma - araç ve mesken arama, mülakat teknikleri, itiraf ve ifade alma gibi konuların programlarda yer aldığı görülmektedir.

Demokratikleşme evrimini hızlandıran ya da tamamlayan ülkelerde, otoriter, kuvvete dayalı polis teşkilatlarından, profesyonellik anlayışını esas alan, oradan da toplum mühendisliği idealini gerçekleştirmeye çalışan polislik anlayışlarına geçişin olduğu söylenebilir. Bu anlamda, dünya ülkelerinin polis temel eğitim ders programlarının incelenmesinden de böyle bir çıkarıma varılabileceği değerlendirilmektedir.

Eldeki veriler ışığında mevcut haliyle Türk polis temel eğitim sistemi ve polis okullarında takip edilen ders programları incelendiğinde, temel sorunlar olarak tespit edilebilecek konular şunlardır.

Eğitim sistemi genel itibarıyla teori ağırlıklıdır. Öğretilen bilgiler davranışa dönüştürülememektedir ya da istenilen verim alınamamaktadır. İdeal bir eğitimin bilgi, teknik, taktik ve davranış olmak üzere dört boyutu vardır. Ancak eğitimlerimizin sadece bilgi ve teknik içerikli olduğu uygulama yeteneği kazandırmaya yönelik taktik ve davranış boyutları bulunmadığı belirtilmelidir.

Mevcut sistemde dersler birbirlerinden bağımsız olarak işlenmektedir. Alanın tanıtımı ve giriş düzeyinde verilen bilgiler polis adaylarını uygulamaya yeterince hazırlamamaktadır. Eğitim ve uygulama arasındaki bu zayıf ilişki eğitimi yeni tamamlayan polis adaylarını eski memurlardan birçok şey öğrenme durumunda bırakmaktadır. Bu durum zorda kalındığında Polis Memurlarının kendi çözüm yöntemlerini bulmalarına ve Türk Polis Teşkilatı'nda davranış standardının belirlenememesine yol açmaktadır.

Polis temel eğitim süresinin tamamı PMYO ve POMEM binalarında geçirilmektedir. Uygulama ve staj programlarına yer ayrılmamıştır. Oysaki tüm gelişmiş ülke polis teşkilatlarında polis memuru hizmet öncesi eğitim programlarının hatırı sayılır bir kısmı uygulamalı eğitim ve staj için ayrılmıştır.

Küreselleşen dünyamızda enformasyon ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler okulları ve kurumları değişime zorlamaktadır. Sosyo – kültürel yapımızda, suç ve suçluluk profilinde meydana gelen bu gelişmeler, polis eğitim sistemimizi de etkilemektedir. Güvenlik hizmetlerinde etkinliğin, profesyonelleşmenin ve yüksek kalitede hizmet sunmanın, ancak eğitim kalitesinin yükseltilmesi ile gerçekleştirilebileceği hepimizin gerçeğidir. Polisin modern dünyadaki yeni fonksiyonu değişmektedir. Bu çerçevede çağdaş bir polis eğitim sisteminin kurulması hedefi ile 9 aylık mesleki temel eğitim veren polis okulları 2 yıllık ön lisans programı uygulayan polis meslek yüksek okulu haline getirilmiştir. Modüler eğitim sisteminin uygulanacağı okullarda teorik, uygulama, staj eğitimlerine yer verilecektir. Dersler multi medya destekli öğretim şekliyle işlenecek, halkla ilişkiler ve insan hakları dersleri davranış değiştirme kapsamında ele alınacaktır.

Türk polisinin temel eğitiminin yeniden düzenlendiği bu yaklaşım, eğitim sürecinin etkin kullanılabilirdiği ölçüde Türkiye gerçekleriyle uyum içerisinde olacaktır. Uygulamalı eğitimlere ağırlık verilecek olması, yeni sistemin en önemli artılarından birisi olarak gözükmektedir. Bu yapı değişikliği, uygulamalı eğitimlerin etkinliğini artıracak "eğitici kadrolar" yetiştirilmesiyle daha olumlu bir hale getirilebilir. Bunun yanında, öğretmeyi değil öğrenmeyi hedef alan modüler ve multi medya destekli interaktif eğitim projelerinin hayata geçirileceği bilinmektedir. Bu yaklaşımın da, polis eğitim sistemlerinde dünya trendine uygun olduğu düşünülmektedir (<http://www.caginpulisi.com.tr/>).

3.2. PMYO ve POMEM Öğrencilerinin Ders Başarılarını Etkileyen Faktörler

Diyarbakır A. Gaffar Okkan PMYO'nda yapılan bir çalışmada öğrencilerinin derslerindeki başarılarını etkileyen etmenleri belirlemek amaçlanmış, bu çalışma ışığında bu etmenler belirlenmeye çalışılmıştır.

Eğitimin insana; bilerek ve bağımsız düşünebilme, kafasındaki kalıpları kırarak dünyaya daha esnek ve geniş bir açıdan bakabilme, kendini kontrol ederek geleceği üzerinde etkili olabilme yetenek ve yeterliliği kazandırabilmesi (Acar, 1996:19) için öğrencilerin sunulan eğitim yaşantılarının bu amaçlara hizmet ediyor olması gerekmektedir. Kuşkusuz eğitim-öğretimin kalitesini artırmak öğrencilere sunulan hizmetlerin niteliği ile doğru orantılıdır. Bu nedenle; okulda sunulan hizmetlerin okulun amaçlarına ne derece hizmet ettiğini, olumlu ve aksayan yönlerini belirlemek için zaman zaman betimsel çalışmalar yapılması önem arz etmektedir. Bu araştırmada; öğrencilerin derslerindeki başarılarını etkileyen etmenler betimlenmeye çalışılmıştır. Zira öğrencilerin derslerinde istenilen başarıyı gösterebilmelerinin önündeki engellerin aşılabilmesi için bu engellerin teşhis edilmesi, betimlenmesi sağlanmalıdır.

Söz konusu anketin hazırlanmasında başlangıçta her sınıf düzeyinden birer sınıfa boş kâğıdın bir yüzüne derslerindeki başarılarını olumlu yönde etkileyen etmenleri diğer yüzüne ise olumsuz yönde etkileyen etmenleri yazmaları istenmiştir. Öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak konuya önem vermeleri ve bu kağıtlara isim yazmamaları istenmiştir. Öğrencilerden anketi; isim yazmadan, birbirlerinin işaretlemelerine bakmadan, birbirlerini etkilemeden, samimi ve içten yanıtlamaları istenmiştir. Anket; öğrencilerin birbirlerinden etkilenmemeleri için aynı anda uygulanarak toplanmıştır.

Birinci sırayı "hemen iş bulacağımı, atanma probleminin olmayacağını düşünmem" maddesinin almış olmasını Türkiye de üst üste yaşanan ekonomik krizlere, genç nüfusun ve işsizliğin fazla olmasına, bakmakla yükümlü olduğu kimselere karşı sorumluluğu gibi nedenlere bağlayabiliriz. Bu durum; istihdam sorunu olmamasının PMYO, POMEM ve astsubay sınıf okulları gibi eğitim-öğretim kurumlarına talebi arttırmaktadır.

İkinci sırayı "ekonomik özgürlüğüme kavuşacak olmam" maddesinin almasında; belli bir yaştan sonra özellikle lise dönemi, ergenlik çağından sonra kişilerin kendi geleceklerini kendilerinin belirleme isteklerinin yoğunlaşması, toplumun onlardan üretim yapma beklentilerinin artması gibi nedenler etkili olabilir.

Öğrencilerinin derslerindeki başarılarını "çok olumlu etkiliyor" diye düşündükleri maddelerden üçüncü sırayı; "gelecekte güzel bir mesleğimin olacağını düşünmem" maddesinin alması; emniyet teşkilatının geleceği açısından umut verici olarak yorumlanabilir. Bir mesleği tercih eden adayların o mesleği "güzel bir meslek" olarak algılamalarının gelecekteki mesleki başarılarında olumlu etkisi olması beklenebilir.

Öğrencilerin derslerindeki başarılarını "çok olumsuz etkiliyor" şeklinde değerlendirdikleri maddelerden "aynı günde birden fazla sınav olması" maddesinin birinci sırayı almasında; sınav kaygısı, birden fazla sınava hazırlanamayacağı korkusu ve günü gününe ders çalışma alışkanlıklarının fazla yerleşmemiş olması gibi nedenler etkili olabilir. "Okulumda uygulanan sınavların genellikle yazılı (klasik yöntemle) olması" maddesinin ikinci sırayı almasında; yazılı yoklama sınavlarında soruların doğru yanıtlarının verilenler arasından seçilememesi, yanıtın yazılı olması nedeni ile amaçlanan niteliğin yanında yazı güzelliği, sayfa düzeni ve ifade yeteneği gibi faktörlerin de puanlamayı etkilemesi (Yılmaz, 1998:76), puanlamanın öğretmen veya puanlayıcı kanısına dayanması nedeni ile yanıtların doğruluk derecesini belirlemenin de puanlamacıya düşmesi (Turgut, 1984:48-49), bilgi düzeyindeki davranışların ölçülmesinde etkisiz kalması ve içeriği temsil etme özelliğinin az olması (Tekin, 1993:114) gibi faktörler etkili olabilir. "Okutulan ders sayısı" maddesinin üçüncü sırayı almasında; öğrencilerin Polis Meslek Yüksek Okullarında okudukları ders sayısının bir önceki okulları olan lise ve dengi okullarda okudukları ders sayısına oranla daha fazla olmasından kaynaklanıyor olabilir. "Ders dışında zorunlu ders çalışma saatleri" maddesinin dördüncü sırayı almaktadır. Demokratik eğitim ortamları, öğrencilere hareket serbestisi tanıyarak öğrencilere davranış sorumluluğu, kendi davranışlarını kontrol edebilme yeteneği kazandırmaya çalışır. Bu açıdan bakıldığında; öğrencilerin içinde buldukları dönem itibari ile boş zamanlarını kendilerinin planlama ve değerlendirme isteklerinin anlamlı olduğu düşünülebilir. "İzne çıkma durumu" maddesinin beşinci sırayı almasında; öğrencilerin daha rahat ve serbest hareket etme

istekleri, okuldan kısa süreli de olsa ayrılmaların okula bağlılığı artırabilecek olması, okul dışında da sosyal yaşantının devam etmesi gibi nedenler etkili olabilir.

Öğrencilerin derslerindeki başarılarını "hiç etkilemiyor" şeklinde değerlendirdikleri "okulumda sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri" maddesi birinci sırayı almaktadır. Bilindiği gibi rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, alanın uzmanı kişiler tarafından profesyonelce sunulmalıdır (Özoğlu, 1982:37; Kepçeoğlu, 1985:22; Kuzgun, 1992:24; Yeşilyaprak, 2002:16). Oysa çoğu okulda bu hizmetler uzman eksikliği nedeni ile profesyonelce sunulmamaktadır.

Öğrencilerin yanıtlarından birinci sınıfların sınıf komiserleri ile daha olumlu bir iletişim içinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum; ikinci sınıfların mezuniyetlerinin yaklaşmasından dolayı sabırsızlık yaşıyor olmaları, birinci sınıfların yaş olarak daha küçük olmalarından dolayı sınıf komiserlerini büyük olarak algılamaları sonucunda onların davranışlarından rahatsız olmamaları buna karşılık ikinci sınıflar ile sınıf komiserleri arasında fazla bir yaş farkının olmaması sonucunda sınıf komiserlerinden daha bir arkadaşça tutum bekliyor olmaları gibi nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Okuldaki tüm hizmet alanlarının sanal amacı öğrenci başarısını artırmaya yönelik olmasına rağmen "uygulanan disiplin kuralları" öğrenciler tarafından amaca yönelik algılanmamaktadır.

Araştırmalara göre; kişilerde görmek istenilen davranışı (akademik ve kişisel) ödüllendirmek, istemediğimiz davranışı için onları sadece cezalandırmaktan genellikle daha etkili olmaktadır (Martin, 2000:383). Bu nedenle öğrencilerde istenilen davranışları elde etmek için sadece ceza kullanmanın sınırlı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilere uygulanan disiplin kurallarını derslerimizi "çok olumsuz etkiliyor" şeklinde değerlendirmeleri; disiplin kurallarını ceza ile eşleştirmiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. İkinci sınıfların birinci sınıflara oranla "uygulanan disiplin kuralları"nın derslerindeki başarılarını daha yoğun olarak "çok olumsuz" etkiliyor şeklinde algılamalarına; okulun sonuna yaklaşmaları nedeni ile kendilerini polis olarak görmeye başlamaları, artık büyüdüklerini düşünerek yaptırımların kendilerine daha ılımlı olarak uygulanması gerektiğine inanmaları, uzun süre aynı yaptırımlarla karşı karşıya kalmaları neden olabilir. Bu kendini Polis Koleji ve devamında Polis Akademisinde daha iyi göstermektedir.

Polis temel eğitim kurumlarında öğrencilerin ders başarılarını çok olumlu olarak etkileyen durumlardan sırasıyla; okulumu bitirdiğimde iş bulacağımı ve atanma probleminin olamayacağını düşünmem, okulumu bitirdiğimde ekonomik özgürlüğüme kavuşacak olmam, gelecekte güzel bir mesleğimin olacağını düşünmem, şeklindeki maddeler ilk sıraları oluşturmaktadır.

Polis Meslek Yüksek Okulunda öğrencilerin ders başarılarını çok olumsuz olarak etkileyen durumlardan sırasıyla; aynı günde birden fazla sınav olması, okulunda uygulanan sınavların genellikle yazılı yoklama şeklinde olması, okutulan ders sayısı, ders dışında zorunlu ders çalışma saatleri, izne çıkma durumu şeklindeki maddeler ilk beş sırayı oluşturmaktadır.

PMYO ve POMEM'lerin açılması ve öğrenci sayısının belirlenmesi toplumun gereksinim duyduğu polis miktarı dikkate alınarak yapılmalıdır. Orta öğretimde sunulan mesleki rehberlik hizmetleri artırılarak öğrencilerin ilgili ve yetenekli oldukları, sevebilecekleri mesleklere yönlendirilmeleri sağlanmalıdır.

3.3. PMYO ve POMEM'lerde Eğitim Sürecindeki Temel Sorunlar

Toplumdaki sosyal gelişim ve değişimin farklı boyutlar kazanmasıyla, otorite ve otoritenin sembolü olan polise karşı bakış tarzı değişmiş ve polisten beklentiler de artmıştır. Kabul etmek gerekir ki, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeler ve toplumda meydana gelen çeşitli boyuttaki değişimler günümüzde; devlet, hukuk ve insan hakları kavramları ile birlikte, özellikle polis ve güvenlik gibi kavramlarda da yeni anlayışları ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda insan ilişkilerinin çeşitlendiği ve karmaşık hale geldiği, toplumun plüralist bir yapıya dönüştüğü günümüzde; hak, hukuk, insan, suç ve suçlu kavramları ile birlikte polisin yeni fonksiyonları ve bilhassa eğitimi yeniden değerlendirilmelidir.

İnsanlık tarihi bir bakıma, hakları çiğnenen ve mağdur edilen insanların tarihidir. Bu nedenle, insanlık tarihi boyunca mağdur insanların haklarını korumayı üstlenen polis veya benzeri güvenlik kuruluşları var olagelmıştır. Ancak, güvenlik kuruluşları kurulduğu tarihten beri başta eğitim olmak üzere bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir. Gerçekten, günümüzde en çok tartışılan konuların başında polis ve onun eğitimi gelmektedir. Çünkü polisin eğitimi ne ise, kendisi de odur. Diğer taraftan, bilim

ve teknolojideki hızlı gelişmelerin sonucu olarak küçülen dünyamızda "insan hakları", "hukukun üstünlüğü", "demokrasi" ve "özgürlük" yükselen değerler olarak karşımıza çıkarken, polis, insan haklarının koruyucusu ve hukukun uygulayıcısı olarak yine ön plana geçmiştir.

Polis, devletle özdeşleşmiş olup devletin temsilcisi ve aynası kabul edilmektedir. Polisin vatandaşın gözündeki imajı, aynı zamanda siyasi rejimin ve devletin imajı demektir (Kavgacı, 1997:1).

Bilgi çağının bir özelliği ve gereği olarak klasik polislik dönemi sona ermiş ve bilimsel polislik dönemi başlamıştır. Bilim, kişi ve toplum hayatının her tarafını olduğu gibi polisi de kapsamı içine almıştır. Artık ülkeler çok sayıda polis değil, az sayıda nitelikli ve iyi eğitilmiş polis istihdam etmektedirler.

Eğitimin amacı, toplumun kültürel değerlerini ve mirasını nesilden nesile sağlıklı bir şekilde intikal ettirerek, milletin geçmişi ile geleceği arasında bir köprü kurmak ve böylece nesiller arasında bir bütünlük sağlamaktır. Bu nedenle eğitim, bir taraftan yeni nesillere insani, manevi ve toplumsal değerleri kazandırarak insanın kendine ve bağlı olduğu millete olan güven duygusunu artırırken, diğer taraftan, mesleki bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Bu anlamda eğitim, hem yenilenme, hem de kültürel mirası muhafaza vasıtasıdır.

Bütün eğitim kurumları gibi polis eğitiminin de bir takım sorunları vardır. Esasen, sorunu olmayan bir eğitim kurumu yok gibidir. Polis eğitiminin sorunları konusunda yapılan araştırmalarda, polis eğitimini yeterli görenlerin oranı % 8,6 iken, yetersiz görenlerin oranı, % 91'dir (Demir, 1984:118). Polis eğitimini yetersiz görenlerin oranı gerçekten çok yüksektir. Aslında eğitim sorunu, yalnız polisin değil bütün olarak toplumun bir sorunudur. Devletin aynası ve yansıtıcısı kabul edilen polis ülkedeki bu sorunları dışarıya en iyi yansıtabilen bir kurumdur.

Ülkemizde polis eğitiminin yetersizlik ve sorunları bazı gelişmiş ülkelerin polisi ile karşılaştırıldığında daha açık ortaya çıkar. Sözgelimi, Japon polisinin suç sanıkları hakkında yaptığı tahkikatların % 97'si mahkemelerde mahkûmiyetle sonuçlanırken, ülkemizde ise bu oran, ancak % 53 dolayındadır. Ülkemizde polisin suç aydınlatma oranı % 80 olmasına rağmen, bunların gerekli ve yeterli şekilde sorgulanamaması

sebebiyle mahkûmiyet oranı oldukça düşüktür. Bu durum, Japon polisinin ülkemiz polisine göre daha verimli olduğunu ve iyi eğitildiğini göstermektedir. Esasen Japon polis eğitiminin temel esprisi, yetişenlerin "baş" olması değil, görevlerinde başarılı olmasıdır.

Diğer taraftan, ülkemizde polisin yapmış olduğu idari işlemlere karşı açılan davaların yaklaşık % 80'1, idari mahkemelerde polis aleyhine sonuçlanmaktadır.

Ayrıca, ülkemizden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne açılan davaların büyük kısmı polisin insan hakları ihlalleri ile ilgili olup bu davalar dolayısıyla devlet büyük çapta tazminat ödemek zorunda kalmaktadır.

Bütün bu sorunlar polisin iyi eğitilememesinden kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi, iyi yetişmemiş güvenlik görevlilerinin yanlışlıkları hem polis teşkilatını, hem de devletin saygınlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Oysa polislik, ülkede sorun çıkaran değil, sorunları çözme mesleğidir. Sorun çıkaran bir güvenlik görevlisinin görev yapmaması, görev yapmasından daha iyidir.

Güvenlik hizmetleri ve polise ilişkin olarak mutlaka ve derhal konuşulması, tartışılması ve üzerinde çalışılması gereken en önemli üç konunun; polisin eğitimi ve sürekliliği, polisin uzmanlaştırılması ve branşlaştırılması ile polisin rütbe, terfi ve nakillerinin objektif ve uygulanabilir kurallara bağlanması konularıdır. Türk polis teşkilatının mevcut amir kaynağı Polis Koleji ve devamı olan Polis Akademisidir. Teşkilatın memur kaynağı ise çeşitli illerde bulunan Polis Meslek Yüksek Okulları ile fakülte mezunları için 6 aylık eğitim sonucu polis memuru yetiştiren Polis Meslek Eğitim Merkezleri'dir. Ayrıca teşkilatın ihtiyaç duyduğu sağlık, hukuk, sosyal bilimler ve mühendislik alanlarında da üniversite ve yüksek okullarda FYO (Fakülte ve Yüksek Okullar) kapsamında çok sayıda öğrenci okutulmaktadır.

Bu çalışmada, ülkemizin kamu düzeni, emniyet ve asayişini sağlamakla görevli emniyet teşkilatının, çok yönlü ve kapsamlı hizmetleri yürüten polis memurlarının temel eğitimine, müfredat programına, PMYO ve POMEM'lerin fiziki imkânlarına, öğretim kadrosuna özel bir önem ve özen göstermek zorunluluğunun gerektiği ortaya konmaya çalışılmaktadır.

3.3.1. Öğretim kadrosu ile ilgili sorunlar

Bu okullarda eğitim-öğretim programının etkin bir şekilde uygulanabilmesi ve öğrencilerin daha kaliteli yetişmesi için ilk önce eğiticilerin eğitilmesi gerekmektedir. Eğiticilerin eğitimine öncelik verilmelidir.

Polis eğitiminde en önemli sorun, nitelikli eğitici yokluğudur. Bilindiği gibi kurumlar, ancak sahip oldukları öğretim kadrosu oranında güçlüdürler. Çünkü kurumların elindeki eğitici kadro ne kadar nitelikli ise, yetiştireceği personel de o derece nitelikli olacaktır. Polis eğitim kurumlarının eğitici personel ihtiyacı genel olarak meslek içinden karşılanmaktadır. Ancak, halen eğitici olarak görev yapan eğitici personelin büyük bir bölümü, eğitim formasyonuna sahip olmadığı gibi, eğitici bir personelde bulunması gereken niteliklerden yoksun bulunmaktadır.

Bu arada, yeni terfi eden emniyet müdürlerine, kadrolarına uygun yer bulunamadığı için "öğretmen emniyet müdürü" olarak tayin edilmektedir. Bu uygulama çok yanlıştır. Çünkü eğitimci, bildiğini iyi ifade edebilme yeteneğine sahip kişi demektir. Oysa bir şeyi bilmek başka, bildiğini ifade edebilmek bambaşkadır. Herkes, bildiğini iyi anlatabilme yeteneğine sahip olamayacağından, kişilerin bu yeteneğine bakılmaksızın eğitimci yapılmaları isabetli değildir.

Polis teşkilatında yalnızca Polis Koleji'nin eğitici sorunu yoktur. Çünkü bir orta öğretim kurumu, öğretmenlerini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullardan seçerek almaktadır. Ama onun dışındaki eğitim kurumlarında ve özellikle de Polis Akademisi'nde eğitici sorunu vardır. Eğitici sorununu çözmek amacıyla üniversite ve diğer kamu kurumlarından eğitimci getirilmektedir. Ancak, üniversitelerden getirilen öğretim üyeleri, Polis Akademisinin asli hocası olmadığından kuruma yeterince ilgi duymamakta ve çifte standart uygulamaktadır (Büyükbaş, 1978:70).

Gerçekten, polis eğitim birimlerinde görev yapan üyelerine gerekli önem ve değer verildiği söylenemez. Her kurum, kendi mesleki bilgilerini geliştirmek ve elemanlarını bu mesleki gelişim doğrultusunda yetiştirmek ister. Bunun için, branşında iyi, konusuna ve dersine hâkim, iyi bir bilim adamı ve araştırmacı, öğrenci üzerinde bilgisi ile otorite kurabilen ideal eğitim elemanlarına ihtiyaç vardır.

Eğitim bilimine göre, bir öğreticide olması gereken üç unsur vardır.

1. Genel kültür,
2. Alan Bilgisi,
3. Formasyon.

Ders görevlilerinin, derslerini başkasına öğretecek kadar bilmeleri gerekir: Bu bilme düzeyinin 5 temel koşulu vardır:

1. Öğretilecek konu ile tam bir hesaplaşma yapılmalıdır. “Avucumuzun içini bilir gibi bilmemiz” gerekir,
2. Bizden öğrenecek farklı birikim ve eğitim düzeylerindeki kişileri tatmin edecek derecede konuyu iyi bilmemiz gerekir,
3. Bizden öğrenecek olanların algılama konumlarına ulaşmak, uyum sağlamak, öğreteceğimiz konuyu esnek olarak bilmek gereklidir,
4. Öğrenmenin ayrıntılarını, birbirine bağlı ve izleyen adımları iyi bilmek gerekir,
5. Öğrenme ve öğretme yöntemlerini iyi bilmek gerekir.

Öğretim kadrosu, eğitim programının uygulanmasından birinci derecede sorumluluk sahibidir. Günümüzde “bilen öğretir” yaklaşımı, yerini “öğretmesini bilen öğretir” anlayışına bırakmıştır. Bu nedenle, öğretmen hem alan bilgisine, hem de öğretmenlik formasyonuna sahip olması gerekir. Formasyon eğitimi, kişinin bildiklerini; eğitim-öğretim tekniklerini kullanarak karşı tarafa öğretebilmesinin eğitimidir. Formasyon, bir bakıma kişinin bildiğini öğretebilme sanatıdır. Çünkü bilmek başkadır, öğretebilmek başkadır. PMYO ve POMEM’lerde idari personel haricinde ayrı bir öğretim kadrosu oluşturulmalıdır. Eğitici olarak bu okullara atanacak personelin, öğrencilere örnek olacak şekilde eğitim formasyonu almış, temsil yeteneği olan, bilgili, kültürlü ve meslek tecrübesi bulunan istekli personelden seçilmesi, hem teşkilatımızın geleceği, hem de öğrencilerimiz için faydalı olacaktır.

Ders anlatabilmek için de bir ön hazırlığın olması çok önemlidir. Ders planına göre, o gün hangi konunun işleneceği, ne gibi örnekler verileceği, öğrenciye

hangi yöntemlerle ders anlatılacağı bir ön hazırlık gerektirir. Yapılan bu ön hazırlık öğretmenin konuya tam olarak vakıf olmasını sağlarken, öğretmeni rahatlatarak ve dersin daha verimli geçmesini sağlayacaktır. Ancak bizzat yaşanan tecrübeler bu kurumlarda görev yapan ve aynı zamanda derslere de giren rütbeli personelin birçoğu idari görevlerinden dolayı derse girmeden önce hazırlık yapamamaktadır. Bunun neticesi olarak dersler verimli geçmemekte ve etkin bir öğrenme sağlanamamaktadır.

Öğretim görevlilerinin girdikleri derslerle ilgili konularda kendilerini yetiştirmeleri, yeni bilgi ve teknikleri takip etmeleri, öğrencilere daha faydalı olmaları bakımından derslere hazırlıklı girmeleri gerekmektedir. Sadece polis eğitim kurumlarında değil, genel olarak bütün eğitim kurumlarında bu işe gönül verenlerin bu işi yapması gerekir. Yapılan bir araştırmaya göre mezun olan öğrencilerden %46'sı öğretim görevlilerinin alan bilgi ve becerileri ile eğitici bilgi ve becerilerini genel olarak yeterli görmemektedir.

3.3.2. Eğitim ortamları ile ilgili sorunlar

Hali hazırda polis memuru yetiştiren 9 adet POMEM ile 20 adet PMYO bulunmaktadır. Bu okulların birçoğu daha sonradan Polis Meslek Yüksek Okulu haline dönüştürülmüş tesislerdir. Bundan dolayı da okul olarak gerekli kısımlar ve bölümlerden yoksun bulunmakta, eğitim ve öğretim istenilen düzeyde yürütülememektedir.

Mevcut PMYO ve POMEM'lerde sınıf mevcutları genel olarak 40 kişi ve üzerindedir. Bu sayı bazı okullarda 50 kişiyi bulmaktadır. Nicelik konusu niteliğin önüne geçmiş durumdadır. Bu da ideal şekilde etkili ve verimli bir şekilde ders yapılmasını engellemektedir. Bunun neticesinde derslerde etkin bir öğrenme sağlanamamakta ve öğretmenler de bütün öğrenciler ile ilgilenme fırsatını bulamamaktadır. Buralardaki sınıf mevcutlarının eğitim ve öğretime uygun bir şekilde oluşturulması ve öğrenci sayısının düzenli bir biçimde ayarlanması gerekmektedir.

3.3.3 Küçük yerleşim yerlerinde bulunan eğitim kurumlarının sorunları

Küçük yerlerde açılan okullarda; Polis adaylarının resmi tatil günlerinde okulun bulunduğu yerde topluca izne çıkmaları, yerleşim yerinin küçük olmasından

ve öğrencilerin boş vakitlerini değerlendirecek sosyal ve kültürel faaliyet mekânlarının yetersizliğinden dolayı çeşitli sıkıntılara neden olmaktadır. Ayrıca bu kadar çok okul açılmasından dolayı okulların ders araç-gereç ve eğitim malzemeleri bölünmekte; çoğu okullarda standart eğitim malzemeleri bulunmamakta ve okullar arasında farklılıklar olmaktadır. Bu büyük bir eksikliktir. Mevcut okullarının imkânları birbirinden çok farklıdır. Henüz ne bu konuda ne de eğitim konusunda ortak bir standart yakalanamamıştır. Bu okullardan biri çok iyi imkânlara sahipken, bakıyorsunuz diğeri asgari imkânlara bile sahip değil. Aslında bütün PMYO ve POMEM'ler en azından bir okul için ne gerekiyorsa ona öncelikle sahip olmalıdır. Mezun olan öğrenciler arasında yapılan bir araştırmaya göre, öğretim görevlilerinin kullandıkları eğitim yardımcı malzemelerini genel olarak yeterli görmeyenlerin oranı %62 iken, yeterli görenlerin oranı %38'dir. Bu da okullar arasında imkânlar açısından fark olduğunu göstermektedir.

Küçük kapasiteli okullar yerine çok büyük kapasiteli okulların açılması yoluna gidilirse personel, ders araç-gereç, öğretmen, vasıta vb. konularda tasarruf edilmiş, daha fazla verim alınmış olur. Bizim kanaatimizce PMYO ve POMEM'lerin küçük iller yerine büyük yerleşim yerlerinde açılması daha uygundur. Yapılan bütün istatistikler öğrencilerin büyük bir kısmının küçük ve kırsal kesimden gelmekte olduğuna işaret ediyor. Ve bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu mezun olduktan sonra İstanbul başta olmak üzere Türkiye'nin büyük metropollerine tayin olmaktadır. Kendi yaşadığı küçük memleketinden başka bir yere çıkamamış olan aday, okulunu da küçük yerleşim yerinde okuyup, tayini de İstanbul, Ankara veya İzmir gibi büyük bir kente çıkınca sudan çıkmış balık misali büyük zorluklar çekmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre mezun olan öğrencilerin %52'si PMYO ve POMEM'lerdeki eğitim ortamlarının genel olarak polislik meslek eğitimi için uygun olmadığı görüşündedir. Okulun bulunduğu ilin küçük şehir olması sosyal ve kültürel aktivite yönünden öğrencileri olumsuz etkilerken, okulun bulunduğu ilin büyük olması sosyal ve kültürel aktivite yönünden öğrencileri olumlu etkilemektedir.

3.3.4. Müfredat ile ilgili sorunlar

PMYO ve POMEM gibi okullarda temel eğitimin önemi aşikârdır. Sağlıklı bir temel eğitim için ciddi bir araştırma, neticede sağlıklı bir müfredat programı yapılması,

meslek içi eğitimin önemine paralel bir yapı içinde ve süreklilik arz etmesi, branş eğitiminin aynı yaklaşımlarla güncelleştirilmesi gerekmektedir.

Her öğretim yılının sonunda programın ne derecede istenen davranışları gerçekleştirdiğini ve ihtiyaçlara cevap verebildiğini saptamak için, değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda, hem bireylerin ihtiyaç duyduğu yeni bilgi ve beceriler programa eklenecek hem de programın başarı düzeyi saptanmış olacaktır.

Polis eğitim kurumlarının eğitim programları, güncel, ihtiyaçlara cevap veren, uygulanabilir ve bilimsel bir nitelikte hazırlanmalıdır. Bütün bu etkinlikler sürekli bir ekip çalışmasına ve araştırma etkinliklerini gerektirmektedir. Bu tür program hazırlama ve geliştirme çalışmaları için yeni bir Eğitim Koordinasyon Birimi kurulmalıdır. Eğitim ve araştırma formasyonu olan, kendini yetiştirmiş ve ekip içinde çalışabilme yeteneğine sahip olan aktif kişilerin bu görevlerde istihdam edilmeleri sağlanmalıdır.

Eğitim birimleri, aktif birer araştırma ve geliştirme merkezi haline getirilerek, programların içeriğinin ve amaçlarının belirlenmesinde çok önemli rol oynayabilirler. Polis eğitim programları ve ders müfredatları çağdaş toplumun beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verecek içerik ve nitelikte olmalıdır. Nitekim eğitim, nitelikli eğitim programları ile gerçekleşir. Programlar teorik olmaktan çok pratiğe ve uygulamaya yönelik olmalıdır. Polis eğitimi herkesi ilgilendirmelidir. Polis eğitimi yalnız polisin çabasıyla yeterli olamaz polisle birlikte diğer eğitim kurumları da polisin eğitimi ve daha iyi yetiştirilmesi konusunda çaba göstermeli, akademik araştırmalara polis dâhil edilmelidir. Gelişmiş ülkelerde örneğini gördüğümüz gibi gerek belediyeler gerekse STK'lar (Sivil Toplum Kuruluşları) bu konuya dahil olmalıdırlar.

Eğitim, bireylerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olan bir süreçtir. Bu günden yarının nesillerine hizmet verebilecek nitelikte polislerin yetiştirilebilmesini sağlayacak önlemleri alarak, eğitim programlarını çağın değişen ve gelişen koşullarına göre hazırlamak durumundayız. Polisin görevini başarılı bir biçimde gerçekleştirebilmesi için, nitelikli bir eğitim programından geçirilmesi gerekir.

Polisin eğitilmesi ve geliştirilmesi sürecine, öncelikle polisin yetiştirilmesinden sorumlu olan eğitim kurumlarından ve bu kurumlarda ki eğitim etkinliklerini gerçekleştirilmesinden sorumlu olan polis eğitimcilerinden başlanmalıdır. Bir eğitim kurumunun en önemli üç unsuru vardır. Bunlar; “Eğitim programı, öğretmen ve öğrenci” dir. Bu üç unsurun nitelikli olması, hedeflenen davranışların gerçekleştirilmesini ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesini sağlayacaktır (Gürler 1981:108).

3.3.5. Eğitim sistemi ile ilgili sorunlar

Polis eğitiminde temel sorun, sistemsizlik, zihniyet, anlayış ve eğitime bakış sorunudur. Gerçekten, polis eğitiminin belli bir felsefesi, sistemi, istikrarlı ve standart bir eğitim politikası yoktur. Oysa eğitim anlayışı ve süreci her şeyden önce bir sistem yaklaşımına dayanır.

Polis eğitimi istikrarlı ve standart bir sisteme bağlanamadığından bir deneme tahtası haline gelmiştir. Durum böyle olunca, iktidarlar polis eğitimine sık sık müdahale etmekte, kendi siyasi tercih ve takdirlerine göre eğitimi yönlendirmeye çalışmaktadırlar. Eğitim politikası kurumların ne tür insan yetiştirmek istediklerine ilişkin karar ve yöntemlerdir. Kurumların kendilerine özgü yerleşik bir eğitim politikası yoksa siyasi müdahalelere ve yozlaşmaya her zaman açık demektir (Tunaya, 1980:30–35).

Oysa gelişmiş ülkelerin kendine özgü belli bir polis eğitim politikası vardır. Polis eğitimi bu belirlenen politika doğrultusunda hareket eder ve siyasi iktidarlar polis eğitimine rastgele müdahale edemezler. Bu durum aynı zamanda polisin saygınlığını da artırmaktadır. Sözgelimi, İngiliz polisin yerleşik bir eğitim politikası bulunmaktadır. Eğitimde "önce eğitimcinin yetiştirilmesi" ilkesini esas alan eğitim politikasıyla İngiliz polisi, eğitim kurumlarında bizde olduğu gibi rastgele kişileri değil, en nitelikli elemanlarını görevlendirerek polis eğitimine ve bu arada eğiticiye verilen değeri göstermektedir.

Ülkemizde polis eğitim kurumları deyim yerinde ise, "geri hizmet yeri" bir nevi "cezalandırma yeri"dir. Aktif görevden alınan yöneticiler eğitim kurumlarında görevlendirilerek cezalandırılmakta" ve pasifize edilmektedir.

3.3.6. İdare ve idareci personel ile ilgili sorunlar

Polis eğitiminin bir başka önemli sorunu, yönetici personel sorunudur. Esasen, polis eğitiminin sorunu eğitici değil, yönetici sorunudur. Halen bütün polis eğitim kurumlarındaki üst yöneticiler, birinci sınıf emniyet müdürleridir. Polis eğitiminde öğrenci alımından mezuniyete kadar hiç bir kademede eğitimci yoktur. Eğitim kurumları "bürokratik" bir anlayışa yönetilmektedir. Bir eğitim kurumunda esas olan, eğitim yöneticilerinin yönetmesidir (Gürler 1981:110). Sağlıklı bir eğitim faaliyeti ancak "eğitici", "öğrenci" ve "yönetici" üçlüsünün uyumlu çalışması ile mümkündür.

Diğer taraftan Polis Akademisi, Ankara'nın en eski ve köklü yüksek öğretim kurumlarından biri olmasına karşılık, gerek öğretim kadrosu gerekse eğitim altyapısı bakımından beklenen gelişmeyi gösterememiş ve emsali yüksek eğitim kurumlarından geri kalmıştır. Sözelimi, Akademi ile aynı tarihlerde kurulmuş olan bazı yüksek eğitim kurumları zamanla kendi öğretim kadrosunu yetiştirmiş ve gerekli altyapıyı kurmuş olup üniversiteye dönüşmüşlerdir. Polis Akademisi ise, hala kendi öğretim kadrosunu ikmal edemediğinden dışarıdan getirdiği hocalarla eğitim vermeye çalışmaktadır. Her rütbelinin eğitim yöneticisi olarak atanması birçok sakıncalar doğurmaktadır (Erten, 1999:130).

Polis Enstitüsünün 1937 yılında ilk kurulduğunda bir eğitimci olan Dr. Adil Başer müdür tayin edilmiştir. Dr. Adil Başer, müdürlük yaptığı dört yıl boyunca gerçekten Polis enstitüsünde çok başarılı hizmet vermiş ve polisle ilgili 41 adet kitap yayınlamıştır.

Oysa eğitim kurumları ancak yaptığı araştırmalar ve bilimsel yayınlarla seslerini duyurabilirler. Polis eğitimine önem veren dış ülkeler, polis eğitim kurumları yöneticiliklerine mutlaka "eğitim yönetimi" alanında yetişmiş yöneticileri getirmektedir. Nitekim İngiliz Polis Akademisi'nin (Police Staff College) müdürü, İçişleri Bakanı tarafından atanan bir sosyoloji profesörüdür. Ayrıca, İngiliz polis eğitim kurumları, içinde sivil eğitim uzmanlarının da bulunduğu bir üst kurul tarafından yönlendirilmekte ve yönetilmektedir.

3.3.7. Kaynak kitap, dökümantasyon ve kütüphane ile ilgili sorunlar

Polis eğitim kurumlarında büyük çapta bir kaynak ve mesleki dökümantasyon sıkıntısı vardır. Polis mesleği üzerine yazılı eser sayısı, bir elin parmaklarının sayısını geçmemektedir. Eğitim kurumları ise, eğitim materyali ile eğitim yapabilir. Yeterli kaynağa sahip olmayan kurumlarda nitelikli bir eğitim yapılamaz. Gerçekten, özellikle Polis Akademisi'nde öğrencilerin ve öğretim üyelerinin araştırmalarında yararlanabilecekleri bir "ihtisas kütüphanesi" veya dökümantasyon merkezi bulunmamaktadır. Bu nedenle öğrenci büyük bir mesleki ve sosyal kaynak sıkıntısı çekmektedir.

Diğer taraftan Polis Akademisi Kütüphanesi, polis literatürü bakımından son derece yetersizdir. Akademi yöneticileri her nedense kitap konusuna önem vermemiş ve kaynak olmasına rağmen ısrarla kitap almamışlardır. Aslında eğitime önem vermek, bir anlamda kitaba önem vermektir. Eğitimin temel ihtiyaç malzemesi olan kitap olmadan kaliteli eğitim olamayacağı bir gerçektir. Bu arada Polis Akademisi kitap anlayacak derecede İngilizce bilmelerine rağmen Akademi kütüphanesine halen hiç yabancı polis kitapları ve dergileri gelmemektedir. Dolayısıyla Akademi öğrencileri ne ülkemizdeki ne de dış ülkelerdeki polis bilimi konusundaki gelişmeleri izleyememektedirler.

Bir eğitim kurumunun en büyük zenginlik kaynağı "kütüphanesi"dir. Dış ülkelerde polis eğitim merkezlerine gelen misafirlere ilk gezdirilen yerler, araştırma merkezleri ve kütüphanelerdir. Nitekim Avrupa'nın en zengin polis kitaplığına sahip olan İngiliz Polis Akademisi kitaplığında direkt polisle ilgili literatür miktarı 100.000 cilt kitaptır.

Gerçekten, kişi okuduğundan ibarettir ve ne okumuşsa odur. Oysa polis eğitim kurumları kaynak kitap temini açısından çok şanslıdır. Çünkü ülkemizde basılan her kitabın bir örneği kanunen Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Güvenlik Dairesine kanunen gönderilmek zorundadır. Burada yapılacak iş, sadece Güvenlik Dairesine gelen bu kitapların Akademi kütüphanesine transfer edilmesinden ibarettir. Ne var ki, bu fırsat bir türlü değerlendirilememektedir.

3.3.8. Eğitim denetimi ile ilgili sorunlar

Polis eğitiminin sorunlarından biri, denetimsizliktir. Eğitim yapmak önemli olmakla birlikte, bunun başarısını ölçmek üzere denetlemek daha önemlidir. Oysa polis eğitim kurumları nitelik bakımından denetlenemediği gibi esasen böyle bir denetimi yapacak bir denetim kadrosu da yoktur. Yapılan denetimler ise, yalnız mevzuata uygunluk açısından yapılmakta ve "verimlilik" denetimine yer verilmemektedir(Küllü, 98) Bilindiği gibi, denetim, uygulamanın amaçlara ve planlara uygunluğun sağlama işlemidir. Eğitimde değerlendirme, sınıf geçme oranına göre değil, edinilen bilgilerin gerçek hayatta ne derece uygulanabildiğinin ve ne derece işe yaradığının ölçülmesidir.

Eğitim kurumlarında uygulanan plan ve programların doğruluk veya yanlışlığı, ancak yapılacak etkili bir denetim ve değerlendirmeler sonucunda anlaşılabilir. Ne var ki, ülkemizdeki polis eğitim denetimi, hiyerarşik bir denetim olup, işlemlerin sadece "mevzuata uygunluğunu" tespit etme düzeyinde kalmaktadır. Bu şekildeki bir denetim, rutin bir denetim olup, eğitimde sorun çözücü ve nitelik artırıcı bir özellik taşımamaktadır (Gürler, 1981:116).

Eğitimde başarı, eğitim programlarının işlevini anında kontrol ile sağlanabilir. Bunun için eğitimin denetlenmesinin de bir sisteme bağlanması gerekmektedir. Böyle bir denetim, Türk polis eğitiminin hiçbir safhasında görülmemektedir. Bunun yanında, PMYO ve POMEM'ler arasında hiçbir koordinasyon bulunmamaktadır. Bu koordinasyonun bir sistem sayesinde kurulması gerekir.

3.3.9. Sınıf komiserliği kurumu ile ilgili sorunlar

Polis eğitim kurumlarında en önemli sorunlardan biri sınıf komiserliği kurumudur. Sınıf komiserleri, eğitim kurumlarında öğrenci ile her zaman iç içe olan ve öğrenciyi en yakından tanıyan komiser yardımcısı veya komiser rütbesinde kişilerdir. Bir bakıma sınıf komiserleri, öğrencilerin "eğiticileri"dir. Talebenin her başında olan bu görevliler, onları istedikleri gibi yönlendirmektedir. Ne var ki, sınıf komiserlerinin hiç bir mesleki eğitim tecrübesi olmadığından talebeye yararlı olamamakta ve onu tamamen şekle boğmaktadır. Sınıf komiserlerinin öğrenci çoğu kez üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır. Sınıf komiserlerinin mutlaka mesleki eğitim tecrübesi ve kültürel birikimi olan kimselerden seçilmesi gerekir.

Polisimizin mevcut algılanışına bakıldığında eğitim planlamalarının ve sistemin hazırlanmasında nelere dikkat edileceği çok açıktır. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi tarafından yapılan bir çalışmada polislin;

- % 19,6 oranında demokrasi ve insan haklarına saygılı (demokrasi ve insan haklarına inanır),
- % 15.8 oranında güler yüzlü, nazik ve kibar (duygularını ve düşüncelerini denetim altında tutabilir),
- % 13.1 oranında eğitim düzeyi yüksek ve iyi eğitilmiş (mesleğin gerektirdiği nitelikleri kazanmış),
- % 12,1 oranında mesleğine bağlı ve saygılı (mesleğini sever ve onun saygınlığına özen gösterir),
- %11,2 oranında dürüst, tarafsız ve güvenilir (önyargılardan, saplantılardan kurtulmuş, açık),
- % 8,4 oranında cesaretli ve çevik (kendine güveni tam ve hareket kabiliyeti yüksek),
- % 5,6 oranında iyi bir insan (insana saygılı, dürüst, güvenilir, anlayışlı, yardımsever, soğukkanlı),
- % 5,6 oranında ruhen ve aklen sağlıklı (ruh ve akıl sağlığı yerinde, doğru düşünüp doğru algılayabilir) ,
- % 5,6 oranında davranış bilimlerinde yeterli (insan psikoloji ve sosyolojisini iyi bilir),
- % 1,9 oranında dayak ve işkence karşıtı (yasalara özen gösterir, olmayan yetkileri kullanmaz),
- % 1,1 oranında rüşvete dirençli (mesleğine ve ruhuna fiyat etiketi koymaz) şeklinde algılandığı görülmektedir.

Polisimizin demokrasi ve insan hakları konusunda eğitim yetersizlikleri bulunduğu, ancak bunun giderek genç kuşak polislerde azalma eğilimi gösterdiği

gözlenmektedir. Polisin demokrasi ve insan hakları bağlamında tutumu, yaklaşımı; bireyin ya da grupların başkalarına maddi veya manevi bir zarar vermedikleri, verme olasılıkları bulunmadığı, temel hak ve özgürlüklerini savunmak, korumak, aramak amacına yönelik eylemlerde ve koşullarda insanlara saygılı, hoşgörülü ve nazik olması gerekmektedir.

Bu konuda polisin bir hukukçu kadar hukuk, bir siyaset bilimci kadar siyaset, sosyal bilimci, ruhbilimci, toplumbilimci, eğitimci kadar demokrasi ve insan hakları konusunda bilgi sahibi olması gerekir. Polise, henüz bu düzeyde bir eğitim verildiği söylenemez.

Öğretim ve eğitim kavramları birbiri yerine kullanılabilir. Oysa öğretim, bilgi ve beceri kazanmak ya da kazandırmak; eğitim ise yapmak ya da uygulamaktır. Bir insanın bir şeyleri yapabilmesi, uygulayabilmesi için, önce bunları öğrenmesi, yeterli tekrar ve belli bir zaman gerekir.

Öğrenilen bilgiler ve beceriler yapılabilmek, uygulanabilmek için öncelikle özümsemeli, sindirilmelidir. Öğrencilerin, ikinci sınıfın başından itibaren haftada bir tam gün, bir gün gündüz ve bir gün gece sırayla polisin bütün birimde gözlem/inceleme yapmaları zorunlu kılınmalıdır. Tüm yönetim kademelerinde görev alacak polislerin eğitim-öğretim hızla lisansüstü öğretime çekilmelidir. Öğretim aşamasında üzerinde önemle durulması gereken nokta, genç polisler için hizmet öncesi meslek bilincinin yeterince aşılmasıdır.

Polisin; polisliğin ne olduğunu, mesleğin özelliklerini, birey ve toplum için taşıdığı anlam ve önemi, statüsünü, meslek etiğini(güvenirlilik, tarafsızlık, saygınlık,) yüksek özveri gerektirdiğini bilmesi ve bunların gereklerini inançla, severek yerine getirmesidir. Meslek ruhuna sahip olmasıdır. Mesleğini sadece ve yalnızca bir kazanç kapısı olarak görmemesidir. Başkalarının, toplumun mutluluğu için çalışmanın güzelliğini keşfedebilmesidir.

Bu nedenle polis adayları seçilirken gerek bu konuda hazırlanmış testlerden ve gerekse görüşme sırasında yapılacak konuşmalardan, sorulacak sorulardan yararlanarak kendilerinin hangi öncelikli amaçla bu mesleği seçtiklerini anlayabilmek mümkündür.

Bu yalnızca mesleğe bağlılık ve saygılılık için değil, meslekte başarılı olabilmek ve ilerleyebilmek için de gereklidir.

Toplumun, halkın eğitim düzeyi yükseldikçe ve kitle iletişim araçları gelişip kullanım alanları ve bunlardan yararlanan kitleler genişledikçe polisin yanlılıkları, eksiklikleri daha fazla görülebilmekte ve dikkat çekmektedir. Bu durum onun her geçen gün daha iyi, kaliteli bir öğretim ve eğitim almasını, özellikle mesleki bilgilerini ve becerini sağlam kişilik özellikleriyle bütünleştirmesini gerektirmektedir. Polis, bütün koşullarda kişisel zaaflardan kurtulmalı ve adaylığa seçilirken mesleki yeterlik kadar kişilik özelliklerine de önem verilmelidir.

Asker gibi polis için de mesleki yeterliklerin ilk sıralarında zekâdan sonra bedensel yetenekler ve güç, büyük önem taşımaktadır. Sağlıklı, bedensel yetenekleri ve hareket kabiliyeti, performansı yerinde, dinamik, profesyonel bir sporcu kadar beden yeteneklerini geliştirmiş, morali ve kendine güveni tam bir polisin başarı şansı yüksektir.

Olaylar karşısındaki hâkimiyeti ve direnci artar. Etkili bir polis gücü için cesaret ve çeviklik temel ölçütlerdir. Hantal, hareket kabiliyeti düşük, risk alma yeteneği zayıf bir gücün başarılı olma olasılığı azdır.

Günümüzde her mesleğin bir ilmi ve eğitimi olduğu gibi tarihin en eski mesleklerinden biri olan polisliğinde bir ilmi ve kendine özgü bir eğitimi vardır. Polis kurumu da zaman içinde bilimsel bir nitelik kazanmış ve bilimsel yöntemlerle çalışmaya başlamıştır. Artık polis bilimi (Police Science) adıyla yeni bir bilim ortaya çıkmıştır (Fındıklı, 465)

Günümüzde polislik ve güvenlik araştırmaları artık bağımsız birer bilim dalı olma yolundadır. Bugün İngiltere ve Amerika gibi ülkelerde polis teşkilatları ve diğer güvenlik birimlerinde görevli personelin bilimsel olarak eğitilmesi amacı ile kurulmuş bilimsel araştırma merkezleri ve bölümler vardır. Batıdaki bu tür eğitim kurumlarında, verilen eğitim sadece akademisyenler tarafından değil, aynı zamanda polis teşkilatlarında uzun süre görev yapmış ve bu tecrübeleri üzerine de yine aynı alanlarda akademik araştırmalar yapmış kişiler tarafından verilmektedir (Cerrah, 31). Kısacası, polislik mesleğinin uygulayıcıları bilimsel olarak teorik bilgiye sahip olanlarla beraber

yıllarını bu teşkilata adanmış ve bilimsel yeterliliklerini kanıtlamış uzmanlardan da faydalanmaktadırlar.

Tempo dergisinin 600 vatandaşa yaptığı “Polisi Nasıl Tanırsınız?” anketinden çarpıcı noktalar çıkmıştır. Bu ankette ilkokul çocukları şunları söylemektedir:

- İyi değiller,
- Kaka amcalar,
- Elinde sopaları var,
- Hep vuruyorlar,
- Kötüler.
- Vatandaşımız ise şunları söylemektedir:
- Aralarında hasta olanlar var,
- Güvenmek istiyoruz, ama güvenemiyoruz.
- Sevimli değiller,
- Bildiklerini okuyorlar,
- Şefkatten yoksunlar,
- Çoğu zaman yasa tanımıyorlar,
- Eğitilmeleri şart (Tempo, 46).

Ankette de görüldüğü gibi 7’den 70’e vatandaşlarımız polisimizin birçok eksik yanının bulunduğunu söylemektedirler. Yaşanmayan, kitaplarda kalan, günün sorunları ile ilgili olmayan bilgiler boş ve yararsızdır. Polisimizin eğitiminde Avrupa ülkelerinin polis eğitiminde yıllardır süren teori ile pratiğin bir arada verildiği “modüler sistem” uygulanmalıdır.

Türkiye’de polis okullarında mesleki bilgiler Avrupa ülkelerinin tersine daha çok teorik olarak verilir. Ancak bu bilgilerin davranışa dönüştürülmesi gerekir. Davranış

kazandırmak, beceri ve yetenek kazandırmak ancak pratik yapmayla mümkündür. Bu nedenle eğitim kurumlarında teori ve pratiğin bir arada verildiği modüler sistem uygulanmalıdır (Azak, 58). Bu görüşler 7-11 Eylül 1998 tarihleri arasında EGM Eğitim Daire Başkanlığı'nın Öğretmen Emniyet Müdürleri Formasyon Eğitiminde yapılan anketlerde de ortaya çıkmaktadır. "Ankete katılan 100 emniyet müdüründen % 42'si verilen eğitimin öğrencileri pratik uygulamaya yönlendirmediğine inanmaktadır. Verilen eğitimin öğrencileri pratik uygulamaya yönlendirdiğine inananların oranı ise % 24'tür. (Aytaç-Bilir, 41). Modüler sisteme göre eğitim, hem teorik hem de pratik, dönüşümlü olarak yeterli düzeyde verilmektedir. Sözelimi, polisin eğitimde bir dönem trafikle ilgili mevzuat anlatılmakta, diğer dönemde ise, uygulamalı olarak trafik dersi üzerinde durulmaktadır. Bu sistemin Avrupa'nın diğer başka ülkelerinde yıllar önce uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Bu sisteme göre polis öğrencisi bir yandan sosyal becerilerini değiştirirken diğer yandan da hukuk ve teknik konulardaki bilgilerini geliştirmekte ve pekiştirmektedir (Arslan, 558).

Polisin görevini başarılı bir biçimde gerçekleştirebilmesi için, nitelikli bir eğitim programından geçirilmesi gerekir. Özellikle, mesleğini gerçekleştirirken ihtiyaç duyacağı bilgi ve becerileri her koşulda açık ve net bir biçimde gösterebilmesi gerekir. Ancak böylelikle ortak bir polis kültürü oluşturmak mümkün olabilir. Bunun için, polisin aşağıda belirtilen temel noktalarda ortak bir kültür olarak iyi yetişmiş olması ve sürekli eğitimden geçirilmesi zorunludur.

- Grup dinamiği ve psikolojisi,
- Halkla ilişkiler ve iletişim teknikleri,
- İnsan psikolojisi ve bireyi tanıma teknikleri,
- Çatışma ve stres yöntemi,
- Temel hak ve özgürlükler,
- Uygulamalı mesleki eğitim,
- Mesleğin gerektirdiği temel beceriler (Semiz-Gökçe, 6).

Polis eğitiminin amacı yalnızca istatistiksel olarak personel sayısını arttırmak değil, mesleğin mensuplarının kendi istek ve yeteneklerine göre çağdaş beklentilerini, bilim ve teknolojiye gelişmelere uygun olarak yetiştirmek, onların yalnız iyi vatandaş değil aynı zamanda iyi meslek adamı olabilmelerini sağlayacak özellikleri eğitim yoluyla kendilerine kazandırmaya çalışmak olmalıdır. Ayrıca polis eğitiminde niteliğe ve kaliteye önem vermeden sadece sayısını arttırmak kısa vadede belki ama uzun vadede mantıksız ve ileride birçok olumsuzluklara maruz kalınabilecek bir harekettir. Bu eğitim sisteminde, önemli olan polise sadece mesleği ile ilgili bilinmesi gerekenleri öğretmek değil, esas meslek mensuplarına öğrenme ihtiyacını hissettirmek olmalıdır. Eğitimin ve öğretimin bir başka hedefi insana bilgiyi kullanmayı öğretmek, anlamayı ve muhakeme gücünü geliştirmek olmalıdır.

Polisin eğitilmesi ve geliştirilmesinde, öncelikle polis adayının yetiştirilmesinden sorumlu olan eğitim kurumlarından ve bu kurumlardaki eğitim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinden sorumlu olan polis eğitimcilerinin eğitiminden başlanmalıdır. Bir eğitim kurumunu oluşturan üç unsur vardır. Bunlar; eğitim programı, öğretmen ve öğrencidir. Bu üç unsurun birbirleriyle uyum içinde bulunması, hedeflenen davranışların gerçekleştirilmesini ve etkili insan gücünün yetiştirilmesini sağlayacaktır (Semiz-Gökçe, 7).

PMYO ve POMEM’lerde her öğretim yılının sonunda programın ne derecede istenen davranışları gerçekleştirdiğini ve ihtiyaçlara cevap verebildiğini saptamak için, değerlendirme çalışmalarına yer verilmelidir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda, hem bireylerin ihtiyaç duyduğu yeni bilgi ve becerilen programa eklenecek hem de programın başarı düzeyi saptanmış olacaktır. Değerlendirme çalışmaları esnasında aşağıdaki soruların cevaplandırılması gerekir.

- Programın amaçlarına ulaşılmış mıdır?
- Program polis adaylarının ihtiyaçlarına cevap verebilmekte midir?
- Kazanılan bilgi ve beceriler davranışa dönüştürülerek uygulanabilmekte midir?
- Verilen bilgiler polis adaylarının gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların çözümünde yardımcı olabilmekte midir?

- Programın içeriği bu günün ve yarının sorunlarına çözüm getirebilecek nitelikte midir?
- Programın yeniden düzenlenerek hazırlanmasına gerek duyulmakta mıdır? (Semiz-Gökçe, 8)

Polis Eğitim Kurumlarında görevli öğretmenlerin niteliğinin sürekli olarak artırılması ve öğreticilik formasyonlarının geliştirilmesi çağın bilgi seviyesini yakalaması ve bu bilgiyi aktarması çok önemlidir. Öğretmenlik formasyonuna sahip olmayan eğitimcilerin süratle bu programlara katılmaları sağlanmalı, bunun için eğitim fakülteleri ile beraber çalışmalar yapılmalıdır (Semiz-Gökçe, 10).

Polis Eğitim Kurumlarındaki eğitimcilerin geliştirilmesinde, Emniyet Teşkilatı içerisinde yer alan eğitim birimlerinden ve üniversitelerdeki program geliştirme uzmanlarından yararlanılabilir. Bu amaçla belli dönemlerde aşağıda belirtilen konularda kurs, seminer vb. etkinlikler düzenlenmelidir.

- Öğretim süreçlerinde yeni yaklaşımlar,
- Bireysel ve grupla öğretim teknikleri,
- İletişim ve etkileşim teknikleri,
- Gelişim ve öğrenme psikolojisi,
- Meslekte ortaya çıkan yeni gelişmeler (Semiz-Gökçe, 11).

Böylelikle polis eğitimcilerinin bilgi ve becerilerinin sürekli yenilenmesi ve günümüz koşullarına adaptasyonu sağlanmış olacaktır. Bu da, yeni yetişecek polis adaylarının hem daha kaliteli bir eğitim ortamında yetiştirilmelerini hem de niteliklerinin artmasını sağlayacaktır. Öğretmenler, programların uygulanmasında ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadırlar. Bunun için öğretmeni yeni teknik ve yöntemlerle ilgili ortaya çıkan gelişmeler konusunda sürekli olarak yenileyip bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bunun sonucunda, hem Polis Eğitim Kurumlarında verilen eğitimin niteliği hem de polisin niteliği artacak, halkımıza daha kaliteli ve hızlı hizmet etme olanağı sağlanacaktır (Semiz-Gökçe, 11).

Öğrenciler eğitim sisteminde temel ürünü oluşturmaktadır. Eldeki ürünün kalitesi eğitim programı ve öğretmenin başarısı ile direk bağlantılıdır. Öğrenciye sunulan eğitim programı her bakımdan günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmalıdır. Öğretmen ise, bir yandan bilgi, beceri, tutum ve davranışları ile öğrencilerine model olmalı, diğer taraftan öğrencilerin seviyelerine uygun öğretme-öğrenme süreçlerini planlamalı ve uygulamalıdır (Semiz-Gökçe, 12)

Önceki yıllarda fazla önem verilmeyen Türk Polisinin eğitimi yavaş da olsa dünya standartlarını yakalamaya çalışmaktadır. Bu amaçla batılı birçok ülke Polisinden destek alınmakta, ders programları incelenmekte, diğer ülkelerde olduğu gibi eğitimcilerin eğitimine önem verilmekte kısaca bilgi alış verişinde bulunmaktadır. Türk polisinin her alanda tam olarak hazır olması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu gelişmeler çerçevesinde Polis Koleji ve Akademisi'nde gerekli çalışmalar başlamış değişik branşlarda uzmanlaşmak için yurtdışına personel gönderilmiş daha sonra bu okullarda faydalı olmaları sağlanmıştır. Fakat bu sırada PMYO ve POMEM'lere sayının çokluğundan dolayı gereken önem verilememiştir. Emniyet Teşkilatı'nın temelini teşkil eden Polis Memurları iyi bir eğitim ve öğretim sürelerinde dahi tam bir belirginlik sağlayamamıştır. Bir süre 6 ay, daha sonra 12 ve 9 aylık sürelerde, şu an ise PMYO'larda 2 yıl, POMEM'lerde de 6 ay Türkiye'de polis adaylarına eğitim verilmeye çalışılıyor.

Aynı zamanda Polis Teşkilatında branşlaşma olmadığından dolayı bu okullarda derslere giren personel bu zaman zarfında kendilerini yetiştirmekte fakat gelen tayin nedeniyle Teşkilatın eğitimle ilgili olmayan bir biriminde görevlendirilebilmektedirler. Bu durumda bir bakıma polis okuluna adaptasyon sağlamış ve aynı zamanda bu konuda eğitilmiş ve uzmanlaşmış personel kaybına yol açmaktadırlar. Sonuçta da polis eğitimi zarara uğramaktadır.

3.4. Polis Eğitimine Çağdaş Yaklaşımlar

10 Nisan 1845' te kurulan Polis Teşkilatı'nın sürekli bir ivme kazanarak devam eden eğitim ve çağdaşlaşma çalışmaları, 2001 yılında yapılan köklü değişikliklerle son şeklini almıştır. Böylece daha önceden üç aylık, altı aylık ve dokuz aylık olarak değişik periyotlar halinde uygulanan polis okulları eğitim süresi iki yıla çıkartılarak, teşkilatın

öğrenim seviyesi üniversite düzeyine yükseltilmiştir. Bununla da yetinilmeyerek fakülte mezunlarının 6 aylık bir temel eğitimden geçirilerek mesleğe kazandırıldığı POMEM'ler kanuni düzenlemelerle faaliyete geçirilmiştir.

3.4.1. Eğitim faaliyetleri ve amacı

Temel polis eğitiminin genel amaçları ve Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda, hizmet öncesi eğitimlerle Emniyet Teşkilatı personelini yetiştirmek; görev, yetki ve sorumlulukları doğrultusunda bilgi ve becerilerini artırarak hizmetin verim ve niteliğini yükseltmek ve personelin üst görevlere hazırlanmasını sağlamaktır.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda düzenlenen eğitim faaliyetleri, 2 ana bölümde toplanmaktadır:

1. Hizmet Öncesi Eğitimler (Aktif göreve başlamadan önce Polis Eğitim Kurumlarında verilen eğitimler).

2. Hizmet İçi Eğitimler (Hizmet sırasında personelin bireysel ve kurumsal gelişiminin sağlanması için Eğitim Daire Başkanlığı koordinesinde hizmet birimlerinde ve Hizmet içi Eğitim Merkezlerinde verilen eğitimlerdir).

3.4.1.1. Hizmet Öncesi Eğitimler

Hizmet öncesi eğitimler; Polis Koleji, Polis Akademisi ve Polis Akademisine bağlı Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlükleri ile Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde verilmektedir.

3.4.1.1.1. Polis Koleji

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı liselerin fen bilimleri, sosyal bilimler ve yabancı dil alanı müfredatına uygun olarak, lise düzeyinde eğitim ve öğretim yapan, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuş, parasız, yatılı, resmi üniformalı bir polis eğitim öğretim kurumudur.

15 Haziran 1938 tarihinde kurulan Polis Koleji, Emniyet Teşkilatı orta ve üst kademe amirlerinin yetiştirilmesinde önemli rol oynayan en eski ve köklü eğitim

kurumlarımızdan biridir. Polis Koleji eğitim-öğretim süresi 1 yılı İngilizce hazırlık olmak üzere toplam 4 yıldır.

Polis Koleji'nde, "Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme Yönetmeliği"ni uygulayan ortaöğretim kurumlarından, bazı derslerin öğretimini yabancı dille yapan resmi okullar ile yabancı dil ağırlıklı lise ve ayrıca fen bilimleri alanı müfredat programları uygulanmaktadır.

3.4.1.1.2. Polis Akademisi

Emniyet Teşkilatının orta ve üst kademe yöneticilerini yetiştirmek üzere, 1937 yılında, Polis Enstitüsü adı altında bir yıllık meslek içi yüksekokul olarak kurulmuştur.

1940-1941 eğitim-öğretim yılından itibaren iki yıllık yüksekokullar, 1962-1963 eğitim-öğretim yılından itibaren de Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunca üç yıllık genel yüksekokullar içerisine alınmıştır.

Polis Enstitüsündeki eğitim-öğretim süresi 1980 yılında üç yıldan dört yıla çıkartılmış, 1984 yılında da Polis Akademisi adını alıp lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren bir yüksek öğretim kurumu haline getirilmiştir.

Polis Akademisi, 25 Nisan 2001 tarihinde, bünyesinde Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü ve 20 Polis Meslek Yüksek Okulu olmak üzere üniversiteye dönüştürülmüştür.

3.4.1.1.3. Güvenlik Bilimleri Fakültesi

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlı bir fakülte olarak kurulmuştur. Güvenlik Bilimleri Fakültesinde, Fakülte Giriş Yönetmeliğine göre alınan Polis Koleji, lise ve dengi okul mezunları için lisans, yabancı uyruklu öğrenciler için ise hazırlık ve lisans eğitimi yapılmaktadır. Fakültede, öğretim süresi sınıf geçme esası ile 4 öğretim yılıdır.

3.4.1.1.3.1. Teorik eğitimler

Lisans eğitiminde; birinci ve ikinci sınıfta, ağırlıklı olarak hukuk bilgilerinin okutulduğu 14'er ders, üçüncü sınıfta, mesleki ve hukuk derslerinin eşit ağırlıklı olarak

okutulduğu 14 ders, dördüncü sınıfta ise, daha çok uygulamaya dönük mesleki derslerden oluşan 14 ders okutulmaktadır.

Ders programları ilk üç sınıfta polislik mesleği için gerekli genel bilgileri, son sınıfta ise Emniyet Genel Müdürlüğü'nün belirleyeceği türde ihtisas bölümleri için özel bilgileri kapsayacak şekilde düzenlenir.

Eğitim-öğretim süresince Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk Dili, Yabancı Dil, Beden Eğitimi ve Yakın Savunma zorunlu ders olarak verilir. Diğer zorunlu dersler ile seçmeli dersler ve ana bilim dallarında mesleki ağırlıklı olanlar Emniyet Genel Müdürlüğü'nce belirlenmektedir.

3.4.1.1.3.2. Uygulamalı eğitimler

Bu eğitime, fakültede birinci sınıftan ikinci sınıfa ve ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçen veya bu sınıfları tekrarlayan öğrenciler zorunlu olarak katılırlar. Eğitimler, Aydın-Didim uygulamalı eğitim merkezi tesislerinde en az bir, en çok iki ay süreyle uygulamalı olarak yapılmaktadır.

Programların tespiti ve uygulamalı yaptırılmasında amaç, öğrencilerin zor şartlarda ve her türlü durumda soğukkanlılığını muhafaza edebilecek bir iradeye, kuvvetli, atılgan, ruhen ve bedenen dayanıklı bir yapıya sahip olmalarını ve bu kabiliyet ve formlarını devamlı korumalarını sağlamaktır.

Uygulamalı eğitim esnasında öğretim yılı içerisindeki uygulamalı eğitim eksiklikleri giderilir. Meslek disiplininin benimsetilmesi, arkadaş ve meslek sevgisinin aşılması, üniformanın gerektirdiği vakar ve ciddiyetin kazandırılması için gerekli eğitim ortamı yaratılmaktadır. Öğrenciler uygulamalı eğitim sonunda ayrıca uygulamalı eğitim konularının her birinden, görevli öğretim elemanlarınca değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

3.4.1.1.3.3. Staj eğitimleri

Yıl içi eğitimleri ile uygulamalı eğitimlerini başarıyla bitirerek son sınıfa geçmeye hak kazanan öğrenciler, üçüncü sınıfın yaz tatilinde, gerçek polislik uygulamalarını yerinde görmek, gözlem yapmak ve polisiye olaylarla ilgili deneyim ve

amirlik vasıflarını kazanmak amacıyla, kendi istekleri doğrultusunda veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun göreceği il ve ilçelerde, bir ay süreyle "uygulamalı mesleki eğitime" tabi tutulmaktadır.

3.4.1.1.4. Polis Meslek Yüksek Okulları

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlanan 2 yıl süreli ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren parasız yatılı ve üniformalı polis eğitim kurumlarıdır.

Polis Meslek Yüksek Okullarında eğitim-öğretim süresi sınıf geçme esası ile 2 öğretim yılıdır. Öğretime başlama tarihinden önce birinci sınıf öğrencilerine en az 15 gün süreyle intibak eğitimi verilmektedir. 2 öğretim yılı arasında Polis Akademisi tarafından belirlenen takvime göre uygulamalı eğitim yaptırılmaktadır.

Polis Meslek Yüksek Okullarındaki eğitimi başarı ile bitiren öğrenciler, Emniyet Teşkilatının birimlerine aday polis memuru olarak atanmaktadır.

Ülke genelinde 20 Polis Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır. Bunlar;

1. Adana Kemal Serhadlı Polis Meslek Yüksek Okulu
2. Aksaray Polis Meslek Yüksek Okulu
3. Aydın Nazilli Polis Meslek Yüksek Okulu
4. Aydın Polis Meslek Yüksek Okulu
5. Balıkesir Polis Meslek Yüksek Okulu
6. Diyarbakır A. Gaffar Okkan Polis Meslek Yüksek Okulu
7. Elazığ Zülfü Ağar Polis Meslek Yüksek Okulu
8. Erzincan Polis Meslek Yüksek Okulu
9. Erzurum Polis Meslek Yüksek Okulu
10. Gaziantep Polis Meslek Yüksek Okulu

11. İstanbul Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu
12. İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu
13. İzmir Rüştü Ünsal Polis Meslek Yüksek Okulu
14. Kastamonu Polis Meslek Yüksek Okulu
15. Kayseri Polis Meslek Yüksek Okulu
16. Malatya Polis Meslek Yüksek Okulu
17. Niğde Polis Meslek Yüksek Okulu
18. Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu
19. Trabzon Polis Meslek Yüksek Okulu
20. Yozgat Polis Meslek Yüksek Okulu

3.4.1.1.5. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

25 Nisan 2001 tarihli Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisine bağlı olarak kurulmuştur.

Lisansüstü programlar, Enstitü Lisansüstü Anabilim Dalları ile aynı adları taşırlar. Ancak Polis Akademisi Başkanının önerisi ve Yüksek Öğretim Kurulu kararı ile bir enstitü anabilim dalında, enstitü anabilim dalından değişik bir ad taşıyan bir lisansüstü programda açılabilir.

Bir programda, lisansüstü eğitim-öğretim yapılabilmesi için o programla ilgili anabilim dalında lisans eğitim-öğretimi yapılmakta olması şart değildir.

Enstitüdeki yüksek lisans ve doktora programına hangi programdan mezun olanların başvurabileceği, Yönetim Kurulu kararı ile belirlenmektedir.

3.4.1.1.6. Polis Meslek Eğitim Merkezleri

Ülke genelinde Eğitim Daire Başkanlığına bağlı dokuz (9) Polis Eğitim Merkezi faaliyet göstermektedir. Bu merkezler aşağıda belirtilmiştir:

1-Adile Sadullah Mermerci Polis Eğitim Merkezi,

2-Merzifon Polis Eğitim Merkezi,

3-Çankırı Polis Eğitim Merkezi,

4-İstanbul Etiler Polis Eğitim Merkezi,

5-İzmir Bornova Polis Eğitim Merkezi,

6-Arnavutköy Polis Eğitim Merkezi,

7-Eskişehir Polis Eğitim Merkezi,

8-Aydın Polis Eğitim Merkezi

9-Bilecik Polis Eğitim Merkezi

3.4.1.2. Hizmet içi eğitimler

Hizmet içi eğitimlerden sorumlu olan Eğitim Daire Başkanlığı, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 16. maddesi gereği başlangıçta "2. Şube" adıyla Emniyet Genel Müdürlüğünü oluşturan 9 şubeden birisi olarak kurulmuş, 1993 tarihinde dört şubesi bulunan bir daire başkanlığı halinde teşkilatlandırılmıştır.

Emniyet Teşkilatında görevli personelin, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışlara sahip olmalarını sağlamak, hizmet verimliliğini arttırmak ve daha ileri görevlere hazırlamak için uygulanacak eğitimlerin hedefleri, ilkeleri, uygulanması, değerlendirilmesi ve yönetimi ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek için belirli kıstaslar belirlenmiş ve yasal dayanağa kavuşturulmuştur. Bu doğrultuda verilen hizmet içi eğitimlere aşağıda yer verilmiştir:

3.4.1.2.1. Oryantasyon eğitimleri

Merkez ya da taşra birimlerince, kuruma yeni gelen personeli yapacağı işe hazırlamak amacıyla kısa süreli olarak düzenlenmektedir. Eğitimde personele, kurumsal tutum, davranış ve çalışma ilkeleri ile işin gerektirdiği temel bilgiler öğretilmektedir.

3.4.1.2.2. İşbaşı (görev başı) eğitimleri

Merkez ve taşra birimlerinde görevli her derecedeki personel, işbaşı eğitimine tabi tutulur. İşbaşı eğitimleri, denetlemelerde görülen aksaklıkları gidermek ve geliştirme eğitimi programında yer almayan fakat ihtiyaç duyulan konuları öğretmek üzere sıralı amirler tarafından iş ortamında verilmektedir. Bu eğitimlerin gerçekleştirilmesinden birim amirleri sorumludur.

3.4.1.2.3. Tamamlama eğitimleri

Başka bir göreve, il ya da ülke dışına atanan personele yeni görevin gerektirdiği yeterlikleri kazandırmak amacıyla merkez ve taşra teşkilatı birimleri tarafından düzenlenir. İl ya da ülke dışına atanarlara gidilecek yerde yaşayan insanların kültürel özellikleri hakkında bilgi verilmektedir.

3.4.1.2.4. Yurt içi tamamlama eğitimleri

İl içinde görev yerinden başka bir göreve toplu geçişlerde yâda il dışına atanan personele yeni görevin gerektirdiği yeterlikleri kazandırmak amacıyla atandığı kadronun eğitim şube müdürlüğü tarafından düzenlenmektedir.

3.4.1.2.5. Yurt dışı tamamlama eğitimleri

Yurt dışında bir göreve atanan personele görevin gerektirdiği yeterlikleri kazandırmak amacıyla ilgili birim amirliği tarafından düzenlenir. Eğitim görevlisi olarak, daha önce benzer görevlere giden personelden de yararlanılabilmektedir.

Bu eğitimlerin süresi ve programı eğitimi düzenleyen birim amirliklerince belirlenmektedir.

3.4.1.2.6. Özel alan eğitimleri

Bu eğitimlerden branş aktarımını gerektirenler ilgili birim amirliği tarafından merkezde ya da ilgili birimin organizesinde bölge merkezlerinde düzenlenmektedir. Branş aktarımını gerektirmeyenler ise hem merkezde hem de taşrada düzenlenebilir. Merkezde düzenlenecek branş dışı eğitimler Eğitim Dairesi Başkanlığı koordinesinde, taşrada düzenlenecek branş dışı eğitimler ise İl Eğitim Şube Müdürlükleri koordinesinde düzenlenmektedir.

Özel Alan Temel Eğitimi: Özel bir hizmet branşında istihdam edilmek üzere seçilen personele o alanın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla düzenlenmektedir.

Özel Alan Geliştirme Eğitimi: Özel Alan Temel Eğitimi görmüş personele alanda meydana gelen yenilikleri öğretmek amacıyla düzenlenmektedir.

Özel Alan Uzmanlık Eğitimi: Bu eğitime katılacak personelde Özel Alan Temel Eğitimi görmüş olma şartı aranmaktadır.

3.4.1.2.7. Yükselme eğitimleri

Genel Müdürlük bünyesinde çalışan Emniyet Hizmetleri Sınıfı ve diğer hizmet sınıfı personelden terfi edenlere yönelik olarak merkezde ya da eğitim merkezlerinde yeni görev veya rütbelerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve yetenekleri kazandırmak amacıyla toplu veya gruplar halinde eğitimler düzenlenebilmektedir.

Meslek içi yöneticilik eğitimi kursuna katılan her rütbedeki personelden eğitim sonunda ilk %10'a girenlere diğer ülkelerin uygulamalarını yerinde görmek, fikir alışverişinde bulunmak ve yeni bir bakış açısı kazandırmak amacıyla toplu veya gruplar halinde yurtdışı eğitim gezisi düzenlenebilmektedir.

3.4.1.2.8. Geliştirme eğitimleri

Geliştirme eğitimleri, planlama, uygulama, amaç ve kapsam alanı göz önünde bulundurularak ikiye ayrılmaktadır.

Özel Geliştirme Eğitimleri: Genel Müdürlük merkez ve taşra birim amirliklerince, personele hizmette kullanılacak yeni yöntem ve teknikleri öğretmek, kurumsal veya bireysel bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla düzenlenen eğitimlerdir.

Genel Geliştirme Eğitimleri: Eğitim Dairesi Başkanlığınca, denetlemelerde görülen aksaklıkları gidermek, personele hizmette kullanılacak yeni yöntem ve teknikleri öğretmek, hizmet için gerekli bilgileri kazandırmak ve hizmetin daha etkin yürütülmesi için yapılan mevzuat değişikliklerinden personeli haberdar etmek amacıyla her yıl, her derecedeki teşkilat personelinin en az % 20'sini kapsayacak şekilde planlanan eğitimlerdir.

3.4.1.2.9. Kurum dışı eğitimler

Kurum dışı eğitimleri ilgili kamu ya da özel kurum veya kuruluşlar ile Genel Müdürlükçe müşterek belirlenecek esaslara veya protokollere göre düzenlenecek uzun ve kısa süreli eğitim programları oluşturmaktadır. Eğitim programlarına katılacak emniyet teşkilatı personelinde;

Eğitimin yapılacağı kurumun belirlediği şartlara uygun olmak,

Kurumun hedefleri ve eğitim politikası doğrultusunda belirlenecek seçme ölçüt ve koşullarına uygun olmak,

Eğitime katılma isteği, görevli olduğu birim amiri ve Genel Müdürlükçe uygun görülmek şartları aranmaktadır.

3.4.1.2.10. Yurt dışı eğitimler

Yurt dışı eğitimler teşkilat personelinin eksik görüldüğü alanlarda, diğer ülke polis teşkilatlarının yapmış olduğu çalışmalardan yararlanmak maksadıyla, o ülkede düzenlenen eğitim faaliyetleridir.

Yukarıda belirtilen eğitimlere emniyet teşkilatı bünyesindeki her kademe memurdan; yabancı dil ve mesleki yeterlilik olarak belirlenen ölçütlere uyanlar katılabilmektedir.

Yine burada da eğitime katılma isteği, görevli olduğu birim amiri ve Genel Müdürlükçe uygun görülme şartları aranmaktadır.

3.4.1.2.11. TADOC

Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi (Turkish International Academy Against Drugs And Organized Crime)

Ülkemiz, özellikle 1990'lı yıllardan itibaren, uyuşturucu madde kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadele alanında önemli başarılar göstermiş ve anılan suçlarla mücadelesini ulusal boyutun ötesine taşıyarak uluslararası düzeyde yürütebilmenin altyapısını oluşturmak için her türlü girişimi desteklemiştir. İşte böyle bir anlayış sonucu;

Türkiye'nin ulusal ve uluslararası düzeyde uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretim, kullanım ve kaçakçılığına karşı süregelen kararlı mücadelesini eğitim sahasında da sürdürmek,

Organize suç gruplarıyla mücadeleyi, bilimsel veriler ışığında sürekli ve sağlıklı kılabilmek,

Bölgesel ve uluslararası işbirliğinin kurulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için uygun bir zemin oluşturmak,

Değişik ülkelerden ve ülkemizdeki farklı kurumlardan gelen kursiyerleri kaynaştırma yoluyla, anılan suçlarla mücadele alanında sosyal bir network kurmak, dolayısıyla uluslararası işbirliğinin güçlenmesine katkıda bulunmak gibi amaçlara ulaşmak doğrultusunda; Birleşmiş Milletler öncülüğünde ve Türkiye - UNDCP (United Nations Drug Control Programme) işbirliği çerçevesinde, 26.06.2000 tarihinde Ankara'da Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na bağlı olarak ülkemizin ilk uluslar arası nitelikli mücadeleciler kurum akademisi olan; "Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Organize Suçlarla Mücadele Akademisi (TADOC)" kurulmuştur.

3.4.1.2.12. SASEM

1998 yılında Asayiş Daire Başkanlığı'na bağlı Kriminal Teknik Eğitim ve Araştırma, Yeni adı ile Suç Araştırma ve Soruşturma Eğitim Merkezi (SASEM) Şube Müdürlüğü kurulmuştur.

Eğitim Merkezinde, başta olay yeri inceleme hizmetleri olmak üzere asayiş hizmetlerinin diğer görev alanlarında da hizmet içi eğitimler verilmektedir. Kimlik tespiti ve olay yeri inceleme konuları ile eğitim hizmetlerine başlayan merkez zamanla kapsamını genişleterek Asayiş Dairesi Başkanlığı'nın diğer birimlerince verilen adli mülakat, çevik kuvvet ve ruhsat alanlarındaki eğitim hizmetlerini de üstlenmektedir. Düzenlenen eğitimlerle;

- Suçların aydınlatılmasında kullanılan bilimsel yöntemlerin gelişmesini ve yayınlanmasını sağlamak,
- Kimlik tespit ve suçların aydınlatılmasında kullanılan bilimsel tekniklerin ve adli bilimlerin neler olduğunu aktarmak,
- Delillerin bilimsel olarak incelenmesi ve analiz edilmesinde aktif olarak görev yapanların bilgi ve becerilerini organize ederek, birleştirmek ve standartlaştırmaya giderek birimler arası koordinasyonu ve bu alandaki konuların daha etkin ve bilimsel olarak uygulanmasını sağlamak,
- Adli soruşturma (mülakat) tekniklerinin anlaşılmasını sağlayarak yasak sorgu yöntemlerinin önüne geçmek, gibi konular dikkate alınmaktadır.

Eğitim merkezi, kuruluşundan itibaren teknolojik değişiklikleri takip ederek sürekli donanım ve restorasyon çalışmalarını devam ettirmiştir. Yapılan değişimlerle kurslara katılan kursiyerlerin eğitim ve sosyal imkânlarının en üst düzeyde olması amaçlanmaktadır. Bu kurslardan bazıları şunlardır.

- Kimlik Tespiti ve Olay Yeri İnceleme Temel ve Geliştirme Kursları
- Göz Yaşartıcı Gazlar Kursu
- Asayiş Polisliği İhtisas Kursu

- Adli Mülakat Teknikleri Kursu
- Ruhsat İhtisas Kursu
- Eğiticilerin Eğitimi Kursu
- Çocuk Polisliği Kursu
- Çevik Kuvvet Eğitim Kursu
- Adli Soruşturma Kursu

3.4.2. Polis eğitim politikalarında yeni yaklaşımlar

Eğitimde yeni felsefe ve yaklaşımlar ve bunların uygulanması eğitimcilerin kendilerini yargılayıcı bir kişi olarak görmekten çok destekleyici bir kişi olarak görmelerine, aktarıcı bir kişi olarak görmekten çok yönlendirici ve kılavuz bir kişi olarak görmelerini sağlamaktadır. Eski ve yeni yaklaşımlar aşağıdaki Tablo-16'da karşılaştırılmıştır.

Günümüzde birçok ülke tarafından kullanılan teorik ve pratiğin bir arada verildiği modüler sistemin teşkilat eğitiminde uygulanması gereklidir. Polisimizin halka daha etkili ve verimli hizmet verebilmesi için mevzuatın yeniden düzenlenmesi gereklidir. Eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında üniversitelerimizle daha sıkı bir işbirliğine gidilebilir. PMYO ve POMEM'lerin ders programları hazırlanırken il emniyet müdürlüklerinin görüşleri de alınabilir.

Polis eğitimimizde planlı çalışma, saptanan eğitim hedeflerine yönelik iyi düşünülmüş, planlanmış, geleceğe yönelik ve her aşamada sonuçları değerlendiren 'kriz yönetimine' gerek duyulmayan ve dinamik sürekli olarak iyileştirme geliştirme çabası içinde olan yönetici, öğretmen ve öğrenci katılımı ile belli zamanlarda değil eğitim öğretimin her aşamasında yapılarak tam öğrenmenin gerçekleştirilmesi sağlanmış olur. Polisimizin eğitim süresi kesin olarak belirlenmelidir. Bu süre de mutlaka ve mutlaka olarak 2 yıl olarak belirlenmelidir. Eğitim işi gönül işidir, inanç işidir. Eğitim kurumlarında isteği dışında personel istihdamı yapılmamalıdır. Herkes eğitici olamaz. Eğitici olacak personel de iyi bir uzmanlık eğitiminden geçirilmelidir. Günümüz

ihtiyaçlarını karşılayan toplum yapısına uygun türde eğitim programları hazırlanmalıdır. Eğitim süreklilik isteyen bir süreçtir.

Eski Yaklaşımlar	Yeni Yaklaşımlar
Bilgi kesindir	Bilgi geçicidir
Eğitim ansiklopedik bilgi kazandırmak için verilir.	Eğitim, konuları derinliğine anlamak için verilir.
Bilgi gelecekte kullanılmak için edinilir.	Bilgi, yeni bilgi öğretmek için edinilir.
Bilginin yayıcısı olarak öğretmen	Öğrenme etkinliklerinin düzenleyicisi olarak öğretmen
Sınıfta tek karar verici olarak öğretmen	Kararlar diğer öğretmenlerle birlikte verilmektedir.
Tek yönlü iletişim.	Çift yönlü iletişim
Ürün temelli	Süreç temelli.
Okul öğrencinin öğrendiği bir yerdir.	Okulda herkes birlikte öğrenir.
Öğretmen öğrenciye bilgi aktarır.	Öğretmen öğrenciye sorgulamayı öğretir.
Veliler, eğitim ve okuldan anlamaz.	Velilerin işbirliği esastır.
Yarışmaya dayalı	Birlikteliğe dayalı.
Normal dağılıma göre öğrenci değerlendirme	Tam öğrenmeye yönelik değerlendirme
Kontrol edici olarak öğretmen	Düzenleyici, lider, öğrencinin ihtiyaçlarına eğilen ve işi yapan kişi olarak öğretmen.
Öğretmen merkezli	Öğrenci üzerine odaklanmış
Tek kitap üzerine program temelli.	Yetişkin hayatın sorumlulukları üzerine odaklanmış ve tanımlanmış yeterlikler.
Kontrol edici olarak yöneticiler.	Düzenleyici, öğretim lideri, öğrencinin ihtiyaçlarına eğilen ve işi yapan kişi olarak öğretici.

TABLO 16: Eğitime Felsefi Yönden Yaklaşımlar

Polis eğitimimiz problem merkezli hale gelmelidir. Yani klasik sistemdeki gibi daha çok mesleki bilgilerin verilmesi yerine polisin görev yaparken karşılaşacağı problemlere uygun senaryolu eğitim yapılmalıdır. Polis adaylarının seçiminde daha titiz

davranılmalı, özellikle güvenilir psikolojik testlere tabi tutulmaları gerekmekte, adaylarda belli nitelikler aranmalıdır.

Temel eğitimi bir binanın temeline, bu binanın duvarlarını, boyasını, camlarını, iç donanımını da meslek içi eğitime ve bu binayı da bir bütün olarak emniyet teşkilatına uyarlayacak olursak temel eğitimin önemini daha kolay anlatmak mümkün olacaktır. Meslek içi eğitim her ne kadar kaliteli olsa da temel eğitim sağlam, istikrarlı değilse birçok güzellik yok olacaktır.

Bilim ve teknolojinin, eğitimin kavram ve işlevselliğini büyük ölçüde değiştirmiş olması, polise eğitim veren kurumlarında toplumun değişen ve gelişen koşullarına ayak uydurabilmesi için yapısal değişikliği yapmasını zorunlu olarak ortaya çıkarmıştır. Polisin kendisinden beklenen davranışları yerine getirebilmesi, nitelikli eğitici ve yöneticilere bağlıdır. Eğitici ve yöneticilerini gerekli bilgi ve becerilerle donatmayan ve gerektiğinde bunları yenilemeyen, vizyon sahibi insanlar haline getiremeyen teşkilat 21. yüzyılda oldukça zorlanacaktır. Polis eğitimi incelik isteyen bir eğitimidir. Dolayısıyla polise nitelikli ve incelikli bir eğitim vermemiz gerekmektedir. Şunu unutmamak gerekir ki eğitilmemiş bir polisin topluma yararı değil zararı vardır.

3.4.2.1. Eğitim hizmetlerinin yerleşmesi

Bir örgütün yönetimi ile yönetimden elde edilmek istenen sonuçlar arasında doğrudan bağlantılar bulunmaktadır. Ancak, istenilen sonuçlara ulaşmak için yapısal öğelerin etkileri nedeniyle seçilmiş olan yönetim biçiminin amaca uygunluğu her zaman hedeflenen düzeyde olmayabilir. Esasen pek çok yönüyle, uygunmuş gibi görünen yönetim biçimlerinde de kendi yapısal açmazlarından kaynaklanan ve çözümlenmesi gereken sakıncalar bulunabilir. Dolayısıyla, bütün iç ve dış öğeler dikkate alınarak, istenilen sonuçlara ulaşılmasını sağlayacak amaçların gerçekleştirilmesi ile ilgili olarak yapılacak uygulamalarda tek bir yönetim biçiminden söz edilemez. Bu konuda, katı merkeziyetçi yönetim biçiminden, yerinden yönetim biçimine doğru giden geniş bir yelpazede çeşitli yönetim biçimlerinin uygulandığı görülmektedir. Yönetim biçimi ister merkezi, ister yerel olsun, her iki yönetim biçiminde de diğerinden öğeler bulunabilir. Ancak, esas olan, yönetim biçiminin ağırlıklı olarak ne olacağıdır.

Yönetim biçimini belirleyen en temel öğelerden birisi karar verme yetkisinin nasıl bir dağılım gösterdiği (Güçlüol 1985:49). "Örgütlerin sahip olduğu merkezden ya da yerinden yönetim biçimi ve dereceleri, bu örgütlerin karar verme yöntemlerine göre belirlenir" ifadesiyle, yönetim biçimi ile karar verme yöntemi arasındaki ilişkiye dikkat çekerken; (Bursalıoğlu 1982:274-275) "yetki aktarmanın derecesi ne kadar yüksekse, o kadar az merkezîyetçi bir yapı" olacağını ve "yetki aktarma ile yerinden yönetim arasında ilişki" kurulabileceğini ifade ederek, yönetim biçimi ile yetki aktarma ilişkisine dikkati çekmektedir.

Tarihsel süreç içerisinde Aristo'dan beri, politika biliminde merkeze ait yetkilerin bölünmesi ve dağıtılması üzerinde durulduğu görülmekle beraber, Conyers (1984:189), yerleşmenin dikkat çektiği iki ana dönemden söz etmektedir. Conyers'e göre, bu dönemler 1950'lerden 1960'ların başına kadar olan dönemle, 1970'lerin başından 1980'lerin başına kadar olan dönemlerdir. Önceleri yerleşme kamu yönetimi ve siyaset bilimcilerin araştırma konuları içine girerken; bunlara son yıllarda, hukukçular, sosyologlar, antropologlar, örgüt kuramcıları ulusal ve yerel kalkınma planlamacılarının da katıldığı görülmektedir.

Merkezden yönetimin tanımlanması "merkezden yönetim, örgüt içindeki üst noktalarda yetkinin sistemli ve tutarlı biçimde saklanmasıdır. Kararlar, kararın gerektirdiği işleri yapanlarca değil, onların üstündeki yöneticiler tarafından verilmektedir" (Bursalıoğlu 1982:272) konusunda literatürde bir görüş birliğinin olmasına karşın, yerleşme uygulamalarının disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınması, yerleşme ile ilgili bilgilerin aktarılması konusunda bazı sorunlar yaratmaktadır. Bu sorunlardan birisi; her disiplinin kendi dilini kullanma eğiliminde olması, aynı dili kullanmayanların literatürü okumasını ve düşünce alışverişini zorlaştırmasıdır (Conyers 1984:190-91). Yerleşmeyle ilgili olarak bilim adamları arasında genelde bir uyum görülmesine karşın, ayrıntılar ve sürecin adlandırılması konusunda farklı tanımlama çabalarının olduğu dikkati çekmektedir. Örneğin; Türkiye'de tanımlamanın ötesinde, bu süreçle ilgili olarak, bilim adamları ve yazarların birleşmiş olduğu bir adlandırma söz konusu değildir. Bazıları, bu sürece "desentralizasyon" derken, kimisi "adem-i merkezîyet", kimisi "yerinden yönetim" ve diğer bazıları da "yerleşme" demeyi tercih etmektedir. Bu çalışmada "yerleşme" denmesi yeğlenmiştir. Çünkü yerinden yönetim bu sürecin türlerinden sadece birisidir.

Adem-i merkeziyet ya da desentralizasyon ise Türkçe olmamaları nedeniyle benimsenmemiştir.

Eğitimin merkezden ya da yerinden yönetimi merkezden yönetim ve yerinden yönetim, yönetsel erk ya da karar verme yetkisinin (otoritesinin) büyük oranda merkezi yönetimin elinde olduğu tekçi (unitary) yönetim sisteminden, bu erk ya da yetkinin yerel yönetim ya da topluluklara verildiği bir yönetim sistemine uzanan doğrunun iki ucunu temsil etmektedirler (Tural 1995:19). Ülkeler bu iki uçtan birine yakın olabilirler.

Başaran (1993:46), eğitimde yerinden yönetimi, "eğitim sisteminin girdilerine, işlemesine ve çıktıklarına ilişkin tüm yönetsel kararların yerel yönetimlerce verilmesi" biçiminde tanımlamaktadır.

Türkiye eğitim sistemi, yönetsel erk ya da karar verme yetkisinin merkezin elinde bulunduğu tekçi bir sistemdir. Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında merkezden başlatılan uluslaşma, birlik ve beraberliğin kurulması, ekonomik kalkınma ve çağdaşlaşma girişimlerinin başarısı eğitim örgütlerinin de merkezden yönetimini gerektirdi. Türkiye eğitim sistemi'ni bütünleştiren Öğretim Birliği (Tevhid-i Tedrisat) Yasası'nın arkasındaki temel nedenin bu olduğu söylenebilir.

Bilgen (1976:56-60)'in "Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Analizi" konulu araştırmasına katılan denekler, merkez örgütünün sistemsiz ve gereksiz bir biçimde büyüdüğünü ve büyümede üst düzey yöneticilerin kişisel beklentilerinin etkili olduğunu belirtmişler ve merkez örgütünün "görevsel örgütlenme" biçimine göre yeniden düzenlenmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Özdamgacı (1987:10-12), "Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Örgütünde Yapısal Değişmeler" başlıklı araştırmasında denek olarak kullandığı Bakanlık merkez örgütünde çalışan şube müdürü ve şeflerin, il ve ilçe eğitim örgütlerinde yapılacak işleri yaptıklarını ve yetkileri konusunda yeterli bilgilerinin olmadığını saptamıştır.

Çolak (1989:114), "T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Yönetimi, Taşra Örgütlenişi, Görev, Yetki, Sorumluluk ve Sorunların Değerlendirilmesi" konulu araştırmasında, Bakanlıkta, yetkilerin üst kademelerde toplanması, sorumlulukların ise alt

kademelere yıkılması gibi örgüt ve yönetim açısından ilkel bir görünümün sergilendiğini, üniteler arasında eşgüdüm eksikliği olduğunu vurgulamıştır.

Türkiye'de zaman, enerji ve para savurganlığına yol açan kırtasiyeciliğin yaygın olduğu, yönetimde yetkilerin merkezde toplandığı, birimler arasında etkili bir eşgüdüm ve iletişimi sağlamakta zorlanan bir eğitim sisteminin olduğu, XIV. Milli Eğitim Şura'sında dile getirilmiştir (MEB 1993:16-17).

Ondördüncü Milli Eğitim Şurası'nda (MEB 1993: 81), "Merkez örgütünce yürütülen iş ve işlemlerden, valiliklerce ya da yerel yönetimlerce yürütülmesinde yarar görülenler, ilgili yerlere devredilmelidir. Merkez örgütü ayrıntılardan arındırılarak makro düzeyde eğitim politikalarının saptanması, yönlendirilmesi ve denetlenmesi hususlarında işlev görmelidir" açıklaması şurada yetki genişliğinin ve yetki devrinin önerildiğini göstermektedir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı taslak raporunun (DPT 1994:14), "Eğitim Yönetimi Alt Komisyon Raporu"nda yerelleşmeyle ilgili olarak, VII. Plan Dönemi için "eğitimde yerinden yönetime görev, yetki ve sorumluluklar verilmelidir" açıklaması yer almaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, 1995 yılı Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesi tartışılırken üyeler, merkezi yönetim odaklı eğitim sisteminin Türkiye'yi 21. yüzyıla değil, ortaçağ karanlıklarına götüreceğini ileri sürmektedirler (M.E. Bakanlığı Bütçesi, 1994).

Açıkalın (1994:3-4), görev yapan bakanların eğitim sisteminin giderek büyüyen, somutlaşan yetersizliklerini kabullendiklerini belirtmekte ve Bakanlığın büyüyen gölgesinin okulların ışık almasına, gelişmesine engel olduğunu vurgulamaktadır. Usluel (1995:37), yaptığı araştırmada okul, öğrenci ve öğretmen sayılarının artması, hizmet alanlarının genişlemesi ve Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün yapısal büyümesinin, birimler arası eşgüdümün zorlaşmasına ve örgütün rutin işlere boğulmasına neden olduğunu belirtmekte ve merkez örgütünün işleyişinin kolaylaşması için, yetki ve görevlerinin bazılarını taşra örgütlerine aktarması gerektiğini belirtmektedir.

Açıkalın (1995), yaptığı araştırmada, ilköğretim kurumlarında çalışan öğretmen, yönetici ve denetçilerin gelecek çeyrek yüzyılda kurumlarındaki değişmelere ilişkin

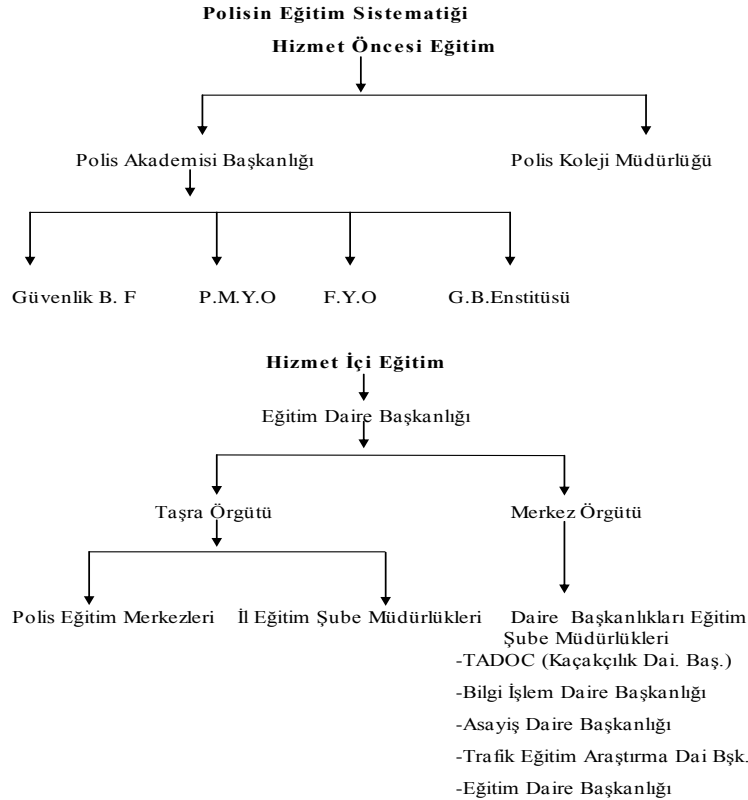
kestirimlerinin, yön ve içeriğini kestirmeye çalışmıştır. İlköğretim kurumlarında yöneticilik ya da öğretmenlik yapan 450 denetçi adayının, 316'sı (%70) eğitim örgütlerinin kuruluş ve işleyişlerinde yerel yönetimlerin rolünün daha etkili olacağını belirtmişlerdir. Ödemelerin yerel yönetimler tarafından yapılacağını ve tatmin edici düzeyde olacağını ileri sürenler 260 (%58) kişidir. Öğretim programlarının yerel olarak geliştirileceğini savunanlar ise grubun yarısını (% 50) oluşturmaktadır.

Çoker (1995:2), yaptığı araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'nın merkez örgütünde çalışan ve il özel idareleri ile dolaylı ilişkisi olan yöneticilerin "eğitim hizmetlerinin yerelleşmesi ve bu hizmetlerin il özel idarelerine devri" konusunda % 95'inin olumlu yanıt verdiklerini saptamıştır. İl özel idareleri ile doğrudan ilişkisi olan yöneticilerin %75'i eğitim hizmetlerinin yerelleşmesini istemektedir.

Bu çerçevede Türk emniyet örgütünün yapısı incelenmek istendiğinde ilk olarak Türk kamu yönetiminin merkezîyetçi bir yapıya sahip olduğu görülecektir. Bu doğrultuda Türk emniyet örgütü, İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü adı altında örgütlenmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak, beş emniyet genel müdür yardımcısı, yirmi dokuz daire başkanlığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Polis Akademisi Başkanlığı, Polis Koleji Müdürlüğü, Basın Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği ile APK Uzmanlar Kurulu ile hizmet vermektedir. Türkiye'de yönetim örgütlenmesinde iller ve ilçeler esas alınmıştır. Bu yönetsel bölünmeye uygun olarak emniyet örgütü illerde İl Emniyet Müdürlüğü ve nüfusun yoğun ilçelerde İlçe Emniyet Müdürlüğü ve İlçe Emniyet Amirlikleri biçiminde örgütlenmiştir. Emniyet örgütü merkezi yönetim sistemine paralel olarak örgütlenmiş, merkezi yönetim sistemine sahip bir örgüttür. Esas olarak doğrudan İçişleri Bakanının emir ve direktifi altında bulunmakla birlikte fiilen Emniyet Genel Müdürünce yönetilmektedir. Ancak daha önceki Anayasada olduğu gibi halen yürürlükte olan 1982 Anayasasında ülke yönetimi bir bütün olarak görülmekle birlikte iki temel yönetim ilkesi olan merkezi yönetim ve yerinden yönetim ilkeleri kabul edilmiştir (Akgüner 1984:45).

Merkezi yönetim içinde illerin yönetimi ise yetki genişliği esasına dayandığından mülki amirlik bölgelerinde vali ve kaymakamlar güvenliği sağlamakla yükümlüdürler. Bu anlamda gerek polis, gerek jandarma il, ilçe ve bucaklarda mülki amirlerin emri ve direktifi altındadır.

Şekil-1

Emniyet Genel Müdürlüğü merkez örgütündeki eğitim birimlerindeki eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin, eğitim hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesinde yerleşmenin yararları konusundaki görüşlerini tespit etmeye yönelik yapılan bir çalışmada ise;

- Merkez örgütünün iş yükü azalır,
- Yerel eğitim sorunlarının giderilmesi imkânı artar,
- Taşra örgütünün eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve eğitim sorunlarının çözülmesi imkânı artar,
- Emniyet örgütünün genel eğitim politikaları ile yerel birimlerin eğitim politikaları arasında uyum sağlama imkânı artar,
- Eğitim uygulamalarının değişen çevre koşullarına uyarlanması imkân artar,
- Yerel kurum ve kuruluşlar, arasında işbirliği ve eşgüdüm artar,
- Katılımcı yönetimin gelişmesi imkânı artar,

- Yerel grupların ihtiyaç ve sorunları hakkında doğru bilgi elde etme imkânı artar,
- Yerel yönetim birimlerinin yönetim kapasitelerinin gelişmesi imkânı artar,
- Örgütün genel ve yerel çıkarlarının bir arada dikkate alınması ve birbiriyle uyumlu hale getirilmesi imkânı artar,
- Emniyet örgütünün eğitimle ilgili hedef ve ilkelerinin yerel düzeyde uygulanma imkânı artar,
- Yerel eğitim ihtiyaçları ve sorunlarına yönelik yönetim kararlarının daha çabuk alınması sağlanır gibi sonuçlar çıkartılmıştır.

Ayrıca eğitimde ve eğitim programlarında yeknesaklığın sağlanabilmesi için;

1. Güvenlik Bilimleri Fakültesi, PMYO, POMEM ve Polis Koleji'nde okutulacak dersler ve amaçlar Emniyet Genel Müdürlüğü'nce, içerikler oluşturulacak özel bir komisyonca belirlenmelidir,
2. Güvenlik Bilimleri Fakültesi, POMEM ve PMYO'ların "öğretim yönünden denetimini" yapacak olan denetçiler, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışmalıdırlar,
3. PMYO, POMEM ve Polis Koleji'nin "öğretim yönünden denetimini" yapacak olan denetçiler, Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlı olarak çalışmalıdırlar,
4. Emniyet örgütünün eğitim programlarındaki yeknesaklığın sağlanması için Eğitim Dairesi Başkanlığı ve Polis Koleji Müdürlüğü, Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlanmalıdır,

3.4.2.2. Çağdaş polis eğiticileri

Kurumların, görevlerini etkin bir şekilde gerçekleştirebilmesi, büyük ölçüde bünyesindeki insan gücünün nitelikli eğitilmesine ve sürekli geliştirilmesine bağlıdır. Toplumdaki insanlarla, sürekli içice ve etkileşim halinde bulunan polislerin, halkın canını ve mal güvenliğini sağlama görevini üstlenmiş bir teşkilat olarak, 21. yüzyılda polisimize nasıl bir eğitim verilmelidir? Polisi kim eğitmesi gerekir? Polisi eğiten

eğitimciler nasıl eğitilmesi gerekir? Polis eğitimi ne kadar sürede olması ve bunun ne kadar kısmı okulda teorik olarak verilmesi ve ne kadarı kadroda uygulamalı olarak verilmesi gerekir? Kadroda uygulamalı eğitim verirken bunların eğitimcileri, denetim ve değerlendiricileri kimler olması gerekir? Polis eğitimi nasıl bir yerde verilmesi gerekir? Gibi sorularla polis temel eğitimindeki önemli noktaları sıralayabiliriz.

Bundan başka, Türkiye’de polis okullarında ve Polis Akademisi’nde kimlerin eğitici olarak görev aldığını açıklamaya çalışacaktır. Çağdaş ülkelerdeki uygulamalardan, Türkiye’deki uygulamalar arasında ne gibi farklar olduğunu ortaya koyduktan sonra, Türk Polis Teşkilatı’nda polis eğitiminde yapılması gereken değişiklikleri ortaya konulmağa çalışılacaktır.

3.4.2.2.1. Polis temel eğitiminde eğitimcilerin genel değerlendirilmesi

Polislik mesleğine yeni başlayan polis memuru, polisliğe başlamadan önceki elde ettiği ve özümlediği bilgi, beceri ve kabiliyetlerinin ışığı altında, polis temel eğitimi süresince, polislik çalışmalarındaki rolüyle ilgili gerçekleri keşfederek, yeni tecrübe kazanıyor olacaktır. Polis ne öğrenebileceğini ve tecrübelerine neleri katabileceğini bilinçli veya şuur altında anlayarak değerlendirecektir. Bu eğitim süreci devamlıdır; polislik mesleğine başladığı günden, bu meslekteki görevi sona erinceye kadar devam eder. Polisler meslekleri süresince, hizmet sunacakları insanlar ve toplum içinden, bunlar hakkında geniş bir bilgi ve tecrübeye sahip olarak bu mesleğe başlarlar. Çünkü kendileri o toplumun içinden gelmişlerdir ve o toplumun içinde yaşamaktadırlar. Bu konuyla ilgili olarak, Argent polis eğitimcileriyle ilgili olarak dedikleri şöyle özetlenebilir; bazı eğitimciler bu konuyu göz ardı etme eğilimindedirler. Farklı kabiliyet ve kültürden gelen bu insanlarla tek tek ilgilenmeyi zor bulduklarından, herkesi aynı temel kimlikten aynı kültürden geldiğini ve aynı kabiliyete sahip olduğunu varsayarak eğitime başlamayı tercih etmektedirler. Polis eğitimi konusunda diğer tarafısa bu farklı kültür ve kimlikten gelen, farklı kabiliyetlere sahip olan, polis memuru adaylarının, bu farklılıklarını ve geniş tecrübelerini avantaj olarak kullanmayı tercih etmektedirler (Karaman 1988: 82-83).

Hiç şüphesiz polisliği meslek olarak seçenlerin önemli bir kısmı, bu mesleği öğrenme için en iyi kalite ve kabiliyette olan kişiler olarak kabul edilmektedir. Polis eğitiminden sorumlu olan kişiler, farklı eğitim seviyelerinden, farklı disiplin

anlayışından, farklı seviyedeki ve süredeki meslek tecrübelerine, kabiliyetine ve kalitesine sahip olan kişilerden oluşmaktadır. Bazıları, polis eğitimciliği konusunda belli kriterler göz önüne alınarak seçilmiş ve akabinde bununla ilgili teorik ve uygulama ile ilgili bilgileri almışlardır. Buna örnek olarak, İngiltere'deki polis eğitimcileri konusunda, 'polis eğitimcileri dokuz haftalık bir kursa katılmaktadır, bu kurs temel olarak insan psikolojisini anlama yöntemleri üzerinde durulmaktadır. Bütün bunlar, sadece özel kriterlerle kaliteli bir polis eğitimcisinin bu işleri yapabilmesini sağlamak ve olgunlaşma süresini kısaltmaktır' (Karaman, 1993: 19).

Diğer bazıları ise, polis eğitimcisi olarak seçilmeden ve atanmadan önce bu işi yapabilecek gerekli bilgi beceri ve tecrübeye sahip oldukları kabul edilmektedir. Buna örnek olarak, şu anda polis okullarında öğretmen emniyet müdürü sıfatıyla görevlendirilen ikinci sınıf emniyet müdürlerini örnek verebiliriz. Polis okullarında rütbeli olarak derse giren emniyet hizmetleri sınıfından personelle yapılan mülakatlarda hangi derslere girdiğini sorulduğunda; herhangi bir branşlaşma olmadığı, bir yıl trafik dersine giren görevli, diğer yıl silah ve atış, beden eğitimi ve yakın savunmaya veya polis meslek mevzuatına girdiğini belirtmişlerdir.

Polis eğitimciliği, bazı polis eğitimcileri için bu mesleklerinin bir başlangıcı, bazıları içinse mesleklerinin sonuna kadar yapacakları bir iştir. Buna örnek olarak, birincisine, Polis Akademisi'nden mezun olan komiser yardımcılarının polis okullarına tayin edilmesini verebiliriz. İkincisine, Türkiye'deki ikinci sınıf öğretmen emniyet müdürlerini örnek olarak verebiliriz. Bazıları için kariyerlerinde kolay ilerleyebilmek için bir yol. Bununla ilgili olarak, Argent şöyle demektedir, 'Bazı ülkelerde özellikle Kuzey Amerika'da bir üst rütbeye terfi etmede polis eğitimciliği konusunda tecrübe sahibi olmak önemli bir avantaj olarak kabul edilmektedir' (Karaman 1988: 78).

21. yüzyılda polis eğitimcileri konusunda, İngiltere Polis Federasyonu Başkanı Fred Broughton şöyle demektedir; 'İyi bir polis eğitimcisi, teorik anlatımı, pratik uygulama ve teknolojik tecrübeyi bir araya getirerek eğitilen kişinin en iyi anlayabileceği şekilde hizmetine sunan kişidir' (Broughton 2000: 20). Polis eğitimcileri, eğitim programlarını uygulanmasında birinci derecede sorumluluk sahibidir. Polis eğitimcisinin, bilgi birikimi, tutum ve davranışları öğrenciyi doğrudan etkilemektedir.

Diğer bir açıdan polis idarecilerinin ilki olan sınıf komiserleri içinde Fielding şöyle demektedir; ‘Polis temel eğitiminde komiserin etkinliği büyüktür. Eğer yeni polis memuru adayı sert bir komiserin emrinde ise, iyi polis olmanın birinci şartının sert olması gerektiğine inanacak ve kadroya çıktığında bu şekilde davranacaktır. Eğer profesyonel bir komiserin emrinde ise, polis memurları görevlerinde profesyonelle davranmaktadır’ (Karaman 1988: 80). Yine bu konu ile ilgili Türkiye’de polis okullarında eğitimci olarak görev yapmış kişilerle yazarın yapmış olduğu mülakatlarda, stajyer polis memuru adayları üzerinde eğitimcilerin ve yöneticilerin tavırlarının, davranışlarının, mesleki ve insani değerlere verdiği önemin polis kültürünün oluşmasında çok etkili olduğunu çok acık bir gerçektir. Polis temel eğitiminin verildiği Polis Akademisi ve polis okullarında idarecilerin ve eğitimcilerin tutum ve davranışları stajyer polis memurları veya amirlerinin polislik anlayışlarının ve karakterlerinin oluşmasında önemli bir etken olacaktır. Bu durum aynen vatandaşa yansıtılacaktır. Eğer iyi polis olmanın ölçüsü olarak, dik durmak, esas duruşunu iyi göstermek, sert olmak veya yumuşak olmak, asık suratlı olmak veya güler yüzlü olmak gibi hususların davranış olarak benimsenmesi ve vatandaşa bu şekilde davranılması veya vatandaşın karakola gelince böyle olması beklenmesi, ilk öğrenildiği yer, bu polis temel eğitim merkezleridir. Polisin polislik kültürünün çekirdekleri burada atılmaktadır. Bunun içindir ki, eğitim kurumlarındaki eğitimcilerin tutum ve davranışları çok önemlidir.

İster Metropolitan Polisindeki polis eğitimi olsun, isterse bunun dışındaki kategoride değerlendirilen diğer 42 polis teşkilatında olsun, ikisinde de en alt rütbeden, en üst rütbeye kadar olan arada insanlar günlük olarak, eğitilen polis memurları ile şu veya bu şekilde ilişkileri olur. ‘Bununla beraber günlük polis eğitim faaliyetlerinden sorumlu olanlar sadece, polis memurları, komiserler ve başkomiserler olarak alt seviyedeki üç rütbedekilerdir’ (Argent, 1988: 85). Metropolitan polisindeki bu polis eğitimcileri yukarıda, saymış olduğum üç rütbe seviyesinde kadroda aktif görev yapan polislerden görevlendirilmektedir. Polis temel eğitim için 104 haftalık gibi uzun bir dönem var. Bir biri arkasından serpiştirilen eğitim dönemleriyle, yeni polis memuru adaylarını gerekli şekilde eğitilerek, istenilen bilgiyi almaları sağlanır. Bu sürede polisin eğitilmesi kompleks bir meseledir. Yeni polis memurlarının istenilen seviyeye, bu eğitim süresince gelmeleri, polis eğitimcisinin bilgi, beceri, tecrübesine, değerlendirme ve ıslah etme kabiliyetine bağlıdır.

Özellikle, polis eğitimcilerinin, bu şekilde kendilerinden beklenen görevini yapabilmeleri için, polis hizmet içi eğitim sistemini kurmaya bağlıdır. Polis eğitimcileri, mutlaka bir yılda birkaç defa meslek içi eğitimden geçirilmeli. Bu kurslar adeta birbirinin devamı olmalıdır. Her kursta, eğitimciler tarafından tespit edilen aksaklıkların giderilmesi için, karşılıklı fikir alışverişinde bulunmalı ve bir dahaki kurslar veya toplantılar için mutlaka hedefler belirlenmeli ve tekrar bir araya gelindiğinde hedeflerin ne kadarının gerçekleştirildiği ve gerçekleştirilemeyen hedeflerin, niçin gerçekleştirilemediği konusunda eksiklikler tespit edilmelidir. Bu yolla, bu zor şartlar altında, polis temel eğitimin programına eğitimcilerin eğitimi yavaş yavaş devreye sokulmuş olacaktır. Polis eğitimcileri ile ilgili olarak Fielding şöyle demektedir; ‘Polis eğitimcilerinin eğitim kursu seminer şeklinde ve karşılıklı tartışma ve fikir alışverişi şeklinde olmalıdır. Bu şekildeki bir eğitimle, kursiyer eğitimciler meslektaşlarının farklı yorum ve düşüncelerinden yararlanarak kursun daha etkili olması sağlanmış olacaktır’ (Karaman 1988: 71).

Bu uygulama, bazıları için sadece eğitim konusunda tecrübe sahibi olmak şeklinde kabul edilirken, diğerleri içinse normal yaptıkları polislik görevinin bir parçasıydı. ‘Polis eğitimcilerinin çoğu polis eğitimcisi olduğu dönemlerde şahsi olarak yeterli derecede faydalı olduklarına inandıklarını belirtmişlerdir’ (Argent, 1988: 85). Ayrıca polis eğitimcileri, birisine özellikle polislik gibi çok hassas bir görevde bilgi aktarmanın zorlukları konusundaki tecrübelerini daha da artırmış oldular. ‘Bununla, polis eğitimcilerinin polis eğitimi süresince polis eğitimine olan ilgi ve alakalarının artışı görüldü’ (Argent, 1988: 85). Özellikle, polis eğitimciliğindeki teknik konudaki bilgilerini artırırdılar. Polis eğitimcilerinin, eğitimci olarak çalıştığı sürenin, polislik kariyerinde kendileri için bir avantaj olacağını ve bu avantajın özellikle rütbe terfisinde olumlu bir etki yapacağını düşünenlerde vardır. Bull ve Horncastle’nin belirttiğine göre;

‘Metropolitan polis eğitim merkezinde, özel olarak seçilmiş polis eğitimcilerinin görev yaptığı, modern öğretici metotlarla polis temel eğitimi verilmektedir ve gerçek hayattaki kadro uygulamalarından örnekler verilmekte ve yapılan hatalar kritik edilmektedir ve sosyal bilimlerle ilgili dersler verilmektedir’ (Bull ve Horncastle, 1983: 36).

Şimdiye kadar, İngiltere ve Galler'de 42 adet polis teşkilatının dışındaki Londra Metropolitan polisindeki polis eğitimcilerinin durumuna değindik. İngiltere ve Galler'de polis temel eğitimini veren altı adet bölge Polis Okulu vardır. Bu okulların her türlü donatımı İçişleri Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Bir polis memuru, polis eğitimcisi olmak isterse bu sistem içinde, öncelikle öğrenci eğitici kursunu tamamlamış olması gerekir. Bu kurs York eyaletinin kuzeyinde bulunan Harrogate'de İçişleri Bakanlığına bağlı orijinal adı (Central Planing Unit) olan Merkezi Planlama Dairesinin, polis eğitimcisi ve değerlendirmesi şubesince yapılmaktadır. Burası, ülke genelinde CPU (Merkezi Planlama Dairesi) olarak bilinir ve buraya müracaat etmeye uygun şarta ki polis memurları ve diğer rütbedeki polisler kendi polis teşkilatlarından buraya gönderilir. Bu kurs dokuz hafta sürer ve yedinci sekizinci haftaları kursiyer polis eğitimcilerine uygulama yaptırılır ve başarılı görülenler, polis eğitimcisi olarak kendi teşkilatlarına gönderilir. Bu kursta oldukça sıkı bir eğitim verilir, başarısızlık oranı % 2 civarındadır. Burayı Londra Polisinin eğitim merkezi olan Hendon'la kıyaslırsak daha başarılı oldukları görülür (Argent, 1988: 87).

Meslek kariyerindeki ilerlemeyi, polis eğitimcisi olarak devam ettirmeyi tercih etmişse, polis eğitimcisi kursunu başarıyla tamamlayan kursiyerler, kendi birimlerine dönerler. Eğer bunlar teşkilata alınan yeni polis memurlarının eğitimi ile ilgilenmek isterlerse, İngiltere ve Galler'de 43 adet emniyet teşkilatına hizmet veren altı adet polis okuluna müracaat edebilirler ve müracaat ettikleri bölge polis okulunda veya kendi teşkilatının polis eğitim merkezinde boş bir yer olup ta polis eğitimciliği görevine atanıncaya kadar daha önceki görevlerini sürdürürler. Bu durum Metropolitan polisi içinde aynen geçerlidir.

Metropolitan polisinde, polis eğitiminde eğitimci olarak görev alanlar alt seviyedeki üç rütbede (Polis memuru, Komiser, Başkomiser) olmasına rağmen, Metropolitan polis teşkilatı dışındaki 42 polis teşkilatında ise polis memurlarını polis eğitimcisi olarak görevlendirmede çekingen davrandığı görülmektedir. 'Polis eğitimcisi olarak görevlendirilen polis memurları geçici olarak komiser rütbesine terfi etmektedirler ve komiser üniforması giymekte, rütbe ve işaretlerini kullanmaktadır' (Argent, 1988: 88). Bu geçici rütbenin müstakil hale getirilme yetkisi sadece bağlı bulunduğu polis teşkilatından sorumlu emniyet müdüründedir. Bu da eğitim merkezinin veya İçişleri Bakanlığı'nın yetkisi dışındadır. Bu durumu iki sebepten dolayı ortaya

koyulmaya çalışılmıştır. Birincisi, polis eğitimcisinin sorumluluk alanındaki kontrol etme otoritesine sahip olması gerektiği tartışılmaktadır. Bu otorite servis içindeki rütbe hiyerarşik yapısı içinde, en iyi hissedilir ve bu polis disiplin tüzüğünde polis eğitimcisinin tecrübesinden, kabiliyetinden daha ziyade yer almıştır. İkincisi, daha fazla uygulamayla ilgili sebeptir. Polis eğitimcisini eğitim merkezine göndermek demek, bu kişinin iki veya üç yıl haftanın çalışma günlerinde evinden ayrı kalmak zorunda kalması demektir. Bu durum kolayca anlaşılacağı gibi, bu işi yapmaya uygun kalite ve tecrübeye kişileri rütbe cazibesi gibi şeylerle razı etmek zor olmaktadır. Bununla beraber, bu başarısızlık için geçici olarak başarılı olmanın bir yolu budur. Bu ve buna benzer sebeplerden komiser olarak atanan polis memurları bazen geçici olarak başkomiser olarkten atandığı olmaktadır. Buna benzer uygulamalar Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanmaktadır. Bununla ilgili olarak, Frost ve Seng şöyle demektedir;

‘Polislik temel konularında, hünerli bir kaç polis memuru polis eğitimiyle görevlendirilir. Bunlara geçici komiserlik rütbesi verilebilmektedir. Bunlar bir seri soruları öğrencilere dikte ettirir ve bunları ezberlemelerini isterdi. Şimdi ise polis eğitimcileri daha dikkatli seçilmektedir ve bunlar belli eğitimden geçirilmektedir ve bunların çoğu eğitimcilik sertifikasına sahiptir’ (Frost ve Seng, 1983: 56).

Diğer taraftan ilginç bir tespit, bu işe müracaat etmeyi isteyen adayların sayısının hayli çok olduğudur. Bununla beraber, doğal olarak polis eğitimiyle ilgilenmenin birçok gerçek sebebi vardır. Bunların yanında, bu imkânla aynı sürede daha üst rütbede olma ümididir.

Bu kısa yoldan rütbe terfisi, herkesin müracaat etmekten çekindiği, yavaş yürüyen ve sırada çok kişinin beklediği sistem için önemli bir yol olacaktır. Bu durum bazılarının polis eğitime ilgi duymaları ümidiyle yapılmış bir piyangodur. Yazarın İngiltere’de kaldığı sürede, gözlem ve mülâkatlarından anlaşıldığına; polis temel eğitiminde, daimi olarak polis olmayan polis eğitimcilerinin yokluğu hissedilmektedir. Birisi hariç tutulursa her seviyedeki polis eğitiminde, polis olmayan polis eğitimcilerinin yokluğu hissedilmektedir. Bu hariç olan yer ise Bramshill Polis Kolejidir. Uzun yıllardan beri burada polis olmayan polis eğitimcileri görevlendirilmektedir. Bununla ilgili olarak, Home Office Raporu’nda şöyle denilmektedir; ‘Bramshill’deki polis eğitiminde sürekli görevli olan personel belli bir elemenden sonra bu görevle görevlendirilirler. Bunların performansı gözlenir, örnek

olarak her sivil polis eğitimcisi birisi polis olmak üzere ikili gruplar halinde görev yaparlar' (Home Office Refort, 1983: 12). Bunların statüsü üniversite öğretim üyesine eşittir. Bu şekilde iyi bir yapılanma olmasına rağmen, diğer polis eğitimi ile ilgili bölümlerde bu konu ile ilgili göze çarpan bir belirti yoktur. Yani, diğer polis okullarında sivil polis eğitimcisi yoktur. Sadece, bazılarında beden eğitimi ve yakın savunma derslerine dışarıdan sivil eğitimciler gelmektedir. Bunun sebebi belki de şu olabilir; Bramshill'de polis eğitimine katılanlar genellikle rütbeli olanlardır.

3.4.2.2.1.1. Türkiye'deki polis temel eğitim kurumları ve Polis Akademisi'ndeki eğitimciler

Türkiye'deki polis okullarındaki eğitimcilerin durumuna baktığımızda, bunları üç gruba ayırabiliriz;

- Emniyet hizmetleri sınıfından olan öğretmen emniyet müdürleri,
- Emniyet hizmetleri sınıfından idari kadroda görevli olup da, aynı zamanda derslere girenler,
- Emniyet hizmetleri dışındaki polis eğitimciler.

Buradaki eğitimcilerin sayısal durumu ve oranları şu şekildedir. 'Polis okulu ve müdür yardımcılarının sayısı 39 ve eğitimcilerin içindeki oranı %4,2. Öğretmen emniyet müdürlerinin sayısı 178 ve eğitimcilerin içindeki oranı %25,2. Şube müdürlerinin sayısı 31 ve oranı % 4,4. Emniyet Amirlerinin sayısı 39 ve oranı %5,5. Başkomiserlerin sayısı 50 ve oranı %7,1. Komiserlerin sayısı 122 ve oranı %17,1. Komiser yardımcılarının sayısı 189 ve oranı %26,6. Polis memurlarının sayısı 11 ve oranı %1,6. Öğretim görevlisi (dışarıdan) sayısı 28 ve oranı %4,1. Avukat ve doktor sayısı 16 ve oranı %2,5. Öğretmen sayısı 13 ve oranı %1,7. Toplam sayı 706.'

Şimdi, bu üç grubun da durumlarını özetlemeye çalışacağım. Öğretmen emniyet müdürleri ikinci sınıf emniyet müdürü rütbesinde ve polis teşkilatımızda ki plansız rütbe terfi sisteminden dolayı, bir üst rütbeye kadrosuzluktan dolayı terfi edemeyen kişilere kadro açmak için oluşturulmuş bir kadrodur. Buraya atanan kişilerin, eğitimcilik yetenek ve kabiliyetlerine bakılmadan ve herhangi bir elemeye tabi tutulmadan bu işi yapmaya

gönüllü olup olmadığına bakılmadan, hatta burada çalışmak istemeyen kişiler bile buralara atana bilmektedir.

Bununla ilgili olarak, daha çarpıcı ve enteresan bir sonuçta, Aytaç ve Bilir'in 223 öğretmen emniyet müdüründen, 100 kişi üzerinde yapmış olduğu bir ankette sorunun biriside 'yukarda belirtmiş olduğumuz Umur Talu'nun 26.06.1998 yılındaki Milliyette yazdığı makalesinde, polis okulları ile ilgili olarak yaptığı değerlendirmeyi doğru buluyor musunuz?' (Aytaç ve Bilir, 1999: 46). Bununla ilgili sonuçları şöyledir; 'Bu soru ile ilgili olarak verilen sonuçlar hemen tamamı (%95), Umur Talu'nun anlatımını %100-%80 arasında doğru bulduklarını ifade etmişlerdir' (Aytaç ve Bilir, 2000: 313). Hem Umur Talu'nun, hem de Aytaç ve Bilir'in yapmış olduğu değerlendirmelerinden anlaşıldığı şekliyle, polis okuluna atanan öğretmen emniyet müdürlerinin, buralarda çalışmak istemedikleri halde buralara tayin edildiği, kendilerinin çalıştıkları kurumlara küskün oldukları vurgulanmaktadır.

Diğer taraftan, polis okullarında ki eğitimcilerin içinde en fazla sayıya sahip olan grup ise, 189 kişi ve %26,6 oranla komiser yardımcılardır. Bunlar, Polis Akademisi'nden mezun olunca doğrudan eğitim kurumlarına tayin edilen, daha önceden herhangi bir meslek tecrübesi olmayan kişilerdir. Polislik mesleğinin ilk adım olan, polis eğitim kurumlarında, eğitimcilerin teorik ve uygulamalı eğitimde en iyileri olması gerekir. Polis olacak aday her türlü mesleki bilgiyi ilk olarak bu eğitimcilerinden alacaktır. Bununla ilgili olarak Fielding şu şekilde demektedir; 'Polis eğitimcileri polis memur adayının ilk model alacağı kişidir. Bu kişiler polislik konusunda geniş tecrübesi olan veya belli konuda uzmanlaşmış kişiler olmalıdır' (Karaman 1988: 69).

Eğitim kurumlarında eğitimci olarak görev yapan kişiler belli bir süre sonra, bu yapılan araştırmalara göre 18 aya kadar varan sürede eğitimci ulaşabileceği en yüksek verim noktasına ulaşıyor. Bundan sonra, bu kişinin bilgileri güncelliğini yitirmektedir. Bunun için İngiltere, Galler ve Honkong gibi daha birçok ülkede, polis eğitimcileri iki yıl azami üç yıl buralarda görevlendirilmekte, sonra tekrar aktif görevlerine dönmektedirler. Fakat kadrodaki eski görevlerine dönen bu eğitimciler, eğitimcilikten uzak kalmamaktadırlar. Çünkü yukarda saydığım ülkelerde, polis eğitimi sadece okulda teorik olarak verilmemekte, bunun yanında kadroda uygulama yaptırılmakta ve bu polis eğitiminin vazgeçilmez bir parçası olmaktadır. Bu şekilde okul ve kadro arasındaki bu eğitim şekline sandviç yöntemi denmektedir. Örneğin, İngiltere'de 104 haftalık polis

temel eğitiminde, bu sürenin ancak % 25'lik kısmı teorik olarak okulda verilmekte, kalan diğer süre kadrodaki eğitimcilerin gözetiminde yapılmaktadır. Yani, okulda iki veya üç yıl görev yapan eğitimci, eski görevine döndüğünde, yine eğitimciliğe devam etmektedir. Bununla ilgili olarak Semiz ve Gökçe de şöyle demektedir; 'polis eğitim kurumlarındaki eğitimcilerin Emniyet Teşkilatı içerisinde yer alan eğitim birimlerinden ve üniversitelerdeki program geliştirme uzmanlarından yararlanmalıdır. Böylece, polis eğitimcilerinin bilgi ve becerilerinin sürekli yenilenmesi ve geliştirilmesi sağlanacaktır' (Semiz ve Gökçe, 1998: 11).

Bizdeki polis temel eğitiminde, görevlendirilen öğretmen emniyet müdürlerinin kalma süreleri ile ilgili bir sınırlandırma yoktur. Bazıları, tayin olduktan çok kısa bir süre sonra (iki-üç ay) başka göreve atana bildiği gibi, emekli oluncaya kadar burada kalanlar vardır. İdareci olarak görev yaparken derslere girenler; bunların, rütbeleri ve meslekteki kıdemi, Polis Akademisi'nden yeni mezun olmuş komiser yardımcısından, birinci sınıf emniyet müdürüne kadar farklılık göstermektedir. Hatta çok az sayıda da olsa, (11) polis memurlarından da olmaktadır. Bunları toplam sayısı 471 olup oranı %66.7. Bunların hepsi üniversite veya Polis Akademisi mezunlardır. (11 adet polis memuru hariç) Bunlar da, kadroda çeşitli birimlerde farklı sürelerde çalışmış, belli bir sürede burada çalıştıktan sonra, (bu süre illere göre değişmekle beraber üç ile beş yıl arasında değişmekte) başka bir göreve atanabilecek kişilerdir. Hatta bunların %26,6 kısmı, komiser yardımcısı olup, Polis Akademisi'nden mezun olduktan sonra, doğrudan eğitim kurumuna atanmışlardır. Özel gayretleri olanlar hariç, bunlarında özel olarak seçilme durumları yoktur. Eğitim konusunda, özel yetenekleri olup olmadığına bakılmamaktadır. Polis Akademisi'nden mezun olan bir kişi, polis okulunda hukuk ve meslek derslerini verebilir anlayışı hakimdir. Bunlar genellikle mesleki derslere girmektedirler, fakat branşlaşma gibi bir durum olmamaktadır. Bir yıl trafik dersine giren bir kişi, öbür yıl disiplin mevzuatı veya polis meslek mevzuatı gibi derslere girebilmektedir.

Diğer bir grup, bunların dışında geçici olarak çeşitli üniversitelerden veya meslek gruplarından (avukat, hâkim, savcı ve doktor) gelen kişiler oluşturmaktadır. Bunlarda geçici olarak bu görevi yaptıkları için, eğitimin iyileştirilmesi veya geliştirilmesi ile ilgili özel bir gayretleri olmamaktadır. Polis eğitiminin, ikinci önemli

bir bölümünü oluşturan Polis Akademisi'nde, orta ve üst sınıf amirlerinin polis temel eğitiminin verildiği bir kurumdur.

Şu andaki eğitimcilerin durumuna baktığımızda, kadrolu öğretim elemanları, yöneticilerden öğretim görevlileri, diğer üniversitelerden ve kurumlardan gelen ders görevlileri ve birde Polis Akademisi kadrosu dışında emniyet hizmetleri sınıfında çalışanlardan ders görevlisi olarak görevlendirilenlerdir. Bunların geçen yıl ki sayıları ve genel eğitimciler içindeki oranı şu şekildedir;

'Tüm derse giren kadrolu öğretim elemanlarının sayısı 49 olup genel toplam içindeki oranı % 40. Farklı üniversite ve kurumlardan gelenlerin sayısı 38 olup oranı % 31, emniyet hizmetleri sınıfından olup da çeşitli birimlerde çalışan ve rütbeleri birinci sınıf emniyet müdüründen, Polis Akademisi'nden yeni mezun olmuş komiser yardımcısına kadar farklılık göstermektedir. Bunların sayıları 36 olup genel toplam içindeki oranı %29 dur'. Polis Akademisi'nde derse giren eğitimci sayısı yıllara göre değişmekle birlikte, kadrolu eğitimcilerin sayısı dışarıdan gelen eğitimcilerden her zaman az olmuştur. Bu gerçek, bu kurum kurulalı 63 yıl olmasına rağmen değişmemiştir.

Diğer bir grupta, merkez teşkilatında APK (Araştırma Planlama Koordinasyon) uzmanlarından veya Teftiş Kurulu'nda Polis Başmüfettişi olarak görev yapan kişilerin eğitimci olarak görevlendirilmesi. Bunlar, genellikle uzun yıllar kadrodan uzak kalmış, özel bir yöntemle eğitimci olarak seçilmemiş, sadece haftada dört saat derse gelerek bu görevi yapan kişilerde vardır. Bir de yaş haddinden emekli olmuş eğitimciler vardır, bunların çoğunun yaşı 70 yaşının üzerindedir. Aynı sınıftaki bir derse çok farklı gruptaki kişilerin girmesi, Polis Akademisi'nde, ders geçme değil, hoca geçme düşüncesinin hakim olduğu yıllardan beri değişmeyen bir gerçektir. Bir de Polis Akademisi'nde yönetici kadroda olup derslere giren kişiler vardır. Bununla ilgili olarak Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nda şöyle denmektedir;

'Polis Akademisi'nde, öğretim elamanı olarak görevlendirilecek aşağıda gösterilmiştir.

a) Meslek derslerini okutmak üzere akademi kadrosunda görevlendirilen yüksek tahsilli emniyet amiri ve daha yukarı rütbedeki meslek mensupları,

c) İhtiyaç halinde... ek ders ücretli olarak... yüksek öğrenim görmüş meslek mensupları... Görevlendirilebilir' (Polis Yüksek Öğretim Kanununun, 1984: Resmi Gazete, Sayı:18597, Madde: 30/a).

Fakat uygulamada, Polis Akademisi kadrolu elemanlarından komiser yardımcısından, ikinci sınıf emniyet müdürü rütbesindeki kişiler arasında ki her rütbeden kişilerde Polis Akademisi'nde ders vermektedir. Bunlar mesleki derslerden herhangi birisine girebilmektedirler. Çünkü bir emniyet müdürü polislikle ilgili her türlü dersi verebilir anlayışı yaygındır. Bu yıllardan beri değişmeyen bir gerçektir.

21.yüzyıl, dünyadaki büyük değişimlerin cereyan ettiği bir yüzyıldır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte, adale gücü, zihin gücü ile yer değiştirmiştir. Bugün başarılı olmanın belirleyicisi bilgiyi depolamak değil, onu kullanma ve ondan yeni bilgi üretme kapasitesine sahip olmaktır. Bilginin işlenebilmesi, bilgiyi, zenginlik yaratmada en etkin ve tükenmez bir kaynak olarak ortaya çıkartmıştır. Bunun bir sonucu olarak hız, katılımcılık, esneklik, yaratıcılık, iletişim, değişim, yeni yüzyılın yükselen kavramları olarak değer kazanmıştır. Bu kavramların her biri insanın daha çok yetki, daha fazla sorumluluk ve daha üstün akıl gücü kullanmasını işaret etmektedir. Geniş düşünce ufkuна sahip, bireysel yeteneklerini geliştirebilen, inisiyatif kullanabilen, çok yönlü değişme hızına uyum sağlayabilen insan yeni dönemin hedeflediği insan modelini oluşturmaktadır. Yeni dönemin gerekli kıldığı insan modeli yeni bir eğitim anlayışını da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle klasik eğitim anlayışı, yerini öğrenmenin ön planda olduğu aktif eğitim anlayışına bırakmıştır. Eğitimde amaç davranış değişikliği sağlamaktır.

Eğer, amaçlanan davranışlar için verilen eğitim sonucunda bireyde davranış değişikliği sağlanamamışsa eğitimin kalitesinden öte eğitimden bahsetmek olanaksızdır.

Günümüzde eğitimin geliştirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda temel hedef, eğitimi etkileyen bütün unsurları birlikte düşünmek ve hedeflenen amaçlara en rasyonel bir şekilde ulaşmaktır. Hiç şüphesiz eğitimi pek çok unsur etkilemektedir. Ancak bu unsurlardan; okul, öğretmen, öğrenci önemli unsurlar olarak değerlendirilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesindeki çalışmalar çoğunlukla bu ana unsurlar merkezinde yoğunlaştırılmalıdır. Örneğin, mükemmel okullar inşa edilebilir. Okulları en modern araç gereç ve eğitim programları ile donatılabilir. Ancak yetişmiş öğretmen

olmadan bu programların işe koyulması mümkün değildir. Keza isteksiz, motivasyonu düşük öğrencilerle de bu programlardan beklenen fayda sağlanamaz.

Bir ülkenin eğitim programları, o ülkedeki eğitimin niteliği ile doğru orantılıdır. Eğitim politikaları eğitim programlarıyla uygulamaya dönüştürülebilir. Bu nedenle eğitim sisteminde ortaya çıkacak problemlerin çözümü, eğitim politikaları ile eğitim programlarının geliştirilmesine bağlıdır (Tertemiz, 1997:185). Eğitimin verimliliği, bireye kazandırılacak davranışların gerçekçi biçimde tespit edilmesine, bu değişikliklerin sağlanabilmesi için uygun eğitim ortamının düzenlenmesine, öğrenciye, belirlenen hedeflere ulaşmada sistematik rehberlik yapılmasına, hedeflere ne ölçüde varıldığına güvenli bir şekilde kontrol edilmesine bağlıdır (Sezgin, 2000:3).

Günümüzde en iyi öğrenmenin yöntemi yaparak öğrenmedir diyebiliriz. Bu anlamda yaparak öğrenmeyi eğitim programları ile uyumlu hale getirmek gerekmektedir. Y yaparak öğrenmeyi mümkün kılan yeni değişim ve dinamiklerin eğitim programına uyarlanması başında eğitim teknolojilerinin kullanımı gelmektedir. Teorik bilgiler sınıf duvarlarını aşarak öğrenmeyi güdüleyen örnek olaylarla canlandırma, simülasyon, drama yöntemleri ile öğrenciler uygulama içerisine sokulmalıdır. Bunun içinde, tepegöz, slâyt, televizyon, video, cd, dvd ve film gibi teknolojiler eğitim programlarında kullanılmalıdır.

Kullanılan her teknoloji öğrencide eşit düzeyde etki bırakmamaktadır. Onun için eğitimde kullanılacak araç ve gereçlerin kullanılması ve seçiminde duyarlı davranılması gerekmektedir.

Öğrencilere her konuyu değil öğrenmesi gereken ve uygulamada ona lazım olacak konuların seçilerek öğretilmesi etkin bir eğitim programı için önemli husustur. Konuların ihtiyaca göre belirlenmesi önemli olduğu kadar bilgilerin öğrenciye aktarılması da o derece önemlidir. O halde eğitimde kullanılacak teknolojilerin seçimi ayrı bir uzmanlık gerektirmektedir. Öğretilecek bilgiler hangi eğitim teknolojisi ile öğrencilere en iyi bir şekilde aktarılabilir? Hangi teknoloji bilgiyi davranışa dönüştürmede etkin rol oynar? Konulara göre ne tür bir film, örnek olay veya slâyt kullanılmalıdır? Öğrenciyi güdüleyen ve öğrenmeyi teşvik eden hangi eğitim teknolojisi kullanılmalıdır? Öğrenme ağırlıklı olarak konular hangi formatta yazılmalı ve nasıl bir yazım tekniği ile öğrencilere sunulmalıdır? Bu soruların cevapları ancak eğitim

teknolojisi alanında uzman eğitimciler, gelişim ve program uzmanları tarafından verilebilir. O halde eğitimdeki evrensel yeni gelişim ve dinamiklerin eğitime yansıtılabilmesi ancak eğitim bilimi esasları çerçevesinde alanda uzmanlarla yapılacak işbirliği sonucunda oluşturulacak eğitim programları ile mümkündür. Eğitimdeki yeni dönüşümler ancak iyi organize edilmiş bir eğitim faaliyetleri ile anlamlandırılabilir.

Güvenlik hizmetlerinde etkinliğin, profesyonelleşmenin ve yüksek kalitede hizmet sunmanın ancak eğitimin kalitesinin yükseltilmesi ile gerçekleştirilebileceği bilinen bir gerçektir. Polisin modern dünyadaki yeni fonksiyonları değişmektedir. Polis artık hukukçuluğu yanında sosyologdur. Polislik “güvenlik mühendisliği” haline gelmiştir.

Polis temel eğitim kurumlarında öğretim programları üzerinde yapılan detaylı incelemeler ve bilimsel araştırmalarda eğitimin teori ağırlıklı olduğu, öğretilen bilgilerin davranışa dönüştürülemediği, ideal bir eğitimde olması gereken bilgi, teknik, taktik ve davranış boyutlarından bu kurumlardaki eğitimlerde sadece bilgi ve teknik boyutlarının mevcut olduğu, uygulama yeteneği kazandırmaya yönelik taktik ve davranış boyutlarının ise bulunmadığı tespit edilmiştir.

3.4.2.3. Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi

Meydana gelen değişimleri yakalayabilmek ve bu değişimler çerçevesinde polisin yetiştirilebilmesi için çağdaş eğitim programlarına ihtiyaç hasıl olmuştur. Bu amaçla polislerimize hangi bilgiler öncelikle verilmesi gerekmektedir. Bu amaçla üniversiteler ile işbirliği yapılarak bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada amaç polis okullarında öğrencilere verilmesi gereken bilgilerin neler olduğunun konu bazında belirlemektir. Yapılan çalışma üç aşamadan oluşmuştur

Şüphesiz, rasyonel eğitim programları eğitim ihtiyacına göre yapılan programlardır. Mesleğin yapılmasında gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışların neler olduğunu ortaya koyamadan, ihtiyacın hangi bilgi, beceri, tutum ve davranışların eksikliğinden kaynaklandığını saptamadan yapılan eğitim programları eğitimden beklenen yararın sağlanması oldukça zordur. Bu nedenle polis mesleğinin yapılmasında gerekli olan bilgi, beceri ve tutum ve davranışların neler olduğunun ortaya konulması için meslek analizlerinin yapılmasına karar verilmiştir.

Nitelikleri ne olursa olsun her sistemin belirli amaçları vardır. Sistem, belirlenen amaçlara göre düzenlenmelidir. Öğretme-öğrenme sistemi geliştirmenin başlıca aşamalarından birisi de amaçların tespitidir. Program geliştirme sisteminin amaçları, öğretim süreci sonunda öğrencilerde beklenen davranışları gösterir. Amaçlar sistem geliştirmede öğretimin kapsamının tespiti, uygulanacak yöntemlerin kullanılacak eğitim teknolojileri ve malzemelerin seçimi, kapsamın düzenlenmesi ve eğitim etkinliğinin belirlenmesi yönünden önemlidir. Amaçların tespitinde bir önceki konuda anlatılan iş hayatının ihtiyaç ve olanaklarının tespit edilmesi yanında hizmet sunulan vatandaşın polisin hangi davranışları sergilemeleri ile ilgili düşüncelerinin öğrenilmesi ve ona göre hizmet üretilmesi çağdaş polislik için oldukça önemlidir. Bu amaçla, polisin sıklıkla iletişim içerisinde bulunduğu;

Adli Birimler, üniversiteler, basın kuruluşları, sendikalar, barolar, esnaf odaları temsilcileri ve çeşitli vatandaş kesimlerinin nasıl bir polis görmek istedikleri yönündeki algılarının öğrenilmesi, nasıl bir polis yetiştirileceği konusunda çalışma yapanlara önemli bir ışık tutacağı düşünülmüştür. Bu amaçla üniversitelerle ortak bir çalışma yapılması kararlaştırılmıştır. Anket sonuçları uzmanlarca değerlendirilmiş ve bu değerlendirme sonucunda;

Açık uçlu sorulara verilen cevapların analizleri neticesinde; polisin daha sosyal olması, rahat iletişim kurabilme yeteneği kazandırılması, insan psikolojisini anlayabilmesi, yabancı dil bilmesi, genel hukuk bilgilerinin verilmesi ve eğitim programlarının teorikten ziyade uygulama ağırlıklı olması gibi ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır.

3.4.2.4. Kuramsal bilgilerin derlenmesi

Meslek analiz çalışmaları , Avrupa Konseyi ile birlikte yapılan Türk polisi eğitim ihtiyaçları fizibilite çalışmaları , alanda yapılan diğer çalışma sonuçları, üniversiteden alan uzmanları ile polis uzmanlarının değerlendirilmesi neticesinde;

1-Polis temel eğitim programlarında teori ile pratik arasında bağlantı olmadığı,

2-Eğitimler teorik ağırlı olduğu ancak teorik ağırlıklı bir eğitim, yasal, teknik, taktik ve davranışsal olarak dört bölümden oluştuğu ve bu bölümlerden yasal ve teknik bölümleri kısmen verildiği, taktik ve davranışsal bölümlerinin ise verilemediği,

3-Eğitim programlarında eğitim teknolojilerinin yeterince kullanılmadığı,

4-Mevcut ders müfredat programları ve kitaplarının polis görevlilerince hazırlandığı, ancak insan odaklı polisliğin polis şablonu ile yetiştirilen polislerle gerçekleştirilemeyeceği, bilimsel çevrelerle ortaklaşa bir çalışmanın günümüz polisinin yetiştirilmesinde gerekli olduğu,

5-Eğitim programlarının beceri kazandırma eğitiminden uzak,klasik olduğu gibi gerçekler ortaya çıkmıştır.

3.4.2.5. Modüler Eğitim Projesi

Eğitim programları bir amaç değil,polis davranışlarında beklenen değişimin sağlanması için bir araç olarak değerlendirilmiştir. Polisin eğitimi için tespit edilen bilgilerin öğrenci tarafından kolayca öğrenilebilmesi için çağdaş yöntemlerin kullanılması düşünölmüştür.Belirlenen amaçları gerçekleştirecek eğitim programlarının oluşturulabilmesi ve bilimsel bilgidan azamı derecede yararlanmak amacıyla “Modüler Eğitim Projesi” hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.Anılan Eğitim Projesi Avrupa Konseyince de desteklenmiştir. Diğer taraftan sözü edilen proje Emniyet Genel Müdürü başkanlığında toplanan eğitim şurasında da müzakere edilmiştir. Projenin amacı ise çağın gereklerine göre polisin yetiştirilmesi amacıyla aktif öğrenmeyi sağlayan, yaparak öğrenmeye olanak tanıyan, eğitim teknolojilerinden azamı yararı sağlayan çağdaş bir eğitim materyallerinin hazırlanmak olarak tespit edilmiştir.

Polisten beklenen davranışların oluşturulabilmesi için, eğitim alanında meydana gelen değişim, gelişim ve dönüşümler, iyice algılanmalı, anlamlandırılmalı ve amaçlar doğrultusundan yorumlanmak suretiyle polis eğitimine aktarılmalıdır.

Eğitimden rasyonel bir şekilde yararlanabilmek için, eğitim süreçleri bir bütün olarak değerlendirilmeli, başlatılan eğitim çalışmaları, kişisel değerlendirmeler dışında tutularak, kesintisiz bir şekilde devam ettirilmeli ve eğitim faaliyetleri, kurum ve çalışanların amaçları doğrultusunda rehberlik anlayışı içerisinde denetlenmeli ve geliştirilmelidir.

Eğitim kurumunda öncelikli olarak eğitim programlarının geliştirilmesi eğitimin verimliliği açısından oldukça önemlidir. Eğitim teknolojilerinin kullanıldığı etkin eğitim

programları oluşturulmadan eğitim süresi ne kadar artırılsa artırılsın istenilen sonuca ulaşılması oldukça zordur.

Öğretmen, öğrenci ve eğitim programları merkeze alınmadan yapılan eğitimi geliştirme çalışmaları, fiziki mekânlar ve tabelaların değiştirilmesiyle sınırlı kalırken, kurum yöneticileri de dâhil olmak üzere herkes eğitimin yetersizliğinden şikâyet etmeye devam ede gelirler.

SONUÇ

Eğitim, bireylerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarına yardımcı olan bir sũreçtir. İnsan niteliğinin ve davranışlarının geliştirilmesinin yolu eğitimden geçer. Őlkeler gelişebilmek, uluslararası seviyede söz sahibi olabilmek, ekonomik gũcũnũ artırmak ve 21. yũzyıla en iyi bir biçimde hazırlanabilmek için sũrekli kendilerini yenilemekte ve eğitim olanaklarını artırma yoluna gitmektedir.

Konu Tũrk polisi açısından incelenecek olursa; toplumun beklenti dũzeyinin, yasa ve yonetmeliklerin, suç ve gũvenlikle ilgili unsurların hızla değişmesi ve bu değişimin gelecek yũzyılda daha da artan bir ivmeyle hızlanacak olması, polisin eğitimi konusunun önemini daha da artırmaktadır. Bugũnũn anlayışı ve yaklaşımları ile yarınki toplumun gũvenlik ihtiyaçlarına ve sorunlarına çözũm bulabilmek oldukça gũçleřecektir. Bu nedenle, polisin hem hizmet öncesindeki temel eğitiminde etkili bir şekilde yetiştirilmesinde, hem de hizmet içinde sũrekli olarak kendini yetiştirip yenilemesine olanaklar tanınmalıdır.

Tũrkiye'deki polis temel eğitiminde, eğitimin daha çağdaş olması ve buralardan yetişen memur ve amir polisimizin 21. yũzyılda vatandaşlarının gũvenlik ihtiyaçlarını cevap verebilmesi ve daha demokratik bir tutum ve davranış içinde olması için, çağdaş Őlkelerdeki uygulamaları ve bizim toplum yapımızın ihtiyaçları da göz önüne alınarak polis eğitimcilerimizin nasıl olması gerektiğini şu şekilde sıralayabiliriz.

Polis okullarındaki, emniyet teşkilatının yıllardan beri yanlış personel politikalarından dolayı, kadro açmak için şu veya bu sebepten kũskünlũđũ olan, isteksizlik olarak çeşitli nedenlerle öğretmen emniyet müdürlũđũne atanan polislerini uygulamasının kaldırılması gerekir. Bunun yerine, komiser rũtbesinden, şube müdürü rũtbesine kadar olan rũtbe sınıfındaki amirlerden, istekli ve gönüllũ olanlar arasından akademik çalışması olanlar (yüksek lisans ve doktora) sınavla polis eğitimciliğine seçilmelidir. Bu seçim objektif ve bilimsel olmalıdır. Seçilen eğitimciler, eğitimcilerin eğitimi kursuna alınmalı, bu kursta eğitimcilikle ilgili teorik bilginin yanında uygulamada olmalıdır. Ayrıca polis eğitimcileri yılda iki-ũç kez bir araya gelerek polis

eğitiminin aksaklıkları ile ilgili olarak seminer düzenlenerek karşılıklı fikir alışverişinde bulunmalıdır. Bu polis eğitimcilerinin, eğitim kurumlarında kalma süreleri üç yılı geçmemelidir. Bu süreyi eğitim kurumlarında dolduran eğitimciler, kadrodaki görevlere atanmalıdır. Ama buradaki görevlerinin yanı sıra eğitimcilik görevleri devam etmelidir. Bu şekilde bir eğitimcilik programı uygulayabilmenin diğer bir ayağı da stajyer polis memurlarının temel eğitiminin %100 e yakın kısmının okulda geçmesi yerine, diğer çağdaş ülkelerdeki gibi (İngiltere, A.B.D ve diğer Avrupa ülkelerinde teorik eğitim oran % 25–40 arasında değişmektedir) polis eğitiminin ilk etapta en az % 50 teori ve % 50 kadro uygulamaları şeklinde olmalıdır.

Ancak, Türkiye'nin Emniyet Teşkilatı bu şekilde bir polis eğitimiyle ve eğitimcileri ile Avrupa Birliği'ne girme sürecinde 'Kopenhag Kriterleri içinde yer alan insan hakları konusunun, Türkiye-AB ilişkilerini belirleyen temel unsur olduğunun kabul edildiği bir dönemde' (Özcan, 2000: 94) bu unsurun gerçekleştirilebilmesinde diğer faktörlerin yanı sıra, çağdaş iyi bir polis eğitimi ve polis eğitimcileri ile sağlanabilir. Avrupa Birliği'ne giden yolun büyük bir kısmı karakollardan geçer. İyi bir polis hizmeti, iyi eğitilmiş polisler tarafından yapılabileceği için, ancak çağın gereklerine göre polis eğitimi veren eğitimciler sayesinde gerçekleşebilir. Bu şekilde oluşturulmuş eğitimci kadronun, başarılı olabilmesinin diğer bir koşulu da, polis eğitimciliği ve eğitimciler, emniyet teşkilatı içinde bir branş kabul edilmeli ve atamaları buna göre yapılmalıdır.

Polis okullarındaki polis eğitimcilerin durumu ile ilgili olarak diğer bir husus da, polis temel eğitiminde polis olmayan, kadrolu sivil akademisyenlerin eğitici olarak kullanılmasıdır. Polis eğitiminde polis olmayan personelin çalışmasının birçok yararları görülmüştür. Artık günümüz polisliğinde sadece polislik bilgi ve becerisine sahip olmak yetmemektedir. Bunun yanında, insan psikolojisi, sosyal psikoloji, sosyoloji ve diğer sosyal bilimlerle ilgili konulardan haberdar olması gerekmektedir. Bugünün ve yarının polisi tüm bu sosyal bilimleri, polisin davranış ve uygulamalarına yansıtarak görev yapan polisi olmalıdır. Bu şekilde eğitilmiş olan polis ancak 21. yüzyıldaki güvenlik meselesini, halkını memnun ederek çözebilen bir polis olacaktır. Bu da ancak bu konuda uzman akademisyenlerin bu eğitim kurumlarında aktif olarak hem idari kadroda, hem de eğitim kadrosunda olmaları ile ancak sağlanabilir.

Polis temel eğitiminin ve eğitimcilerinin, Türkiye açısından diğer bir boyutu da, Polis Akademisi'nde orta ve üst derece polis amiri yetiştirilen polis temel eğitimi ve eğitimcileridir. Polis Akademisinde gerçek anlamda bir akademik eğitim verilebilmesi için, kendi akademik kadrosu oluşturmalı ve diğer kurumlardan gelen öğretim görevlilerin sayısı kadrolu elamanlardan az olmalıdır. Akademisyenler yönetimde ve eğitimle ilgili kararlar alınırken bunlarında görüş ve düşünceleri alınmalı ve aynı zamanda karar mekanizmasında söz sahibi olmalıdırlar. Bu açıdan mümkün olursa Polis Akademisi Başkanının akademik kariyeri olmalı, eğitimden sorumlu başkan yardımcısı akademisyen olmalı ve bölüm başkanları da akademik kariyere sahip olmalıdır.

Bundan başka, Polis Akademisi'nde meslek dersleri akademisyen öğretim görevlileri teorik bilgilerinin yanında uygulamadan uzak olmamaları için, kendi konuları ile ilgili kadroda uygulama alanlarında, yılın belli dönemlerinde istedikleri yerlerde, gözlem ve inceleme yapmaları sağlanmalıdır. Bu şekilde sivil akademisyenlerimizde uygulamadaki polislik tecrübelerine güncel olarak sahip olmuş olacaklardır. Ayrıca bu uygulamanın diğer bir faydası kadrodaki uygulamalar ile akademideki eğitimin paralel olması sağlanmış olacaktır. Aynı zamanda Polis Akademisindeki bilim adamlarının, bilimsel gelişmeleri kadrodaki uygulayıcılara aktarma ve karşılıklı fikir alış verişi imkânı olacaktır. Polis Akademisi bu şekildeki faaliyetleriyle Emniyet Teşkilatının beyni gibi yeniliklere yön veren bir fonksiyonu icra etmiş olacaktır.

Polis Akademisi'nde, emniyet hizmetleri sınıfından derse girecek olanlarında akademik kariyeri olmalı ve 'bunlar emniyet amiri ve daha yukarı rütbedeki meslek mensupları olmalıdır' (3087 sayılı Polis Yüksek Öğrenim Kanunu, Madde 30/a). Bunların eğitim kurumunda kalma süreleri de üç yılı geçmemeli. Bu süreyi dolduran eğitimciler kadrodaki görevlerine dönmelidir. Bunların kadroda eğitimcilik görevlerini devam ettire bilmeleri için, uygulamalı eğitimin aynen polis okullarında olduğu gibi burada da teorik ve kadro uygulaması oranı çağdaş ülkelerdeki gibi olması hedeflenmeli ve bu oran en kısa zamanda % 50 teori ve % 50 uygulama şeklinde olmalıdır. İşte bu eğitimciler, kadroda stajyer komiser yardımcılarının kadro uygulama eğitimi ile görevlendirilecektir. Şu andaki dört yıllık Polis Akademisi eğitiminde sadece üçüncü sınıftan dördüncü sınıfa geçildiği yılın Temmuz ayında bir aylık bir staj yapmaktadırlar.

Bu stajda, stajyerler sadece gözlem ve inceleme yapma imkânı vardır. Oysaki çağdaş ülkelerdeki polis eğitiminde, bilgilendirme, anlama, gözlemlene ve usta bir denetimcinin yanında bu işi yaparak öğrenme şeklindedir.

Bu sistem uygulandığı zaman, Polis Akademisi, PMYO ve POMEM' eğitiminin dört yıllık kısmının belli bir kısmı da kadroda çeşitli birimlerde görerek, anlayarak ve eğitimci amirlerinin gözetiminde yaparak, polis eğitimini tamamlayacaklardır. Veya Polis Akademisinden mezun olan komiser yardımcısı 1-2 yıl kadroda çalıştıktan sonra asil kadroya komiser yardımcısı olarak atanmalıdır. Bu şekilde uygulamalar, Kaymakamlarda üç yıl çeşitli yerlerde görev yaparak, bu arda çeşitli kurslardan sonra asil kadroya atanmaktadır. Tıp Fakültelerinin dört ve beşinci sınıflarında, çeşitli birimlerde işi bizzat usta eğitimcilerin yanında yaparak bu işi öğreniyorlarsa, bizde de son bir yılda veya iki yılda, emniyet teşkilatının çeşitli birimlerinde, usta polis eğitimcisi amirlerin denetiminde, Polis Akademisi eğitimini devam ettirmeleri gerekir. Polis Akademisindeki teorik derslerden ve kadro uygulamalarından başarılı olan komiser yardımcılarını kadroya atanmalıdır. Bu şekilde, polis eğitimcisi sistemini uygulana bilmesi için Polis Akademisi'nde eğitim sistemi ve uygulanan program ciddi şekilde gözden geçirilmeli ve köklü değişiklikler yapılması gerekir. İşte bu şekilde bir polis eğitimcilerinin olduğu bir sistemde, Polis Akademisi eğitimcileri ile kadrodaki eğitimciler iki üç ayda bir araya gelip, polis eğitiminin aksaklıkları ile ilgili seminerler ve toplantılar yapılarak, aksaklıkların giderilerek, daha iyi bir polis eğitiminin sağlanması mümkün olabilir.

Mevcut temel eğitimde maalesef eğitimciler kadro uygulamalarından, kadrodaki uygulayıcılarda bu kurumlardaki eğitimden yeterli derecede haberdar olmadığı çok açık bir gerçektir. Örneğin, 1995'ten bu güne kadar Polis Akademisi, kadrodaki staj uygulamaları veya aksaklıkları ile ilgili olarak öğrencilerin staj yapmaları için gönderildiği birim amirleri ile bir toplantı yapma olanağı olmamıştır. Sadece resmi yazı ile bunların hangi birimlerde staj yapmalarını belirtmiş ve olayı bizzat kontrol etme olanağı olmamıştır. Çünkü stajyer öğrencilerimizin staj sonunda aldıkları staj başarı notu ortalaması 100 üzerinden 95'ten aşağı değildir.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda, emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının rütbe ve meslek derecelendirmesinde 'ikinci meslek derecesinde Polis Akademisi Öğretim Görevlisi ve üçüncü meslek derecesinde de Polis Okulu

Öğretmenidir' (3201 Sayılı Emniyet teşkilatı Kanunu, 1937: Madde 13) denmektedir. İşte bu şekilde, hiyerarşik bir yapı içinde olan teşkilatlarda sivil olarak çalışanların denkliği belli olmayınca, eğitimcilere karşı davranışlar ve eğitimcilere sağlanan, oda bilgisayar ve diğer olanaklar kişilerin anlayışına ve inisiyatifine kalmaktadır.

Herşeyden önce, polis eğitiminin yönetim ve yönlendirilmesine esas alınacak bir eğitim politikasının ve felsefesinin belirlenmesi gerekir. Polis eğitim kurumlarında verilen ders müfredatlarının konu ve içeriklerini belirlemek ve bunlar arasında bir bütünlük sağlamak üzere polis eğitiminde tek bir merkezden planlama yapılmalıdır. Araştırmacının şu an çalışmakta olduğu Birleşmiş Milletler Misyonunda, esas amacın Sudan polisinin temel eğitimine katkıda bulunmak olup, 22 büyük eyalette ayrı ayrı düzenlenen eğitimlerin Hartum'da bulunan merkezi planlama birimi tarafından yapıldığı gözlemlenmiştir.

İçişleri bakanı ile Emniyet Genel Müdürünün, ülkenin en büyük kurumlarından biri Emniyet Teşkilatının temel eğitimi konusunda danışacağı bilimsel bir kurul olmalıdır.

Polis eğitiminin üst yönetimi çok başlı olduğundan eğitimin yönetiminden doğrudan kimin sorumlu olduğu belirsizdir. Akademi Başkanı ile "eğitim daire başkanı arasındaki hiyerarşi iyi kurulamamıştır. Polis Akademisi Başkanlığı, sıradan bir daire başkanı gibi görülemez. Görevliler arasına rütbe, kıdem ve hiyerarşi arayışı girmektedir. Polis Akademisi başkanı, mutlaka akademik bir kariyere sahip olmalıdır. Nitekim son atanan Polis Akademisi Başkanının bilimsel kariyeri olan Polis Akademisi öğretim görevlilerinin arasından seçilmesi ümit verici görülmektedir.

Eğitim kurumları arasında bir plan ve program bütünlüğü yoktur. Sözelimi, polis okulları müfredatıyla akademide okutulan dersler arasında hiç bir ilişki bulunmamaktadır.

Polis eğitim kurumlarında halen uygulanmakta olan ders programları oldukça eski ve yetersizdir. Bu müfredatların bir an önce gözden geçirilerek güncelleştirilmesi ve zenginleştirilmesi gerekir.

Eğitim formasyonu olmayan kişilerin, polis eğitim kurumlarına ders görevlisi veya öğretmen olarak atanması yanlıştır. Polis eğitim kurumlarına eğitici olacakların bir

"eğitim formasyonu kazandırma kursu"ndan geçirilmesi ve bu kursu başarıyla bitirenlerin, eğitim kurumlarına sürekli öğretmen olarak atanması yararlı olacaktır.

Polis eğitim kurumlarına yönetici olacakların eğitimden anlayan, sorun çözebilen bir nitelik ve yetenekte akademik kariyer sahibi olması gerekir. Bütün polis eğitim kurumlarında öğrenci ile en çok iç içe olan kişiler, "sınıf komiserleri"dir. Ne var ki, sınıf komiserlerinin kıdemi dışında başında bulunduğu sınıftaki öğrenciden fazla bir görgü ve deneyimi olmadığından öğrencileri yönlendirmekten çok "şekle" boğmakta ve kalıba sokmaya çalışmaktadır. Bunun için, öğrencinin kişiliği ve davranışları üzerinde oldukça etkili olan sınıf komiserlerinin bilgi, kültür ve kişilik itibarıyla temayüz etmiş kişilerden özel olarak seçilmesi, polis eğitiminin niteliği açısından son derece önemlidir.

Polis eğitiminde disiplin, bir amaç ve ceza olarak görülmektedir. Oysa disiplin, bir amaç değil, bir "araç"tır. Öğrenciye belli bir şahsiyet kazandırmak için, ona belli bir serbestiyet tanımak gerekir. Bunun çok kötü uygulamaları Polis Kolejinde ve yer yer diğer polis meslek eğitim kurumlarında araştırmacı tarafından da bizzat yaşanmış, hiçbir formasyonu ve vizyonu olmayan insanlar bu eğitim kurumlarında istihdam edilmiş, eğitim disiplin adı altında olumsuz bir şekilde etkilenmiştir.

Aslında polis eğitiminin sorunları ne kadar çok olsa da çözümlenemeyecek türden sorunların olmadığını düşünmekteyiz. Yeter ki, bu sorunların üstesinden gelebilecek nitelikli ve yetenekli idare ve eğitim kadrosu oluşturulabilsin.

ÖNERİLER

Gerek teşkilatın üst düzey yöneticileri gerekse eğitim yöneticileri bilmelidirler ki; çağdaş, modern bir polisin gerçekleştirilmesinde en önemli öğelerden birisi eğitimidir. Polisimizde istendik tutum ve davranışlar geliştirmenin yolu polis okullarındaki eğitimden geçer. Her türlü sorunun çözümü eğitimle olacaktır. Sorun eğitimse, çözüm de ancak eğitimle olacaktır. Gerekli ve yeterli eğitim verilmediği zaman, kamu düzenini sağlamakla görevli olan polis, bazen kendisi kamu düzensizliğine sebep olmaktadır. Bununda yine çözümü eğitimle olacaktır. Bu doğrultuda;

Eğitim-Öğretim açısından PMYO ve POMEM'lerin konumu, fiziki yapısı ve eğitici kadrosu yeterli düzeye getirilmelidir.

Belli kriterleri taşıyan yerlere Polis Meslek Yüksek Okulu açılmalıdır.

Polisliğe girişte iyi kriterler seçilmesi kaliteli eleman yetiştirmek için iyi bir başlangıç olacaktır.

Eğitim-Öğretim açısından uygun kontenjandan daha fazla öğrenci alınmamalıdır. Polis sayısının çokluğunun kaliteye tercih edilmesi yanlış bir seçimdir.

Uygulamalı eğitime gereken önem verilmelidir.

Herşeyi az bilen veya hiçbir şey bilmeyen polis değil, hizmeti içerisinde bulunduğu branşı ile ilgili konuları en iyi bilen ve her biri uzman olan polisi yetiştirmek hedef olacaktır.

Demokratik bir toplumda güvenlik ve huzuru sağlamakla görevli polis memurlarının etkili ve verimli bir eğitimden geçirilmesi gerekmektedir. Demokratik yaşam ancak demokratik, anlayışlı, bilgili, disiplinli, ahlaklı, kararlı, araştırmacı, yardım sever, yol gösteren, insancıl, hoşgörülü, sabırlı, halkla ilişkileri sağlam olan polisler ile sağlanabilir.

Demokratik hukuk devleti ilkesinin izlenmesinde, kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanmasında önemli görevler üstlenen emniyet teşkilatı mensuplarının, hukuk devleti ilkelerine bağlı, insan haklarına saygılı, bilgili ve nitelikli kişilerden oluşması çok önemlidir.

Günümüzde iyi eğitim görmüş nitelikli polisler olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Etkili ve verimli bir hizmet verilebilmesi için polis eğitiminin günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek biçimde şekillendirilmesine gerek duyulmuştur.

Emniyet teşkilatında hizmet kalitesinin yükseltilmesi için, polis eğitim programlarının geliştirilmesi, standart davranış modelleri ile standart uygulama sürelerinin hâkim olduğu etkili ve verimli bir hizmet anlayışının yerleştirilmesi gereklidir.

Çağdaş polis eğitiminde “teorik değil, uygulamalı eğitim” yapılmaktadır. Unutulmamalıdır ki, eğitimde asıl hedef öğrencinin istenilen davranışlar ile donatılarak nitelikli bir biçimde yetiştirilmesidir. Polis, tutum ve davranışlarıyla çevresine ve topluma model olmalıdır.

PMYO ve POMEM’lerde idarecilik ve eğiticilik görevleri birbirinden ayrılmalıdır. Bunu sağlayabilmek için yasal zemin 2001 yılında çıkarılan “Polis Yüksek Öğretim Kanunu” ile hazırlanmıştır. Yapılması gereken ise Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile ihdas edilen öğretim görevlisi kadrolarının kullanılmasıdır. PMYO ve POMEM’lerde hem idarecilik hem de eğiticilik yapan emniyet mensuplarının eğitim yönünden verimlilikleri birbirini tutmamakta ve geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Meslek katılığı içerisinde idari görevlerin idarecilere zaten başlı başına farklı bir sorumluluk yüklemesi derse girmeden önce gerekli olan eğiticilik bilgi ve becerilerini geliştirmeye zaman ayırmalarını engellemektedir. Eğitici personelin idareci personelden ayrı olması; eğiticilik bilgi ve becerilerini geliştirmeye zaman ayırmasına, eğitimin içeriğini geliştirmeye yönelik çeşitli materyallerin hazırlanmasına, farklı kaynakları takip etmesine, kendi konularıyla ilgili araştırmalar yapmasına ve elde ettiği yenilikleri öğrencilerine ulaştırmasına imkân tanıyacaktır. Eğiticilik profesyonel bir iştir. Bunun bilincinde olarak PMYO ve POMEM’lerde eğitim seviyesinin belli standartlara ulaşabilmesi ve bu seviyenin sürdürülebilmesi için bu kurumlarda görev yapacak eğiticilerin genel kültür, öğretmenlik formasyonu ve alan bilgisi açısından yeterli

olmaları gerekmektedir. PMYO'larda meslek içerisinde öğretim görevlisi olarak görev yapmak isteyen personelin standartları ve aranacak şartlar zaten belirlenmiştir. Yapılması gereken tek şey meslek içerisinde şartları tutanların öğretim görevlisi olarak atanmasıdır.

Dersler birçok üniversitede olduğu gibi öncelik sırasına göre dönemlik veya kredili sistem şeklinde olmalıdır. Derslerin dönemlik olması uygulamalı eğitimlere zaman ayırmayı kolaylaştıracaktır. Polis eğitiminde eleştirilen noktalardan en önemlisi uygulamalı eğitimin eksik olmasıdır. Temel eğitim kurumlarının hepsinde belli standartların yakalanmasıyla derslerin dönemlik olması uygulamalı mesleki eğitime yönelik çalışmalar yapılmasını sağlayacaktır. Derslerin dönemlik olması ile teorik bilgiler kısa sürede öğrencilere verilmiş olacak ve kalan zamanlarda polislik becerilerinin kazandırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmiş olacaktır.

Öğrencilerde sorumluluk bilincinin kazandırılması amacıyla bir takım uygulamalar yapılmalıdır. Bunlardan en önemlisi polis adayının daha öğrenci iken bazı sorumluluklar alabilmesini sağlamaktır. Öğrencilere sorumluluk bilinci kazandırabilmek için öğrencilerin eğitim maliyetine katlanmasını temin edici yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Polis eğitim kurumlarında eğitim-öğretim gören öğrenciler yemek, kitap vb. bazı maliyetlere katkıda bulunmalıdır. Öğrencilerin daha okul aşamasında iken "beleşçiliğe" alıştırılması ve her türlü ihtiyaçlarının Devlet tarafından karşılanması sorumluluk bilinci oluşumu sürecini uzatmaktadır. Bu bilincin kısa sürede oluşturulmasında doğrudan Devletin öğrenci adına harcama yapması yerine, yapacağı harcamalarda öğrencileri aracı olarak kullanması bir yöntem olarak kullanılabilir. Her türlü ihtiyaçları Devlet tarafından karşılanan öğrenciler mezuniyetten sonra sudan çıkmış balığa dönmektedirler. 2 yılın sonunda hayatın gerçeklerinin bir kısmını tam olarak yaşamadıklarından neyi, nasıl, nerede yapacakları, ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları konusunda zorluklar çekmektedirler. Yemeğin maliyetine az-çok katlanan bir öğrenci yemeğini ve ekmeğini israf etmeyecektir. Kitap-kırtasiye maliyetine az-çok katlanan bir öğrenci devletin verdiği kitabı sorumsuzca kullanmayacaktır. Eğitim maliyetine az-çok katılan bir öğrenci kendisine sunulan imkânların kıymetini daha kolay ve daha kısa sürede algılayacak ve tutumları ile davranışları da ona göre şekillenecektir.

Sorumluluk bilinci oluşturma bağlamında zorunlu yatılı uygulamasının kaldırılması tartışmaya açılmalıdır. Ancak Hollanda’da uygulanan ve yatılı olmayan sistemin de getirdiği sorunlar gözden kaçırılmamalıdır. Geçmişten günümüze polis eğitim kurumları “resmi, yatılı ve üniformalı bir okul” olarak tanımlana gelmiştir. Polis halka yakın olmalı ve tecrit edilmemelidir. İsteyen ve imkânı olan öğrencilerin dışarıda kalmalarının önü açılıp bir müddet uygulanabilmelidir.

Polis adaylarında sorumluluk bilinci oluşturma çok önemlidir. Çünkü genç yaşlarda PMYO ve POMEM’lere alınan bir öğrenci eğitimden sonra birçok yasal mevzuatın kendisine vermiş olduğu devlet yetkisiyle polis memuru olarak mezun olmakta ve vatanımızın her köşesinde görev verilmektedir. Bu yaşta belinde silahı, yasal yetkilerle donatılmış bir devlet görevlisi olan ve her zaman vatandaşın gözü önünde bulunan bir polisin sorumluluk sahibi olması önem arz etmektedir. Temel eğitim kurumlarında öğrenci iken gerekli olan sorumluluk bilincini alamamış bir polis adayı meslekte çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu tür problemleri çözemeyenler ise psikolojik rahatsızlıklar dâhil olumsuz bir takım neticelere katlanmak zorunda kalmaktadırlar. Bunun sonucunda ise ilgili polisler hakkında idari ve adli soruşturmalar açılmaktadır. Çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalan bir polisin, mesleğinde ne kadar başarılı ve verimli olacağı, daha doğrusu olamayacağı aşikârdır.

Temel eğitim kurumlarının idarecilerinin eğitim yöneticiliği konusunda uzman olması gerekir. Polis Akademisi Başkanlığı için aranan en az yüksek lisans eğitimi şartı, PMYO ve POMEM müdürleri için de aranmalı hatta gerekirse doktora çıkartılabilmelidir. Eğitim yöneticiliği ayrı bir uzmanlık alanı olup, PMYO’larda görev yapacakların da çok iyi bir eğitim yöneticisi olması eğitimin kalitesini arttıracaktır.

Diğer bir alternatif olarak polis eğitiminde çok başlıktan ziyade tek merkez koordineli bir polis eğitimi sağlanmalıdır. Şu anda hem Polis Akademisi bünyesinde 2 yıllık PMYO’lar polis memuru yetiştirmekte, hem de Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı POMEM’ler polis memuru yetiştirmektedir. Bunun yerine polis eğitimi sadece işi polis eğitimi olan ayrı bir birim tarafından koordine edilmelidir. Bu birim en az müstakil bir daire olarak görev yapmalıdır. Bu birimde polis eğitimi ile ilgili bütün alt birimler bulunmalı ve polis eğitim kurumlarının ihtiyaçları doğrudan karşılanabilmelidir.

ÖSS sınavında belli bir baraj puanı aşan öğrenciler PMYO'ların sınavına müracaat edebilmektedir. Günümüz şartlarında polisliği meslek açısından garanti gören birçok genç ve ailesi üniversiteden ziyade PMYO'ları tercih etmektedir. 18-21 yaş ortalamasına sahip PMYO öğrencilerinin çoğunluğu ÖSS sınavında bir bölüm kazanmasına rağmen üniversiteden ziyade tercihlerini PMYO lehine kullanmaktadırlar. (Son üç yılda PMYO öğrencilerinden ÖSS sınavında bir bölüm kazanmasına rağmen üniversiteye gitmeyip PMYO'yu tercih edenlerin oranı yaklaşık olarak % 58'dir. Herhangi bir yüksek öğretim kurumunu okurken PMYO'yu kazanıp eğitimini yarım bırakarak PMYO'ya gelen öğrencilerin oranı ise % 7 civarındadır. Ancak yine son üç yıllık PMYO öğrencisi içerisinde daha iyi bir meslek bulduğunda polisliği bırakmayı düşünenlerin oranı ise küçümsenmeyecek kadar fazladır.) Bu durum PMYO eğitiminde yeni bir açılımı gerektirmektedir. POMEM'lerde de durum farklı değildir.

Lise sonrası PMYO'ya gelen öğrencilerin çoğunluğu kendilerine veya ailesine göre bir zorunluluktan dolayı PMYO'yu tercih etmektedirler. Bunlardan çoğunluğu ÖSS'de bir bölüm kazanmasına rağmen polisliği tercih edip PMYO öğrencisi olmaktadır. Ancak bir taraftan da üniversite hayali ile yaşamaktadırlar. PMYO'yu polisliğin ilk basamağı olarak görmekten ziyade aynen lise gibi sınıf geçilmesi gereken bir okul olarak görmektedirler. Lisede edinmiş oldukları sınıf geçme alışkanlığı bağlamında çoğunluğu sınıfını geçecek kadar eğitime önem vermektedir. Aslolan ise PMYO'da okuyan bir öğrencinin burayı bir okuldan ziyade mesleği öğrenmesi gereken bir eğitim merkezi olarak görmesi ve bu mesleğe dört elle sarılması olmalıdır. 18-21 yaş ortalaması ile eğitime başlayan PMYO'lar 20-22 yaş ortalaması ile mezun vermektedir. PMYO öğrencileri niteliklerini ise sözel, sayısal veya eşit ağırlık olarak değerlendirmektedirler. PMYO'ya gelmeyip üniversitede okuyan arkadaşları ile görüştiklerinde veya üniversite okuyan öğrencileri gördüklerinde ise PMYO öğrencilerinin çoğunun "keşke" ile başlayan cümleler kurduklarına şahit olunmaktadır. Çünkü çoğunun içinde bir üniversite hayali bulunmaktadır.

Polis teşkilatının geleceği açısından diğer bir sorun ise PMYO öğrencilerinin yaklaşık %99'unun askerliğini yapmamış olmasıdır. Günümüz Türkiye'sinde 36 bin civarında bir polis açığının olduğu göz önüne alındığında, bir de askerliğini yapmayanların askere gitme durumlarında iç güvenlik zafiyetinin ortaya çıkacağı aşikârdır.

Bu kadar polis açığı varken, lise mezunu olarak PMYO'lara alınan öğrenciler üniversite hayali kurarak PMYO'larda okurken, daha iyi bir meslek bulduklarında polislik mesleğini bırakmayı düşünebileceklerini söylerken, sorumluluk bilinci oluşturmanın zorluğu göz önünde iken polis eğitime değişik bir yaklaşım getirmenin zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Bu şartlar altında mevcut çok başlı ve karışık sistem bir kere daha gözden geçirilmeli ve eğitim sisteminde standart bir yapıya gidilmeli, ders görevlilerinin emniyet teşkilatında tecrübeli, formasyon almış, en azından yüksek lisans yapmış ve bu işi severek yapacak personelden oluşturulması gereklidir.

Öğretim kadrosu, eğitim programının uygulanmasından birinci derecede sorumluluk sahibidir. Temel eğitim kurumlarında idari personel haricinde ayrı bir öğretim kadrosu oluşturulmalıdır. Sonradan PMYO ya da POMEM'e çevrilen eğitim kurumları; dersane, yemekhane, yatakhane, sosyal tesisler ile öğrencilerin dinleneceği ve spor yapabileceği tesisler bakımından yeterli olmamaktadır. Bir inşaatın eğitim kurumu olarak yapımı düşünülürken bu sayılan tesislerin önceden bilinerek yapılması hatta bu konuda bile bir standarda gidilmesi büyük yerleşim yerlerinde 2-3 bin kişilik devasa kampüsler yapılmalı, polis temel eğitimi halkın içine taşınmalıdır. Polisin eğitilmesi ve geliştirilmesi sürecine, öncelikle polisin yetiştirilmesinden sorumlu olan eğitim kurumlarından ve bu kurumlarda ki eğitim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinden sorumlu olan polis eğitimcilerinden başlanmalıdır. Her türlü sorunun çözümü eğitimle olacaktır. Sorun eğitimse, çözüm de ancak eğitimle olacaktır. Eğitim-Öğretim açısından uygun kontenjandan daha fazla öğrenci alınmamalıdır. Polis sayısının çokluğunun kaliteye tercih edilmesi yanlış bir seçimdir.

Bilimsel araştırmalar sonucu hazırlanacak olan PMYO ve POMEM eğitim-öğretim programı polis adaylarının ilerdeki meslek yaşamında daha başarılı ve verimli olmalarını sağlayacaktır. Belli uzmanlık alanlarının oluşturulması ve derslerin içeriğinin buna göre hazırlanması, meslek yaşamında başarıyı arttıracaktır.

Polis adaylarının uygulamalı bir eğitim görmesi ve belli bir öğrenimden sonra branşlara ayrılması meslek hayatlarındaki başarılarının artmasına yol açacaktır.

Ders kitaplarının içeriği ile yetinmeyip konunun başka kaynaklardan da araştırılması polis adaylarının bilgi düzeyini yükseltecektir.

Derslerin önemlik olması önem arz etmektedir.

Derslerin bilimsel çerçeve içinde, tartışmalı ve uygulamalı olarak yapılması öğrenmeyi kolaylaştıracaktır.

Uygun öğretim ilke ve yöntemleri ile yapılacak polis eğitimi öğrenme ve kavramayı kolaylaştıracaktır.

Eğitim-öğretim çeşitli metotlarla desteklenmelidir.

Yetişmiş personelin fikirlerinden yararlanılmalıdır.

Polis kendini hayata hazırlamalı ve kültürlü yetiştirilmelidir.

Eğitim kurumlarının teknik araç-gereç yönünden yeterli olması uygulamalı eğitimi kolaylaştıracaktır.

Uygulamalı eğitime önem verilmesi, öğrenciyi mesleğe hazırlayacaktır.

Eğitim-öğretim amacına uygun binalar yapılması gereklidir. Kaliteli ve elit polis eğitiminin ilk koşulu onlara elit ve nezih ortamlar hazırlamaktır. Amaca uygun binalar inşa edilmelidir.

Çoğu Polis Meslek Yüksek Okullarında sınıflardaki öğrenci sayısı çok kalabalık olduğu için etkin bir öğrenme ve verimli bir eğitim sağlanamamaktadır.

Çeşitli mülahazalarla tam olarak eğitime hazır olmayan PMYO ve POMEM'lerin açılması kaliteyi iyice düşürmüştür.

Polis okulunda okutulan derslerin içerik olarak polislik mesleği için yeterli olduğu hakkında sorunlar olduğu gözlenmektedir. Polis okullarında verilen eğitim bizde genelde teorik düzeydedir ve iki yıllık süreye çıkarma planında da bu konuda fazla bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Emniyet Teşkilatının yıllardan beri yanlış personel politikalarından dolayı, kadro açmak için şu veya bu sebepten küskünlüğü olan, isteksiz olarak çeşitli nedenlerle öğretmen emniyet müdürlüğüne atanan emniyet müdürleri,

polis okullarında verilen eğitimin temel problemlerinden biridir. Hem idarecilik, hem de eğiticilik görevi eğitim kurumlarında çalışanların bireysel çalışma yapmalarını engellemektedir. İdari görevler aynı zamanda eğiticilik görevi de gören personelin derslere hazırlanmalarını engellemektedir.

Polislik mesleğinin ilk adımı olan, polis eğitim kurumlarında, eğitimcilerin teorik ve uygulamalı eğitimde en iyileri olması gerekir. Polis olacak aday her türlü mesleki bilgiyi ilk olarak bu eğitimcilerden alacaktır. Polis eğitimcileri polis memur adayının ilk model alacağı kişilerdir. Bu kişiler polislik konusunda geniş tecrübesi olan veya belli konuda uzmanlaşmış kişiler olmalıdır.

Polis adayları, teori ve uygulama eğitimlerini, belli programa göre pedagojik formasyon eğitimi almış tecrübeli amirlerin gözetiminde ve denetiminde almalıdırlar. Bunun yanında eğitimcilerin ders anlatırken etkili öğretim yöntemleri kullanabilmeleri de formasyon eğitimlerine bağlıdır.

Polisliğe olan talep sayısını yükselttikten sonra, Türk toplumunun sosyal yapısına gelenek göreneklerine, Anayasasına ve yasalarına göre nasıl bir polis istediğimiz belirlenmeli ve sınavlarda bu özelliklere sahip en iyi adaylar seçilmelidir.

PMYO ve POMEM'lerde verilen eğitim bilgi düzeyindedir ve bu eğitim süreci kadroda da planlı, sistemli ve kontrollü olarak devam etmelidir. Stajyer polis adaylarına yoğun bir uygulamalı eğitim verilmesi gerekir.

PMYO ve POMEM'ler buldukları il kadrosundaki asayiş, karakollar, terör, güvenlik ve diğer birimlerle stajyer polis memurlarının eğitimi açısından sıkı bir işbirliği kurmalıdır. Öğretmen emniyet müdürlerinin 20 yıla yakın bir süre emniyet teşkilatında çalıştıktan sonra bu göreve atanmaları, birikimlerini öğrencilere vermeleri açısından çok önemlidir. Ancak birikimleri aktarmak da eğitimden geçmeyi gerektirmektedir.

Polis okullarında öğretmen emniyet müdürü sıfatı ile görevli bulunan personel ekseriyetle isteği dışında bu göreve getirildiğinden verimli olamamaktadır. Polis okullarının (2001 yılı itibarıyla polis meslek yüksek okulu) öğretim elemanı kadrosunun ayrılması ve Öğretmen emniyet müdürlerinin, eğiticilik uygulamasının tamamen kaldırılması gerekir. Bunun yerine, komiser rütbesinden, şube müdürü rütbesine kadar

olan rütbe sınıfındaki amirlerden, istekli ve gönüllü olanlar arasından akademik çalışması olanlar sınavla polis eğitimciliğine seçilmelidir. Bu seçim objektif ve bilimsel olmalıdır.

Öğretmen emniyet müdürlerinin batı illerindeki polis okullarında yığılması önlenmelidir. Çünkü İzmir Rüştü Ünsal PMYO'da 40'in üzerinde öğretmen emniyet müdürü varken, Bayburt PMYO'da son verilere göre öğretmen emniyet müdürü bulunmamaktadır. Ayrıca okullara öğretmen emniyet müdürü ataması yapılırken branşına göre atama yapılmalı ve o derse girmelidir. Bu kurumlar özellikle emniyet müdürleri için sürgün yeri olarak görülmektedir. Burada görev yapacak emniyet müdürlerine teşvik edici imkânlar sağlanmalıdır.

Türk Emniyet Teşkilatı için, kendi sosyal ve kültürel yapımız ve değerlerimiz göz önünde bulundurularak, Türk polisine yönelik bir meslek ahlakı ve etik çalışması yapılması isabetli olacaktır.

Gelişmiş ülkelerdeki temel polis eğitimi 6 ay gibi kısa bir sürede tamamlanarak, daha sonra meslek içi kurslarla desteklenmektedir. Ancak ülkemizdeki polis adaylarının almış olduğu lise eğitiminin seviyesi göz önünde bulundurularak polis eğitimi süresinin iki yıla çıkartılması anlaşılabilir (Cerrah ve Semiz, 2000:16). İçeriği sağlıklı bir şekilde ve özenle ele alınmadığı takdirde sadece sürenin iki yıla çıkartılmasından çok şey beklenilmemelidir.

Polisliğe giriş, ÖSYM sınavına benzer bir sisteme kavuşturulmalıdır. Artık her şeyi biraz bilen polis yerine, kendi konusunu çok iyi bilen uzman polis yetiştirip, kendi branşında çalışması ve o branştan da emekli olması planlanmalıdır. Tek taraflı öğretim yerine davranış değişikliğini gerçekleştirecek eğitim temel politika olarak yaygınlaştırılmalıdır. Polis okulları aracılığı ile verilecek mesleki eğitimi almamış kişiler, hangi gerekçe ile olursa olsun polis mesleğine alınmamalıdır.

Polis eğitiminin kendisinden beklenen fonksiyonları yerine getirebilmesi, nitelikli eğitici ve yöneticilere bağlıdır. Eğitici ve yöneticileri gerekli bilgi ve becerilerle donatamayan ve gerektiğinde bunları yenilemeyen yöneticiler, 21. yüzyılda oldukça zorlanacaklardır. Günümüzde temel eğitim anlayışı "hayat boyu eğitim", "sürekli eğitim" dir. Hiçbir meslek grubunda hizmet öncesi alınan eğitim, mesleğin kalite ve

başarısı için yeterli olmamaktadır. Polis hizmetlerinde, polisin devamlı hizmet içi eğitiminden geçmesi gerekmektedir.

Polisin sorunları genel olarak eğitimden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla çözümü de eğitimde yatmaktadır. Polis eğitimi, özellik ve incelik isteyen bir eğitimidir. Dolayısıyla polise nitelikli ve nicelikli bir eğitim vermek gerekir. Bu nedenle her polis insan psikolojisi, suç psikolojisi, toplum psikolojisi, halkla ilişkiler, insan hakları ve iletişim becerileri konusunda kendini sürekli yenileyerek çok iyi yetiştirmelidir. Çünkü iyi eğitilmemiş bir kimsenin topluma yararı değil zararı vardır. Eğiticilerin eğitimine öncelik ve ağırlık verilmelidir. Eğitim, bir uzmanlık, meslek ve yetenek işidir.

Okulların, ders notları, yardımcı kaynak kitaplar, öğretmen, yönetici kadro, ders araç-gereç ve ödenek konularındaki her türlü talepleri Merkezde kurulacak tek bir çatı altında birleştirilmelidir.

Derslerin dönemlik olması daha avantajlı olacaktır. Ayrıca dönemlik olması halinde dersler arasında öncelik sırası yapılarak dönemlere dağıtılması daha kolay olacaktır.

Sınıflar Şube Müdürlüğü bünyesinde bulunan Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bürosu'nda görevlendirilmek üzere, uzman personel ataması yapılmalıdır. Okullarda, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık hizmetleri personel yokluğundan dolayı tam olarak işler durumda değildir. Her okula bilhassa Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık yapmak üzere bir uzman atamasının yapılması büyük önem taşımaktadır. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Büro Amirliği ihdas edilmişse de bu birimde görev yapacak uzman personel kadrosu ve personel bulunmamaktadır. Okulumuz öğrencilerine bu büronun kuruluş gayesinde hizmet verebilmesi için mümkünse kadro tahsisi ile personel atanmasının yapılması uygun olacaktır.

Polisliği, iş bulamayanların en son çare olarak başvurdukları bir meslek olmaktan kurtarmak gerekir. Polis okulları büyük yerleşim yerlerinde açılmalıdır veya adayların kendi memleketleri dışında bir okulda okuyarak mesleğe hazırlanmaları sağlanmalıdır.

Polis Meslek Yüksek Okullarında eğitim genel olarak teorik bilgilere dayandığı için kuramsal kalmaktadır. Bunu süratle değiştirmek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar – Makaleler

- Açıkalın, A. (1994) *Teknik ve Toplumsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği*, Ankara.
- Akgündüz, H. (1997) *Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi: Amaç-Yapı-İşleyiş*, Der Yayınları, İstanbul.
- Akgündüz, H. (2001) *Polisin Eğitimci Kişiliği ve Polis Eğitimi Sorunu*, Diyarbakır.
- Alyot, H. (1947) *Türkiye’de Zabıta*, İçişleri Bakanlığı Yayını, Seri No. III, Sayı 4 Ankara.
- Alyot, H. (1947) *Türkiye’de Zabıta*, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Altınar, Ü., Bozkurt, Y. ve Topkaya, A. Z. (2001) *Emniyet Teşkilatının Dünü Bugünü ve Eğitimi*. İstanbul.
- Arslan, F. (2004) ‘Günümüz Türk Polisi, Cumhuriyetimizin 80.Yılında Polisin Dünü, Bugünü ve Yarını’, *Panel Bildirileri*, EGM Basımevi, Ankara.
- Argent, M. (1988) *Police Probationer Trainer*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), University of East Anglia Centre for Applied Research in Education.
- Arslan, H. (1997) “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi Uluslar Arası Sempozyumu 16-18 Ekim 1996”, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara.
- Aydiner, G.(2003) *Emniyet Genel Müdürü 158. Yıl Kutlama Mesajı*.
- Aytaç, Ö. ve Bilir, İ. (1999) “Öğretmen Emniyet Müdürlerinin Gözüyle, Polisin Vizyonu ve Polis Okullarında Verilen Eğitimle İlgili Bir Anket”, *Polis Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 19.
- Azak, Ü. (1999) “Türk Polisinin Eğitimi, Sorunları ve Çözüm Önerileri”, *Polis Dergisi*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Sayı:18, Ankara.
- Başaran, İ. E. (1996) *Türkiye Eğitim Sistemi*, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- Birinci, A. (1979) *XVI. Asırda Anadolu Şehirlerinde Kolluk Hizmetleri*, (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Broughton, F. (2000) “Police Training in 21. Century: A Police University for the Future”, *Police*, Year: 8, Number: 10.
- Bull, R. ve Horncastle, P. (1983) *An Evaluation of the Metropolitan Police Recruit Training in Human Awareness Training*, The Police Foundation Publications, London.
- Burhan, A. (1992) *Türk Polis Örgütünde Eğitim Süreci ve Önemi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

- Bursalıoğlu, Z. (1982) *Eğitim Yöneticisinin Sistemi Değerlendirmesi*, A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları No. 33, Ankara
- Büyükbaş, H. (1978) *Emniyet Hizmetlerinde Eğitim*, (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), TODAİE, Ankara.
- Cerrah, İ. (1998) “Sosyal Yapı ve Polis Alt-Kültürü: Sosyal ve Mesleki İçi Sosyalleşmenin Türk Polis Alt-kültürü Oluşumuna Etkileri”, *21. Yüzyılda Polis: Temel Sorunlar-Çağdaş Yaklaşımlar*, (Editörler: İbrahim Cerrah, Emin Semiz), Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Cerrah, İ. (1999) “Polis Eğitimine Farklı Bir Bakış”, *Polis Dergisi*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Sayı:19, Ankara.
- Cerrah, İ. (2000) “Uluslararası İzlenimler Işığında Polis Eğitiminin Geleceği”, *21.Yüzyılda Polis Temel Sorunlar Çağdaş Yaklaşımlar*, (Editörler: İbrahim Cerrah, Emin Semiz), Sibel Matbaası, Ankara.
- Cerrah, İ. ve Eryılmaz, B. (2001) *Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği ve Açıklayıcı Notlar*, Tasarım. Ankara.
- Cerrah, İ. ve Semiz, E. (2000) *21. Yüzyılda Polis*, Emniyet Genel Müdürlüğü-Asayiş Daire Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Conyers, D. (1984) *Decentralization The Latest Fashion in Development Administration?* Public Administration and Development, New York.
- Cumhuriyetimizin 80.Yılında Polisin Dünü Bugünü ve Yarını* (2004) EGM Basımevi, Ankara.
- Çağlar, A. (2004) “Polis ve Polisliğin Ortaya Çıkışı: Sosyolojik Bir İnceleme”, *Polis Bilimleri Dergisi*, Yıl:1, Sayı: 4.
- Çelikkaya, H (1999) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Çetiner, A. (2001) “Poliste Temel Eğitim”, *21. Yüzyılda Polis Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Çevik, H. H. (2008) *Karşılaştırmalı Polis Yönetimi*. EGM Yayınları, Ankara.
- Çolak, A. (1989) *Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Yönetimi, Tarsa Örgütlenişi, Görev, Yetki, Sorumluluk ve Sorunların Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), TODAİE, Ankara.
- Çoker, G. (1995), *Eğitim Hizmetleri Açısından İl Özel Odaresi ve Yerinden Yönetim*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demir, H. (1984) *Türk Polis Örgütünün Sosyo- Ekonomik Yapısı ve Sorunları*, (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), TODAİE, Ankara.
- Düstur 111.Tertip*, (1932) Başvekâlet Matbaası, Ankara.

- Ece, H. (1991) *The Transition Between The Ottoman Empire anal New Turkish Police*, University of Liecester, Liecester.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (1983) *Cumhuriyetin 60. Yılında Türk Polisi*, Emniyet Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (1995a) *150.Kuruluş Yıldönümünde Türk Polisi*, APK Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (1995b) “Polis Eğitimi Sorunları”, *Polis Eğitimi Sorunları Seminer Bildirgesi Raporu*”, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (1998) *Polis Okulları Anketi Sonuç Raporu*, EGM Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (2000) *2000 Yılında Türk Polisi*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü (2003) *1. Polis Bilişim Sempozyumu Bildirileri*, SFN Matbaası, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı, (1996) *Polis Adayları Sınav İstatistikleri*, EGM, EDB, Ankara.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı, (2003) *2001-2002 Yılları Hizmetiçi Eğitim Sonuçları*, EGM Basımevi, Ankara.
- Emniyet Teşkilatı Kanunu*, (1937).
- Eraslan, F. (1984) *Türk Polis Tarihi*, Aslımlar Basımevi, Ankara.
- Erden, M. (1998) *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Alkım Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, R. (2002) “Almanya/BadenWüttemberg/Villin Schveningen Polis Meslek Okulunda Polis Eğitimi”, isbpmyo.edu.tr/makale/makale.html.
- Erten, N. (1999) *Polis Örgütlerinde Personelin Hizmet İçeri Eğitimi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) A.Ü. S. Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, E (2005) *Türk Polis Teşkilatı*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Fındıklı, R. (1993) *İngiliz Polis Teşkilatı*, Akid Yayıncılık, Ankara.
- Fındıklı, R. (2001) “Polisin Eğitim Sorunları”, *21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, (Editör: EGM, Eğitim Daire Başkanlığı), EGM, Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Frost, M. ve Seng, J. (1983) “Police Recruit Training in Urban Departments: A Look at Instructress”, *Journal of Police Science and Administration*, Year: 11, Number: 2, Winter.

- Gleizkal, J.J vd. (2000) *Batı Demokrasilerinde Polis*, Çeviren: Mustafa Kandemir, Temiz Yayınları, Ankara.
- Gurulkan, Ö. (1991) *İngiltere’de Polis Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Türkiye ile Karşılaştırılması*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Genç, T. (2001) “Emniyet Genel Müdürü Açılış Konuşması”, *21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, (Editör: EGM, Eğitim Daire Başkanlığı), EGM, Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Güçlüol, K. (1985), “İllerimizde Eğitimi Yönetenler ve Bazı Sorunları”, *TÜBİTAK Bay Grubu, VI. Bilim Kongresi Tebliğleri*, Ankara.
- Güloğlu, T. (2003) “Bir Meslek Eğitim Kurumu Olarak Polis Meslek Yüksek Okulları” *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Gürler, N. (1981) *Türkiye’de Emniyet Örgütünde Eğitim*, (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), TODAİE, Ankara.
- Home Office (1983) *Police Probationer Training*, HMSO Publications, London.
- İstanbul Şükrü Balcı PMYO, 2002 Eğitim-Öğretim Yılı Tanıtım Broşürü*, İstanbul.
- Karadavut, Ö. (2002) *Türk Emniyet Teşkilatı (1923-2000)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Karaman, Ö. (2002) *Polis Memur Adaylarının Mesleki Sosyalleşme Sorunu*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Kavgacı, H. İ. (1997) *Demokratik Polislik: Temel Yaklaşımlar*, Ankara.
- Kaya, Y. K. (1996) *Eğitim Yönetimi*, Bilim Yayınları, Ankara.
- Kepçeoğlu, M. (1985) *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Kesercioğlu, T. ve Serin, O. (2001) “21. Yüzyılda Türkiye’de ve Bazı Batı Ülkelerindeki Polisin Eğitim Programlarının Karşılaştırılması”, *21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu*, (Editör: EGM, Eğitim Daire Başkanlığı), EGM, Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları.
- Koçak, S. vd. (2004) “Cumhuriyet Dönemi Polis Eğitim Sistemi ve Çağdaş Yaklaşımlar”, *Polis Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 34, EGM Yayınları, Ankara.
- Küllü, M. (1990) *Polis Örgütlerinde Personelin Eğitimi Türkiye ve Federal Almanya*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), A.Ü. S.Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Martin, M. ve Greenwood, C.W. (2000) *Çocuğunuzun Okulla İlgili Sorunlarını Çözebilirsiniz*, Çeviren: Dağdır, F.Z. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) *Ondördüncü Milli Eğitim Şurası*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

- Neşet, S. (1945) *Nizamad-ı Zabıta Dersleri*, II. Baskı, İstanbul.
- Okçabol, D. (1939) *Türk Zabıta Tarihi ve Teşkilat Tarihçesi*, Polis Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- Okçabol, D. (1940) *Meslek Tarihi*, Polis Enstitüsü Yayınları, No.32, Ankara.
- Okçabol, D. (1946) *Zabıta Tarihi*, III. Kitap, II. Baskı Polis Enstitüsü Neşriyatı, Ankara.
- Orkun, H. N. (1997) “Eski Türklerde Zabıta Üzerine Bir Araştırma”, *Polis Dergisi*.
- Özdamgacı, Y. (1987) *Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Örgütünde Yapısal Değişmeler*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özoğlu, S.Ç. (1982) *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, Ege Üniversitesi Sosyal Bil. Fak. Yayınları Yay, No:3, İzmir.
- Polis Akademisi Başkanlığı (2001) *Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Durumu*, Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Polis Akademisi Başkanlığı Genel Yönetim Birimleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği.*
- Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Fakültesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği.*
- Polis Akademisi Başkanlığı Polis Meslek Yüksek Okulları Eğitim-Öğretim Yönetmeliği.*
- Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği.*
- Polis Akademisinde 1999-2000 Eğitim Öğretim döneminde derslere giren görevlilerin çizelgesi.*
- Polis Yüksek Öğretim Kanunu*, 1984, Resmi Gazete, Sayı:18597.
- Polis Yüksek Öğretim Kanunu*,2001.
- Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği*
- Polis Koleji Yönetmeliği.*
- Polis Koleji Sınıf Geçme Yönetmeliği.*
- POMEM Giriş Yönetmeliği.*
- PMYO Giriş Yönetmeliği.*
- Saracaloğlu, A. S. (1992) *Türk ve Japon Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması*, E. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir.
- Semiz, E., Gökçe, E. (1998) “Yirmi Birinci Yüzyılda Polis Eğitimi”, *21. Yüzyılda Polis, Temel Sorunlar, Çağdaş Yaklaşımlar*, (Editörler: İbrahim Cerrah, Emin Semiz), Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

- Sezgin, İ. (2000) *Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme*, Nobel Yayınları, 4. Baskı, Ankara.
- Sönmez, E. (2003a) “Polis Okullarının Eğitici Personel, Verilen Eğitim, Fiziki Mekân ve Personel Açısından Yeterliliği”, *Polis Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 34,
- Sönmez, N. (2003b), “Polis Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Temel Esaslar”, *Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi Uluslararası Sempozyum*.
- Sönmez, N. ve Sönmez, E. (2001), “Polis Okulları: Eğitim Programı (Müfredat), Öğretim Kadrosu, Yerleşim ve Temel Sorunlar”, *21. Yüzyılda Polis Eğitimi Sempozyum Bildirileri*, Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Şahin, E. ve Kul, M. (2005) *Geçmişten Günümüze Atlı Polis Birlikleri*, EGM Basımevi, Ankara.
- Şahin, E. (2000) *1907’den 2000’e Polis Okulları*, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi Şube Müdürlüğü, Ankara.
- Schulkes, W.A. (1994) *Police Constable Basic Training*, National Police Selection and Training Institute, Amersfoort.
- Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu, 2002.
- Tekin, H. (1993) *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Yargı Kitap ve Yayınevi, Ankara.
- Tempo Dergisi*, (1999) “İki Ucu Joplu İmaj”, Sayı:59.
- Tertemiz, N. (1997) *Eğitim Bilimine Giriş*, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Tongur, H. (1946) *Türkiye’de Genel Kolluk Teşkilatı ve Görevlilerinin Gelişimi*, Kanaat Basımevi, Ankara.
- Tunaya, T. (1980) *Siyasal Kurumlar ve Anayasa*, Zafer Yayınları, 4. Basım, İstanbul.
- Tural, N. (1995) “Kaynak Kullanımı Çerçevesinde Eğitimin Yerinden Yönetimi” *Belediye Dergisi*, Cilt 1, Nisan, ss. 19-26.
- Turgut, M.F. (1984) *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*, Saydam Matbaacılık, Ankara.
- TÜSİAD, (1999) *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*, TÜSİAD Yayınları, İstanbul.
- Türk Polis Eğitim Sistemi*, (2001) Eğitim Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Usluel, Y. (1995), *Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Yöneticilerinin Yerelleşme Konusundaki Görüşleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), TODAİE, Ankara.
- Vural, M. Z. (1971) *Polisin Kuruluşu*, Ulutaş Matbaası, İstanbul.
- Yeşilyaprak, B. (2002) *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Yılmaz, Y. (1996) *Açıklamalı Polis Meslek Hukuku*, Başkent Klişe Matbaacılık, Ankara.
- Yılmaz, Y. (1998) *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Mikro Basım-Yayım-Dağıtım, Konya.
- Yılmazçelik, İ. ve Karabörk, İ. (2005) “Türk Emniyet Teşkilatının Kuruluş ve Gelişmesi (1845-1920)”, *Polis Dergisi*, Yıl: 11, Sayı: 43.

Sürelî Yayınlar ve Ansiklopediler

- Amme İdaresi Dergisi.
- Çağın Polisi Dergisi.
- Eğitim Yönetimi.
- Günümüz Türk Polisi.
- Polis Eğitimi Sorunları Seminer Bildirgesi.
- Polis Bilimleri Dergisi.
- Polis Dergisi.
- Polis Emeklileri Dergisi.
- Polis Mecmuası.
- Trabzon Polis Dergisi.
- Türk İdare Dergisi.

İnternet Adresleri

- <http://www.pa.edu.tr>.
- <http://www.egm.gov.tr/egitim>.
- <http://www.tadoc.gov.tr>.
- <http://www.egm.gov.tr/apk>.
- <http://www.egm.gov.tr/asayis/sasem>.
- <http://www.isref.org>.
- <http://www.aksaray.pol.tr>.

<http://www.poliskoleji.k12.tr>.

<http://www.bursapoliskoleji.k12.tr>.

<http://www.isbpmyo.edu.tr>

<http://www.egm.gov.tr>

<http://www.pmyo.net>.

<http://www.cagipolisi.com.tr>.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	: Şerafettin GÜNDOĞDU
Anne adı	: Ayşe
Baba adı	: Kemal
Doğum yeri ve Tarihi	: Denizli/ 1976
Lisans Eğitimi	: Polis Akademisi
Mezuniyet Tarihi	: 1998
Çalıştığı Yer ve Görevi	: Aydın Polis Meslek Eğitim Merkezi Müdürlüğü / Emniyet Amiri
Yabancı Dil	: İngilizce (İyi)
Yayımlar	: Türk Polis Eğitim Tarihi Ve Eğitim Sistemi Üzerine Görüşler (Makale) (http://www.isref.org/index.php?pid=43&page=view&id=1243)